

דוח תקופתי לשנת 2012

תוכן העניינים

תיאור עסקי התאגיד	פרק א.
דוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטח	פרק ב.
דוחות כספיים	פרק ג.
פרטים נוספים על המבטח	פרק ד.
הצהרת האקטואר בענפי הביטוח	פרק ה.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק א'

תיאור עסקי התאגיד
ליום 31 בדצמבר, 2012

תוכן עניינים

6	1. חלק א' – פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
6	1.1. פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה
7	1.2. תחומי פעילות
7	1.3. השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה
7	1.4. חלוקת דיבידנדים
9	2. חלק ב' – מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה
9	2.1. ריכוז תוצאות הפעילות
10	2.2. מידע כספי לפי תחומי הפעילות
14	3. חלק ג' – תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה
14	3.1. ביטוח רכב חובה
14	3.1.1. מידע כללי על תחום הפעילות
23	3.1.2. מוצרים ושירותים
23	3.1.3. פילוח נתונים עבור מוצרים ושירותים
23	3.1.4. לקוחות
25	3.1.5. שיווק והפצה
26	3.1.6. ביטוח משנה
28	3.1.7. ספקים ונותני שירותים
28	3.1.8. תחרות
30	3.2. ביטוח רכב רכוש
30	3.2.1. מידע כללי על תחום הפעילות
34	3.2.2. מוצרים ושירותים
35	3.2.3. פילוח נתונים עבור מוצרים ושירותים
36	3.2.4. לקוחות
37	3.2.5. שיווק והפצה
37	3.2.6. ביטוח משנה
38	3.2.7. ספקים ונותני שירותים
38	3.2.8. תחרות
41	4. חלק ד' – מידע נוסף אודות ענפי ביטוח כללי שלא נכללו בתחומי הפעילות
41	4.1. נתוני פעילות לשנים 2011-2012 ביטוח כללי שלא נכללו לעיל
41	4.2. נתוני התפלגות רווח (הפסד) בשייר
42	4.3. נתוני שנות חיתום 2005-2012 – של ענפי חבויות

42	4.4. פירוט עסקי ביטוח כללי שלא נכללו בתחומי הפעילות
52	4.5. פירוט בדבר התחייבויות ביטוחיות
54	5. חלק ה' – מידע נוסף ברמת כלל התאגיד
54	5.1. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות
57	5.2. מגבלות ופיקוח החלים על פעילות החברה לרבות חסמי כניסה ויציאה
62	5.3. השקעות
63	5.4. ביטוח משנה
65	5.5. ספקים ונותני שירותים
67	5.6. הון אנושי
68	5.7. שיווק והפצה
69	5.8. רכוש קבוע
70	5.9. עונתיות
70	5.10. נכסים לא מוחשיים
71	5.11. הליכים משפטיים
71	5.12. מימון
71	5.13. מיסוי
71	5.14. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה
71	5.15. יעדים ואסטרטגיה עסקית
72	5.16. צפי להתפתחות בשנה הקרובה
74	6. חלק ו' – משטר תאגידי
74	6.1. ישיבות הדירקטוריון
75	6.2. ועדות הדירקטוריון
76	6.3. קצין ציות
77	6.4. קוד אתי
78	7. חלק ז' – ניהול סיכונים
78	7.1. מדיניות ניהול הסיכונים
80	7.2. האיומים, החולשות וגורמי סיכון אחרים
84	7.3. טבלת גורמי הסיכונים
86	7.4. תהליכי העבודה ואופן זיהוי הסיכונים
89	7.5. בקרת סיכונים
90	7.6. חוות דעת הדירקטוריון לאיכות ניהול הסיכונים

שם החברה: שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה")

מס' החברה ברשם: 51-2904608

כתובת הדואר האלקטרוני : Officea@Shirbit.co.il

כתובת: יד חרוצים 18, נתניה 42161

טלפון: 09-8922202

פקסימיליה: 09-8922209

תאריך המאזן: 31 בדצמבר 2012

תאריך הדוח: 24 במרץ 2013

חלק א: פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1 פעילות החברה ותיאור התפתחות עסקיה

1.1.1 תיאור כללי

1.1.1.1 שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "החברה"), הינה חברה בבעלות מלאה של מר יגאל רב נוף, המחזיק בה באמצעות חברה בבעלותו.

1.1.1.2 החברה נתאגדה כחברה פרטית ביום 15.2.2000 והחלה את פעילותה ביום 1.4.2000.

1.1.1.3 החברה הינה חברת ביטוח הפועלת כמבטח ישיר ובאמצעות סוכנים. החברה פועלת בענפי הביטוח הכללי ובעיקר, בענפי רכב רכוש, רכב חובה, וכן בביטוח דירות, בתי עסק, תאונות אישיות, בריאות, נסיעות לחו"ל וענפים נוספים אחרים.

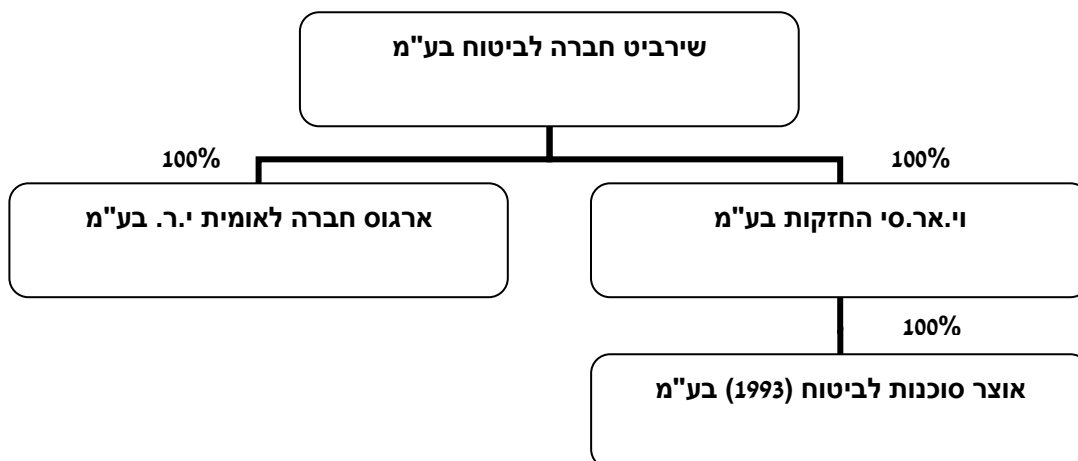
1.1.1.4 החברה פועלת בתחום ביטוח חיים הכולל כיסוי ביטוחי במקרי מוות, נכות ואובדן כושר עבודה, אולם פעילות זו אינה משמעותית יחסית לכלל פעילות החברה.

1.1.1.5 עד לחודש ינואר 2012, פעלה החברה באמצעות 8 סניפים. במהלך שנת 2012 הועברו פעילות נציגות החברה בנמל התעופה בן-גוריון ופעילות סניף החברה בראשון לציון, למשרדי החברה בנתניה. נכון למועד פרסום דוח זה, לחברה 6 סניפים הפרוסים ברחבי הארץ.

1.1.1.6 כמו כן, החברה עוסקת, באמצעות חברה-בת בבעלותה המלאה, במתן שירותי רכב חליפי ושירותים נוספים.

1.1.1.7 פעילותה העסקית של החברה מתרכזת בענפי הביטוח הכללי (אלמנטארי), ובעיקר, בשני תחומי פעילות: ביטוח רכב רכוש וביטוח רכב חובה.

1.1.2 תרשים מבנה ההחזקות של החברה

1.1.2.1. **וי.אר.סי. החזקות בע"מ** (להלן: "**וי.אר.סי.**") הינה חברה-בת בבעלותה המלאה של החברה, העוסקת במתן שירותי רכב חליפי למבוטחים ושירותים נוספים עבור החברה. כמו כן, בבעלותה של וי.אר.סי. מבנה משרדים באזור התעשייה הדרומי של נתניה, המשמש את מטה החברה והנהלת הקבוצה. בנוסף, בבעלותה של החברה נדל"ן מניב.

1.1.2.2. **ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ** – פעילותה היחידה של החברה הינה החזקת מבנה בתל-אביב, המניב לה הכנסות.

1.1.2.3. **אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ** (להלן: "**אוצר**") – עד לשנת 2003 שימשה החברה כסוכנות ביטוח. נכון למועד זה, פעילותה של החברה מתמצה בגביית עמלות בגין פוליסות משנים קודמות. החברה אינה עוסקת במכירות של פוליסות ביטוח.

1.2. **תחומי פעילות**

החברה פועלת במסגרת שני תחומי פעילות עיקריים:

1.2.1. **ביטוח רכב חובה**

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח לכיסוי נזקי גוף עקב שימוש ברכב מנועי למטרות תחבורה.

1.2.2. **ביטוח רכב רכוש**

שיווק ומכירת פוליסות ביטוח לכיסוי נזקי רכוש שנגרמו לרכב המבוטח ונזקי רכוש שנגרמו לצד שלישי (להלן: "**צד ג'**").

1.2.3. בנוסף, פועלת החברה בתחומי ביטוח נוספים, שאינם עיקריים, כגון: דירות, בתי עסק, בריאות ונסיעות לחו"ל, חבויות, תאונות אישיות, ביטוח ימי (כלי שיט) וביטוח חיים.

1.3. **השקעות בהון החברה ועסקאות במניותיה**

בשנתיים האחרונות לא בוצעו השקעות בהון החברה ו/או עסקאות במניות החברה, מלבד הנפקת מניות הטבה בסך של 10 מיליון ש"ח, על-פי החלטה של הדירקטוריון של החברה מיום 31.3.2011.

1.4. **חלוקת דיבידנדים**

1.4.1. החברה לא קבעה מדיניות חלוקת דיבידנד. במהלך שנות פעילותה של החברה, הושקעו רווחיה, ככל שאלה נצברו, בחברה.

1.4.2. החברה לא חילקה דיבידנדים לבעלי מניותיה.

1.4.3. במהלך שנת 2012, הנפיקה החברה כתבי התחייבות נדחים לתאגיד בנקאי, המהווים הון משני ושלישוני (כהגדרת מונח זה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימאלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998), במסגרתם נקבע, בין היתר, כי כל עוד לא פרעה החברה תשלומי קרן ו/או ריבית אשר מועד תשלומם נדחה בשל "נסיבות משהות" (כהגדרת מונח זה בכתבי ההתחייבות), החברה לא תבצע כל חלוקה (כהגדרתה בחוק החברות, התשנ"ט-1999), אלא לאחר שנפרעו כל תשלומי הקרן או הריבית שנדחו כאמור. לפרטים נוספים אודות כתבי ההתחייבות, ראו ביאורים 12 ו-16 לדוחות הכספיים.

1.4.4. לפרטים בדבר התנאים לחלוקת דיבידנד, נא ראה ביאור 4.12.2 (כולל) לדו"ח הכספי, העוסק ב"הון עצמי ודרישות הון".

2. חלק ב': מידע כספי לגבי תחומי הפעילות של החברה

2.1 ריכוז תוצאות הפעילות

להלן תוצאות תחומי הפעילות של החברה לשנים 2011-2012 באלפי ש"ח:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2011	2012	
		רווח (הפסד) ממגזרי הפעילות לפני מס:
16,238	15,186	ביטוח כללי – רכב חובה
(11,760)	(23,549)	ביטוח כללי – רכב רכוש
9,125	7,403	ביטוח כללי – ענפי רכוש
(3,615)	(817)	ביטוח כללי – חבויות
419	9,642	אחר
10,407	7,865	סך הכל רווח לפני מס
4,045	5,199	מיסים על הכנסה
6,362	2,666	רווח נקי
(53)	3,669	רווח (הפסד) כולל אחר
6,309	6,335	סה"כ רווח כולל
		מיוחס ל:
6,309	6,335	בעלי המניות של החברה
-	-	זכויות מיעוט
6,309	6,335	סה"כ רווח כולל

עיקר הרווח של החברה נובע מפעילות ביטוח רכב חובה, שהינו אחד משני תחומי הפעילות העיקריים של החברה ומענפי רכוש. בשנת 2012 הרווח הכולל של החברה נשאר ללא שינוי בהשוואה לשנת 2011 והסתכם בכ-6.3 מיליון ש"ח. לעומת זאת, חל קיטון בשיעור של כ-58% ברווח הנקי של החברה בשנת 2012. בהתאם, הסתכם הרווח הנקי של החברה בכ-2.7 מיליון ש"ח בשנת 2012, לעומת כ-6.4 מיליון ש"ח בשנת 2011 וכ-16.6 מיליון ש"ח בשנת 2010. הרווח הכולל האחר אשר נזקף לחברה בשנת 2012, והסתכם בכ-3.7 מיליון ש"ח, נובע בעיקר מהערכה מחדש שבוצעה לבניין בנתניה בו ממוקמים משרדי החברה.

בשנת 2012 חל קיטון ברווח מתחום ביטוח רכב חובה, כאשר הסיבה העיקרית לכך הינה רישום רווח חד-פעמי בשנת 2011 בתחום פעילות זה, כתוצאה משחרור שנה רביעית של הצבירה (בעקבות המעבר לחישוב תלת-שנתי). בנוסף, בשנת 2012 חלה הרעה בתוצאות שנות חיתום סגורות בתחום הפעילות. לעומת זאת, הכנסות החברה מהשקעות בשנת 2012 עלו בהשוואה לשנת 2011 ותרמו לרווח. כמו כן, חלה הרעה בתוצאות ביטוח רכב רכוש לעומת שנה קודמת הנובעת מגידול בהפסד החיתומי. לעומת זאת, בענפי רכוש אחרים חל שיפור בתוצאות הכספיות.

הפסדי החברה בענפי החביות התמתנו בשנת 2012. בנוסף, חלה עליה ברווח שאינו מיוחס לפעילות הביטוחית בעיקר כתוצאה מגידול בהכנסות מהשקעות.

2.2 מידע כספי לפי תחומי הפעילות

2.2.1. להלן נתוני הפעילות של החברה לשנת 2012 באלפי ש"ח:

סה"כ חברה	ענפים אחרים שהוערכו על-ידי אקטואר (דירות, חביות, תאונות, חיים, בריאות, בתי עסק, הנדסי, ימי*)	ביטוח רכב רכוש	ביטוח רכב חובה	
558,308	67,304	294,643	196,361	פרמיות שהורווחו ברוטו
521,069	35,907	294,124	191,038	פרמיות שהורווחו בניכוי ביטוח משנה (בשייר עצמי)
7,865	16,228	(23,549)	15,186	רווח לפני מסים מתחום הפעילות
176,556	22,600	89,558	64,398	פרמיה שטרם הורווחה
803,554	93,794	82,312	627,448	תביעות תלויות
60,277	1,825	-	58,452	סכום הצבירה
1,040,387	118,219	171,870	750,298	סך ההתחייבויות הביטוחיות ברוטו

(*) בענפי חביות, הנדסי וביטוח ימי מוערכות התביעות התלויות על-ידי מחלקת תביעות באופן פרטני. בענפי החביות, בשנות החיתום הצעירות, התווסף גורם שמרנות מעל ההערכות הפרטניות של מחלקת תביעות.

בענף תאונות אישיות מוערכות מרבית התביעות התלויות על-ידי מחלקת התביעות.

בענף בריאות מוערכות התביעות התלויות בגין ביטוח נסיעות לחו"ל בלבד על-ידי האקטואר.

בענף דירות התביעות התלויות מוערכות על פי מודל אקטוארי (Link Ratio לכל השנים).

בענף בתי עסק מוערכות תביעות התלויות על ידי מחלקת התביעות.

בענף ביטוח חיים העתודה לתביעות ידועות נקבעה לפי דיווחי מחלקת התביעות. העתודה לתביעות שאירעו וטרם דווחו חושבה בנפרד בגין פוליסות ביטוח חיים (פרט) לטווח ארוך ובנפרד בגין עסקת בטוח מוות במסגרת ביטוחי הרכב של עובדי המדינה.

2.2.2. להלן נתוני הפעילות של החברה לשנת 2011 באלפי ש"ח:

סה"כ חברה	ענפים אחרים שהוערכו על-ידי אקטואר (דירות, חבויות, תאונות, חיים, בריאות, בתי עסק, הנדסי, ימי*)	ביטוח רכב רכוש	ביטוח רכב חובה	
494,821	63,076	244,127	187,618	פרמיות שהורווחו ברוטו
462,113	35,574	243,680	182,859	פרמיות שהורווחו בניכוי ביטוח משנה (בשייר עצמי)
10,407	5,929	(11,760)	16,238	רווח לפני מסים מתחום הפעילות
171,292	18,903	81,175	71,214	פרמיה שטרם הורווחה
712,185	101,520	61,364	549,301	תביעות תלויות
107,857	1,982	-	105,875	סכום הצבירה
991,334	122,405	142,539	726,390	סך ההתחייבויות הביטוחיות ברוטו

(*) **בענפי חבויות**, הנדסי וביטוח ימי מוערכות התביעות התלויות על-ידי מחלקת תביעות באופן פרטני. בענפי החבויות, בשנות החיתום הצעירות, התווסף גורם שמרנות מעל ההערכות הפרטניות של מחלקת תביעות.

בענף תאונות אישיות מוערכות מרבית התביעות התלויות על-ידי מחלקת התביעות.

בענף בריאות מוערכות התביעות התלויות בגין ביטוח נסיעות לחו"ל בלבד על-ידי האקטואר.

בענף דירות התביעות התלויות מוערכות על פי מודל אקטוארי (Link Ratio לכל השנים ו- Link Ratio לשלוש שנים האחרונות).

בענף בתי עסק מוערכות תביעות התלויות על ידי מחלקת התביעות.

בענף ביטוח חיים העתודה לתביעות ידועות נקבעה לפי דיווחי מחלקת התביעות. העתודה לתביעות שאירעו וטרם דווחו חושבה בנפרד בגין פוליסות ביטוח חיים (פרט) לטווח ארוך ובנפרד בגין עסקת בטוח מוות במסגרת ביטוחי הרכב של עובדי המדינה. מוחזקת עתודה לפרמיה שטרם הורווחה בפוליסות המשולמות בצורה שאינה חודשית.

2.2.3. בענף ביטוח רכב חובה, בשלוש שנות החיתום הראשונות ("השנים הפתוחות"), עודף ההכנסות על ההוצאות אינו נרשם כרווח אלא נזקף לתביעות תלויות ("צבירה"), לכן הרווח או ההפסד בתקופת הדוח משקפים את רווח שנת החיתום המשתחררת בתקופת הדוח (בשנת 2012 – שנת חיתום 2009, בשנת 2011 – שנות חיתום 2008 ו-2007 ובשנת 2010 – שנת חיתום 2006) בצירוף רווחי השקעה (מעבר ל-3% ריאלי), התפתחות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים קודמות ("שנים סגורות") ורווח או הפסד בגין "השנים הפתוחות" (הנובע מהפער שבין הרווח ההשקעתי שהושג בפועל בגין שנים אלו לריבית ריאלית בגובה 3% הנזקפת ל"צבירה", על פי תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984. נכון למועד פרסום דוח זה, בתחום ביטוח רכב חובה, לחברה צבירה של 3 שנים (עד לסוף שנת 2011 הצבירה חושבה לפי 4 שנים. שחרור השנה הרביעית בעקבות המעבר לשיטה תלת שנתית, כאמור להלן, הביא לרווח חד-פעמי לפני מס של 41.1 מיליוני ש"ח בשנת 2011).

ביום 28 בינואר 2013, פורסם על ידי המפקח חוזר ביטוח מספר 1-1-2013 על פיו, בין היתר, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2014, החברה לא תידרש עוד לבצע חישוב של עתודת עודף הכנסות על הוצאות. להערכת החברה, ביטול חובת הצבירה ושחרור הצבירה הקיימת צפוי להביא לרווח חד-פעמי בשנת 2014.

חלק החברה בהפסדי ה"פול" לשנים 2010-2012 הינו: 2012 – 22,984 אלפי ש"ח, 2011 – 15,791 אלפי ש"ח, 2010 – 14,177 אלפי ש"ח.

להלן נתונים בדבר התפלגות הרווח בשייר של תחום ביטוח חובה, באלפי ש"ח:

שנת דיווח	רווח בגין השנים הפתוחות	רווח בגין שנת החיתום שהשתחררה (בשנת הדוח*)	התאמות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים הקודמות	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות	סה"כ רווח שדוח
2012	0	36,380	(27,593)	6,399	15,186
2011	0	70,450	(22,551)	(31,661)	16,238

(*) שנת החיתום שהשתחררה בשנת הדוח הינה שנת 2009. כמו כן, באופן חד-פעמי בעקבות המעבר לשיטה תלת שנתית לעניין חישוב עודף הכנסות על הוצאות (צבירה) שחררה החברה בשנת 2011 את הצבירה של שנת חיתום 2008 (בסך 41,078 אלפי ש"ח) בנוסף לשנת חיתום 2007.

2.2.4. להלן נתונים בדבר שנות החיתום 2005 – 2012 של תחום ביטוח חובה, באלפי

ש"ח:

שנות חיתום סגורות					שנות חיתום פתוחות			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	שנת חיתום
159,323	197,323	202,689	222,498	205,800	171,651	190,440	189,544	פרמיות ברוטו*
7,821	8,765	26,487	31,927	36,380	-	-	-	רווח בשייר בגין שנת החיתום מצטבר עד לתאריך הדוח**
-	-	-	-	-	24,822	18,783	14,848	עודף הכנסות על הוצאות בשייר
22,723	38,378	40,610	42,265	29,352	17,742	11,587	3,669	השפעת ההכנסות מהשקעות על הרווח/העודף המצטבר בגין שנת החיתום

(*) החל משנת 2010 מועברים כ-8.525% מפרמיית ברוטו של ביטוח החובה באמצעות חברת "קרנית", לצורך הוצאות רפואיות.

(**) הטבלה מבוססת על הרווח שנזקף לשנות החיתום עד ליום 31.12.2006 בהתאם לכללים החשבונאיים שהיו קיימים עד אותו מועד ואילו הרווח שנזקף לשנות החיתום החל מיום ה-1.1.2007 הינו בהתאם לתקינה הבינלאומית לרבות הוראות המפקח בחוזר מס' 2008-1-2.

הערה:

בדוח זה הכולל תיאור עסקי התאגיד ליום 31 לדצמבר 2012, כללה החברה, ביחס לעצמה וביחס לחברות המוחזקות על-ידיה, מידע צופה פני עתיד, כהגדרתו בחוק ניירות ערך, תשכ"ח-1968 (להלן: "חוק ניירות ערך"). מידע כאמור כולל, בין היתר, תחזיות, מטרות, הערכות ואומדנים, המתייחסים לאירועים או עניינים עתידיים, אשר התממשותם אינה וודאית ואינה בשליטת החברה. מידע צופה פני עתיד בדוח זה יזוהה בדרך כלל באופן ספציפי, או באמירות כמו "החברה צופה", "החברה מעריכה", "בכוונת החברה", וביטויים דומים.

מידע צופה פני עתיד אינו מהווה עובדה מוכחת והוא מבוסס רק על הערכתה הסובייקטיבית של החברה, אשר הסתמכה בהנחותיה, בין השאר, על ניתוח מידע כללי, שהיה בפניה במועד עריכת דוח זה, ובכללו פרסומים ציבוריים, מחקרים וסקרים, אשר לא ניתנה בהם התחייבות לנכונותו או שלמותו של המידע הכלול בהם ונכונותו לא נבחנה על-ידי החברה באופן עצמאי.

בנוסף התממשותו ו/או אי התממשותו של המידע הצופה פני עתיד תושפע מגורמים אשר לא ניתן להעריכם מראש והם אינם מצויים בשליטת החברה ובכללם, גורמי הסיכון המאפיינים את פעילות החברה כמפורט בסעיף 7 בדוח זה וכן מההתפתחויות בסביבה הכללית ובגורמים החיצוניים המשפיעים על פעילות החברה, כמפורט בסעיף 5.1 להלן בדוח זה.

לפיכך, על אף שהחברה מאמינה שציפיותיה, כפי שמופיעות בדוח זה, הינן סבירות, הרי שאין כל וודאות כי תוצאותיה בפועל של החברה בעתיד תהיינה בהתאם לציפיות אלה והן עשויות להיות שונות מאלו שהוצגו במידע צופה פני עתיד המובא בדוח זה.

3. חלק ג': תיאור ומידע על תחומי הפעילות של החברה

3.1. ביטוח רכב חובה

תחום ביטוח החובה הינו תחום מרכזי בפעילותן של מרבית חברות הביטוח. המקור החוקי של ביטוח החובה הינו חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "פלת"ד") (נכנס לתוקף ב-1976), המעגן את מושג האחריות המוחלטת (אחריות ללא אשם) בתחום זה. בניגוד לפוליסות ביטוח אחרות, השימוש ברכב מנועי ללא פוליסת ביטוח חובה ברת תוקף מהווה עבירה פלילית. למרות העובדה שפוליסת ביטוח החובה נועדה להעניק הגנה לנפגעי גוף בתוך או מחוץ לרכב, נוסחה פוליסת ביטוח החובה במתכונת "חוק סוציאלי".

בעידוד המפקח, בשנים האחרונות הפך הענף לתחרותי ומאפשר קביעת מחירים דיפרנציאליים בהתאם למאפיינים שונים, כגון גיל הנהג, היסטוריית תאונות, מאפייני הרכב (כגון, קיומן של כריות אוויר) וכו'.

3.1.1. מידע כללי על תחום הפעילות

3.1.1.1. מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו

א. כללי

תחום ביטוח רכב חובה מתמקד בשיווק ומכירת פוליסות ביטוח על-פי פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל-1970 (להלן: "פקודת רכב מנועי"). על-פי פקודת רכב מנועי, כל אדם המשתמש או המתיר לאחר להשתמש ברכב מנועי מחויב להחזיק פוליסת ביטוח ברת תוקף.

נכון למועד דו"ח זה, פוליסות הביטוח המשווקות על ידי חברות הביטוח בתחום ביטוח רכב חובה, מתבססות על הפוליסה התקנית הקבועה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010, אשר נוסחה וסדר סעיפיה מחייבים את כל חברות הביטוח, הרשאיות לערוך בה שינויים ולהוסיף לה נספח הרחבות לכיסויים נוספים, ובלבד שאלו מיטיבים את תנאיה.

תחום ביטוח רכב חובה מהווה כ-26% מסך הביטוח האלמנטארי בישראל. בשנים האחרונות, גדלה השפעתו של תחום זה על רווחיותו הכוללת של ענף הביטוח האלמנטארי בישראל. נכון למועד הגשת הדו"ח, תרומתו של ביטוח החובה לרווחיות הביטוח האלמנטארי עולה על חלקו בפרמיה, והיא מהווה את עיקרו של הרווח. ב-9 החודשים הראשונים של שנת 2012, הרווח בתחום זה עמד על כ-872 מיליון ש"ח, והיווה כ-75% מרווחיות ענף הביטוח האלמנטארי. זאת בעוד תחום ביטוח רכב רכוש, שהינו התחום העיקרי בענף האלמנטארי (כ-34% מדמי הביטוח בענף), ספג במהלך התקופה האמורה הפסדים בסך של כ-22.4 מיליון ש"ח.

במהלך השנים האחרונות עבר תחום ביטוח רכב חובה תהליך התמקצעות, המוצא ביטוי, בין היתר, במעבר לקביעת פרמיה באופן דיפרנציאלי, בהתבסס על מאפיינים שונים של הנהג ורכבו, כדוגמת: נפח מנוע; מין הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב דרך קבע; גיל הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב דרך קבע; ותק רישיון הנהיגה של הנהג הצעיר ביותר הנוהג ברכב דרך קבע; מספר תביעות קודמות בשלוש השנים האחרונות של כל הנוהגים ברכב דרך קבע; ועוד. מגמות אלו באו לידי ביטוי גם בשנת 2012.

חברת רון בינה אקטוארית בע"מ (להלן: "המפעיל"), הינה בעלת הזיכיון מטעם הפיקוח, לבדיקה ומתן המלצות ביחס לתעריפי החובה.

בשנת 2011 ניתנו על ידי המפעיל מספר המלצות לשינוי תעריפי פוליסות הביטוח, אשר יושמו על ידי החברות באופן חלקי בלבד. נכון למועד זה, המגמה של הוזלת התעריף לנהגים מבוגרים וייקור התעריף לנהגים צעירים נמשכת.

תחום ביטוח החובה הינו משמעותי ביותר עבור חברות הביטוח, ומהווה מקור עיקרי לרווחיות ענף הביטוח האלמנטארי. לדעת החברה, התעריפים הנוכחיים בתחום זה אינם מביאים לידי ביטוי בצורה הולמת את הסיכון החיתומי הגלום בו. מרבית חברות הביטוח אינן מרוויחות חיתומית בתחום ביטוח רכב החובה, ורווחיהן נובעים בעיקר מהשקעת כספי הצבירה בשוק ההון.

כאמור לעיל, רווחיות התחום מושפעת בצורה ניכרת גם ממצב השווקים הפיננסיים, בשל הקצאת רווחי השקעות על-פי דרישות המפקח. לתקופות בהן שוק ההון מניב תשואות חיוביות, העולות על התשואה הנדרשת בהתאם לדרישות הפיקוח, השפעה חיובית ישירה על תחום ביטוח החובה, וכפועל יוצא, על תוצאות הענף האלמנטארי בכללו. בדומה, לתקופות בהן מצוי שוק ההון בשפל, השפעה שלילית ישירה על התחום האמור ועל תוצאות הענף האלמנטארי בכללו.

שנת 2012 התאפיינה בעלייה ברווחיות במרבית חברות הביטוח, ביחס לתוצאות שנת 2011, וזאת כתוצאה מרווחי השקעות חברות הביטוח בשוק ההון. יצוין, כי בתוצאות החיתומיות של חברות הביטוח בתחום זה, לא חל שינוי משמעותי.

ב. ביטוח שיורי ("הפול")

"הפול" הינו התאגיד המנהל של המאגר לביטוח רכב חובה שליד איגוד חברות הביטוח בישראל, המנהל את הביטוח המשותף למשתמשים ברכב מנועי, שלא הצליחו לרכוש פוליסת ביטוח באופן ישיר אצל מבטחים בישראל (להלן: "הפול"). בכך ניתן, באמצעות הפול, כיסוי מסוג "ביטוח

שיורי" בביטוחי חובה בלבד, לאופנועים ולבעלי רכב ונהגים מסוכנים שחברות הביטוח אינן מבטחות.

בעבר קיבל הפול מאת "אבנר", איגוד לביטוח נפגעי רכב בע"מ (להלן: "אבנר") שרותי ניהול לצורך תפעולו השוטף ושרותי ניהול תביעות. עם הפסקת פעילותה של אבנר חלו שינויים מהותיים באופן ניהול הפול. כיום, בעלי המניות של הפול הינם כל חברות הביטוח הפועלות בתחום ביטוח רכב חובה, אשר נושאות בהפסדיו או רווחיו, וזאת באופן יחסי על-פי חלקן בשוק ביטוח רכב חובה.

החברה משתתפת בחלקה היחסי בהפסדי הפול מדי שנה בגין כל שנת חיתום, ורושמת על כך הפרשות. בשנת 2012 גדל שיעור חלקה היחסי של החברה בהפסדי הפול, בין היתר, בהתאם לגידול שחל בנתח השוק שלה (4.4% בשנת 2012 בהשוואה ל-4% בשנת 2011).

ג. קרנית

הפלת"ד, והצויים שהוצאו מכוחו, קבעו את הקמתה של קרנית, כתאגיד שתפקידו לפצות נפגעים הזכאים לפיצויים לפי הפלת"ד, אך נבצר מהם לתבוע פיצויים מאחת הסיבות המנויות בו, ביניהן: הנהג האחראי לפיצויים אינו ידוע; אין לנהג ביטוח; הנפגע הינו הולך רגל או נוסע ברכב בו נהג אדם ללא רישיון נהיגה תקף; המבטח נמצא בפירוק ועוד.

ד. חיתום

חברות הביטוח קובעות את תעריפי הביטוח בכל ענפי הביטוח, בהתבסס על תמחור אקטוארי המבוסס על נתונים חיתומיים. לכשלים בשלב החיתום עלולות להיות השלכות על קביעת הפרמיה הנכונה המשקפת את הסיכון האמיתי הטמון בביטוח המסוים. קביעת פרמיה לא נכונה עלולה לפגוע בתוצאות הכלכליות של החברה. החברה ערה לתוצאות החיתומיות בענפי הפעילות שלה, ועל כן מפעילה מערכות בקרה, בנוסף למערך האקטואריה הפועל בה. נכון למועד דוח זה, משמש ד"ר סטיוארט קוטס כאקטואר חיצוני ממונה בחברה.

ה. תחשיבי אקטואריה

תחשיבי האקטואריה מבוססים על תוצאות העבר ועל הנחות עתידיות. טעויות בתחום זה עלולות להשפיע על התוצאות הכלכליות של החברה. אשר על כן, מנחה הנהלת החברה את האקטוארים לנקוט בקו שמרני.

ו. מתווה סליקה "קל כבד"

איגוד חברות הביטוח (להלן: "האיגוד") הקים מתווה, המופעל בפועל באופן עצמאי, על-ידי משרד רואי חשבון שאינו קשור לאיגוד או לחברות הביטוח. המדובר במערכת שנועדה להסדיר באופן ממוכן סליקת חיובים ושיפויים בין חברות הביטוח, הנובעים מהפלת"ד ומצו הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (הסדרים לחלוקת נטל הפיצויים בין המבטחים), תשס"א-2001 (להלן: "מתווה הסליקה"). סמכויותיו של מנהל מתווה הסליקה כוללות גם סמכויות בוררות ביחס למחלוקות, וסמכויות פוסק במחלוקות חשבונאיות. החברה אינה חברה באיגוד חברות הביטוח, אולם היא חברה במתווה הסליקה.

ז. ISO Claim Search

החל מסוף שנת 2004 פועלת חברת ISO Claim Search (להלן: "ISO הונאות ו/או המפעיל"), שתפקידה למנוע הונאות בתביעות בתחום ביטוח רכב חובה, נושא עליו הייתה אמונה אבנר עד לשנת 2003. ISO הונאות מפעילה מאגר נתונים ארצי המקושר למאגרי מידע אחרים (דוגמת משרד התחבורה, המשטרה והביטוח הלאומי). בהתאם להנחיות המפקח והמפעיל, מחויבת החברה לשתף פעולה עם חברת ISO הונאות ולדווח לה על תביעות בתחום ביטוח רכב חובה, וכן מחויבת לממן את פעילותה באופן יחסי לגודלה בשוק ענף ביטוח רכב חובה.

3.1.1.2. תיאור של ענפי הביטוח והכיסויים הביטוחיים שנכללו בתחום

כאמור לעיל, תחום פעילות זה מתמקד בשיווק ומכירת פוליסות ביטוח, לכיסוי נזקי גוף של המשתמשים בכלי הרכב, של המבוטח ושל הולכי רגל שנפגעו עקב השימוש ברכב למטרות תחבורה. הכיסוי הביטוחי כולל את כל ההוצאות הרפואיות; פיצוי בגין אובדן השתכרות, עד תיקרה של שלוש פעמים השכר הממוצע במשק; ופיצוי בגין כאב וסבל. החל משנת 2010 מימון עלות ההוצאות הרפואיות הינו באחריות קופות החולים, המתוקצבות מפרמיה המועברת אליהן באמצעות קרנית והביטוח הלאומי. בשנת 2012, העבירו חברות הביטוח כ-8.525% מהפרמיה ברוטו לטובת קופות החולים השונות.

3.1.1.3. מאפיינים ייחודיים של המוצרים

1. ביטוח חובה הינו ביטוח שחובה על כל בעל כלי רכב לרוכשו, וזאת בהתאם לפקודת ביטוח רכב מנועי.
2. על-פי הוראות הפלת"ד, זכאי הנפגע לפיצויים ממבטח הרכב, ללא צורך בהוכחת מידת האשם (אחריות מוחלטת), וזאת בכפוף לחריגים המנויים

בפלת"ד. סכום הכיסוי הביטוחי אינו מוגבל, למעט בראש נזק של כאב וסבל.

3. חברות הביטוח קובעות את דמי הביטוח בענף זה, בהסתמך על המלצות המפעיל ויוצרות תעריף דיפרנציאלי על-פי פרמטרים שונים המאפשרים על-ידי המפקח. החל משנת 2006, בהמשך לרפורמה בענף ביטוח רכב החובה, צומצם הפיקוח אשר הופעל על ידי המפקח על התעריפים בענף זה. נכון למועד זה, אחד הפרמטרים העיקריים אשר הותוו על ידי הפיקוח, ואשר מגביל את שיקול דעת חברות הביטוח בקביעת פרמיות ביטוח החובה, הינו כי פרמיות אלו לא תהיינה גבוהות מתעריפי הפול (90%) מתעריפי הפול במקסימום).

תחום ביטוח רכב חובה מתאפיין במשך הזמן הארוך אשר עשוי לחלוף בין מועד קרות האירוע לבין מועד הגשת התביעה לכיסוי הביטוחי ("זנב תביעות ארוך").

3.1.1.4. מגבלות, חקיקה, אילוצים שונים¹

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות לפקודת ביטוח רכב מנועי, התש"ל-1970 (להלן: "הפקודה") ולחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975 (להלן: "הפלת"ד"), כמו גם להוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום זה מפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

בנוסף, תחום פעילות זה מחויב ברמת דיווח גבוהה לצורך שמירה על שקיפות מלאה. בנוסף לדוחות הכספיים הרבעוניים והשנתיים, מחויבת החברה בדיווחים חודשיים בעניינים כספיים שונים. החברה מחויבת בדיווח רבעוני למפעיל, אשר רשאי להטיל קנסות על חברות שדיווחיהן לא עמדו בדרישות שנקבעו.

1. ביום 28 בפברואר 2012 נכנס לתוקפו החוק לתיקון פקודת ביטוח רכב מנועי (מס' 20), התשע"ב-2012, על פיו הסכום שעל מבוטח שלא במסגרת הפול, כהגדרתו להלן, לשלם כתוצאה מעלויות ההשתתפות של מבוטח במסגרת הפול ("מרכיב העמסה"), ישונה מ-6% ל-5.5% -6.5%.

¹ בהתאם להוראות המפקח בשה. 3026-2013 מיום 18 בפברואר 2013, בענין קיצור הדוחות השנתיים החל מהדוח ליום 31 בדצמבר 2012, יובאו להלן בדוח זה אך ורק הוראות דין סופיות, שפורסמו בשנת הדוח בלבד וטיטוטות שעתידות להשפיע באופן מהותי על החברה.

2. ביום 2 באפריל 2012 פרסם המפקח את חוזר ביטוח מספר 2012-1-3, שעניינו **"תעריפי ביטוח שיורי החל מיום 1 במאי, 2012"** (להלן: **"חוזר תעריפי ביטוח שיורי"**), המעדכן את תעריפי הביטוח השיורי (להלן: **"הפול"**), הנקבעים על-ידי המפקח בהתאם לתקנות ביטוח רכב מנועי (הסדר ביטוח שיורי ומנגנון לקביעת תעריף), תשס"א-2001.
3. ביום 2 באפריל 2012 פרסם המפקח את חוזר ביטוח מספר 2012-1-2, שעניינו **"דמי ביטוח מירביים בענף רכב חובה"**, המבהיר כי לא יאושרו למבטח דמי ביטוח נטו עבור ביטוח כלי רכב שאינו אופנוע, העולים על 90% מדמי ביטוח נטו עבור ביטוח בעל מאפיינים זהים במסגרת ההסדר לביטוח שיורי.
4. ביום 11 ביוני 2012 פרסם המפקח את שה. 2012-24609 – טיוטה לקודקס הרגולציה העתידי (להלן: **"טיוטת הקודקס"**), שעניינה **"שער 6 – הוראות שונות"**, הקובעת, בין היתר, רישום פרטים לגבי משתנים בספח לתעודת ביטוח בענף רכב חובה באופן היוצר זיקה בין הוראות הקודקס לפוליסה התקנית לביטוח רכב חובה. לפרטים נוספים אודות טיוטת הקודקס ראו סעיף 5.2 להלן.
5. ביום 18 בדצמבר 2012 פורסמה טיוטת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה לרכב מנועי), התשע"ג-2012, הקובעת הוראות לענין השבתה בפוליסה לביטוח רכב חובה, עדכונים בפוליסה לביטוח סחר, הוספת פוליסה ותעודה לביטוח תו סוחר – רכב חובה, וקביעה כי פוליסה לביטוח תו סוחר תכסה שימוש ברכב בעל לוחית זיהוי **"במבחן"**, על ידי כל נהג שקיבל היתר מבעל הפוליסה להשתמש ברכב.
6. ביום 28 בינואר 2013 פרסם המפקח את חוזר ביטוח מספר 2013-1-1, שעניינו **"חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי"**, על פיו, בין היתר, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2014, החברה לא תידרש עוד לבצע חישוב של עתודות עודף הכנסות על הוצאות. להערכת החברה, ביטול חובת הצבירה צפוי להביא לרווח חד-פעמי ברבעון הראשון לשנת 2014. לפירוט נוסף בענין זה ראו סעיף 5.2.25 להלן.
7. ביום 24 בפברואר 2013 פרסם המפקח את טיוטת חוזרי הביטוח הבאות:
א. טיוטה מספר 2013-111, שעניינה **"משתנים בענף רכב חובה"**, הקובעת את המשתנים והקטגוריות בהם ניתן להשתמש בקביעת דמי ביטוח לביטוח כלי רכב פרטי, אופנוע, כלי רכב מסחרי, כלי רכב מיוחד, מונית, אוטובוס וטיולית. בנוסף, קובעת טיוטת החוזר אילו קטגוריות

ייקבעו על-ידי המבטח ואילו קטגוריות הינן בהתאם לקביעת המפקח, באם יבחר המבטח להשתמש בהן בקביעת דמי הביטוח.

ב. טיוטה מספר 112-2013, שעניינה "אישור דמי ביטוח בענף רכב חובה", האוסרת על מבטח לדרוש הוצאות מינהל בגין הוצאת תעודת ביטוח חליפית או בגין הוצאת תעודת ביטוח בשל רכב מוחלף, בסכום העולה על 30 ש"ח, והאוסרת על מבטח לעדכן את הוצאות המינהל. בנוסף, יהיה מבטח רשאי לעדכן את דמי הביטוח על פי מנגנון הצמדה מאושר על-ידי המפקח בלבד. הוראות אלה לא יחולו על פוליסות ביטוח בהן הפול פועל כמבטח.

ג. טיוטה מספר 113-2013, שעניינה "רישום משתנים בספח לתעודת ביטוח רכב חובה", הקובעת מתכונת לספח תיעוד לשאלות חיתום ותשובות בעל הפוליסה עליהן, ומתכונות לרישום פרטים לגבי משתנים המדווחים בעת הנפקת פוליסה לביטוח רכב חובה בספח לתעודת הביטוח.

ד. טיוטה מספר 114-2013, שעניינה "שימוש במאגר המידע לאיתור הונאות בענף רכב חובה", הקובעת, בין היתר, את התנאים למינוי מורשה להעברת מידע אשר הגיע במסגרת חיתום והנפקת פוליסה (להלן: "מורשה חיתום"), למאגר מידע כאמור, את התנאים למינוי מורשה להעברת מידע אשר הגיע במסגרת טיפול בתביעה (להלן: "מורשה סילוק תביעות") למאגר מידע כאמור, את התנאים למינוי מורשה חיתום ו/או מורשה סילוק תביעות שתפקידו אפיון מערכת ההונאות אצל מבטח ("מורשה טכני"), את חובת המורשים כאמור להעביר למפקח, עד ליום 20 בינואר בכל שנה קלנדארית הצהרה ודיווח בדבר הפעולות שביצע במסגרת תפקידו למניעת הונאות ביטוח, קביעת נוהל אחיד להפקת תעודת ביטוח רכב חובה, ויישוב סתירות בין הפרטים שנמסרו על-ידי מבוטח לבין הפרטים האמורים במאגר המידע, חובת הודעת מבטח על סתירות ודרכי הגשת ערעור בקשר עם סתירות כאמור.

8. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח על התאגיד, ראו סעיף 5.2 להלן.

3.1.1.5 שינויים בהיקף הפעילות בתחום וברווחיותו ובתמהיל הלקוחות

1. בתחום ביטוח רכב חובה קיימת תחרות קשה בין חברות הביטוח השונות אשר באה לידי ביטוי, בין היתר, בקיצוץ תעריפי הביטוח, מתן אשראים ארוכים והטבות נוספות. כך למשל, החברה וחברות ביטוח אחרות ביצעו במהלך השנים האחרונות, שינוי הדרגתי בתמחור פוליסות הביטוח

בתחום, בדרך של הוזלת התעריף לקבוצת הגילאים הבוגרת, ובמקביל ייקור התעריף לקבוצת הגילאים האחרת, נוכח השכיחות הגבוהה יחסית של תאונות בהן מעורבים נהגים צעירים.

בשנת 2011 התאפיינה פעילות החברה בענף ביטוח רכב החובה בעלייה בסך הפרמיה, לאחר כשנתיים של ירידה בסך הפרמיה, אשר נבעה מגידול במספר כלי הרכב המבוטחים בחברה. במהלך שנת 2012 חל מחד, גידול בתיק המוסדי עקב זכיית החברה במכרז ביטוח עובדי המדינה בהיקפים משמעותיים, ומאידך, קטנה פעילותה של החברה בערוצי ההפצה האחרים, דוגמת סוכנים ומכירות ישירות. בסך הכל, שמרה החברה על נתח השוק שלה בשנה זו. היקף פעילותה של החברה בשנת 2012 בענף ביטוח רכב חובה עמד על כ-189.5 מיליון ש"ח, לעומת 190.4 מיליון ש"ח בשנת 2011.

2. רווחיות התחום בשנת 2012 הגיעה לכ-15.2 מליון ש"ח. רווחיות זו נובעת בעיקר משחרור רזרבות עודף בגין שנת 2009. רווחיות התחום בשנת 2011 הגיעה לכ-16.2 מיליון ש"ח, ונבעה בעיקר משחרור רזרבות בגין השנים 2007 ו-2008. יצוין, כי החברה משחררת מדי שנה רק שנת צבירה אחת, ואולם בשנת 2011, לאור מעבר החברה למודל הצבירה המקובל במרבית חברות הביטוח, שהינו מודל תלת-שנתי (ולא כפי שהיה נהוג קודם לכן – מודל צבירה ארבע-שנתי), שיחררה החברה שתי שנות צבירה (2007-2008). כאמור בחוזר המפקח 1-1-2013, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרץ 2014, החברה לא תידרש עוד לבצע חישוב של עתודת עודף הכנסות על הוצאות. בנוסף, במהלך שנת 2012, מינתה החברה מנהל השקעות במטרה לטייב את תיק השקעותיה ולייצר לחברה רווחי הון. השקעות החברה במהלך שנת 2012, הניבו תשואה גבוהה מהתשואה הנדרשת (שיעור של 3% צמוד למדד על כספי הצבירה בשנת 2012), באופן שנתן מענה להפסדים החיתומיים בתחום ביטוח רכב חובה וייצר רווח בתחום הפעילות. במהלך שנת 2012, חל גידול בצבירה לעומת שנת 2011, אשר נבע בעיקר מהתשואות החיוביות שהניבו השקעות החברה בשוק ההון בשנת 2012, כאמור.

3. בשנת 2012 השתנה מעט תמהיל התיק לעומת שנת 2011, כך שחלק המוסדיים (קולקטיבים) עלה מ-30% ל-42% מסה"כ התיק. לעומת זאת, בחלק הסוכנים חל קיטון של 10% בתמהיל התיק (מ-50% ל-40%) ואילו הפרמיה ירדה בכ-20%.

4. בשנת 2012 חל שינוי מזערי במספר הרכבים אותם ביטחה החברה בביטוח חובה, בהשוואה למספר הרכבים אותם ביטחה בשנת 2011. שינוי מזערי זה נובע מעלייה במספר פוליסות הקולקטיבים, מירידה

במספר פוליסות מוניות ומשאיות ומהפרשי הפרמיות בין שני תחומים אלה.

5. העובדה ששוק ההון, ככלל, לא הניב תשואות מספקות, גרמה לחברות הביטוח להיות שמרניות יותר בתהליך התאמת הפרמיות, וניתן לומר שבמהלך השנים 2011 ו-2012 ניכרה מגמה של התמתנות בתחרויות הקשה המאפיינת שוק זה ובשחיקת המחירים המואצת שאפיינה את השנים האחרונות. ראוי לציין שמרבית חברות הביטוח מגדילות בצורה מבוקרת את הפערים בתעריף בין נהגים צעירים לנהגים מבוגרים, עובדה המלמדת על קיומה של תחרות משוכללת, אך יחד עם זאת, נבלמה במידת מה מגמת ההורדה הדרסטית בתעריפי רכב חובה, שאפיינה את השנים האחרונות.

6. ענף ביטוח רכב חובה הינו עתיר כספי השקעה, בהשוואה ליתר ענפי הביטוח האלמנטארי. הגידול ברווחי השקעה בשנת 2012 לעומת שנת 2011 בלט, תוך שרווחי ההשקעה של ענף זה נתנו מענה הולם לעליית המדד בנוסף ל-3% המהווים תשואה נדרשת (על-ידי המפקח) על כספי הצבירה. השינוי ברווחיות בשנת 2012 נבע, בין היתר, ממינוי מנהל השקעות בחברה וביצוע עבודה יומיומית ושיטתית של מערך ההשקעות, תוך ניצול יכולת קבלת החלטות מושכלות בלוחות זמנים קצרים על-ידי הגורמים הרלוונטיים בחברה.

7. כאמור לעיל, ביטוח החובה מושפע בצורה משמעותית מהמתרחש בשוק ההון. על חלק לא קטן מכספי ההשקעות של החברה, מוטלת כאמור, דרישה של הפיקוח לייצר תשואה בשיעור שלא יפחת מ-3% צמוד למדד המחירים לצרכן.

החברה נערכת, בשנת 2013, לאינפלציה גבוהה יותר מזו שאפיינה את שנת 2012 ולשוק הון בעייתי. החברה צופה, כי שנת 2013 תתאפיין במיעוט רווחים בתחום ההשקעות, מה שעלול להשפיע לרעה על תוצאות ביטוח החובה. עם זאת, שינוי מגמת שוק ההון ביחס לציפיות החברה עשוי לגרום להיפוך המגמה ברווחיות התחום. בנוסף, המשך מגמה של תחרות בשוק ביטוח החובה עלול לפגוע חיתומית ברווחיות הענף.

3.1.1.6. שינויים בהסדרי ביטוח משנה בתחום

במהלך שנת 2012 לא חלו שינויים מהותיים בהסדרי ביטוח המשנה של תחום ביטוח רכב חובה. לפרטים בדבר הסדרי ביטוח המשנה בתחום ראו סעיף 3.1.6 להלן.

3.1.2. מוצרים ושירותים

3.1.2.1. בתחום פעילות ביטוח רכב חובה קיים מוצר אחד בלבד – פוליסות ביטוח רכב חובה, אשר מספקות כיסוי ביטוחי לנזקי גוף, עקב שימוש ברכב מנועי למטרות תחבורה.

3.1.2.2. החברה משווקת ומוכרת פוליסות אלה בעיקר למגזר הפרטי ולמגזר המוסדי, הכולל קולקטיבים המחזיקים בציי רכב פרטיים.

3.1.2.3. בשנת 2012 חלה עליה בחלקם של ביטוחי החובה של החברה בקרב קולקטיבים בתמהיל פעילות החברה בתחום, והם היוו כ-42% מסך פרמיות החובה (קולקטיב עובדי המדינה – כ-26%). נכון למועד פרסום הדו"ח, הקטינה החברה את חלקה בקרב ביטוחי עובדי המדינה, באופן יזום, לכ-13% (בשנת חיתום 2013).

3.1.2.4. במהלך שנת 2012 חל קיטון בהיקף פעילותה של החברה בתחום ביטוח רכב חובה בענפי נישות ביטוחיות כגון משאיות ומוניות, ובמקביל, חל גידול מסוים בפרמיה של אוטובוסים זעירים.

3.1.3. פילוח נתונים עבור מוצרים ושירותים

להלן פילוח נתונים עבור תחום ביטוח רכב חובה לשנים 2011-2012 באלפי ש"ח:

2011	2012	
190,440	189,544	דמי הביטוח ברוטו
185,681	184,221	דמי הביטוח בניכוי ביטוח משנה (בשייר עצמי)
140,505	195,762	תביעות ברוטו
141,059	190,929	תביעות בשייר

3.1.4. לקוחות

3.1.4.1. לחברה אין לקוח אחד אשר הכנסות החברה ממנו מהוות 10% או יותר מסך הכנסות החברה. בשנת 2012 החברה זכתה במכרז החשב הכללי ביחס לכ-78% מביטוחי רכב חובה של עובדי המגזר הציבורי. למרות גודלה היחסי של קבוצת לקוחות זו, אין לה במשותף, השפעה משמעותית על פעילות החברה ואין לחברה תלות בה.

3.1.4.2. להלן פילוח נתונים עבור שיעור מסך הפרמיה ברוטו של החברה ביחס לכל קבוצת לקוחות החברה בתחום:

פרמיה ברוטו (באלפי ש"ח)	שיעור מסך פרמיה ברוטו של החברה	לקוח
57,143	30%	קולקטיבים ומפעלים גדולים
132,401	70%	מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים
189,544	100%	סך הכל

3.1.4.3. להלן פירוט בדבר הפלח המשותף של לקוחות החברה המבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש, על-פי ערוצי השיווק של החברה:

1. ביטוח באמצעות סוכנים: כ-63% מהמבוטחים הרוכשים ביטוח באמצעות סוכנים אותם מפעילה החברה, מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש.

2. ביטוח ישיר: כ-86% מהמבוטחים המתקשרים עם החברה באמצעות מכירה ישירה של החברה, מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש.

3. ביטוח מוסדי: כ-99% מהמבוטחים המוסדיים של החברה מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכוש.

3.1.4.4. להלן נתונים אודות לקוחות בעלי מאפיינים קבועים בביטוח רכב חובה (במיליוני ש"ח):

שיוך סקטוריאלי של לקוחות	התפלגות מכירות מסך פרמיות חובה
משרדי ממשלה	66.8 (35%)
גופים מוסדיים ציבוריים	13.7 (7%)
גופים עסקיים	1.7 (1%)
פרטיים	107.4 (57%)
סה"כ	189.5 (100%)

3.1.4.5. להלן נתונים אודות ותק והתמדת לקוחות במונחי מחזור פרמיות ברוטו (במיליוני ש"ח):

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	101.3	40.9	15.4	31.9	189.5

התיק הישיר וכן מספר קולקטיבים ותיקים מחדשים את פוליסות הביטוח שלהם למעלה משלוש שנים, ולכן קיימת תחלופה רבה בעיקר בפוליסות בתקופה של שנה – שנתיים. התופעה שכיחה בענף ונובעת מהתעריף הדיפרנציאלי ומהתחרות הקשה. המידע אודות התעריפים השונים של חברות הביטוח, כפי שמופיע באתר האינטרנט של המפקח, תורם לתופעה זו של תנודתיות תיק ביטוח רכבי החובה בשוק.

3.1.5. שיווק והפצה

3.1.5.1. פעילות השיווק וההפצה של החברה מתבצעת באמצעות 3 ערוצים:

1. **ביטוח באמצעות סוכנים** – לצורך הגדלת צמיחת החברה והיקף מכירותיה, מגייסת החברה סוכנים המקושרים באופן ישיר למערכת המחשב המרכזת שלה, ופועלים לשיווק ומכירת מוצרי החברה.

2. **ביטוחים ישירים במכירה ישירה** – החברה מבצעת פעילות שיווק ומכירה טלפונית ישירה, המפורסמת באמצעי התקשורת.

3. **ביטוח מוסדי (בעיקר רכב רכוש ורכב חובה)** – החברה מבצעת פעילות שיווק ומכירה לקולקטיבים ומפעלים גדולים המחזיקים בצי רכב, באמצעות סוכנים ובאמצעות מכירה ישירה על-ידי החברה.

3.1.5.2. בחברה קיימת מחלקת שיווק סוכנים, אשר עיקר תפקידה הינו גיוס סוכנים וטיפול במערך הסוכנים הקיים. גיוס הסוכנים מתבצע באמצעות פעילות שיווק של מפקחי רכישה שכירים, ועל בסיס היכרות אישית של גורמים שונים בחברה עם סוכנים. במהלך השנים 2011 ו-2012 החברה הגדילה את מספר הסוכנים העובדים עימה בענפי הפרט ובעיקר בתחום רכב רכוש.

3.1.5.3. הסוכנים עימם עובדת החברה הינם סוכנים חיצוניים, המתקשרים עם החברה על בסיס הסכמי מסגרת ארוכי טווח, שאינם מקנים בלעדיות למי מהצדדים.

3.1.5.4. הסוכנים עימם עובדת החברה נמדדים על בסיס ביצועיהם. התקשרות החברה עם סוכנים אשר החברה סבורה כי אינם עומדים ביעדים נדרשים, אינה מחודשת. במהלך שנת 2012 סיימה החברה התקשרויות עם סוכנים אשר לא עמדו ביעדי הפעילות שהוגדרו על-ידי החברה ו/או לא הקפידו לפעול על-פי הנחיות החיתום של החברה. תהליך טיוב מערך הסוכנים של החברה יימשך באופן רציף כחלק מתכנית העבודה לשנים הקרובות.

3.1.5.5. הסוכנים מצידם מתקשרים עם לקוחות ומקבלים מהחברה עמלה בשיעור משתנה הנקבעת בהתאם לתחום ובהתאם לעסקה. כאשר מדובר בעסקאות מיוחדות (למשל, עסקאות עם קולקטיב) משולמת על ידי החברה עמלה

מיוחדת שהינה לרוב נמוכה מהעמלה השוטפת. על עמלות הסוכנים משולם מע"מ שאינו מקוזז, היות והחברה מוכרת לעניין זה כמוסד פיננסי.

3.1.5.6. מבנה העמלות בתחום ביטוח רכב חובה, הינו כדלקמן:

1. ביטוח ישיר וביטוח מוסדי ישיר – לא משולמת עמלה.
 2. ביטוח מוסדי באמצעות סוכנים – עמלה ממוצעת של כ-2.5%.
 3. ביטוח באמצעות סוכנים – עמלה ממוצעת בסך של כ-4.5%.
- שיעור העמלה הממוצע בתחום זה, כולל מע"מ, הנו כ-2.2%.

3.1.5.7. לחברה סוכן אחד המהווה כ-11.7% מתפוקת התחום בשנת 2012. למרות גודלו, לחברה אין תלות כלשהי בפעילותו.

3.1.5.8. בחברה קיימת מחלקת שיווק עצמאית המתמחה בשיווק מרבית מוצרי החברה. מחלקה זו מהווה ציר חשוב ברווחי החברה.

3.1.6. ביטוח משנה

3.1.6.1. בתחום ביטוח רכב חובה מתקשרת החברה עם מבטחי משנה בחוזה לא יחסי (Non Proportional Treaty), שהינו חוזה ביטוח משנה המאופיין על-ידי חלוקה של החבות בין המבטח ומבטח המשנה, על בסיס הנזקים ולא על בסיס סכומי הביטוח, כפי שהדבר נעשה בחוזים יחסיים.

3.1.6.2. חברות ביטוח משנה המשתתפות בחוזה ביטוח משנה בענף חובה מדורגות בדירוג A+ ומעלה על-פי חברת הדירוג Standard & Poor's.

3.1.6.3. חוזי ביטוח המשנה הבלתי יחסיים הנפוצים הינם משני סוגים: 1. הפסד יתר לסיכון (Per Risk Excess of Loss), אשר נועד להגן על המבטח מפני החשיפה לסיכון בודד. 2. הפסד יתר לאירוע (Catastrophe Excess of Loss), המגן על המבטח מפני הצטברות חשיפות באירוע אחד (רעידת אדמה, שיטפונות וכיוצ"ב). בחוזה הפסד יתר, המבטח נושא בעצמו בסכום קבוע מראש מכל נזק. הסכום הראשוני המשולם על-ידי המבטח נקרא השתתפות עצמית. חוזה ביטוח המשנה נכנס לפעולה לאחר שסכום ההשתתפות העצמית שולם במלואו. חלקו המירבי של מבטח המשנה בתשלום הנזק מוגדר בחוזה, הן ברמת התביעה הבודדת והן כסכום מצטבר שנתי.

3.1.6.4. בהתאם להסכמי ביטוח המשנה, מקבל מבטח המשנה פרמיה הנקבעת בחוזה ביטוח המשנה בהתאם לכמות הרכבים המבוטחים בענף ביטוח חובה. על פי תנאי החוזה, משלמת החברה למבטח המשנה פרמיה מינימאלית (Minimum Deposit Premium), ולאחר סיום השנה מבוצעת התאמה (ADJUSTMENT). בחוזים מסוג זה לא משולמות עמלות בגין פרמיות ביטוח משנה.

3.1.6.5. על-פי הסכמי ביטוח המשנה בתחום ביטוח חובה, לחברה כיסוי למקרה עד לסכום של 200 מיליון ש"ח, בהשתתפות עצמית בסך של 4 מיליון ש"ח. מאחר וכאמור לעיל, התקשרות החברה עם מבטחי משנה בתחום זה הינה על בסיס הסכם מסוג Excess of Loss, הרי שכל הנזקים עד לסך של 4 מיליון ש"ח מכוסים על-ידי החברה. השתתפות מבטח המשנה הינה במקרי נזק העולים על סכום זה.

3.1.6.6. מבטח המשנה העיקרי עימו נקשרה החברה בשנת 2012 הינו Swiss Re המדורג AA- על-ידי Standard & Poor's. בשנת 2012 היה חלקה של Swiss Re בחוזי הביטוח הלא יחסי בתחום ביטוח רכב חובה בחברה כ-50%, וכ-1.429% מפרמיה נטו בתחום זה. היקף הפרמיה אשר הועברה על-ידי החברה ל-Swiss Re במהלך שנת 2012 עמד על סך של כ-2,352 אלפי ש"ח (לא כולל התאמות בגין שנים קודמות), המהווה כ-7.59% מסך הפרמיות ששולמו על ידי החברה למבטחי משנה.

3.1.6.7. כמו כן, במהלך שנת 2012 התקשרה החברה עם מבטח המשנה R&V, המדורג AA- על-ידי Standard & Poor's. בשנת 2012 היה חלקה של R&V בחוזי הביטוח הלא יחסי בתחום זה כ-20%. היקף הפרמיה אשר הועברה על-ידי החברה ל-R&V במהלך שנת 2012 עמד על סך של כ-928 אלפי ש"ח (לא כולל התאמות בגין שנים קודמות), המהווה כ-3% מסך הפרמיות ששולמו על ידי החברה למבטחי משנה. חלקם של מבטחי המשנה: CCR, XL RE ו-Aspen Re בתחום ביטוח רכב חובה בחוזי הביטוח הלא יחסי, בשנת 2012, עמד על כ-10% כל אחד, וסך-כל הפרמיות ששולמו על ידי החברה לחברות הנ"ל היה 1,339 אלף ש"ח, המהווים כ-4.3% מסך הפרמיות ששולמו על ידי החברה למבטחי המשנה.

3.1.6.8. במהלך שנת 2012 הופעל ביטוח המשנה על-ידי החברה במקרה אחד בלבד, בגין שנת חיתום 2009.

3.1.6.9. החברה לא הגיעה לתקרות שנקבעו בתקופות המדווחות וכמו כן, אין לחברה תביעות תלויות בהיקף המתקרב למגבלות שנקבעו.

3.1.6.10. לפרטים נוספים בדבר ביטוח משנה ראו ביאור 25(ו)5 לדוחות הכספיים.

3.1.7. ספקים ונותני שירותים

3.1.7.1. החברה משתמשת בשירותיהן של חברות המטפלות בבקרת אשפוז, בדיקת חשבונות רפואיים, רופאים מומחים, אחיות, עורכי-דין, חוקרים ועוד.

3.1.7.2. לחברה תלות בבתי התוכנה קומטק בע"מ וקוד אואזיס בע"מ, המספקים לה שירותי תוכנה, אולם החברה פועלת במספר מישורים על מנת למזער תלות זו. לפירוט נוסף בענין זה ראו סעיף 5.5 להלן.

3.1.8. תחרות

3.1.8.1. בתחום ביטוח רכב חובה קיימת בשוק תחרות משוכללת בין חברות הביטוח השונות. כל חברות הביטוח העוסקות בתחומי האלמנטארי, פועלות בענף ביטוח רכב חובה ובכל החברות מדובר בענף משמעותי. על-פי הנתונים של שלושת הרבעונים הראשונים לשנת 2012, התפלגות ענף ביטוח רכב חובה בין חברות הביטוח הינו כדלקמן: כלל (12.3%), הראל (11.8%), מנורה (9.1%), איילון (7.7%), הפניקס (8.5%), מגדל (6.2%), אליהו (8.9%), הכשרת הישוב (9.4%), ביטוח ישיר (6.8%), שומרה (5.7%), שירביט (4.4%), שלמה (4.8%), ביטוח חקלאי (1.7%) וחברת אי.איי.ג'י (2.4%). ענף זה מתאפיין בתחרותיות גדולה, והעובדה ש-5 החברות הגדולות (כלל, הראל, מגדל, פניקס ומנורה) מהוות רק 48% מהשוק, בעוד חברות הביטוח הקטנות והבינוניות הולכות ונוגסות בנתח השוק של החברות הגדולות במהלך השנים האחרונות, ואף הצליחו להגיע לנתח שוק העולה על 50%, מלמדת על היקפה ועומקה של התחרות.

3.1.8.2. חלקה של החברה בענף ביטוח החובה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 וברבעון האחרון של שנת 2011, עמד על 4.4% מכלל שוק ביטוח החובה לעומת 4% בשנת 2011. החברות העיקריות המתחרות בחברה על נתח השוק הן שומרה, הכשרת הישוב, שלמה חברה לביטוח וביטוח חקלאי. כמו כן, החברה מתחרה בחברות הביטוח הישיר אי.איי.ג'י וביטוח ישיר. יחד עם זאת, וכפי שצוין לעיל, כל החברות מתחרות ביניהן בענף רכב החובה, וההבדלים בין חברות גדולות לקטנות אינו בא לידי ביטוי, מאחר שאין יתרון לחברה גדולה בתחום זה.

3.1.8.3. החברה מתמודדת עם התחרות בתחום ביטוח זה, מול כל חברות הביטוח הפועלות בו (13), ופועלת להגדלת חלקה בשוק ולשיפור מעמדה התחרותי בשווקים כדאיים מבחינת הרווחיות, תוך ניצול הידע בכל הקשור בדיפרנציאציה.

3.1.8.4. השיטות העיקריות של החברה להתמודדות עם התחרות הינן:

1. קביעת תעריף דיפרנציאלי בהתבסס, בעיקר, על גיל וותק הנהג;
2. תודעת שירות גבוהה ומתן שירות איכותי למבוטחים;
3. תגמול סוכנים בעלי תיק איכותי;
4. פרסום בערוצי התקשורת השונים.

3.1.8.5. כתוצאה מפתיחת תחום ביטוח רכב החובה לתחרות, קיים כיום מספר לא מבוטל של כלי רכב המבוטחים בביטוח מקיף בחברות השונות מהחברות בהן הם מבוטחים בביטוח חובה – עובדה שלא הייתה מוכרת כמעט בעבר. לטובת הציבור הרחב, הוקם על ידי המפקח במהלך שנת 2004 אתר אינטרנט המספק מידע השוואתי של תעריפי פוליסות ביטוח חובה המוצעים על ידי חברות הביטוח השונות, בהתאם לפרמטרים השונים אשר משליכים על גובה הפרמיה, דבר המגביר את התחרות. במהלך השנים 2010-2012 התמקדה התחרות בקבוצת הנהגים המבוגרים. שחיקת הפרמיה הממוצעת התמתנה והתחום חזר לאיזון מסוים, לאחר ירידות תעריפים דרסטיות בשנים קודמות. במהלך השנה האחרונה מסתמנת מגמה של העלאת גובה הפרמיה לקבוצות נהגים מסוימות.

3.2. ביטוח רכב רכוש

3.2.1. מידע כללי על תחום הפעילות

3.2.1.1. מבנה תחום הפעילות ושינויים החלים בו –

ביטוח רכב רכוש הינו ביטוח הרשות הנפוץ ביותר בתחום פעילות ביטוח כללי. ביטוח רכב רכוש כולל כיסוי לנזקי רכוש לכלי הרכב המבוטח ולנזקי רכוש הנגרמים על-ידי כלי הרכב המבוטח לצד שלישי. ביטוח רכב רכוש כולל שני כיסויים עיקריים: (א) נזקים הנגרמים כתוצאה מתאונה מכל סוג שהוא. (ב) גניבה. תחום ביטוח רכב רכוש הינו תחום הפעילות הגדול והמשווק ביותר בכל חברות הביטוח העוסקות בביטוח האלמנטארי. בשנים האחרונות הגיע היקפו לכ- 5.5 מיליארד ש"ח בשנה.

3.2.1.2. תיאור ענפי הביטוח והכיסויים הביטוחיים שנכללו בתחום –

תחום פעילות זה מתמקד בשיווק ומכירת פוליסות ביטוח לכיסוי נזקי רכוש שנגרמו לרכב המבוטח (להלן: "מקיף") ונזקי רכוש שנגרמו לצד שלישי על-ידי הרכב המבוטח (להלן: "צד ג"). ביטוח מקיף נועד לתת מענה ביטוחי לנזקים לרכב המבוטח, ובעיקר, נזקי תאונות וגניבות. ביטוח צד ג' נועד לתת מענה ביטוחי לנזקי הרכוש אותם גורם הרכב המבוטח לרכוש צד ג', ובכללם, נזקים הנגרמים לרכב אחר וכן נזקים עקיפים הנגרמים לרכוש אחר.

3.2.1.3. מאפיינים ייחודיים של המוצרים

1. ביטוח רכב רכוש הינו אחד מתחומי הביטוח השכיחים ביותר והתחום הגדול ביותר מבין תחומי הביטוח הכללי במונחי פרמיה, בכל חברת ביטוח העוסקת בביטוח אלמנטארי. בכל אחת מהשנים 2003-2012 ייצר תחום ביטוח רכב רכוש בישראל פרמיה בשיעור של כ-30% מתוך כלל הפרמיה בענף הביטוח האלמנטארי בישראל. אשר על כן, תחום ביטוח רכב רכוש הינו גורם המשפיע באופן משמעותי על הרווחיות והתוצאות של החברה, וזאת מאחר שברמת השייר, שיעורו גדול במידה ניכרת מהאמור לעיל.
2. בביטוח רכב רכוש קביעת סכום הנזק והפיצוי בגינו, נעשית על-פי רוב, בסמוך למועד התביעה ("זנב תביעות קצר").
3. ביטוח רכב רכוש הינו מוצר לגביו קיימת מודעות צרכנית גבוהה ביותר, ועל כן מתאפיין בפעילות מכירה פשוטה שאינה מצריכה פעולות שכנוע של הצרכן בנחיצותו. שכיחות הנזקים הגבוהה יחסית יוצרת מודעות לנחיצות המוצר.

4. פוליסות לביטוח רכב רכוש מבוססות על נוסח פוליסה תקנית הקבועה בתקנות שהותקנו מכוחו של חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 (להלן: "**חוק הפיקוח**"). חברת ביטוח רשאית לשנות מנוסח הפוליסה התקנית, אך ורק שינויים שהם לטובת המבוטח בכפוף לאישור המפקח.

5. התעריף לביטוח רכב רכוש הינו תעריף אקטוארי דיפרנציאלי, הכפוף לאישור המפקח. תעריף כאמור, נקבע על בסיס מספר פרמטרים הכוללים, בין היתר: דגם הרכב, נפח מנוע, שנת ייצור, סוג מיגון, כמות נהגים ברכב, מין וגיל הנהגים, ניסיון תביעות בעבר וכיוצא באלה. בתהליך ההפקה והחיתום של פוליסת ביטוח רכב רכוש משולבים הן התעריף הדיפרנציאלי והן נהלים שונים שנועדו לבחון את ניסיון תביעות העבר של המבוטח (לדוגמא: דרישת הצגת אישור היעדר תביעות במהלך שלוש השנים האחרונות ממבטח קודם).

6. ביטוח צד ג' מכסה נזקים שנגרמו לרכוש צד ג', עד לגובה הסכום הנקוב בפוליסה כגבול האחריות.

7. לאחר הפעלת פוליסת הביטוח על-ידי המבוטח, ולאחר שהחברה פיצתה את המבוטח בהתאם לתנאי הפוליסה, רשאית החברה להיכנס בנעלי המבוטח ולתבוע בשמו את הגורם שהסב את הנזק ולהיפרע ממנו בגין הנזק – תביעת שיבוב.

3.2.1.4. מגבלות, חקיקה, אילוצים שונים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות חוק הפיקוח והפקודה, כמו גם להוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. כך לדוגמא, רשאית החברה לשנות מנוסח הפוליסה התקנית, כהגדרתה בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (תנאי חוזה לביטוח חובה של רכב מנועי), התש"ע-2010, אך ורק שינויים שהם לטובת המבוטח ובאישור המפקח. פעילות החברה בתחום זה מפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. ביום 12 בפברואר 2012 הגישה הועדה להגברת התחרותיות בענף הרכב המלצות לשינויים בענף הרכב בישראל, בין היתר בענף השמאות והביטוח (להלן: "**ועדת זליכה**" ו- "**המלצות ועדת זליכה**", בהתאמה). בין המלצות ועדת זליכה, ביטול השימוש הבלעדי של חברות הביטוח במוסכי הסדר, במטרה למנוע שיתוף פעולה בו מטיב מוסך ההסדר עם חברת הביטוח. בחודש אפריל 2012 הגיש הצוות הבינמשרדי ליישום דוח הועדה הציבורית

להגברת התחרותיות בענף הרכב את המלצותיו לשר התחבורה. לפירוט נוסף בענין זה ראו סעיף 5.2.1 להלן.

2. ביום 30 באפריל 2012 פרסם המפקח טיוטת חוזר הכרעות עקרוניות, שעניינה **"השבה מערכתית בעקבות הפרת חוזר 2000/12"**, וכן **"בקשה לקבלת מידע על אופן יישום חוזר ביטוח 2000/12"**. טיוטת החוזר עוסקת בהשבת תגמולי ביטוח למבוטחים מכוח חוזר ביטוח 2000/12, שעניינו **"ביטוח רכב (רכוש) – תגמולי ביטוח במקרה של אובדן גמור"** (להלן בסעיף זה: **"החוזר"**), תוך קביעה כי מבטח שלא פעל בהתאם להוראות החוזר ישיב למבוטחיו את יתרת תגמולי הביטוח בצירוף ריבית והצמדה.

3. ביום 2 ביולי 2012 פרסם משרד התחבורה, התשתיות הלאומיות והבטיחות בדרכים הצהרת כוונות, שעניינה **"רישום נזק בטיחותי משמעותי ברישיון הרכב"**, תוך קביעת הגדרה לנזק בטיחותי מהותי, חובת רישום הערה בדבר הנזק המהותי ברישיון הרכב, ומורשי ביצוע בדיקות לאחר תאונה.

4. ביום 3 באוקטובר 2012 נכנסו לתוקף **תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי) (תיקון), התשע"ב-2012**, במסגרתן נקבעו הוראות שונות שעניינן, בין היתר: (א) פירוט דמי הביטוח בעד השבת היקף הביטוח לקדמותו; (ב) איסור על הוספת הרחבות הכוללות כיסוי למוות או נזקי גוף (למעט תאונות אישיות); (ג) פירוט רכיבים המשפיעים על שווי הרכב; (ד) חישוב הפיצוי בהתאם לנזק שנגרם למבוטח ולסיבת קרות הנזק; (ה) הרחבת הגדרת נזקי רכוש של צד שלישי; (ו) שינויים באופן ביטול הביטוח וההחזרים של דמי הביטוח למבוטח.

5. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בענף זה, ראו סעיף 5.25.2 להלן.

3.2.1.5 שינויים בהיקף הפעילות בתחום ברווחיותו ובתמהיל הלקוחות

1. בשנת 2012 הגיע היקף פעילות החברה בתחום זה לכ-303 מיליון ש"ח, המהווה כ-55% מהפעילות הכוללת של החברה בענף הביטוח האלמנטארי (סך הפעילות בתחום האלמנטארי בשנה זו עומד על כ-553.4 מיליון ש"ח). תרומתו של התחום לרווחיות הכוללת של החברה בשנת 2012 הייתה שלילית, והסבה הפסד של כ-23.5 מיליון ש"ח לעומת הפסד של כ-11.7 מיליון ש"ח בשנת 2011 ורווח של כ-0.7 מיליון ש"ח בשנת 2010. עיקר השינוי ברווחיות התחום נובע מהרעה בתוצאות

החיתומיות, מקיטון הרווח שמקורו בהשקעות ומהוזלת הפרמיות עקב התחרות הקשה.

בשנת 2012 חלה ירידה של כ-4% במספר גניבות כלי הרכב (21,084 אירועי גניבה בשנת 2012 לעומת כ-22,000 כלי רכב גנובים בשנת 2011, ובניכוי כלי רכב דו גלגליים – כ-17,100 כלי רכב בשנת 2012, לעומת כ-18,700 כלי רכב בשנת 2011). חרף נתון זה, שאמור היה לסייע לתוצאות החיתומיות של חברות הביטוח בתחום, ספגה החברה הפסדים חיתומיים, העולים על השפעת ירידת גניבות הרכב.

2. בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2012, מרבית חברות הביטוח הפסידו בתחום זה, למרות שניכר שיפור מזערי ברווחיות ביחס לשנת 2011. בשנים קודמות, נבע עיקר הרווח בתחום הפעילות מגידול רווחי ההשקעה, ולא משיפור בפעילות החיתום. ההפסד הכולל של ענף הביטוח בישראל בתחום רכב רכוש בשלושת הרבעונים הראשונים של שנת 2012, עמד על סך של כ-22.4 מיליון ש"ח, ובניכוי רווחי השקעות, אשר עמדו על סך של כ-146.3 מיליון ש"ח – הגיע ההפסד החיתומי לכ-168.7 מיליון ש"ח.

3. נתוני רווחיות התחום בשנים האחרונות, מלמדים כי תחום רכב הרכוש הינו הפסדי מבחינה חיתומית. מאחר שרווחי התחום בישראל מושפעים בעיקר מהשקעת כספי הצבירה (למרות שאינה גדולה בהשפעתה כפי שהיא בתחום ביטוח החובה). בשנים בהן שוק ההון אינו מניב תשואות מספקות, מרבית חברות הביטוח מתקשות לתת מענה לחיתום הבעייתי.

4. בשנת 2012 חל שינוי בתמהיל התיק של החברה. החברה הגדילה את חלקה בביטוח רכב רכוש של עובדי המדינה לכ-78%. כאמור בסעיף 1 לעיל, סך כל הפעילות שנרשמה בשנת 2012 הגיע לכ-303 מיליון ש"ח לעומת 253.3 מיליון ש"ח בשנת 2011, המהווה גידול של כ-20% בדמי הביטוח בתחום זה. כתוצאה מהגידול בדמי הביטוח, היווה תחום רכב רכוש כ-55% מסך כל הכנסות החברה בענף האלמנטארי בשנת 2012.

5. תחום ביטוח רכב רכוש הינו תחום עתיר הוצאות. כך לדוגמא, מספר העובדים המוקצה לפעילות בתחום זה ובתחום רכב חובה, מהווה חלק ניכר מכלל עובדי החברה.

6. למרות התחרות ועקב הגידול שחל בחלקה של החברה במכרז עובדי המדינה, בשנים 2011 ו-2012, מקווה החברה לשיפור בתוצאות החיתומיות בשנים הבאות. תחום ביטוח רכב רכוש הינו תחום פעילות

חשוב מאחר והוא משמש כפלטפורמה ומסייע לפעילות החברה בתחומים רווחיים כגון ביטוח חובה ותחומים אחרים.

7. החברה פועלת לשיווק ומכירת פוליסות ביטוח רכב רכוש באמצעות מספר ערוצי שיווק, וביניהם: ביטוח באמצעות סוכני ביטוח (משווקים); ביטוח מוסדי (קולקטיבים); שיווק ישיר – ללקוחות פרטיים ומוסדיים. שנת 2012 התאפיינה בגידול משמעותי בתיק המוסדי, עקב זכיית החברה ב-78% ממכרז עובדי המדינה. בשנת 2012 המשיכה המגמה בערוץ שיווק סוכנים, בדומה למגמה בשנת 2011, והחברה הגדילה בצורה משמעותית את ערוץ שיווק זה תוך הקטנת תת-תחום הנישואים ובעיקר מוניות ומשאיות. גם הערוץ הישיר של החברה גדל בצורה מבוקרת בשנת 2012. מגמות אלו מאפשרות לחברה להמשיך במדיניות של פיזור סיכונים התיק הביטוחי וחלוקת פעילות השיווק למספר ערוצי שיווק שאינם תלויים אחד בשני, ובאופן ספציפי, מאפשרות לחברה למזער את הסיכון של נטישת לקוחות, וזאת נוכח העדר התלות בין לקוחות המתקשרים עם החברה באמצעות סוכנים (בשונה מאופי התקשרות החברה עם קולקטיבים). למרות הגידול בתפוקה בשנת 2012 ולמרות שעיקר הגידול מקורו בסוכנים ותיק מוסדי, הסוכנים מהווים את צינור השיווק המרכזי של החברה בתחומי רכב רכוש.

3.2.1.6 שינויים בהסדרי ביטוח משנה

לפרטים ראו סעיף 3.2.6 להלן.

3.2.2 מוצרים ושירותים

3.2.2.1 בתחום פעילות ביטוח רכב רכוש קיימים שני מוצרים עיקריים, כדלקמן:

1. **ביטוח רכב מקיף** – ביטוח רכב רכוש הכולל בתוכו ביטוח צד ג', אשר נועד לכיסוי כל סוגי הנזק הנגרמים לרכוש המבוטח וכן לכיסוי כל סוגי הנזק שהרכוש המבוטח גורם לרכוש אחר. במסגרת זו נכללים: תאונות, נזקים עצמיים שנגרמו לרכוש המבוטח עצמו, גניבה, שריפה ועוד.
2. **ביטוח רכב צד ג'** – ביטוח רכב רכוש הנועד לכיסוי כל סוגי הנזקים שגרם הרכוש המבוטח לרכוש של צד שלישי. גובה הכיסוי מוגבל לסכום הנקוב בפוליסה. ביטוח זה משמש בעיקר לכלי רכב ישנים ששוויים נמוך. פעילות החברה בתחום ביטוחי צד ג' אינה מהותית.

עיקר פעילות החברה בתחום ביטוח רכב רכוש הינה בביטוח מקיף של רכבים פרטיים ומסחריים עד 4 טון. החברה משווקת ומוכרת את פוליסות הביטוח בעיקר למגזר הפרטי ולמגזר המוסדי הכולל קולקטיבים ומפעלים גדולים

המחזיקים בציי רכב פרטיים. כן פעילה החברה בניהול ייעודיות למגזר העיסקי כגון אטז"ם, מוניות ומשאיות.

3.2.2.2. **השווקים העיקריים** – בראשית שנת 2012 התקשרה החברה עם החשב הכללי וזכתה בכ-78% מביטוחי רכב רכוש של עובדי המגזר הציבורי (לעומת כ-50% בשנת 2011). כן חידשה החברה חוזים עם גופים מוסדיים נוספים בתיק הביטוח שלה. לקראת סוף שנת 2012, במסגרת מכרז החשכ"ל לביטוח רכבי עובדי המדינה לשנת 2013, זכתה החברה בכ-13% מביטוחי הרכבים של עובדי המדינה.

3.2.2.3. **מגמות ושינויים בביקוש ובהיצע של המוצר** – כאמור לעיל, למוצר ביטוח רכב רכוש קיימת מודעות צרכנית גבוהה ביותר, ועל כן מתאפיין מוצר זה בפעילות מכירה פשוטה שאינה מצריכה פעולות שכנוע של הצרכן בנחיצותו.

החברה צופה שהתחרות בענף זה תימשך כבעבר. במסגרת התעריף הדיפרנציאלי קיימים מרכיבים, אשר נועדו לבדל סקטורים שונים ולתת להם עדיפות במסגרת אותו תעריף, ובין היתר, מצב תביעות העבר של המבוטח והתנהגותו בכביש על פני זמן.

3.2.3. פילוח נתונים עבור מוצרים ושירותים

3.2.3.1. להלן, פילוח נתונים עבור תחום ביטוח רכב רכוש לשנים 2011-2012 באלפי ש"ח:

2011	2012	
253,302	303,026	פרמיה ברוטו
252,870	302,507	פרמיה בניכוי ביטוח משנה (בשייר עצמי)
218,889	281,349	תביעות ברוטו
218,668	281,736	תביעות בשייר עצמי

3.2.3.2. להלן פילוח התביעות המשולמות ברוטו לשנים 2011-2012 באלפי ש"ח:

2011	2012	
170,120	219,987	מקיף תאונות
22,797	25,950	מקיף גניבות
3,145	4,620	אחר
9,490	9,844	הוצאות עקיפות בגין תביעות
205,554	260,401	סה"כ תביעות משולמות
13,335	20,947	שינוי בהתחייבויות ביטוחיות למעט בפרמיה שטרם הורווחה
218,889	281,349	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו

3.2.4. לקוחות

3.2.4.1. לחברה אין לקוח אשר שיעור ההכנסות ממנו בשנת 2012 מהווה 10% או יותר מסך הכנסות החברה. למרות המספר הגדול יחסית של לקוחות המרוכזים תחת גופים מוסדיים כדוגמת החש"ל, אין באבדנו של לקוח מוסדי כזה או אחר כדי להשפיע בצורה משמעותית על החברה.

3.2.4.2. להלן פילוח פרמיות ברוטו בתחום הפעילות ושיעורן מסך הפרמיות ברוטו של החברה, של לקוחות החברה בהתאם לסוגם, לשנת 2012:

לקוח	שיעור מסך פרמיה ברוטו של החברה	פרמיה ברוטו (באלפי ש"ח)
קולקטיבים ומפעלים גדולים	41%	125,074
מבוטחים פרטיים ולקוחות עסקיים קטנים	59%	177,952
סך הכל	100%	303,026

3.2.4.3. להלן פירוט בדבר הפלח המשותף של לקוחות החברה המבוטחים הן בביטוח חובה הן בביטוח רכב רכוש, על-פי ערוצי השיווק של החברה:

1. ביטוח באמצעות סוכנים: כ-54% מהמבוטחים הרוכשים ביטוח באמצעות סוכנים אותם מפעילה החברה, מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכב רכוש.

2. ביטוח ישיר: כ-91% מהמבוטחים המתקשרים עם החברה באמצעות מכירה ישירה של החברה, מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכב רכוש.

3. ביטוח מוסדי: כ-99% מהמבוטחים המוסדיים של החברה מבוטחים הן בביטוח חובה והן בביטוח רכב רכוש.

3.2.4.4. להלן נתונים אודות לקוחות בעלי מאפיינים קבועים בביטוח רכב רכוש (במיליוני ש"ח):

שידוך סקטוריאלי של לקוחות	התפלגות מכירות מסך פרמיות רכב רכוש
משרדי ממשלה	118.3 (39%)
גופים מוסדיים ציבוריים	25 (8%)
גופים עסקיים	5.7 (2%)
פרטיים	154 (51%)
סה"כ	303 (100%)

3.2.4.5. להלן נתונים אודות ותק והתמדת לקוחות במונחי מחזור פרמיה (במיליוני ש"ח):

שנות ותק	פוליסות חדשות	שנה	שנתיים	שלוש שנים ומעלה	סה"כ
התפלגות ותק לקוחות	168.5	57.9	26.8	49.9	303

בשנת 2012 חל גידול של כ-14% במצבת כלי הרכב המבוטחים על ידי החברה, אשר נבע בעיקרו כתוצאה מגידול משמעותי בתיק המוסדי.

3.2.5. שיווק והפצה

3.2.5.1. לפרטים אודות ערוצי השיווק וההפצה של תחום הפעילות ומאפייניהם, ראו סעיפים 3.1.5.1 עד 3.1.5.5 לעיל.

3.2.5.2. מבנה העמלות בתחום ביטוח רכב רכוש, הינו כדלקמן:

1. ביטוח ישיר במכירה ישירה – לא משתלמת עמלה כלשהי.
2. ביטוח מוסדי (באמצעות סוכנים) – עמלה ממוצעת בסך של כ-5% מדמי הביטוח.
3. ביטוח באמצעות סוכנים – עמלה ממוצעת בסך של כ-20%.

3.2.5.3. החברה תמשיך לפעול בערוצי השיווק השונים במגמה דומה לזו של שנת 2012. בכוונת החברה, לפעול להרחבת היקף השיווק באמצעות סוכנים ובאופן ישיר ובמקביל, לא לתעדף את השיווק המוסדי². פיזור התפוקה בין 3 ערוצי השיווק יימשך גם בשנים הבאות.

3.2.6. ביטוח משנה

3.2.6.1. החברה קשורה בחוזי ביטוח משנה עם מבטחי משנה המדורגים, בדרגה A- ומעלה, על-פי דירוג Standard & Poor's ועל-פי דירוג AM Best, וזאת לצורך ניהול וגידור הסיכונים המעורבים בפעילותה.

3.2.6.2. החברה מתקשרת עם מבטחי משנה בתחום ביטוח רכב רכוש בחוזי ביטוח משנה מסוג לא יחסי מסוג Excess of Loss לצורך כיסוי ביטוחי מפני נזקי טבע, כגון, ברד, שיטפון וכיוצ"ב. הכיסוי הביטוחי על-פי הסכמי ביטוח המשנה

² יובהר, כי כוונת החברה בדבר פעילותה ביחס לערוצי השיווק השונים, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד. כוונות החברה מתבססות על היכרותה את השוק בו היא פועלת ועל המגמות בשוק זה. עם זאת, יתכן וכוונות אלה של החברה לא תתממשנה, הואיל והן תלויות בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ובין היתר, שינוי במבנה השוק, שינויים אצל מתחרים ו/או ספקים ו/או לקוחות, שינויים רגולאטוריים, ולאור השפעתם של גורמי הסיכון שהחברה חשופה להם.

האמורים הינו בסכום של עד 8 מיליון ש"ח למקרה ביטוח, בהשתתפות עצמית של החברה בסך של 1 מיליון ש"ח. במהלך כל שנות פעילותה של החברה, הופעל כיסוי ביטוחי מסוג זה פעם אחת בלבד.

3.2.6.3. בהתאם להסכמי ביטוח המשנה, מקבל מבטח המשנה פרמיה הנקבעת בהתאם לכמות הרכבים המבוטחים בענף ביטוח רכב רכוש. על-פי תנאי החוזה, משלמת החברה למבטח המשנה פרמיה מינימאלית (Minimum Deposit Premium). בתום הרבעון הראשון של כל שנה, מתבצעת התאמה בהתאם לכמות הרכבים שהיו מבוטחים במהלך שנת החיתום הקודמת. בחוזים מסוג זה לא משולמות עמלות בגין פרמיות ביטוח משנה. לפרטים נוספים ראו ביאור 25(ו)5 לדוחות הכספיים.

3.2.7. ספקים ונותני שירותים

החברה קשורה עם ספקים שונים לצורך אספקת שירותים כגון, גרירה ושירותי דרך, תיקוני שמשות וכן אספקת רכב חליפי במקרי גניבות (בין היתר, באמצעות חברה-בת וי.אר.סי), על-פי תנאי הפוליסה. ספקי השירות של החברה בשנת 2012, הינם גורמים מוכרים ומרכזיים בענף, בעלי פריסת שירות ארצית, חוסן פיננסי, ניסיון בתחום, המפעילים מוקד טלפוני ייעודי. הטיפול בפניות מבוטחים בנושאים האמורים, מתבצע על-ידי הספקים עצמם בהתאם להנחיות, הסכמים והכוונת החברה. בפניית מבוטח, מוודא ספק השירות קיומו של כיסוי ביטוחי ומפנה בעל מקצוע בתחום הרלוונטי למבוטח או לחלופין, מפנה את המבוטח לגורם המטפל, והכול בהתאם לאופי השירות ולצורך.

החברה פועלת בשיתוף פעולה עם מוסכי הסדר ושמאים, ועורכת שינויים בזהות ספקים שלא עמדו בדרישות השירות שלה. החלפת שמאים דורשת ידוע המבקר הפנימי של החברה.

3.2.8. תחרות

3.2.8.1. בענף ביטוח רכב רכוש, שהינו ענף ביטוח עיקרי עבור מרבית חברות הביטוח, מתחרות כל חברות הביטוח העוסקות בביטוח אלמנטארי. כל חברות הביטוח מתחרות ביניהן על בסיס רמות שונות של תעריף דיפרנציאלי, הנקבע בהתבסס על פרמטרים שונים של הנהג ורכבו, כדוגמת שכיחות הגניבות של דגם הרכב המסוים; מספר תביעות קודמות בשלוש השנים האחרונות של כל המורשים לנהוג ברכב בדרך קבע ועוד.

3.2.8.2. תחום ביטוח זה מתאפיין ברמת תחרות גבוהה ביותר בין המשווקים וזאת הואיל וכאמור לעיל, תחום זה מהווה עיסוק עיקרי עבור מרבית חברות הביטוח (בביטוח אלמנטארי) והמשווקים. פעילות חברות הביטוח הישיר בענף,

משמעותית יותר מאשר בענפים אחרים, תוך ניצול היתרון העומד להן באי תשלום עמלות למשווקים. להערכת החברה, תחום ביטוח רכב ימשיך להיות תחום עיקרי בביטוח אלמנטארי ויתאפיין בתחרות משוכללת גם בעתיד³. למרות שתחום פעילות זה אינו רווחי בשנים האחרונות, בשל בעיות חיתומיות, קיימת תחרות קשה בין כל חברות הביטוח, להשגת נתחי שוק גדולים יותר ולשימוש בפלטפורמת ביטוח רכב רכוש להשגת לקוחות בתחומי ביטוח אחרים שמקורם בביטוח רכב רכוש (כגון רכב חובה).

3.2.8.3. בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 החזיקו 4 קבוצות הביטוח הגדולות בנתח שוק של כ-51% מענף ביטוח רכב רכוש בישראל. בתקופה זו, נתח השוק של הראל היה הגדול ביותר והכנסותיה מדמי ביטוח עמדו על כ-708.2 מיליון ש"ח. שנייה הייתה הפניקס עם דמי ביטוח בסך של כ-597.8 מיליון ש"ח, ולאחריה כלל עם דמי ביטוח בסך של כ-595.5 מיליון ש"ח ומנורה (סולו) עם דמי ביטוח בסך של כ-530 מיליון ש"ח. חלקה של החברה בתקופה זו עמד על כ-5.3% משוק ביטוח רכב רכוש (לעומת 4.4% בשנת 2011) והכנסותיה על סך של כ-255.4 מיליון ש"ח. נתחי השוק של חברות הביטוח הקטנות והבינוניות (תוצאות 9 חודשי פעילות) היה כדלקמן: איי.די.איי-8.7%, איילון-7%, מגדל-5.8%, שומרה 5.1%, אליהו-5%, הכשרה-4.9%, איי.איי.ג'י-3.2%, ביטוח חקלאי-2.1% ושלמה-2%. נתוני נתח השוק מלמדים, כי בניגוד למקובל בתחומי אלמנטארי או ביטוח חיים, יתרון הגודל של חברות הביטוח הגדולות, אינו בא לידי ביטוי באופן מלא.

3.2.8.4. החברה צופה שהתחרות בתחום זה תימשך כבעבר. החברה הוסיפה מרכיבים חדשים לתעריף הדיפרנציאלי, וזאת על-מנת לבדל סקטורים שונים ולתת להם עדיפות בתעריף הדיפרנציאלי, ובין היתר, מצב תביעות העבר של המבוטח והתנהגותו בכביש על פני זמן, וכן מרכיבים נוספים שישפיעו על התעריף בעתיד כגון קילומטראז', מספר בעלויות ברכב, עבירות תנועה ועוד.

3.2.8.5. נתח השוק של החברה בתחום ביטוח רכב רכוש, שהיה בשנתיים הקודמות במגמת קיטון, שמקורה ביוזמת החברה, שינה מגמה בשנת 2012 ועלה לרמה של כ-5.3%. הגידול נובע כתוצאה מגידול בתיק המוסדי, עקב זכיית החברה במכרז לביטוח עובדי המדינה בהיקפים משמעותיים, וכן כתוצאה מפעולות שונות שביצעה החברה, כגון: פרסום באמצעי התקשורת, גיוסי סוכני ביטוח חדשים המהווים ערוצי הפצה נוספים וכיוצ"ב. למרות הקשיים האובייקטיביים ביכולת ליצור רווחיות בתחום, החברה משקיעה משאבים

³ יובהר, כי הערכות החברה בדבר ענף ביטוח רכב רכוש כאמור לעיל, הינן בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות החברה מתבססות על היכרותה את השוק בו היא פועלת ועל המגמות בשוק זה. עם זאת, יתכן והערכות אלה של החברה לא תתמשנה, הואיל והן תלויות בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ובין היתר, שינוי במבנה השוק, שינויים אצל מתחרים ו/או ספקים ו/או לקוחות, שינויים רגולאטוריים, ולאור השפעתם של גורמי הסיכון שהחברה חשופה להם.

ומבצעת פעולות שונות במטרה לייצר תיק רווחי, איכותי וגדול ככל שניתן, ואולם הבעיות החיתומיות המאפיינות את התחום מקשות על מעבר לאפיק רווחי.

3.2.8.6. השיטות העיקריות של החברה להתמודדות עם התחרות הינן:

1. קביעת תעריף דיפרנציאלי;
 2. שיווק ישיר;
 3. ביטוחים מוסדיים – התמחות בביטוחים מוסדיים;
 4. תודעת שירות גבוהה ומתן שירות איכותי למבוטחים, לסוכנים ולמוסדות;
 5. תגמול מיוחד לסוכנים בעלי תיק איכותי;
 6. פרסום בערוצי התקשורת השונים.
- בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2012 הפסיד תחום רכב רכוש סך של כ- 22.4 מיליון ש"ח, לאחר תרומת רווחי השקעות, כאשר ללא תרומת רווחי ההשקעות, נוצר בתחום זה הפסד חיתומי בסך של כ-197.8 מיליון ש"ח (סכום מצרפי לכל חברות הביטוח).

4. חלק ד' – מידע נוסף אודות ענפי ביטוח כללי שלא נכללו בתחומי הפעילות

4.1. להלן נתוני הפעילות לשנת 2012 של ענפי הביטוח הכללי שלא נכללו בתחומי הפעילות לעיל, באלפי ש"ח:

ענפי החבויות	ענפי הרכוש	
9,607	51,273	פרמיה ברוטו
7,598	27,884	פרמיה בניכוי ביטוח משנה (בשייר עצמי)
(817)	7,403	רווח לפני מסים מתחום הפעילות
4,630	17,969	עתודה לסיכונים שטרם חלפו
-	8,963	הערכה אקטוארית של התביעות התלויות
-	-	תוספת בין ההערכה האקטוארית להפרשה בדוחות הכספיים
1,825	-	סכום הצבירה בענפי חבויות
39,649	19,414	הערכת מחלקת התביעות בגין התביעות התלויות המזוהות
19,991	1,382	תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו
61,465	29,759	סך הכל תביעות תלויות

להלן נתוני הפעילות לשנת 2011 של ענפי הביטוח הכללי שלא נכללו בתחומי הפעילות לעיל, באלפי ש"ח:

ענפי החבויות	ענפי הרכוש	
8,459	46,680	פרמיה ברוטו
5,689	27,352	פרמיה בניכוי ביטוח משנה (בשייר עצמי)
(3,615)	9,125	רווח לפני מסים מתחום הפעילות
3,762	15,141	עתודה לסיכונים שטרם חלפו
-	8,611	הערכה אקטוארית של התביעות התלויות
-	-	תוספת בין ההערכה האקטוארית להפרשה בדוחות הכספיים
1,982	-	סכום הצבירה בענפי חבויות
52,663	18,646	הערכת מחלקת התביעות בגין התביעות התלויות המזוהות
17,535	1,037	תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו
72,180	28,294	סך הכל תביעות תלויות

4.2. להלן נתונים בדבר התפלגות הרווח (הפסד) בשייר של ענפי החבויות, באלפי ש"ח:

שנת דיווח	הפסד בגין השנים הפתוחות	הפסד בגין שנת החיתום שהשתחררה בשנת הדוח	התאמות בגין שנות החיתום שהשתחררו בשנים הקודמות	פעילות שלא נכללת בחישוב העתודות	סה"כ הפסד שדווח
2012	(982)	(584)	279	470	(817)
2011	(3)	(4,072)	1,717	(1,257)	(3,615)

4.3. להלן נתונים בדבר שנות החיתום 2005 – 2012 של ענפי החבויות, באלפי ש"ח:

שנות חיתום סגורות					שנות חיתום פתוחות			
2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	שנת חיתום
9,094	9,787	13,770	17,445	24,056	16,847	8,459	9,607	פרמיות ברוטו
(3,672)	(4,622)	(4,852)	(13,502)	(3,215)	(3,030)	(1,354)	(580)	רווח (הפסד) בשייר בגין שנת החיתום מצטבר עד לתאריך הדוח*
1,685	1,696	2,271	2,684	2,662	1,288	401	269	השפעת ההכנסות מהשקעות על הרווח/העודף המצטבר בגין שנת החיתום

(*) הטבלה מבוססת על הרווח שנזקף לשנות החיתום עד ליום 31.12.2006, בהתאם לכללים החשבונאיים שהיו קיימים עד אותו מועד, ואילו הרווח שנזקף לשנות החיתום החל מיום ה-1.1.2007 הינו בהתאם לתקינה הבינלאומית לרבות הוראות המפקח בחוזר מס' 2008-1-2.

4.4. להלן יובא פירוט עסקי הביטוח הכללי אשר לא נכללו בתחומי הפעילות המדווחים:

4.4.1. ביטוח דירות

4.4.1.1. מהות הכיסוי הביטוחי – ביטוח רכוש הכולל אחת מהאפשרויות הבאות:

- א. כיסוי לנזקי מבנה;
 - ב. כיסוי לנזקים שנגרמו לתכולת המבנה;
 - ג. כיסוי לנזקי מבנה ולנזקים שנגרמו לתכולת המבנה.
- ביטוח זה עשוי לכלול כיסויים נוספים, כגון, חבויות (בעיקר צד שלישי וביטוח חבות מעבידים). במהלך שנת 2011 הוסיפה החברה, במסגרת ביטוח המבנה, כיסוי לביטוח ערך הקרקע המפצה את המבוטח, בנוסף לנזקי המבנה, גם על ערך הקרקע במקרה של אי-יכולת קימום הדירה בבית המשותף. כמו כן, הוסיפה החברה כיסוי לנזק למערכת סולארית לייצור חשמל המותקנת על גג בית צמוד קרקע.

4.4.1.2. מאפיינים ייחודיים של המוצרים – על-פי תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986, פוליסה בתחום ביטוח דירות הינה פוליסה תקנית, בהתאם לנוסח ולתנאים המפורטים בתוספת לתקנות. לפוליסה התקנית ניתן להוסיף הרחבות ולערוך שינויים כל עוד אלו הינם לטובת המבוטח.

הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום זה הינם: הפרמיה שגובה החברה, עלות ביטוחי המשנה, ערוצי השיווק והיקפי הפריצות.

תחום ביטוח זה, נמצא במגמת ירידת רווחיות בשוק, כתוצאה מהיותו עתיר עמלה, וכן כתוצאה מהתחרות הקיימת בו והורדת המחירים שבעקבותיה.

שחיקת הרווחיות והירידה העקבית בפרמיה הממוצעת, אינה מאפיינת את פעילות החברה בתחום, וזאת כתוצאה מהוספת כיסויים לפוליסות קיימות (בעיקר השלמות של כיסויי מבנה ותכולה ללקוחות שביטחו בעבר רק אחד מרכיבים אלה), והגידול בפרמיות עקב כך וכן נוכח העובדה וערוצי השיווק העיקריים בהם עושה החברה שימוש בתחום זה, הינם ערוצי השיווק הישירים אשר אינם עתירי עמלה. בנוסף, החברה הרחיבה את פעילותה בתחום המשכנתאות.

החברה זיהתה את התחום כגורם המשפיע לחיוב על הרווחיות, ובשנים 2011 ו-2012 פעלה להגדלתו, בין היתר, באמצעות הצבת מספר מוקדים שיווקיים אשר הביאו לגידול משמעותי בהיקף הפרמיה (כ-19.8 מיליון ש"ח בשנת 2012, לעומת 17.5 מיליון ש"ח בשנת 2011). מאחר שחלק ניכר מבעלי הדירות במדינת ישראל אינם מבטחים את רכושם בביטוח דירות, זיהתה החברה את התחום כתחום אשר עשוי להוות מנוע צמיחה לחברה ולשפר את רווחיותה בעתיד. בנוסף, ניתן לומר כי ערוצי השיווק שאינם עתירי עמלה מתאפיינים בשכיחות וחומרת תביעות נמוכים מאלו של התיק האחר. בשנת 2012 גדלו ערוצי שיווק אלו.

הוצאות המושטות על החברה – התחום עתיר הוצאות כגון סקרים, רכישת ביטוח כנגד קטסטרופה על השיירים של החברה וכן תשלום לריידריסטים השונים, נזקי מים וחשמל.

עמלות – התחום עתיר עמלה בערוץ שיווק סוכנים, מאפיין אשר הביא את חברות הביטוח לפעול להפחתת עמלות השיווק. פעילות החברה בתחום ביטוח הדירות באמצעות ערוץ שיווק זה, אינה מהותית.

פריצות – גידול בהיקף הפריצות משפיע על מספר התביעות המוגשות ועל רווחיות התחום.

החברה פועלת בתחום ביטוח המשכנתאות, במסגרת ביטוחי ריסק למשכנתאות. בשנים 2011-2012 המשיכה החברה להפעיל מכירה של ביטוחי ריסק ומשכנתאות, והיא מעריכה שבשנת 2013 הגידול יהיה יותר משמעותי וכי חלקה בשוק ביטוח הדירות יגדל עקב כך. בנוסף, הגדילה החברה את הפן השיווקי והיא מקימה תשתיות להגדלת המכירות בביטוח דירות.

סך הפרמיה בתחום פעילות זה עמד על כ-19.8 מיליון ש"ח בשנת 2012 לעומת 17.5 מיליון ש"ח בשנת 2011.

עקרונות החיתום בתחום זה תואמים את התקופה ומוכיחים את עצמם לאורך זמן. למרות שהתחום עתיר ביטוח משנה, הרווחיות החיתומית של התחום נשמרת לאורך זמן. התחום מהווה בשנת 2012 כ-3.6% מהיקף הפעילות של החברה, ותרומתו לרווחיות הינה כ-4.9 מיליון ש"ח, לעומת 4 מיליון ש"ח בשנת 2011. לחברה יתרון חיתומי בתחום זה, והיא פועלת לשמר אותו תוך הגדלת תיק המבוטחים.

4.4.1.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

פעילות החברה בתחום זה כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, כמו גם לרישוי בהתאם לחוק חוזה הביטוח, התשמ"א-1981 (להלן: "חוק חוזה הביטוח"), ולהוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. פעילות החברה בתחום מפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. ביום 30 בינואר 2013 פרסם המפקח את טיוטת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן) (תיקון), התשע"ג-2013, העוסקת, בין היתר, בנושאים הבאים: (א) הוספת ביטוח ערך חילוף בבית משותף, וביטוח אחריות כלפי צד שלישי לפוליסה התקנית, כהגדרתה בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח דירות ותכולתן), התשמ"ו-1986; (ב) פירוט דמי ביטוח בעד השבת היקף הביטוח לקדמותו; (ג) ביטוח ערך חילוף בבית משותף; (ד) ביטוח תכולה; (ה) קביעת אופן תביעה לפיצוי, הודעה וחישוב הפיצוי; (ו) הבהרות לענין סיכוני מים ונוזלים אחרים, חשמל, רעידת אדמה, מזג אוויר וסיכונים לא מכוסים, ביחס לביטוחים האמורים; (ז) ביטול הפוליסה.

2. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בתחום זה, ראו סעיף 5.2 להלן.

3. תחום ביטוח דירות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

4.4.2 ביטוח עסקים –

4.4.2.1 מהות הכיסוי הביטוחי – ביטוח עסקים מספק מענה לנזקי תכולה ורכוש

אחר, הישירים והעקיפים, של בית העסק. הכיסוי הביטוחי הינו כנגד סיכונים אש וסיכונים אחרים כגון רעידת אדמה, נזקי טבע ופריצות. ביטוח זה אינו כולל חבויות. ניתן להרחיב את הכיסוי הביטוחי גם לנזקים תוצאתיים כגון אובדן רווחים (כתוצאה משריפות או רעידות אדמה).

הכיסוי הביטוחי בתחום זה נמכר במסגרת אוגדן ביטוחי המכיל חבילת כיסויים תחת פוליסה אחת לבית העסק, אשר כולל גם ביטוח חבויות.

4.4.2.2 מאפיינים ייחודיים של המוצרים – תחום ביטוח זה מתאפיין בשונות גדולה

מאד בין חוזה ביטוח אחד למשנהו, הנובעת ממאפייניו הספציפיים של הנכס המבוטח. בנוסף, קיימת תלות של תחום הביטוחים העסקיים בביטוחי משנה, מאחר שהענף עתיר ביטוחי משנה (למעלה מ-90% מהפרמיה נטו, וכ-65% מהפרמיה ברוטו). במהלך שנת 2012 לא חלו שינויים מהותיים בהתנהלות מבטחי המשנה כלפי חברות הביטוח במשק הישראלי.

הגורמים העיקריים המשפיעים על רווחיות תחום הביטוחים העסקיים הינם: עלות ביטוחי המשנה, היקפי הפריצות והמצב הכלכלי במשק. פרמיות הביטוח נקבעות בהתאם לרמת הסיכון של כל בית עסק באופן פרטני.

היקף הפעילות בתחום ביטוח העסקים בחברה בשנת 2012 הסתכם בכ-4 מיליון ש"ח, לעומת כ-4.8 מיליון ש"ח בשנת 2011 (קיטון של 16% בהיקף הפעילות). התחום תחרותי ביותר ומושפע מפעילות ביטוח המשנה.

בשנת 2012 ייצרה פעילות החברה בתחום הפסד בסך של כ-0.4 מיליון ש"ח. הסיבה העיקרית להפסד נובעת מירידה בתפוקה וכן מהתפתחות לרעה בתביעות התלויות. לקראת שנת 2013 החברה מעוניינת לשווק פוליסות עסקיות קטנות ובינוניות לעסקים שאינם עתירי חבויות, כאשר הערוץ השיווקי המרכזי בתחום זה יהיה באמצעות סוכנים.

4.4.2.3 מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים –

הפעילות בתחום עסקים כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, וכן להוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לחוק חוזה הביטוח ומפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

4.4.2.4. תחום ביטוח עסקים אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם ענפים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

4.4.3. ביטוחי חבויות –

4.4.3.1. **מהות הכיסוי הביטוחי** – ביטוחים המספקים מענה לאחריותו של מבוטח כלפי צד שלישי, בגין נזקים שנגרמו לו כתוצאה מרשלנותו של המבוטח, כגון:

1. **ביטוח צד ג'** – מספק כיסוי ביטוחי כנגד חבות כלפי צד שלישי. תעריפי הפוליסות מותאמים לסיכונים הכלליים של סוג בית העסק המסוים, וכן לסיכון הספציפי של המבוטח המסוים.
2. **חבות מעביד** – מספק מענה למבוטח מפני תביעה של עובד הנפגע בשל עיסוקו. ביטוחי החבויות כוללים ביטוחים נוספים כגון, אחריות מקצועית, חבות המוצר וכיוצ"ב.

4.4.3.2. **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** – ביטוחי החבויות הינם ביטוחים מורכבים, הדורשים התמחות ספציפית. תחום ביטוח זה מתאפיין במשך זמן ארוך יחסית, אשר עשוי לחלוף בין מועד קרות האירוע לבין מועד הגשת התביעה. כמו כן, על-פי רוב, כרוך יישוב נושא האחריות בנקיטת הליכים משפטיים. תחום ביטוחי זה בעל תלות בביטוחי משנה, בעיקר בתביעות גדולות. ביטוח החבויות משווק כחלק מאוגדן הכיסויים של בית העסק. תחום זה קשור בקשר הדוק עם הביטוחים העסקיים, ועל כן מושפע מהתחרות הקיימת בין חברות הביטוח בענף ביטוחי עסקים. התחום הפסדי בשנים האחרונות, כאשר שיעור ההפסדים ביחס לפרמיה הינו גבוה. החברה הקטינה את פעילותה בתחום זה והחליטה שלא לחדש פוליסות שמקורן בסקטור המוניציפאלי. החברה מצפה שבשנים הקרובות שיעור הרווחיות ישתפר כתוצאה מכך.

4.4.3.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים –

הפעילות בתחום חבויות כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, וכן להוראות המפקח כפי שמתפרסמות מעת לעת, כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לחוק חוזה הביטוח ומפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. ביום 28 בינואר 2013 פרסם המפקח חוזר ביטוח 1-1-2013, שעניינו "חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי", הקובע, בין היתר, כללים בדבר חובות הפרשה החלות על מבטח בתחום זה. להערכת החברה, ביטול חובות הצבירה עשוי להביא לרווח חד-פעמי ברבעון הראשון לשנת 2014.

2. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בתחום זה, ראו סעיף 5.2 להלן.

4.4.3.4. בשנת 2012 נזקף לחברה הפסד בתחום החבויות בסך של כ-1.4 מיליון ש"ח (לעומת הפסד של כ-3.9 מיליון ש"ח בשנת 2011 וכ-13.2 מיליון ש"ח בשנת 2010). התחום הינו תחום הפסדי לאורך זמן, אולם החל משנת 2011, בה ביצעה החברה מספר מהלכים שמטרתם שיפור החיתום בתחום פעילות זה, לרבות היערכות להקטנה משמעותית של הפעילות בתחום, כאמור לעיל, הפסדה של החברה הולך וקטן. בתפוקה בשנת 2012 לא חל שינוי משמעותי בהשוואה לשנת 2011 (5.6 מיליון ש"ח בשנת 2012 לעומת 5.7 מיליון ש"ח בשנת 2011). מאחר ותחום החבויות מושפע מהתחום העסקי, תתמקד החברה בשיווק פוליסות ביטוח עסקים קטנים.

4.4.3.5. ביטוחים הנדסיים – עיקר הכנסותיה של החברה מביטוחים הנדסיים, מקורן בשני תתי תחומים ביטוחיים – ציוד מכני הנדסי וביטוחי קבלנים. במהלך השנים 2011 ו-2012 החברה הגבירה את קצב המכירות של פוליסות ביטוח בתחום ההנדסי, שהינו עתיר ביטוח משנה. בשנת 2012 סך הפרמיה עמד על 13.9 מיליון ש"ח לעומת 11 מיליון ש"ח בשנת 2011 – גידול של כ-26%. במהלך השנים האחרונות התאפיין תחום פעילות זה ברווחיות, ועל כן הקצתה החברה משאבים לפיתוחו. הרווח שנזקף לחברה בגין פעילותה בתחום בשנת 2012 עמד על כ-2.5 מיליון ש"ח לעומת כ-1.7 מיליון ש"ח בשנת 2011 – עליה של 44% ברווח.

4.4.3.6. תחום ביטוח חבויות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

4.4.4. ביטוח בריאות ונסיעות חו"ל –

4.4.4.1. ביטוח בריאות

בתחום ביטוח בריאות ונסיעות לחו"ל, משווקת החברה פוליסות ביטוח המשפות את המבוטח בגין הוצאות רפואיות וכן פוליסות המפצות את המבוטח במקרה של גילוי מחלות קשות. תחום תאונות אישיות בחברה, אשר נמנה אף הוא בתחום ביטוח בריאות, הינו בעל היקף נמוך יחסית ואינו מהותי לעסקי החברה.

4.4.4.1.1. **מהות הכיסוי הביטוחי** – הכיסוי בביטוחי הבריאות נועד לשפות או לפצות את המבוטח בגין הוצאות רפואיות במקרים של פגיעה בבריאותו כתוצאה ממחלה או מתאונה.

בארץ קיימים מספר רבדים המקנים כיסוי עבור שירותי הבריאות: רובד ראשון הינו סל הבריאות הבסיסי (להלן: "סל הבריאות"), הניתן לכל תושב מדינת ישראל מכח חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, והמסופק בעיקר על ידי קופות החולים. הרובד השני, שהינו מרחיב או תחליפי לסל הבריאות הוא שירותי הבריאות הנוספים (שב"ן), הניתנים על ידי קופות החולים בלבד תמורת תוספת תשלום. הרובד השלישי, הינו ביטוחי בריאות פרטיים הנרכשים מחברות ביטוח בישראל, ובכללן החברה.

4.4.4.1.2. מאפיינים יחודיים של המוצרים – מוצרי ביטוחי הבריאות

הפרטיים המשווקים על ידי חברות הביטוח, מאופיינים בתקופות ביטוח ארוכות למשך כל חיי המבוטח או עד להגיעו לגיל שנקבע מראש. בשל משך חיי הפוליסה, והעובדה כי הסיכונים עשויים להשתנות באופן מהותי לאורך תקופת הביטוח, ניתנה לחברות הביטוח האפשרות, במסגרת פוליסת הביטוח, לשנות את תעריף הפרמיות למבוטחים קיימים, זאת בכפוף לאישור המפקח. ביטוח הבריאות בחברה אינו מהווה רכיב עסקי מהותי. נכון למועד זה, החברה משווקת תוכנית בריאות אחת הכוללת ארבעה כיסויים עיקריים לבחירת המבוטח, הכוללים: כיסוי להשתלות ותרופות מחוץ לסל הבריאות, כיסוי תאונות אישיות לכל המשפחה, כיסוי לגילוי מחלות קשות למבוגרים וכיסוי לגילוי מחלות קשות לילדים.

4.4.4.1.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים.

הפעילות בתחום ביטוח הבריאות כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות חוק ביטוח בריאות ממלכתי, התשנ"ד-1994, וכן להוראות המפקח, כפי שמתפרסמות מעת לעת. הפעילות בתחום מפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

1. בהתאם לחובת מינוי אקטואר ביטוח בריאות לצורך הערכת ההפרשות בגין חבות המבטח הנובעת מחוזי ביטוח בריאות⁴, משמש בתפקיד זה, החל מיום 1 בינואר 2012, מר דב רפאל.

⁴ חוזר ביטוח מספר 10-1-2005, שעניינו "הערכה אקטוארית בביטוח בריאות".

2. ביום 28 בינואר 2013 פרסם המפקח חוזר ביטוח מספר 2013-1-1, שעניינו "חשוב עתודות ביטוח בביטוח כללי", הקובע, בין היתר, כללים בדבר חובות הפרשה החלות על מבטח בתחום זה.

3. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בתחום זה, ראו סעיף 5.2 להלן.

4.4.4.1.4 תחום ביטוח בריאות אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

4.4.4.2 ביטוח נסיעות לחו"ל

4.4.4.2.1 **מהות הכיסוי הביטוחי** – מספק מענה לבעיות רפואיות המתעוררות במהלך שהות המבוטח בחו"ל, ואשר מצריכות טיפול רפואי מכל סוג שהוא, מפצה את המבוטח למקרה שנאלץ, מסיבות רפואיות, לבטל את נסיעתו לחו"ל ובנוסף מספק מענה לנזקי רכוש אשר עשויים להתעורר במהלכה של נסיעה לחו"ל.

4.4.4.2.2 **מאפיינים ייחודיים של המוצרים** – תחום ביטוח זה מתאפיין בתקופת ביטוח קצרה ביותר, וכן מתאפיין בערוצי שיווק ייחודיים, כגון שיווק בהסתייע בסוכנויות נסיעות, חברות כרטיסי אשראי וקופות חולים. בנוסף, מתאפיין התחום במרכיב חזק של עונתיות – מרבית הפעילות מתרכזת במהלך עונת הקיץ, החגים ועונת הסקי. במהלך שנת 2012 הסתמנה בשוק מגמה של המשך גידול בביטוחי נסיעות לחו"ל, אשר נבע מגידול ביציאות לחו"ל. החברה מאפשרת רכישת פוליסות ביטוח נסיעות לחו"ל באמצעות אתר האינטרנט שלה. בסך הפרמיה בגין מוצר זה בשנת 2012 לא חל שינוי משמעותי בהשוואה לסך הפרמיה בשנת 2011 (12.1 מיליון ש"ח בשנת 2012 לעומת כ-12 מיליון ש"ח בשנת 2011). תחום זה עתיר הוצאות והשאיר במהלך השנים 2011 ו-2012 שולי רווח קטנים ביותר (כ-405 אלפי ש"ח בשנת 2012 וכ-64 אלפי ש"ח בשנת 2011). החברה פועלת לפיתוח מוצר זה ולהגדלת היקף הפעילות ונתח השוק שלה, תוך הקטנת שיעור ההוצאות, ובעיקר, עלויות השיווק.

4.4.4.2.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הפעילות בתחום נסיעות לחו"ל כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות חוק לימוד חובה, התש"ט-1949, ולהוראות המפקח כפי שמתפרסמות מעת לעת. כמו כן טעונה הפעילות בתחום זה רישוי בהתאם לצו הפיקוח על עסקי ביטוח (תכניות ביטוח חדשות ושינוי תכניות), תשמ"ב-1981 ומפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בתחום זה, ראו סעיף 5.2 להלן.

4.4.5. ביטוח חיים

4.4.5.1. מהות הכיסוי הביטוחי

תחום ביטוח החיים מספק פתרונות מפני סיכונים שונים, כגון מוות, נכות ואובדן כושר עבודה. כחלק מפעילותה של החברה בתחום ביטוח החיים, פיתחה החברה מספר מוצרים ייחודיים כגון:

- א. ביטוח חיים המעניק כיסוי ביטוחי במקרי מוות מכל סיבה שהיא.
 - ב. ביטוח חיים לנטלי הלוואה לדיר כנגד משכנתא, המיועד לסילוק ההלוואה במקרה של מות הלווה.
 - ג. ביטוח חיים, מגן מיוחד, המקנה כיסוי מדורג בשנתיים הראשונות של תקופת הביטוח. ביטוח זה מחויב בהליך מינימאלי של חיתום (קבלה לתכנית הביטוח), והוא מיועד לשיווק באמצעות האינטרנט או מוקדי מכירות.
 - ד. ביטוח חיים ללא חיתום רפואי המקנה כיסוי למקרה מוות מכל סיבה, לאחר תקופת אכשרה של 24 חודשים או של 36 חודשים מיום תחילת הביטוח – לפי בחירת המועמד לביטוח.
- תוכניות הביטוח כוללות אפשרות לכיסויים נוספים, למקרה מוות ונכות מתאונה, הכוללים כיסוי אף למקרה טרור. כן מציעה החברה כיסוי למקרה אובדן כושר עבודה המותאם למאפייני העובד.
- במהלך השנים 2011 ו-2012 התמקדה פעילותה של החברה בתחום ביטוח חיים, בשיווק ביטוחי חיים מסוג ריסק למשכנתאות בשילוב פוליסות לביטוח מבנה, בענף ביטוח כללי, המשועבדות לבנק הממשכן.

החברה משווקת ביטוח חיים קבוצתי הכולל כיסוי למקרי מוות ונכות מתאונה למבוטחי ביטוחי רכב (עובדי המדינה). בשנת 2012, עקב זכיית החברה במכרז החב הכללי ביחס לכ-78% מכלל עובדי המדינה, הורחבה פעילות החברה במוצר זה, וסך הפרמיה שהתקבלה בחברה בגינו עמד על כ-4.5 מיליון ש"ח.

4.4.5.2. מאפיינים ייחודיים של המוצרים

המאפיינים הייחודיים של מוצרי החברה בתחום ביטוח החיים, נוגעים במיקוד פעילות החברה בתחום זה במוצרי הפרט להבדיל ממוצרי הביטוח הפנסיוני עתיר החיסכון. מיקוד זה נועד לאפשר לחברה להתמודד עם התחרות הקשה בתחום, בהתרכזת במוצרים ביטוחיים המעניקים כיסוי לסיכונים (ריסק) בלבד. המיקוד כאמור מאפשר לחברה מחד, תחשיב אמין וברור של רווחיות המוצר, ומאידך תפעול פשוט ללא צורך בהשקעות עצומות של משאבים בתפעול ומחשוב.

הרווח שנזקף לחברה בביטוח חיים בשנת 2012, בסך של כ-1.2 מיליון ש"ח, כולל עמלת רווחים ממבטחי משנה בסך של כ-0.5 מיליון ש"ח.

4.4.5.3. מגבלות, חקיקה, תקינה ואילוצים מיוחדים

הפעילות בתחום ביטוח חיים כפופה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחום, לרבות חוק חוזה הביטוח, הקובע דרישת רישוי לפעילות בתחום, וכן להוראות המפקח כפי שהן מתפרסמות מעת לעת. הפעילות בתחום מפוקחת על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחיסכון במשרד האוצר.

1. ביום 4 בינואר 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (איתור עמיתים ומוטבים), התשע"ב-2012 (להלן: "תקנות איתור עמיתים"), המטילות על גוף מוסדי חובות עדכון פרטי עמיתים תוך פנייה למרשם האוכלוסין במשרד הפנים, ביצוע פעולות סבירות לשם איתור עמיתים שהקשר עימם נותק ועדכוןם אודות כספים וזכויות להם הם זכאים, ויידוע מוטבי עמית שנפטר אודות זכויות להן היה זכאי העמית.

2. ביום 5 בפברואר 2012 פרסם המפקח חוזר גופים מוסדיים מספר 1-91-2012, שעניינו "נוהל איתור עמיתים ומוטבים", הקובע חובת גוף מוסדי לבצע פעולות לאיתור מבטחים ומוטבים של מבטחים שנפטרו, חובה לפנות למרשם האוכלוסין במשרד הפנים לשם קבלת נתונים מעודכנים אודות עמיתים וקביעת נוהל לאיתור עמיתים שהקשר עימם נותק. עוד מוסיף החוזר וקובע כי על הגוף המוסדי לדווח אחת לשנה למפקח אודות עמיתים שהקשר עימם נותק וכן אודות עמיתים שנפטרו.

3. לפרטים נוספים אודות מגבלות ופיקוח החלים ברמת כלל התאגיד, לרבות בתחום זה, ראו סעיף 5.2 להלן.

4.4.5.4. תחום ביטוח חיים אינו מהווה, בנפרד ובמקובץ עם תחומים בעלי מאפיינים דומים משמעותית, רכיב עסקי מהותי של החברה, ואינו עולה כדי "תחום פעילות".

4.4.6. החברה פועלת בתחומי ביטוח אלמנטרי נוספים, בעלי היקף פעילות נמוך יחסית, כגון: ביטוח ימי ועוד.

4.5. להלן יובא פירוט בדבר ההתחייבויות הביטוחיות של החברה

4.5.1. התחייבויות ביטוחיות בענפי ביטוח כללי:

4.5.1.1. להלן נתונים לשנת 2012 בדבר הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הסטטיסטיים הכלולים בהערכה, בברוטו ובשייר (לא נכללה הפרשה בגין השלמה לעודף מצטבר של הכנסות על הוצאות), באלפי ש"ח:

ש"ח	ברוטו	
617	3,630	ביטוח מקיף לדירות
81,900	82,312	ביטוח מקיף לרכב
608,462	627,448	ביטוח חובה לרכב

4.5.1.2. להלן נתונים לשנת 2012 בדבר הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הלא-סטטיסטיים הכלולים בהערכה, ללא סכום ההפרשה בגין השלמה לעודף מצטבר של הכנסות על הוצאות, בברוטו ובשייר, באלפי ש"ח:

ש"ח	ברוטו	
1,104	9,165	ביטוח הנדסי
389	9,350	מקיף בתי עסק
47,951	55,879	חבויות
737	3,762	ימי

4.5.1.3. התחייבויות ביטוחיות בענף ביטוח בריאות:

להלן נתונים לשנת 2012 בדבר הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות והעקיפות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הסטטיסטיים הכלולים בהערכה, בברוטו ובשייר (לא נכללה הפרשה בגין השלמה לעודף מצטבר של הכנסות על הוצאות), באלפי ש"ח:

ש"ח	ברוטו	
3,216	3,216	ביטוח נסיעות לחו"ל
2,118	2,118	ביטוח תאונות אישיות ("חבר")

להלן נתונים לשנת 2012 בדבר ההפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הלא-סטטיסטיים הכלולים בהערכה, ללא סכום ההפרשה בגין השלמה לעודף מצטבר של הכנסות על הוצאות בברוטו ובשייר, באלפי ש"ח:

ש"ח	ברוטו	
35	304	ביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז)
486	1,976	ביטוח תאונות אישיות

4.5.1.4. התחייבויות ביטוחיות בענף ביטוח חיים:

להלן נתונים לשנת 2012 בדבר ההפרשה לתביעות תלויות לגבי ענף ביטוח חיים, באלפי ש"ח:

ש"ח	ברוטו	
555	4,395	ביטוח חיים

4.6. במהלך שנת 2012 לא חל שינוי מהותי בתמהיל תחומי הביטוח המתוארים לעיל בהשוואה לשנת 2011, אולם ביחס לשנת 2010, חלו השינויים המפורטים להלן: הקטנת היקף פעילות החברה בתחום העיסקי המוניציפאלי, עובדה שבאה לידי ביטוי בירידה של הפרמיה בענפי עסקים וחבויות; הגדלת היקף הפעילות בתחום הדירות; הגדלת היקף הפעילות בתחום ההנדסי.

5. חלק ה: מידע נוסף ברמת כלל התאגיד

5.1. סביבה כללית והשפעת גורמים חיצוניים על הפעילות

החברה פעילה בעיקר בענפי רכב חובה ורכוש המהווים כ-89% מפעילותה. לפרטים בדבר תחרות ראו סעיפים 3.1.8, 3.2.8 לעיל וסעיף 7.2.6 להלן.

פעילות החברה ותוצאותיה מושפעות במידה רבה ממצב שוקי ההון ומהמצב המקרו כלכלי, לאור השלכתם על הכנסות החברה מהשקעות.

5.1.1. התפתחויות בסביבה המקרו כלכלית

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לרבעון הרביעי של 2012 מצביעים על האטת קצב הצמיחה של המשק הישראלי לשיעור של 2.5% בלבד לרבעון הרביעי, בשיעורים שנתיים. בהתאם, הסתכמה צמיחת המשק הישראלי בשנת 2012 בכ-3.3%, לעומת כ-4.8% בשנת 2011.

5.1.2. האינפלציה עלתה בשנת 2012 ב-1.6% ועמדה מתחת לאמצע יעד האינפלציה של בנק ישראל 3%-1%. יש לציין, כי האינפלציה השנתית של שנת 2012 הייתה הנמוכה מזה שש שנים. לשינויים ברמת האינפלציה כאמור השפעה על דוחותיה הכספיים של החברה, לאור העובדה, כי רבות מהתחייבויות החברה צמודות למדד המחירים לצרכן.

5.1.3. צפי 2013

על פי נתוני תחזית בנק ישראל, צפי האינפלציה במהלך שנת 2013 עומד על כ-1.8% ושיעור הריבית הממוצעת עומד על כ-1.75%. תחזית הצמיחה לשנת 2013 בנטרול הכנסות הגז עומדת על כ-2.8% (ללא נטרול הגז תחזית הצמיחה עומדת על כ-3.8%), כאשר עיקר הסכנות למשק הישראלי הינן משבר החוב באירופה, השפעת הבחירות לכנסת על אי הוודאות בנוגע למדיניות הפיסקאלית, והמשך אי היציבות הגיאופוליטית באזור.

על פי הערכות בנק ישראל, כלכלת ישראל צפויה לצמוח בשנת 2013 בשיעור של כ-2.8%. עם זאת, יצוין כי שיעורי צמיחה אלו גבוהים מתחזיות גוש האירו, הצופות כיוון המשק בשיעור של כ-0.1% וצמיחה בשיעור של כ-1.9% בלבד בארה"ב. בנוסף, תחזית האינפלציה של בנק ישראל לשנת 2013 עומדת על שיעור של כ-1.8%, בעוד שיעורה הצפוי של ריבית בנק ישראל בעוד כשנה עומד על שיעור של כ-1.6%.

5.1.4. שוקי האג"ח והמניות

ברבעון הרביעי של שנת 2012 הייתה מגמה מעורבת במחירי המניות, כאשר מדד המער"ף ירד בכ-2.5%, לעומת מדד ת"א 75, אשר עלה בכ-2.5%. בשוק האג"ח הממשלתיות נרשמה ירידת תשואות לאורך העקום כולו ובעיקר במח"מים הארוכים, הן באג"ח השיקליות והן בצמודות המדד, וזאת לאור הורדות הריבית על ידי בנק ישראל,

והמשך ירידת התשואות בעולם. סביבת הריבית הנמוכה הינה בעלת השפעה גבוהה על התוצאות העסקיות של החברה ועלולה לגרום לקשיים בהשגת התשואה הנדרשת על נכסי החברה, ללא העלאת רמת הסיכון בהשקעות החברה. במהלך שנת 2012, עלו מדדי המניות בארץ בכ-7%, תוך הצגת שונות גדולה במדדים, ולצד מדדי מניות שעלו בחוזה, כגון מדד הבנקים אשר עלה בכ-23%, ירד מדד התקשורת בכ-32%, בשל הרפורמה בשוק התקשורת וכניסת החברות גולן טלקום והוט מובייל לשוק הסלולר. מגמה דומה נרשמה בשוק האמריקאי במהלך שנת 2012, כאשר מדד הדאו-ג'ונס עלה בכ-5.0% ומדד הנסדא"ק עלה בכ-16%.

להלן תשואות המדדים השונים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב לשנת 2012:

תשואה בשנת 2012	סוג המדד
6.93%	ממשלתי לא צמודות 2-5 שנים
4.71%	ממשלתי מדד 5 - 2 שנים
7.21%	תא-100
9.21%	תא-25
4.81%	תא-75
7.95%	תל-בונד 20
9.09%	תל-בונד 40

5.1.5. במהלך שנת 2012 התחזק הדולר למול השקל בכ-2.3%, בעוד השקל נסחר ללא שינוי למול האירו. התחזקותו של השקל למול הדולר נבעה בעיקר מהחלשות הדולר בעולם וירידה בהיקפי סחר החוץ של ישראל. לחברה ישנן יתרות מט"ח, ועל כן לירידה בשער החליפין של דולר צפויה להיות השפעה שלילית על רווחיות החברה מעת לעת, משתמשת החברה בנגזרים פיננסיים לצורך הגנה וגידור מפני תנודות בשער החליפין של הדולר. **התפתחויות בשווקים של פעילות החברה, או שינויים במאפייני הלקוחות שלה** – במהלך שנת 2012 הגדילה החברה מיזמתה את מספר הסוכנים עימם היא פועלת, בעיקר בתחום הרכב, נתון אשר השפיע על היקף מכירות החברה. החברה הגדילה את חלקה בענפים העסקיים שאינם עתירי חביות, כגון צ.מ.ה וקבלנים. בנוסף הקטינה החברה בצורה משמעותית את הפעילות בענפי העסקים והחביות. בנוסף, במהלך שנת 2012 הגדילה החברה את התהליך של שיווק מוצרים בתחום ביטוחי הדירות.

5.1.6. שינויים טכנולוגיים שיש בהם כדי להשפיע מהותית על פעילות החברה

5.1.6.1. במהלך שנת 2012 המשיכה החברה לפעול באמצעות האינטרנט לשיווק מוצריה. הפעילות באינטרנט נחלקת לשניים: (1) שימוש באופן עקיף, באמצעות יצירת מרכז מידע למבוטחים המפרט את פעילות החברה ומהווה דרך לעמוד בקשר עם החברה באמצעות הטלפון, דוא"ל ובכל דרך אחרת. (2)

שימוש לצרכי מכירה ישירה בענפים ספציפיים בלבד ובאופן המאפשר לכל מבוטח לרכוש את הפוליסה באופן ישיר. בביטוח נסיעות לחו"ל הרחיבה החברה את אפשרות המכירה הישירה למשווקים (סוכני ביטוח וסוכני נסיעות). החברה ביצעה פעולות שונות לשדרוג מערכת האינטרנט בעיקר בענפים כגון נסיעות לחו"ל וביטוחי ריסק. פעולות אלה תרמו לשיווק מוצרי החברה בענפים הללו. השימוש באינטרנט ככלי לשיווק מוצרי החברה מאפשר שירות מהיר תוך חסכון רב בהוצאות, ומשפר באופן ניכר את יכולות המכירה של הסוכנים והמוכרנים. בכוונת החברה להמשיך ולהרחיב את השימוש בפלטפורמה זו גם בשנים הבאות.

5.1.6.2. החברה ממשיכה לפעול לפיתוח ושיפור המיכון והאמצעים הטכנולוגיים, באופן אשר יאפשר למשווק לבצע את מרבית הפעולות הנדרשות, באמצעות האינטרנט. החל משנת 2012, מאפשר אתר האינטרנט של החברה למבוטחיה, לקבל מידע אודות "סטאטוס תביעות מקיף וצדי ג'". בנוסף, ממשיכה החברה בפיתוח מערך שירות מקוון למבוטחים, אשר יאפשר למבוטחים לקבל מידע בנושאים אדמיניסטרטיביים שונים ובנושאי תביעות ושירות הלקוחות.

5.1.6.3. במהלך שנת 2011 החלה החברה בשדרוג תשתיות המחשוב, תשתיות אבטחת המידע ואתר הגיבוי לטכנולוגיה מתקדמת ועדכנית. במסגרת תהליך זה, הוחלפו בהצלחה, במהלך שנת 2012, תשתיות המחשוב לשרתים וירטואליים ומערכות אחסון מתקדמות, והוחלפו ושודרגו תשתיות אבטחת מידע. כמו כן, הוקם אתר DR בטכנולוגית גיבוי חם, הנותן מענה להמשך פעילות במצב חירום.

5.1.7. גורמי הצלחה קריטיים בפעילות החברה ושינויים החלים בהם

1. פעילות בתחומים נוספים לתחומי הפעילות;
2. פעילות בנישות ביטוחיות ליצירת בידול מול חברות הביטוח האחרות תוך כדי התמקצעות;
3. מערך השיווק של החברה – פעילות במספר ערוצי שיווק; פעילות מחלקת השיווק; יצירת מערכות שיווק חדשניות;
4. התאמת מוצרים קיימים לצרכי הלקוחות ופיתוח מוצרים חדשים כולל בתחום ביטוח הפרט;
5. מתן שירות איכותי ללקוחות ולסוכנים;
6. פיתוח מערכות מידע תומכות למערכת המחשוב הביטוחית שנרכשה;
7. שימור ופיתוח הון אנושי איכותי ובכלל זה הדרכות מקצועיות בכל הרמות;
8. פעילות תת-מחלקתית של שימור לקוחות, במסגרת מחלקת המכירות והחידושים;

9. תעודף לקוחות ותיקים ואיכותיים;
10. הקטנת פעילות בעסקים עתירי חביות אשר לא ייצרו רווח לאורך זמן;
11. הקפדה על חידושי פוליסות איכותיות.

5.1.8 מחסומי כניסה ויציאה עיקריים בפעילות החברה ושינויים החלים בהם –

מחסומי הכניסה העיקריים בפעילות החברה הינם: דרישות הרישוי על-פי הוראות חוק הפיקוח; דרישות הדין בעניין ההון העצמי הנדרש ממבטח; דרישות רגולטוריות שונות; הקמת מערכות מידע תומכות; הקמת מערך מכירות ושירות; התקשרויות עם מבטחי משנה.

מחסומי היציאה העיקריים בפעילות החברה הינם: התחייבויות החברה כלפי לקוחותיה אשר במוצרים שונים הינן בעלות אופי ארוך טווח, הוראות רגולטוריות שונות, משך הזמן הארוך הנדרש בחלק מהענפים לסילוק תביעות עבר.

- 5.1.9 תחליפים למוצרי פעילות החברה ושינויים החלים בהם –** בתחומי הביטוח האלמנטארי קיימים תחליפים למוצרי החברה מצד חברות ביטוח אחרות המנפיקות מוצרים דומים. המוצרים נבדלים בעיקר בתעריפיהם ובהיקף הכיסוי.

5.2 מגבלות ופיקוח החלים על פעילות התאגיד לרבות חסמי כניסה ויציאה

לפרטים בדבר עודף ההון הקיים מעל להון הנדרש וכן החלופה לפיה חושב ההון הנדרש, ראו ביאור 12 לדוחות הכספיים.

כפיפות הפעילות לחוקים ספציפיים

נוסף על המגבלות, החקיקה והאילוצים השונים המפורטים בסעיפי פעילויות החברה השונות לעיל, כפופות כלל פעילויות החברה להוראות הדין החלות על מבטחים הפועלים בתחומי פעילות החברה, לרבות חוק הפיקוח, חוק חוזה הביטוח, חוק איסור הלבנת הון, וכן להוראות המפקח כפי שהן מתפרסמות מעת לעת. פעילויות החברה מפקחות על-ידי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

- 5.2.1** ביום 12 בפברואר 2012 הוגשו המלצות ועדת זליכה⁵. לפירוט נוסף בענין זה ראו סעיף 3.2.1.4 (1) לעיל.

- 5.2.2** ביום 14 בפברואר 2012 פרסם המפקח את שה. 2012-5517, שעניינו "השקעות הגופים המוסדיים בנכסים מחוץ לישראל" (להלן: "המכתב"), וזאת בהמשך למכתבי המפקח בענין זה מיום 21 בפברואר 2011 ומיום 14 באוגוסט 2011. בהתאם לאמור במכתב, מאשר המפקח כי במהלך 3 החודשים ממועד הפרסום לא יראו בהמשך ההחזקה בהשקעות בנכסים מחוץ לישראל, שההשקעה בהם נעשתה כדין בעת רכישתם

⁵ המלצות ועדת זליכה נועדו להגביר את התחרותיות בשוק הרכב בכללו, וכללו המלצות שעיקרן בנושאים כגון הגבלים עסקיים, מיסוי בינלאומי, שילוח וייבוא. הפירוט המובא בדוח זה כולל את עיקר ההמלצות בתחומי פעילות החברה בלבד.

והעומדים במגבלת ההשקעה, כהגדרתה במכתב, כהחזקה העומדת בניגוד להוראות הדין. גוף מוסדי המחזיק בהשקעות כאמור, נדרש לקיים דיון במועד כינוס ועדת ההשקעות נוסטרו של החברה (להלן: "ועדת ההשקעות"), אודות ההשקעות האמורות.

5.2.3 ביום 19 בפברואר 2012 פרסם המפקח את שה. 2012-5633, שעניינו "הבהרות לדוחות הכספיים לשנת 2011 של חברות ביטוח", הנועד להבהיר, בין היתר, כי אין לקזז בדוחות מכשירים פיננסיים נגזרים, ששוויים ההוגן שלילי, ממכשירים פיננסיים נגזרים ששוויים ההוגן חיובי, ולהיפך. בנוסף, יש לכלול בדוחות גילוי אודות אירועים המשפיעים על ההון הנדרש, עדכון סכום עודף, או גירעון בהון, והכל בשל אירועים שאירעו לאחר תאריך המאזן.

5.2.4 בחודש מרץ 2012 פרסם המפקח מכתב למנהלי הגופים המוסדיים, שעניינו "חוזר איסוף מידע סטטיסטי לגבי יישוב תביעות ואופן טיפול בבקשות למשיכה והעברת כספים – מועד פרסום נתוני תביעות באתר האינטרנט של גוף מוסדי", בו הובהר כי הוראות החוזר האמור אינן מחייבות גוף מוסדי להציג נתונים בגין שנת 2011 באתר האינטרנט שלו. כמו כן, הובהר כי אין באמור כדי לפגוע בחובה שנקבעה בחוזר נשוא המכתב להעביר דיווח ראשון של נתוני תביעות למפקח עבור התקופה שראשיתה ביום 1 ביוני 2011 ועד 31 בדצמבר 2011, לא יאוחר מיום 31 במרץ 2012.

5.2.5 ביום 14 במרץ 2012 פורסם חוק חוזה הביטוח (תיקון מס' 5), התשע"ב-2012, הקובע, בין היתר, כי במידה והודיע מבוטח על ביטול חוזה ביטוח על פי תנאי החוזה, או על פי חוק חוזה הביטוח, יבוטל חוזה הביטוח כעבור 3 ימים מיום מסירת הודעת ביטול למבוטח, ולא כעבור 15 ימים, כבעבר.

5.2.6 ביום 15 במרץ 2012 פרסם המפקח את חוזר גופים מוסדיים מספר 2012-9-5, שעניינו "בקרה פנימית על דיווח כספי – הצהרות, דוחות וגילויים, ואחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי – תיקונים", הקובע שינוי מועד הגשת דוח ההנהלה בדבר הבקרה הפנימית על הדיווחים הכספיים הנגזרים מהדוחות הכספיים המוגשים לממונה או לציבור, או המפורסמים לציבור, ליום 15 ביוני של השנה העוקבת. בנוסף, קובע החוזר את שינוי מועד צירוף הצהרות ההנהלה על הבקרה הפנימית בנוגע לדוח לעמית או למבוטח, החל מתקופת הדיווח המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2013.

5.2.7 בחודש מאי 2012 פורסמה טיוטה שלישית לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (דמי עמילות), התשע"ב-2012, שעניינה הסדרת מבנה דמי העמילות המשולמים לסוכני ביטוח, תוך קביעת מספר הגבלות בנוגע ליחס שבין העמילות השונות המשולמות לסוכני הביטוח כאמור.

5.2.8. ביום 7 ביוני 2012 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי ההשקעה החלים על חברות מנהלות ומבטחים), התשע"ב-2012, הקובעות הוראות בדבר הגברת מעורבות ועדת ההשקעות בכל הקשור לתיקון חריגות משיעור ההשקעה המותר בנכס, עסקאות עם צדדים קשורים, עסקאות מחוץ לבורסה, והשקעות בתאגידים, באמצעי שליטה של תאגידים ובאיגרות חוב סחירות.

5.2.9. ביום 11 ביוני 2012 פרסם המפקח את טיוטת קודקס הרגולציה – שער 6, אשר קבעה, בין היתר, את ההוראות הבאות: (א) איסור קביעת תניית שיפוט בחוזה ביטוח; (ב) איסור חיוב עריכת פוליקרף בחוזה ביטוח; (ג) הגבלת הענקת מתנות למבוטח אגב התקשרות בהסכם ביטוח; (ד) מבטח רשאי לקבוע את סכום הביטוח במטבע חוץ או במטבע ישראלי הצמוד למטבע חוץ, ובלבד והמטבע הוא של מדינת חוץ מאושרת ושבנק ישראל מפרסם שער חליפין יציג למטבע החוץ האמור; (ה) חיוב המבטח להשתמש במנגנון שמאי מכריע, בעת מחלוקת הנוגעת לקביעת שמאי, לאחר שהצדדים לא הגיעו לכלל הסכמה בנוגע לזהות השמאי.

5.2.10. ביום 2 ביולי 2012 פרסם המפקח את טיוטת חוזר ביטוח מספר 40-2012, שעניינה **"הערכה אקטוארית בביטוח כללי – תיקון"**, הקובעת, בין היתר, כי הוראות חוזר שעניינו **"הערכה אקטוארית בביטוח כללי"** יתוקנו, כך שהאקטואר יפרט את סכום ההפרשות המפורטות להלן: (א) הפרשה לפרמיה בחסר ברמת השייר, בגין ביטוחים בהם התמורה שהמבטח גובה אינה מכסה את תעריף הסיכון; (ב) הפרשות בגין מרווח חוסר הוודאות ביחס לעלויות ישירות ועקיפות ליישוב תביעות; (ג) הפרשות בגין הוצאות נלוות לביטוחים.

5.2.11. ביום 2 ביולי 2012 פרסם המפקח עמדת ממונה שה. 969-2011, שעניינה **"נוהג מיטבי לחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך דיווח כספי"** (להלן: **"עמדת המפקח לענין נהג מיטבי"**), שנועדה להצגת הנוהג האמור ("BEST PRACTICE") לאקטוארים בבואם לחשב עתודות ביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים השנתיים, כך שישקפו באופן נאות והולם את ההתחייבויות הביטוחיות. סטייה מהותית מהנהג המיטבי אפשרית כאשר קיימת סיבה מוצדקת לכך. עמדת המפקח לענין נהג מיטבי מוסיפה ומפרטת, בין היתר, את העקרונות הבאים: (א) אופן בחירת ההנחות והמודל; (ב) שיעור היוון תזרים התחייבויות; (ג) קיבוץ סיכונים וקביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום המאזן ולסיכונים שלאחר יום המאזן. על פי הטייטה, תכנס עמדת המפקח לענין נהג מיטב החל מהדוחות הכספיים לשנת 2013.

5.2.12. ביום 4 ביולי 2012 פרסם המפקח את חוזר גופים מוסדיים מספר 9-9-2012, שעניינו **"כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים"**, הקובע הוראות מפורטות לענין כללי השקעה, בהתאם להוראות תקנות השקעות גופים מוסדיים.

5.2.13. ביום 10 ביולי 2012 פרסם המפקח את טיוטת חוזר ביטוח מספר 47-2012, שעניינה **"ניהול סיכונים ציות בגופים מוסדיים – טיוטה שנייה"** (להלן: **"חוזר ניהול סיכונים ציות"**), ואשר מטרתה קביעת חובות קיום תכנית ציות ואכיפה פנימית, תוך מינוי ממונה ציות ואכיפה פנימית והגדרת תפקידיו ודרכי עבודתו.

5.2.14. ביום 10 ביולי 2012 פרסם המפקח את טיוטת חוזר שה. 19930-2012, שעניינה **"קריטריונים להערכת אפקטיביות תכנית ציות ואכיפה פנימית"**. טיוטה זו מפרטת את הקריטריונים לפיהם יבחן המפקח את אפקטיביות תכנית האכיפה הפנימית של גוף מוסדי וקובעת, תוך בחינת הצלחת הגוף המוסדי בהטמעת הוראות הדין בפועל, בהתאם לתנאי סף שנקבעו בחוזר ניהול סיכונים ציות.

5.2.15. ביום 29 ביולי 2012 פרסם המפקח את עמדת ממונה שה. 19932-2012, שעניינה **"הבהרה – חישוב דרישות הון של חברות הביטוח"**, אשר נועדה להבהיר את אופן יישום תקנות ההון בנושאים הבאים: (א) הון נדרש בגין השקעות; (ב) דרישות הון בגין סיכון תפעולי; (ג) גרעון או עודף שנוצר בפוליסות משתתפות ברווחים; (ד) סיווג מכשירים פיננסיים נגזרים; (ה) דיווח אודות התחייבות להשקעה בקרנות השקעה; (ו) דירוג חיצוני ועודף/גרעון בהון של חברת ביטוח בשל פעולות שבין תאריך הדוח לתאריך הפרסום.

5.2.16. ביום 1 באוגוסט 2012 פורסמו תקנות החברות (סכומים אחרים הכלולים בהון עצמי שיראו אותם כעודפים), התשע"ב-2012, המרחיבים הגדרת "עודפים", כך שתכלול גם סכומים חיוביים או שליליים בהון העצמי של חברה בשל שינויים בשווי ההון של השקעה, כהגדרתה בתקנות.

5.2.17. ביום 9 בספטמבר 2012 פרסם המפקח את שה. 31381-2012, שעניינו **"משטר כושר פרעון ישראלי"**, בו ניתן עדכון לגבי תכניות אגף שוק ההון ביטוח וחסכון להמשך יישום משטר סולבנסי ||, ביניהן: (א) גיבוש תזכיר חוק המכיל תיקונים נדרשים ליישום עקרונות הדירקטיבה בישראל; (ב) הגשה נוספת של QIS בחודש דצמבר 2012; (ג) הגשת טיוטת דוח הערכה עצמית של סיכונים וכושר פרעון (ORSA) בסוף 2013; (ד) פרסום מתווה למדרג התערבות פיקוחי על בסיס הרגולציה הקיימת; (ה) פרסום תקנות הון מבוססות סיכונים חדשות, לפיהן יידרשו מבטחים להחזיק הון עצמי.

5.2.18. ביום 21 בנובמבר 2012 פרסם המפקח את טיוטה שה. 45260-2012, שעניינה **"כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים"**, הקובעת כללי השקעה בנושאים הבאים: (א) חריגה משיעורי השקעה; (ב) מינוי דירקטור על ידי גוף מוסדי; (ג) מסלול השקעה מתמחה; (ד) מסלול השקעה מתמחה מחקה מדד; (ה) השקעה בשותפות; (ו) השקעה בזכות במקרקעין באמצעות תאגיד שאינו שותפות; (ז) מתן הלוואות; (ח) עסקה עם צד קשור או באמצעותו; (ט) השקעה בצד קשור; (י) שליטה והחזקת אמצעי שליטה על ידי מבטח.

5.2.19. ביום 22 בנובמבר 2012 פרסם המפקח טיוטה לקודקס הרגולציה העתידי, שעניינה **"שער 5 – עקרונות לניהול עסקים: חלק 1 – ממשל תאגידי וניהול סיכונים"**, לרבות הנושאים הבאים: (א) תנאים כלליים למערכת ממשל תאגידי בגוף מוסדי ובקבוצת גופים מוסדיים; (ב) כללים בענין דירקטוריון של גוף מוסדי הרכבו, תנאי מיוני ואופן פעולתו; (ג) ועדות דירקטוריון; (ד) נושאי משרה, תנאי כשירותם ומהימנותם, מינוים והפסקת כהונתם; (ה) הנהלת גוף מוסדי; (ו) בקרה פנימית וציות; (ז) רואה חשבון מבקר; (ח) ביקורת פנימית; (ט) אקטואר ממונה; (י) מנהל סיכונים.

5.2.20. ביום 17 בדצמבר 2012 פרסם המפקח את חוזר ביטוח מספר 6-2012, שעניינו **"הנחייה לביצוע IQIS"**, הקובעת חובת מבטח לבצע IQIS, תוך התאמות מחויבות למאפייני השוק ולמסגרת הרגולציה בישראל. החוזר קובע את תוכן הדיווחים הנדרשים להגשה עד ליום 31 בינואר 2013 ואת חובת דירקטוריון המבטח לדון בממצאי IQIS טרם הגשתם למפקח.

5.2.21. ביום 31 בדצמבר 2012 פרסם המפקח את חוזר גופים מוסדיים מספר 21-9-2012, שעניינו **"סך נכסי החיסכון לטווח ארוך"**, המפרט את נכסי החיסכון לטווח ארוך, והקובע כי אדם לא יחזיק יותר מ-89.3 מיליארד ש"ח מסך שווי כלל נכסי החיסכון לטווח ארוך. סכום זה כולל את סך שווי נכסי החיסכון לטווח ארוך המנוהלים בידי אותו אדם ובידי כל הגופים המוסדיים שבשליטתו.

5.2.22. ביום 3 בינואר 2013 פרסם המפקח טיוטת חוזר גופים מוסדיים מספר 81-2012, שעניינה **"ניהול המשכיות עסקית בגופים מוסדיים"**, המתווה מסגרת פעולה מינימאלית לגוף מוסדי כדי לקיים המשכיות עסקית במצב חירום. טיוטת החוזר קובעת, כי על גוף מוסדי לבצע ניתוח סיכונים אליהם הוא חשוף, לקבוע יעדי שירות למצב חירום, ולבנות תכנית להמשכיות עסקית, אשר תתייחס, בין השאר, לכח אדם, תשתיות ומשאבים, תקשורת ונגישות, ושיטות עבודה בחירום.

5.2.23. ביום 15 בינואר 2013 פרסם המפקח את חוזר גופים מוסדיים מספר 2-9-2013, שעניינו **"רשימת נכסי הנוסטרו של הגופים המוסדיים ברמת הנכס הבודד"**, המסדיר את הדיווח של גופים מוסדיים על אופן השקעת כספי הנוסטרו שבניהולם, באמצעות דיווח רשימת נכסים רבעונית ברמת נכס בודד.

5.2.24. ביום 28 בינואר 2013 פורסמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן: **"תקנות חישוב עתודות"**), הקובעות כי מבטח יחשב את סכום עתודות הביטוח שיחזיק בביטוח כללי, כך שייכללו ההפרשות הבאות: (א) פרמיה שטרם הורווחה; (ב) פרמיה בחסר; (ג) תביעות תלויות; (ד) הוצאות עקיפות; (ה) הפרשה הנובעת מתנאי חוזה הביטוח; (ו) עתודת עודף הכנסות על הוצאות. בנוסף, קובעות תקנות חישוב עתודות, כי על מבטח לחשב, בנפרד, ביחס לכל אחת

מההפרשות האמורות, התחייבות ביטוחית כוללת, התחייבות ביטוחית לגבי ביטוח משנה והתחייבות ביטוחית בשייר עצמי, והכל ליום האחרון של כל רבעון.

5.2.25. ביום 28 בינואר 2013 פרסם המפקח את חוזר ביטוח מספר 1-1-2013, שעניינו "חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי", בהמשך תקנות חישוב עתודות, הקובע, בין היתר, כי מבטח יכלול במסגרת עתודות ביטוח בביטוח כללי את ההפרשות כאמור בתקנות נשוא סעיף זה.

5.3. השקעות

5.3.1. ועדת ההשקעות של החברה מוסמכת להמליץ לדירקטוריון על מדיניות ההשקעה של החברה במסגרת המדיניות העסקית הכוללת, לאשר עסקאות מסוימות והחזקה בניירות ערך מסוגים שונים, להנחות את מנהל ההשקעות ביישום מדיניות ההשקעות, לקבוע אמות מידה לבחינת יישום מדיניות ההשקעות ולערוך ביקורת על יישום המדיניות שנקבעה.

5.3.2. ההשקעות הלא סחירות של החברה, המהוות כ-8.4% מסך תיק ההשקעות של החברה ואשר הינן, ברובן, צמודות למדד המחירים לצרכן, מופקדות ומורכבות מפיקדונות בבנקים ואגרות חוב לא סחירות של חברות ממשלתיות וחברות ציבוריות, הנושאות ריבית שנתית צמודה בשיעורים ממוצעים של 4% ומעלה. יתרת ההשקעות מנוהלת בחלקה על ידי החברה ובחלקה על-ידי בתי השקעות מהמובילים במשק, ומושקעת בעיקר באג"ח ממשלתי ובאג"ח קונצרני בארץ, מניות בארץ, אג"ח בחו"ל ומניות בחו"ל. מעת לעת, משתמשת החברה בנגזרים פיננסיים לצורך הגנה וגידור מפני תנודות בשער החליפין של הדולר.

5.3.3. התשואה הנומינלית לשנת 2012 בגין תיק ההשקעות הסתכמה לשיעור של כ-5.7% לעומת כ-0.1% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בתשואה הנומינלית משקף את מגמת ירידת התשואות באג"ח הממשלתי בארץ והתאוששות אפיקי האג"ח הקונצרני בארץ, כחלק מתהליך ירידת התשואות באירופה וההתקדמות הקלה בכלכלת ארה"ב.

כמו-כן, החברה מחזיקה זכויות במקרקעין שונים ברחבי הארץ (וכן נכס מקרקעין אחד בחו"ל) לצורכי השקעה. לפרטים נוספים ראו סעיף 5.7 להלן וביאור 7 לדוחות הכספיים.

5.3.4. פעילות ההשקעה והרווחים בגינה מהווים חלק מרכזי ברווחיות חברות הביטוח. בשנת 2012 גדל הרווח ההשקעתי של החברה, כאשר מרבית הרווח נבע כתוצאה מהשקעה באפיקי האג"ח הממשלתי והקונצרני, כמו גם אפיקי האג"ח חו"ל ממשלתי ואג"ח חו"ל קונצרני. עיקר הרווחים נבעו מהשקעה באפיקי האג"ח בשל תהליך ירידת הריבית במשק הישראלי וירידת התשואות בארה"ב.

5.4. ביטוח משנה

5.4.1. ביטוח משנה משמש כמכשיר עיקרי לפיזור הסיכונים הביטוחיים שהחברה נוטלת על עצמה ולמתן הגנה על הון החברה.

5.4.2. החברה נוקטת במדיניות המכתיבה גישה שמרנית הן בהיקף כיסוי ביטוח המשנה והן בבחירת מבטחי המשנה. החברה קשורה בחוזי ביטוח משנה עם מבטחי משנה המדורגים, בדרגה A- ומעלה על-פי דירוג Standard & Poor's ועל-פי דירוג AM Best, וזאת לצורך ניהול וגידור הסיכונים המעורבים בפעילותה.

5.4.3. החברה מתקשרת עם מבטחי משנה בחוזי ביטוח משנה משני סוגים, כדלקמן:

5.4.3.1. ביטוח משנה חוזי (Treaty) – בראשית כל שנה מתקשרת החברה עם מבטחי משנה בחוזי ביטוח משנה שנתיים, שעניינם כיסוי הפוליסות המשווקות, בהתאם לענפי הביטוח השונים. חוזי ביטוח המשנה נחלקים לשני סוגים עיקריים: (א) ביטוח משנה יחסי בענפי ביטוח רכוש (Proportional Reinsurance); (ב) ביטוח משנה לא יחסי לכיסוי נזקים בענפי ביטוח חבויות והגנה מפני קטסטרופות, דוגמת אסונות טבע ורעידת אדמה (Excess of Loss).

5.4.3.2. ביטוח משנה פקולטטיבי – חוזי ביטוח הנחתמים עם מבטחי משנה לכיסוי חשיפה ספציפית, חיתום ספציפי. השימוש בכיסוי פקולטטיבי נועד לתת מענה במקרים של סכומי ביטוח החורגים ממגבלות החוזה או כאשר הסיכון המבוטח אינו מכוסה במסגרת החוזה.

5.4.4. מבטח המשנה העיקרי עימו נקשרה החברה בשנת 2012 הינו: Swiss Re המדורג AA- על-ידי Standard & Poor's.

5.4.5. מרבית חוזי ביטוח המשנה הינם חוזים המתחדשים מדי שנה, ומיעוטם הסדרי ביטוח משנה פקולטטיבי.

5.4.6. בתחום ביטוח רכב חובה ובתחום ביטוח חבויות לא משתלמות עמלות בגין חוזי ביטוח המשנה.

5.4.7. מבטחי המשנה המשתתפים בחוזים היחסיים לכיסוי ענפי ביטוח הרכוש, חשופים לסיכון רעידת אדמה על-פי חלקם היחסי בחוזה ובסיכון, בכפוף למגבלות הנוגעות לסכום ביטוח מקסימאלי מצטבר וחשיפה מקסימאלית לאירוע ביטוח אחד. שיעור החשיפה האפקטיבי נקבע בגובה ההסתברות לנזק מקסימאלי (MPL). בנוסף לכך מגנה החברה על השייר העצמי מפני אירוע קטסטרופאלי באמצעות ביטוח משנה לא יחסי.

5.4.8. ביטוח המשנה אשר מספק כיסוי במקרה רעידת אדמה, נותן מענה לחשיפה של החברה ברמת השייר, בשלושה ענפי ביטוח בהם פעילה החברה:

(א) ביטוח דירות (כולל ביטוח משכנתאות).

(ב) ביטוח בתי עסק.

(ג) ביטוח הנדסי.

5.4.9. שיעור ההסתברות לנזק המקסימאלי לנזקי קטסטרופה ורעידת אדמה בשנת 2012, עמד על כ-3.5% מסכום הביטוח בשייר. מצב דברים זה עונה על המדיניות השמרנית של החברה בנושא זה.

5.4.10. סכום הביטוח (לפני שקלול השתתפות עצמית של המבוטחים) אליו היו חשופים מבטחי המשנה נכון ליום 31.12.2012, הינו כדלקמן:

(א) בביטוח יחסי דירות (כולל משכנתאות) ועסקים – כ-8,029 מיליון ש"ח.

(ב) בביטוח יחסי הנדסי וקבלנים – כ-2,229 מיליון ש"ח.

(ג) בביטוח לא יחסי – כ-80 מיליון ש"ח.

5.4.11. מבטחי המשנה המשתתפים בכיסוי רעידת אדמה הינם:

(א) חוזה לא יחסי: QBE ; Swiss Re.

(ב) חוזה יחסי: R&V, Korean Re, Swiss Re, Shelter Re, GIC RE, Hannover Re, Citadel.

כל מבטחי המשנה הנ"ל מדורגים בדירוג A- ומעלה.

להלן דירוג מבטחי המשנה עימם מתקשרת החברה:

חברה מדרגת	דרוג	מדינת המושב	שם מבטח המשנה
S&P	AA-	Switzerland	Swiss Re
S&P	AA-	Germany	Hannover Re
S&P	AA-	Germany	R+V Versicherung AG
AM Best	A	Bermuda	Citadel
S&P	A	USA	Shelter RE
S&P	A-	South Korea	Korean Re
AM Best	A-	India	General Ins Corp of India
S&P	A+	Australia	QBE

5.4.12. בכיסוי רעידת אדמה קיימת מגבלה לחשיפה של מבטח המשנה, של עד ל-4.6% מסך סכומי הביטוח שנמסרו לחוזה ולא יותר מ-458,333 ש"ח.

5.4.13. הפוליסות הכוללות כיסוי במקרה רעידת אדמה, אותן משווקת החברה, כוללות סעיף השתתפות עצמית לכל מבטח, עד לשיעור של 10% מסכום הביטוח בכל מקרה נזק.

להלן ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוחי חבויות לשנים 2010-2012 באלפי ש"ח:

סה"כ			שאר ענפי חבויות			רכב חובה			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
8,089	7,529	7,332	4,162	2,770	2,009	3,927	4,759	5,323	פרמיות ביטוח משנה
(7,341)	6,528	1,410	(5,955)	1,217	920	(1,386)	5,311	490	תוצאות

להלן ריכוז תוצאות ביטוח משנה בביטוחי רכוש לשנים 2010-2012 באלפי ש"ח:

סה"כ			שאר ענפי רכוש			רכב רכוש			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
24,581	19,760	23,908	24,306	19,328	23,389	275	432	519	פרמיות ביטוח משנה
(22,982)	16,851	3,316	(23,853)	16,627	2,410	871	224	906	תוצאות

להלן ריכוז פרמיות ביטוח משנה יחסי ולא יחסי בביטוחי רכוש לשנים 2010-2012 באלפי ש"ח:

סה"כ			שאר ענפי רכוש			רכב רכוש			
2010	2011	2012	2010	2011	2012	2010	2011	2012	
6,181	4,611	5,520	6,181	4,611	5,520	—	—	—	רעידת אדמה
774	1,151	2,345	596	719	2,015	178	254	330	ביטוח משנה לא יחסי
17,625	13,999	16,043	17,529	13,999	15,854	96	178	189	ביטוח משנה יחסי

5.5. ספקים ונותני שירותים

החברה עובדת בשיטת מיקור חוץ בכל הנוגע לתוכנות המחשב בהן היא משתמשת. כמו כן, החברה התקשרה עם ספקים שונים בתחום האינטרנט, אשר מטפלים, בין היתר, בהפקת פוליסות באמצעות האינטרנט עבור סוכנים, בעיקר בתחום נסיעות לחו"ל ונישואות ביטוחיות.

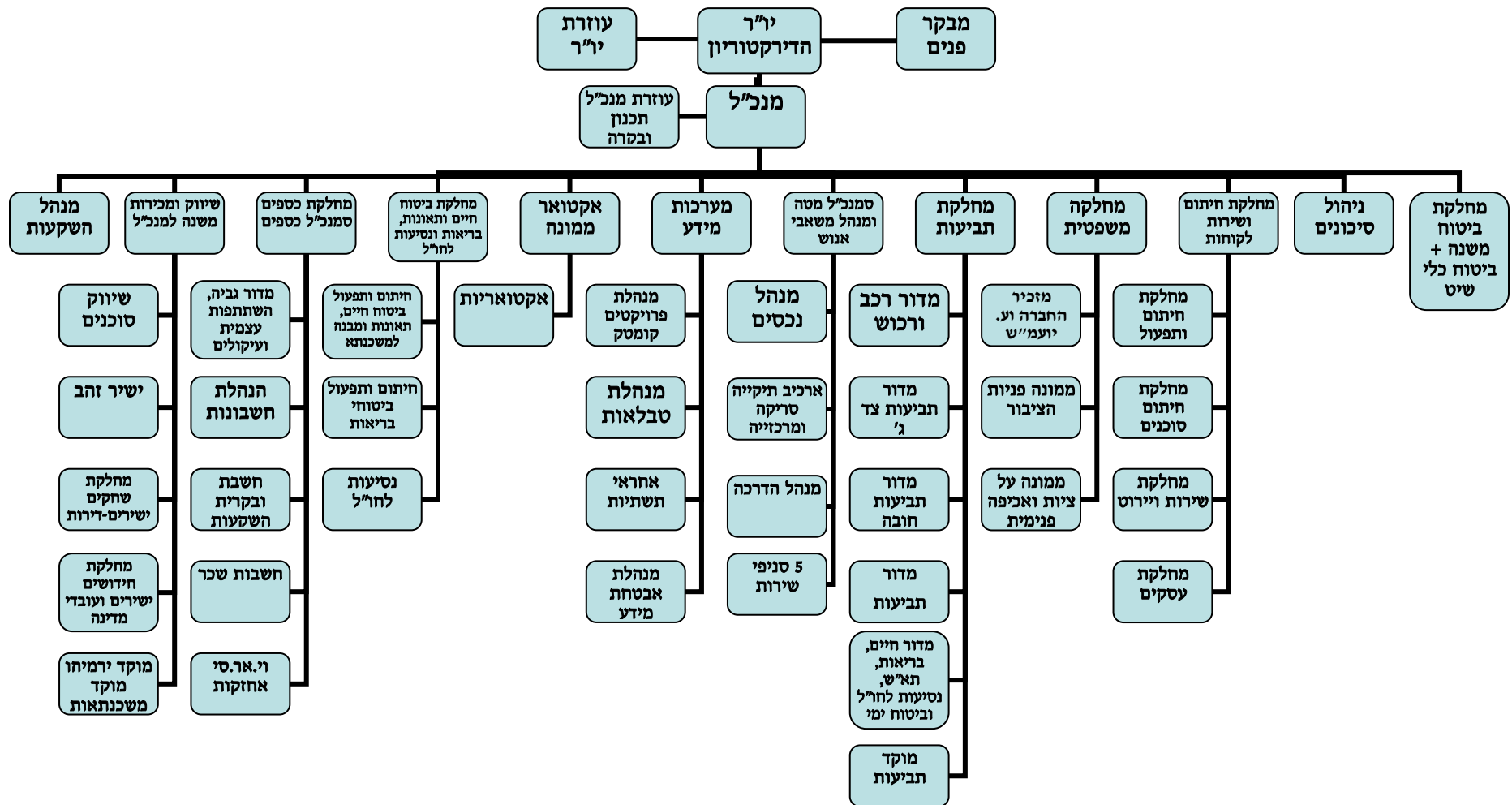
במסגרת שדרוג התשתיות שבוצע במהלך השנים 2011 ו-2012, התקשרה החברה עם ספק למתן שירותי שדרוג ותחזוקה שוטפת.

לחברה תלות בבתי התוכנה קומטק בע"מ וקוד אואזיס בע"מ, המספקים לה שירותי תוכנה. על-מנת למזער תלות זו, פעלה החברה במהלך השנים האחרונות לבניית מערכות חלופיות

ומשלימות וכן מעסיקה החברה שני עובדים במשרה מלאה (מנתח מערכות ואיש טבלאות) אשר יכולים לבצע חלק ניכר מהפעילויות של בית התכנה ובכך להקטין התלות בגורמי חוץ, וכן מעבירים הדרכות (בסיועם של גורמים נוספים בחברה) לעובדי החברה ומנהליה. העובדים הינם מומחים להפעלת התכנה הספציפית המשמשת את החברה.

5.6 הון אנושי

מבנה ארגוני – להלן תרשים המבנה הארגוני בחברה:

5.5.1. בשנת 2012, מינתה החברה יו"ר דירקטוריון ומנכ"ל חדשים. החל מחודש פברואר 2013, החלה החברה בביצוע שינוי ארגוני, במסגרתו צומצם משמעותית מספר נושאי המשרה הכפופים למנכ"ל החברה.

5.5.2. מספר העובדים אשר הועסקו על-ידי החברה נכון ליום 31.12.2012, הינו 250 עובדים.

5.5.3. להלן פילוח העובדים על-פי מחלקות:

מחלקה	כמות עובדים 2012	כמות עובדים 2011
ביטוח כללי	62	55
תביעות ושירות לקוחות	96	75
הנהלה ומטה	22	22
שיווק	40	49
חשבונות והשקעות	22	22
ביטוח חיים ובריאות	3	4
חברה בת	5	3
סה"כ	250	229

5.5.4. החברה מתקשרת עם עובדיה באמצעות הסכמי העסקה אישיים.

5.5.5. **תגמול לעובדים** – העובדים מתוגמלים על בסיס משכורת קבועה ותנאים סוציאליים כמקובל. עובדים בכירים בחברה זכאים, בנוסף למשכורתם הקבועה, גם לרכב ומכשיר סלולארי.

5.5.6. **הדרכה** – לחברה מנהלת הדרכה הפועלת בהסתמך על תוכנית הדרכה מפורטת, ואשר מבצעת מעת לעת, בין היתר, באמצעות נותני שירותים חיצוניים, הדרכה לעובדי החברה במחלקות השונות, וכן סדנאות בנושא השירות ללקוחות ולסוכנים.

5.6. שיווק והפצה

5.6.1. לחברה מחלקת שיווק עצמאית המתמחה בשיווק מרבית מוצרי החברה. עיקר פעילותה של מחלקת השיווק בשנת 2012 התבצע מול סוכני החברה. במהלך שנת 2012, הגדילה החברה את פעילות הסוכנים באופן יזום. עיקר הגידול בפרמיה היה בתחום ביטוחי רכב פרטי ומסחרי עד 4 טון, והוא נמשך בצורה מבוקרת בכל שנת 2012. שינוי מרכזי שחל בפעילות המשווקים, הוא בכך שהם נדרשו לפעול גם תחת אילוצי רווחיות ולא רק תחת יעדים של היקף פעילות.

5.6.2. פעילות השיווק וההפצה של החברה מתבצעת באמצעות 3 ערוצים, כמפורט בסעיפים Error! Reference source not found. ו- Error! Reference source not found. לעיל.

5.6.3. הסוכנים עימם עובדת החברה נמדדים על בסיס ביצועיהם בגיוס מבוטחים חדשים וכן על בסיס ביצועיהם בשימור תיק המבוטחים. התקשרות החברה עם סוכנים אשר החברה סבורה כי אינם עומדים ביעדים נדרשים, אינה מחודשת. במהלך שנת 2012 סיימה החברה התקשרויות עם סוכנים אשר לא עמדו ביעד היקף הפעילות שהוגדר על-ידי החברה, וכן עם סוכנים שרווחיות התיק שלהם לא עמדה בקריטריונים שהחברה העמידה. בענפי הנישוא (מוניות ומשאיות) ירדה הפעילות ביוזמת החברה.

5.6.4. לחברה אין תלות בגורם שיווק והפצה בודד. החלטה של החברה בדבר הפסקת הפעילות עם אחד מצינורות השיווק שלה, לא תביא לפגיעה מהותית בפעילות החברה.

5.7. רכוש קבוע

5.7.1. וי.אר.סי. (חברה בת בבעלותה המלאה של החברה) מחזיקה בזכויות חכירה ממינהל מקרקעי ישראל, בשטח משרדים של כ-3 דונם ברוטו, באזור התעשייה הדרומי בנתניה. נכס זה הינו אחד מנכסי המקרקעין העיקריים של הקבוצה. השטח הבנוי במתחם זה הינו כ-3,118 מ"ר. שטח המשרדים משמש את החברה, החברות המאוחדות שלה וחברות קשורות נוספות, בפעילותן העסקית.

5.7.2. בנוסף, בבעלות החברה נכסי מקרקעין נוספים הפזורים ברחבי הארץ, לשימושה (לרבות סניפי החברה) ולמטרות השכרה, וזאת באופן ישיר ובאמצעות חברות הבת שלה.

5.7.3. כמו כן, לחברה מקרקעין ברחוב ירמיהו בתל-אביב. בגין מקרקעין אלה קיבלה החברה אישור של מפעל מאושר ממרכז ההשקעות. על המקרקעין האמורים בנתה החברה דירות להשכרה במסגרת החוק לעידוד השקעות הון, על סמך כתב האישור האמור.

5.7.4. החברה ווי.אר.סי. מחזיקות בצי כלי רכב המונה כ-90 כלי רכב, המשמשים את עובדיה הבכירים של החברה, וכן כרכבים חלופיים במסגרת פעילותה הביטוחית של החברה.

5.7.5. החברה משקיעה באופן שוטף במערכות המידע והמחשוב המשמשות אותה. לחברה מערכת מחשוב אשר נותנת מענה לצרכי החברה וסוכניה. בשנת 2011 השקיעה החברה בשדרוג מערכות המחשוב (חומרה ותוכנה), ובהקמת אתר גיבוי חם, אשר הושלמה בשנת 2012. במהלך שנת 2012, השקיעה החברה בפיתוח מערכות למכירת פוליסות בממשק אינטרנטי, בתהליכים לטיוב נתוני מבוטחים ובפיתוח מערכות לשיפור וקיצור זמן השירות ללקוחות החברה. כמו כן במהלך שנת 2012, השקיעה החברה בתשתיות טכנולוגיות לצורך מתן מענה לעמידה בדרישות תקן PCI בהתאם להוראות הרגולציה.

5.7.6. החברה מתעתדת להשקיע בשנת 2013 בשדרוג ושיפור מערכות סריקה ואירכוב אלקטרוני, רכישת והטמעת מערכות BI, שיפור תשתיות דיור ללקוחות החברה, תוך מעבר לביצוע הדפסות על-ידי ספקים חיצוניים, ומתן מענה למעבר דואר ישראל לשיטת מיקוד בת 7 ספרות.

5.8. עונתיות

5.8.1. בתחומי הפעילות של החברה (ביטוח רכב חובה ורכוש) קיימת עונתיות הנובעת מחידושי ביטוח רבים המבוצעים בחודש ינואר, וזאת בעיקר על-ידי הלקוחות המוסדיים והעסקיים של החברה. בהתנהגות התביעות ניתן להבחין במתכונת עונתית כלשהיא, הגם שזו אינה מובהקת. ריבוי יחסי של תאונות דרכים בחודשי החורף אינו מצטייר כבעל השלכה מהותית. בביטוח כללי, מנגנון עתודה לסיכונים שטרם חלפו מווסת את ההשפעה של עונתיות המחזור על הרווח.

5.8.2. להלן נתונים כספיים בביטוח כללי בפילוח עונתי לשנתיים שקדמו לדוח:

	Q1/12	Q2/12	Q3/12	Q4/12	סה"כ	Q1/11	Q2/11	Q3/11	Q4/11	סה"כ
פרמיות שנכתבו	270,456	92,160	101,273	89,561	553,450	216,590	94,309	102,874	85,108	498,881
תביעות ששולמו ותלויות	128,621	121,777	129,649	129,971	510,018	98,352	106,361	99,265	69,061	373,039

5.9. נכסים לא מוחשיים

החברה מנהלת מאגרי מידע הרשומים כחוק על-פי חוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981. מאגרי המידע חיוניים לניהול ותפעול שוטף של עסקי החברה, ומשמשים, בין היתר, למתן שירות לבעלי פוליסות; לשמירת קשר עם לקוחות; לשיווק פוליסות בהתאם לפניות גורמים פרטיים לחברה; לתיעוד ושמירת נתונים הנמסרים לחברה על-ידי לקוחותיה בעת רכישת הפוליסה; לתיעוד ושמירת נתונים ומידע אודות ספקים, עובדים, תביעות ותשלומים בגין וכדומה.

החברה משקיעה באופן שוטף במערכות המידע והמחשוב המשמשות אותה, בשדרוגן ובהטמעת מערכות מחשוב חדשות. מערכות המחשוב השונות פועלות במקביל ובאופן משלים זו לזו. בשנת 2012, השקיעה החברה סך של כ-2.8 מיליון ש"ח לצורך שדרוג תשתיות, אבטחת מידע, לרבות הקמת אתר גיבוי חם, שיפור הזמינות והשרידות ועמידה בתקן PCI; פיתוח תוכנות לשיפור השירות; הכל תוך עמידה בהוראות הרגולציה. בנוסף מתחזקת החברה אתר אינטרנט פעיל, המהווה נדבך בתהליכי השיווק והשירות שלה.

5.10. הליכים משפטיים

החברה מנהלת הליכים משפטיים במהלך העסקים הרגיל. כנגד החברה הוגשו מספר בקשות לאישור תובענות כייצוגיות, מתוכן אושרה, נכון למועד דוח זה, בקשה אחת להגשת תביעה ייצוגית. להערכת הנהלת החברה, בהסתמך, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה מבאי כוחה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות במקום בו נדרשו הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה. לפירוט נוסף בענין זה, ראו באור 27 לדוחות הכספיים – התחייבויות תלויות והתקשרויות.

5.11. מימון

החברה מממנת את פעילותה ממקורות מימון עצמאיים וחיצוניים. בדבר גיוס הון ממקורות מימון חיצוניים ראו ביאור 12(ד')2(ג) לדוחות הכספיים.

5.12. מיסוי

ראו ביאור 24 לדוחות הכספיים.

5.13. הסכמים מהותיים והסכמי שיתוף פעולה

נכון למועד דוח זה, החברה אינה קשורה בהסכמים מהותיים ו/או בהסכמי שיתוף פעולה. לענין סיום התקשרות החברה בהסכם ניהול עם שירביט אחזקות בע"מ, ראו באור 26(ה) לדוחות הכספיים.

5.14. יעדים ואסטרטגיה עסקית

5.14.1. החברה שואפת להמשיך ולהגדיל את חלקה בשוק הביטוח, בעיקר בתחומי הפרט, תוך הגדלת הונה העצמי ורווחיותה.

5.14.2. החברה פועלת ומתכננת להמשיך ולפעול לשיפור השירות אותו היא מעניקה למבוטחיה. שנת 2013 הוגדרה כשנת השרות בחברה. החברה פועלת לשינוי המבנה הארגוני ותפיסת השרות שלה בכדי לעמוד ביעד אסטרטגי זה.

5.14.3. החברה מתכננת להמשיך בפעילות פיתוח המיכון באמצעותו היא פועלת. בנוסף, החברה מעוניינת להשתמש בטכנולוגיות חדשות, כגון שימוש בטלפון סלולארי ובאפליקציות לסמארטפונים לצורך שיפור השירות. חלק מטכנולוגיות אלו כבר נכנסו לשימוש בשנת 2012, כדוגמת שליחת מסרון (SMS) בסיום טיפול במבוטח.

5.14.4. החברה מעוניינת להגדיל את פעילותה בענפי העסקים שאינם עתירי חבויות (תוך שיפור התוצאות החיתומיות בחבויות), הדירות, תאונות אישיות ונסיעות חו"ל. בנוסף, מעוניינת החברה להתחיל לשווק מוצרי בריאות ותאונות אישיות ולהגדיל חלקה בביטוח חיים (ריסק וריסק משכנתאות). למרות הרצון להתרחב לתחומים אחרים,

החברה מעוניינת להמשיך לפעול ולהתמקצע בביטוחי הרכב וממשיכה לראות בהם חלק מרכזי בכלל הפעילות של החברה.

5.14.5. החברה מעוניינת לחזק את מערך ההדרכה לסוכנים ולעובדים בכל התחומים.

5.14.6. החברה קיבלה החלטה שלא להיכנס בשלב זה להרחבת פעילות בתחומי הפנסיה והגמל והחיסכון ארוך הטווח, עד להיווצרות הזדמנויות חדשות.

5.14.7. יובהר, כי המידע בדבר יעדי החברה ותוכניתה האסטרטגית הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. ציפיות החברה בנושא זה מתבססות על היכרות החברה את השוק בו היא פועלת ועל הערכות החברה באשר להתפתחותה העסקית, המסחרית והטכנולוגית. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה, וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, שינויים המתרחשים במשק הישראלי בכלל ובשוק הביטוח בפרט, התפתחות רגולטורית ושינויים אצל סוכנים ו/או מבטחי משנה ו/או מתחרים, העשויים להשפיע על יעדיה ועל הדרך להשיגם.

5.15. צפי להתפתחות בשנה הקרובה

5.15.1. בשנה הקרובה צפויה החברה למספר שינויים בתמהיל התיק וכן לפעילות גדולה יותר של סוכנים. החברה מעריכה שבהנחה שלא יהיו זעזועים כלכליים ו/או התפתחות אחרת ו/או שינויים מרחיקי לכת בתחום הרגולציה – תוכל החברה להגדיל את היקף פעילותה בכל תחומי הפעילות (בנטרול ביטוחי הרכב של קולקטיב עובדי המדינה, אשר היקפם בשנת 2013 הצטמצם משמעותית, כמפורט להלן) בצורה מבוקרת תוך הגדלת הרווחיות. התחזית הרשומה לעיל מבוססת על נתוני שוק ההון הנוכחיים בהנחה כי קיימת אפשרות לעלייה ברמת האינפלציה. החברה צופה שעיקר הרווחיות תהיה מבוססת על ביטוחי הפרט: רכב חובה, רכב רכוש ודירות. החברה מקווה להוסיף גורמי רווח נוספים כגון: ביטוחים עסקיים, ביטוחים הנדסיים, ביטוחי נסיעות לחו"ל, ביטוחי בריאות ותאונות אישיות. בשנת 2013 זכתה החברה ב-13% מביטוחי הרכב של עובדי המדינה (במסגרת מכרז החש"ל). לנתון זה צפויה להיות השפעה על מחזור העסקים של החברה בתחומי רכב פרטי, רכב מסחרי וביטוח חיים (ביטוח לעובדי המדינה כולל ביטוח מסוג "ריסק"). ירידה משמעותית זו (לעומת זכייה בשנת 2012 בשיעור של 78%), הייתה מבוקרת ובאה ליתן מענה לצורך בשיפור השרות שמעניקה החברה למבוטחיה, תוך דגש על שיפור הרווחיות בקולקטיב עובדי המדינה.

5.15.2. החברה החליטה להמשיך ולפעול להגדלת נתח השוק שלה בשוק הביטוח באופן כללי, תוך התמקדות במספר ערוצי שיווק במקביל, בשים לב להשפעתם על רווחיות החברה.

5.15.3. בשנה הנוכחית המשיכה החברה בנוסף להטמעת התוכנה, להשקיע בפיתוחים נוספים בתחום המחשוב והמיכון כדי לתמוך בשיווק ובשיפור איכות השירות. הפיתוחים הללו מתמקדים בערוצי השיווק השונים ובעיקר בסוכנים ובמבוטחים הישירים. החברה

עתידה להמשיך וליתן לנושא זה עדיפות גבוהה גם בשנים הקרובות. החברה נערכת לטיפול בבעיות שירות עונתיות המתהוות כתוצאה מריבוי חידושי הפוליסות בתחילת כל שנה אזרחית.

5.15.4. בכוונת החברה להכניס מוצרים חדשים בתחום ביטוח הבריאות ותאונות אישיות בשנת 2013. החברה בודקת אפשרות להכנסת מוצרים ביטוחיים נוספים בענפי הפרט (רכב ודירות) תוך שימת לב מיוחדת למוצרים שיש להם דרישה אצל קהל המבוטחים.

5.15.5. יובהר, כי המידע בדבר ציפיות החברה להתפתחות בשנה הקרובה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. ציפיות החברה בנושא זה מתבססות על היכרות החברה את השוק בו היא פועלת, על הערכותיה באשר להתפתחותה העסקית ועל מגעים בהם מצויה החברה עם גורמים חיצוניים. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה, וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת החברה, ושינויים המתרחשים במשק הישראלי בכלל ובשוק הביטוח בפרט, התפתחות רגולטורית, שינויים אצל מתחרים ועוד.

6. חלק ו: משטר תאגידי

6.1. ישיבות מליאת הדירקטוריון

במהלך שנת 2012 התכנס הדירקטוריון של החברה וקיים ישיבות מליאה על-פי הפירוט הבא:

תאריך	מספר משתתפים
11 בינואר 2012	7 משתתפים
30 בינואר 2012	5 משתתפים
29 בפברואר 2012	7 משתתפים
28 במרץ 2012	6 משתתפים
30 באפריל 2012	7 משתתפים
2 במאי 2012	7 משתתפים
30 במאי 2012	7 משתתפים
28 ביוני 2012	7 משתתפים
31 ביולי 2012	6 משתתפים
19 באוגוסט 2012	6 משתתפים
23 באוגוסט 2012	6 משתתפים
27 בספטמבר 2012	6 משתתפים
31 באוקטובר 2012	7 משתתפים
18 בנובמבר 2012	6 משתתפים
27 בנובמבר 2012	6 משתתפים
2 בדצמבר 2012	5 משתתפים
4 בדצמבר 2012	5 משתתפים
30 בדצמבר 2012	6 משתתפים

6.2. וועדות הדירקטוריון

6.2.1. ועדת השקעות נוסטרו

6.2.1.1. ועדת ההשקעות – ועדת ההשקעות ממליצה לדירקטוריון החברה על

מדיניות ההשקעות של החברה, מאשרת עסקאות מיוחדות וקובעת את שיעורי הרכישה וההחזקה בניירות ערך. ועדת ההשקעות מנחה את מנהל ההשקעות, ובאמצעותו גם את בתי ההשקעות המנהלים תיקי השקעה עבור החברה, בדבר יישום המדיניות. ועדת ההשקעות מתכנסת אחת לחודש ובוחנת את מבנה תיק ההשקעות ואת תוצאות ניהול ההשקעות, ובנוסף, מבקרת את יישום מדיניותה.

6.2.1.2. ועדת ההשקעות מונה 3 חברים מבין חברי דירקטוריון החברה וחבר

נוסף שאינו נמנה על חברי הדירקטוריון. בראשות הוועדה עומד דירקטור בעל ניסיון רב שנים בענף הביטוח. במהלך שנת 2012 התכנסה ועדת ההשקעות במועדים הבאים:

מספר ישיבה	תאריך
1	30 בינואר 2012
2	26 בפברואר 2012
3	28 במרץ 2012
4	30 באפריל 2012
5	23 במאי 2012
6	28 ביוני 2012
7	31 ביולי 2012
8	23 באוגוסט 2012
9	27 בספטמבר 2012
10	31 באוקטובר 2012
11	25 בנובמבר 2012
12	30 בדצמבר 2012

6.2.2. ועדת ביקורת

6.2.2.1. ועדת הביקורת בחברה, בהתייעצות עם המבקר הפנימי ועל בסיס דוחות

תקופתיים המוגשים לה על-ידי המבקר הפנימי, דנה ועומדת על ליקויים בניהול העסקי של החברה, ככל שאלה עולים מדוחות המבקר הפנימי. ועדת הביקורת ממליצה לדירקטוריון החברה על דרכי תיקון הליקויים, ככל שאלה עולים מדוחות המבקר הפנימי, כאמור, וכן דנה בפעולות ועסקאות הטעונות אישורה, לרבות עסקאות עם בעלי ענין, בהתאם להוראות סעיפים 255 ו- 268-275 לחוק החברות, התשנ"ט-1999.

6.2.2.2. ועדת הביקורת מונה את ארבעת הדירקטורים החיצוניים בחברה.

6.2.2.3. ועדת הביקורת מתכנסת לדון בדוחות הביקורת המוגשים מטעם המבקר

הפנימי, בהתאם לתכנית העבודה השנתית קבעה הנקבעת על-ידה, באופן אשר לא יפחת מששה כינוסים בשנה, לכל הפחות. בשנת 2012 התכנסה ועדת הביקורת ודנה בדוחות המבקר הפנימי במהלך השנה, במועדים הבאים:

מספר ישיבה	תאריך
1	7 בפברואר 2012
2	22 באפריל 2012
3	23 במאי 2012
4	12 בנובמבר 2012
5	27 בנובמבר 2012
6	4 בדצמבר 2012
7	10 בדצמבר 2012

6.3. קצין ציות

עד לחודש פברואר 2013, כיהנה גב' ורה בוכבינדר כממונה על הציות והאכיפה הפנימית בחברה. החל מיום 3 במרץ 2013, מכהנת גב' שרונה שאתי כממונה על הציות והאכיפה הפנימית בחברה. ניסיונה והכשרתה של גב' שאתי הינם: עוזרת לקצינת הציות במנורה חברה לביטוח בע"מ בין השנים 2009-2012; יועצת במשרד רו"ח KPMG עד לשנת 2009; בעלת תואר ראשון בכלכלה וניהול מהמכללה למנהל בראשון לציון. במסגרת תפקידה כאמור, מועסקת גב' שאתי במשרה בהיקף מלא. החברה עוקבת אחר הוראות הדין החל, ובכלל זה הוראות החוקים הרלוונטיים, התקנות שהותקנו מכוחם והוראות חוזרי אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון, בדרך של התעדכנות

שוטפת בפרסומי האגף, העוסקים בהסדרת הענף. הנהלת החברה אף מוודאת הטמעת הוראות הדין ומקיימת ישיבות הטמעה בהתאם לצורך.

6.4. קוד אתי

6.4.1. החברה אימצה קוד אתי, המפורסם באתר האינטרנט שלה, ואשר עיקריו כדלקמן:

- א. התחייבות החברה למתן יחס הוגן ומתחשב ללקוחותיה.
- ב. התחייבות החברה למתן מענה מהיר לשיחות והודעות ומענה תוך זמן סביר לפניות.
- ג. התחייבות החברה למתן מידע על אופן הגשת תביעה ו/או פניה, לרבות פירוט הערוצים לקבלת המידע האמור.
- ד. התחייבות החברה למלא אחר הוראות החוק, להגן על פרטיות קהל לקוחותיה ולכבד את מאפייניהם הייחודיים.
- ה. מתן אפשרות השגה על רמת השירות לכל אדם הפונה לחברה.
- ו. התחייבות החברה לבדוק את טיב השירות הניתן על-ידה, לרבות מהירות התגובה של כל נותני השירותים בחברה, בכל שישה חודשים, תוך יישום פתרונות לטעון שיפור, וקיום דיון בנוגע ליישום התחייבויות החברה כאמור, במסגרת פורום שירות של החברה.
- ז. התחייבות החברה להעסיק במיקור חוץ גורמים שיעמדו בסעיפי האמנה.
- ח. התחייבות החברה לפעול בשעת משבר באתרים חלופיים ולספק שירות חלופי ללקוחותיה.
- ט. התחייבות החברה להעסיק עובדים בעלי כישורים מתאימים לאופי עבודתם.

בתקופה המדווחת לא חלו שינויים בקוד האתי.

7. חלק ז: ניהול סיכונים

7.1. מדיניות ניהול הסיכונים

7.1.1. מדיניות ניהול הסיכונים בחברה מבוססת בעיקר על הוראות המפקח ומדיניות דירקטוריון החברה.

7.1.2. בחודש אוקטובר 2006 פרסם המפקח את חוזר מספר 14-1-2006, שעניינו "תפקידי אקטואר ממונה ומנהל סיכונים של מבטח, ומארג היחסים שלהם עם בעלי תפקידים אחרים", ואשר קובע חובת מינוי אקטואר ממונה ומנהל סיכונים בכל גוף מבטח, תוך פירוט הכללים הנוגעים לתפקידיהם, סמכויותיהם, דרכי עבודתם ומארג היחסים בינם לבין בעלי תפקידים אחרים במבטח.

החוזר מסדיר את הכללים למיסוד תשתיות להבטחת מקצועיות הייעוץ לדירקטוריון והנהלת המבטח. כמו-כן, קובעות ההוראות כי יזוהו הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנו הפיננסי של המבטח, אשר עלולים להשפיע על חבותו כלפי מבוטחים ותבוצע הערכה האם התהליכים, המדיניות, הבקורות, האמצעים והמשאבים הקיימים במבטח מספקים.

7.1.3. בהתאם להוראות חוזר זה, אשר יישומו נעשה בהדרגה החל משנת 2006, הסדירה החברה מערך דיווחים למנהל הסיכונים מהיחידות השונות וכן דיווחים של מנהל הסיכונים למנכ"ל ולדירקטוריון. מדיניות ניהול הסיכונים נועדה לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של החברה ובשמירה על נכסיה, תוך התייחסות לשינויים בסביבתה העסקית, התפעולית וכן לשינויים בהנחיות ובדרישות הרגולטוריות המתבקשות.

7.1.4. בנוסף לחוזר המוזכר לעיל פרסם המפקח הוראות לעניין ניהול חשיפות בנושאים ספציפיים כגון: מניעת מעילות והונאות מצד גורמים בתוך החברה ומחוצה לה, ניהול סיכונים אבטחת מידע, ניהול חשיפה למבטחי משנה, מערך הביקורת הפנימית בגוף מוסדי, הערכות להמשך פעילות בשעת משבר, ניהול סיכונים אשראי אגב פעילות השקעות, השקת תוכנית ביטוח או תקנון קופת גמל חדשים או כניסה לתחום פעילות חדש וכו'.

7.1.5. ביולי 2008 פרסם המפקח חוזר שעניינו "היערכות ל – Solvency II". מטרת חוזר זה הינה להבטיח את היערכותן הארגונית של חברות הביטוח בישראל ליישום הנוסח המוצע לדירקטיבה Solvency II שאימץ האיחוד האירופי (להלן: "הדירקטיבה המוצעת"). הדירקטיבה המוצעת כוללת בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות ביטוח וקביעת סטנדרטים לניהולם ומדידתם, תוך מתן ביטוי בהקצאת ההון לסיכונים הגלומים בפעילותן. לבד מההיבטים הכמותיים,

הדירקטיבה המוצעת מתמקדת גם בפעילויות פיקוח ובקרה פנימיים וכן במשמעת שוק, גילוי ודיווח.

7.1.6. במהלך השנים 2008-2012 פרסם אגף שוק ההון מספר רב של חוזרים הדנים בלוחות זמנים ומשימות לקידום יישום הדירקטיבה, וביניהם ביצוע סקרי הערכה כמותיים ואיכותיים (QIS4 ו-QIS5), סקר פערים של מערכות המידע, מינוי צוותי היגוי ודוח ביקורת פנימית. החברה עומדת בכל דרישות הפיקוח בנושא וכן מקיים הדירקטוריון כנדרש דיונים סדירים בדבר התקדמות היערכות (ארגונית ומיכונית) החברה ליישום הדירקטיבה המוצעת, תוך בחינת המשאבים הכספיים והאנושיים אשר תידרש החברה להשקיע לאורך שנים במסגרת אימוץ הדירקטיבה.

7.1.7. בהתאם לטיוטת מכתב שפרסם המפקח בחודש אפריל 2012 נוצר חשש כי תהליך יישום הדירקטיבה באירופה עומד להתעכב באופן משמעותי. בהתאם לכך החליט המפקח לפתח "משטר כושר פירעון" מבוסס סיכונים ברוח הדירקטיבה המוצעת, שלא ייצמד להתקדמות התהליך באירופה אולם יתבסס על עקרונות הדירקטיבה בהתאמות הנדרשות לישראל. "משטר כושר פירעון" מבוסס סיכונים ברוח הדירקטיבה המוצעת תוך קידום תרבות עסקית המתחשבת בשיקולי ניהול סיכונים והקצאת הון בעת קבלת החלטות.

7.1.8. במסגרת זו מגבש האגף תזכיר חוק המכיל תיקונים נדרשים ליישום עקרונות אלו בישראל. טיוטת המכתב נוקבת ברשימת דיווחים שחברות הביטוח תידרשנה להגיש לאגף בשנים 2012 עד 2014, שבעקבותיהם יבחן הממונה את נאותות ההון הנדרש מכל חברת ביטוח, ובמקרה הצורך יחליט במהלך שנת 2015 על דרישות הון נוספת. החלטות הממונה על תוספת הון יתבססו על דיווחי החברות IQIS ו-ORSA, על איכות הממשל התאגידי וניהול הסיכונים בחברה.

7.1.9. כמו כן, על-פי הוראות אחרות של הפיקוח ובהתבסס על סעיפי 302 ו-404 של החוק – Sarbanes Oxley נדרשה החברה למסד שיטות עבודה, זיהוי כלל התהליכים בארגון, קביעת נהלי עבודה ובקרה פנימית נאותים, הערכות יעילות הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ותחזוק מערך זה.

7.1.10. מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים של החברה ועל איתנותה הפיננסית.

7.1.11. ניהול הסיכונים מרוכז על ידי היחידה לניהול סיכונים. מחלקת ניהול הסיכונים מזהה ומעריכה את הסיכונים בשיתוף פעולה עם יחידות תומכות הכוללות את האקטואריה, אגף השקעות, ביטוח משנה, ציות, חשבות וכספים.

7.1.12. לפרטים נוספים בדבר מדיניות ניהול הסיכונים, ראו ביאור 25 לדוחות הכספיים.

7.2. האיומים, החולשות וגורמי סיכון אחרים

סיכוני מאקרו

7.2.1. מצב המשק – ראו סעיף 5.15.1 בדבר צפי התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית.

7.2.2. **סיכוני שוק/שינויים בשווקים הפיננסיים** – הסיכון של ירידת ערך נכסיה והתחייבויותיה של החברה כתוצאה משינויים במחירי השוק. החברה מחזיקה בתיק השקעות (ניירות ערך סחירים בשוק ההון בארץ ובעולם, בנגזרים פיננסיים ובהשקעות נוספות). תנודה בלתי צפויה של גורמי השוק (Market Factors) כגון שינויים בשערי ריבית, אינפלציה ושער החליפין ואירועים פוליטיים וכלכליים אחרים בארץ ובעולם עשויים להשפיע על הון החברה.

7.2.2.1. **סיכוני שער חליפין / סיכוני מטבע** – החל משנת 2009, עיקר ההתחשבות הכספית מול מבטחי המשנה הינם על בסיס שקלי דבר אשר מקטין במקצת את סיכוני המטבע של החברה. אך עדיין החברה חשופה לתנודתיות בשער החליפין הן בתיק ההשקעות שלה והן בתשלומים לספקים. במהלך שנת 2012 התחזק השקל מול הדולר בכ- 2.3% ומול האירו בכ- 0.35%.

7.2.2.2. **סיכון ריבית** – הפסד שעלול להיגרם כתוצאה משינוי עקומת הריבית בארץ ובחו"ל. עלייה בעקומת הריבית תגרום להפסדים בתיק ההשקעות (אג"ח צמוד, שקלי, מכשירים מורכבים וכו').

7.2.2.3. **סיכון מחיר מניות** – הפסד שעלול להיגרם כתוצאה מירידת מחירי המניות בארץ ובחו"ל. חלק מתיק ההשקעה של החברה מושקע במניות בארץ ובחו"ל, תעודות סל וכו'.

7.2.2.4. **סיכון אינפלציה** – הפסד שעלול להיגרם כתוצאה משחיקת ערך הנכסים הלא צמודים בעקבות עליית המדד. חלק מתיק ההשקעה של החברה מושקע במכשירים פיננסיים לא צמודים ואילו חלק ניכר מהתחייבויותיה הביטוחיות של החברה צמודי מדד.

7.2.3. **סיכוני אשראי** – החברה חשופה לסיכונים הנובעים מחדלות פירעון של גורמים חיצוניים וביניהם מבטחי משנה, תאגידים ולווים שונים עימם התקשרה החברה בעסקת אשראי. חברות ביטוח מבטחות חלק מפעילותן העסקית בביטוח משנה בחו"ל. למרות רמת דירוג גבוהה של מבטחי המשנה של החברה, סיכוני אשראי מהותיים של החברה נובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם.

7.2.4. **שינויים במצב המדיני** – שינויים במצב הביטחוני והמדיני של המדינה עשויים להשפיע על מצבה העסקי של החברה. אירועים מסוג זה עשויים להשפיע ישירות על תוצאות הפעילות על ידי גידול בתביעות ובעקיפין גם על השווקים הפיננסיים בכלל ועל שווי נכסי ההשקעה של החברה בפרט.

סיכונים ענפיים

7.2.5. **סיכונים משפטיים** – חברות הביטוח חשופות להליכים משפטיים אשר עשויים לחייבן בסכומים מהותיים ותקדימים משפטיים ואף לתובענות ייצוגיות העשויים להשפיע על תוצאותיה הכספיות של החברה.

7.2.6. מבנה התחרות בפעילות החברה ושינויים החלים בו

בענף הביטוח הכללי בישראל, מחזיקות חמש קבוצות הביטוח הגדולות בנתח שוק של כ-67% משוק הביטוח הכללי בשנת 2012. במהלך השנים האחרונות מורגשת מגמה של שחיקה בנתחי השוק של חברות הביטוח הגדולות, בעיקר בענפי הפרט – רכב חובה ורכב רכוש.

במהלך השנים האחרונות החריפה התחרות בתחום ביטוח רכב חובה, בין היתר, בשל פתיחתו לתחרות, עובדה אשר הביאה לכך שמספר לא מבוטל של כלי רכב מבוטחים בביטוח מקיף בחברות השונות מהחברות בהן הם מבוטחים בביטוח חובה, וכן הקמת מערכת מידע אינטרנטית המספקת לציבור הרחב בסיס השוואתי ביחס לפרמיות ביטוח החובה בחברות הביטוח השונות. התחרות בענף זה עלולה לסכן את תוצאותיהן החיתומיות של החברות ואת הרווחיות בתקופות בהן שוק ההון אינו מניב תשואות מספקות.

התחרות בתחום ביטוח רכב רכוש גדלה מאוד כתוצאה מפעילות סוכנים וממאמצי חברות הביטוח השונות להגדיל את נתחן היחסי בשוק, כחלק ממגמה שהתחילה בשנים קודמות. התחרות גורמת לשחיקת תעריפי הפוליסות ולקיטון ברווחיות. רוב חברות הביטוח אינן מציגות רווח חיתומי בענפי רכב רכוש.

7.2.7. **סיכונים ביטוחיים** – הסיכונים הקשורים לתמחור והערכת התחייבויות ביטוחיות. גורמי הסיכון העיקריים העלולים לגרום לטעויות בתמחור ההתחייבויות הינם שימוש במודלים שגויים, חיתום לקוי, ביטולים, אירועי קטסטרופות, התפתחויות רפואיות, שימוש בפרמטרים ובהתפלגויות והסתברויות מוטות וכו'.

7.2.7.1. **חיתום** – חברות הביטוח קובעות את תעריפי הביטוח בכל הענפים, בהתבסס על תמחור אקטוארי המבוסס על נתונים חיתומיים. לכשלים בשלב החיתום עשויות להיות השלכות על קביעת הפרמיה הנכונה המשקפת את הסיכון האמיתי הטמון בביטוח המסוים. קביעת פרמיה לא נכונה עשויה

לפגוע בתוצאות הכלכליות של החברה. החברה בוחנת את התוצאות החיתומיות בענפי הפעילות שלה, באמצעות מחלקת האקטואריה הפועלת בחברה, חשבות וכספים. תהליך השקת מוצרים חדשים, כולל זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים במוצר וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם. כאשר מתעורר החשש כי קיימת הרעה בתוצאות החיתומיות שמקורה אינו בתנודות אקראיות, נערכות בדיקות מעמיקות. בין השאר, לצורך הערכת הסיכון הגלום ובמידת הצורך מותאמת הערכת הדרגות. בדיקות דומות מתבצעות בעת חידוש עסקאות.

7.2.7.2 תחשיבי אקטואריה – תחשיבי האקטואריה מבוססים על תוצאות העבר ועל הנחות עתידיות. טעויות בתחום זה עשויות להשפיע על התוצאות הכלכליות של החברה. אשר על כן, מנחה הנהלת החברה את האקטוארים לנקוט בקו שמרני. כמו כן שוכרת החברה את שירותיו של אקטואר חיצוני המשמש כאקטואר ממונה, בנוסף על האקטוארים של החברה.

7.2.7.3 סיכוני קטסטרופה – החשיפה להתממשותו של אירוע בודד (רעידת אדמה, מגיפה וכו') אשר עשוי לגרום לעליה משמעותית בהיקף התביעות. החברה מעבירה חלק מהסיכון למבטחי משנה בחו"ל על בסיס מודל כמותי המבוסס MPL, כאשר הסיכון הוא שרמת הכיסוי שנרכש לא תספיק ביחס לנזק שיגרם בפועל.

7.2.8 שינויים בתקינה חשבונאית – שינויים בתקנים חשבונאיים בינלאומיים עשויים להשפיע על התוצאות הכספיות, גובה הצבירה, וההון הנדרש. לאימוצם של השינויים בתקינה הבינ"ל תהיה השפעה על דוחותיה הכספיים של החברה.

7.2.9 יציבות מבטחי משנה – החברה קשורה בהסכמים עם מבטחי משנה לצורך ניהול וגידור הסיכונים אליהם היא נחשפת במהלך פעילותה. עם זאת, ביטוח המשנה אינו פוטר את החברה מחבותה כלפי מבטחיה, ועל כן, יציבות מבטחי המשנה עשויה להשפיע על תוצאות פעילותה. בתחומי החבויות ובתחום ביטוח רכב חובה, המוגדרים כענפי זנב תביעות ארוך, יציבות מבטחי המשנה עימם נקשרת החברה הינה חשובה ביותר לטווח הארוך, ועל כן מחויבת החברה לבחון היטב לא רק את יציבות מבטחי המשנה נכון למועד ההתקשרות עימם, אלא גם את יציבותם לשנים הבאות. גם בענפי הביטוח המוגדרים כענפי זנב תביעות קצר, נודעת חשיבות ליציבות מבטחי המשנה, שהרי הסכומים בטווח הקצר עשויים להיות משמעותיים עבור החברה. מחלקת ביטוח משנה בוחנת את איתנותם הפיננסית של מבטחי המשנה עימם קשורה, דירוגם, זמינותם, שינוי בתעריפים, ממשל תאגידי וכו'. החברה פועלת לפיזור התחייבויותיה בין מבטחי משנה שונים בעלי דירוג גבוה.

7.2.10. **תקדימים משפטיים ותביעות ייצוגיות** – פעילות החברה כפופה לחוקים שונים, תקנות וצווים שהוצאו מכוחם וכן להנחיות המפקח. עוד כפופה החברה לתקדימים משפטיים ותביעות ייצוגיות. כפיפות זו של החברה משפיעה על פעילותה, על חובות הדיווח שלה ועל תוצאותיה הכלכליות והעסקיות. לפרטים נוספים אודות כפיפות החברה לרגולציה ראו סעיפים 3.1.1.4, 3.2.1.4, 4.4.1.3, 4.4.2.3, 4.4.3.3, 4.4.4.1.3, 4.4.4.2.3, 4.4.5.3 ו- 7.1 לעיל.

סיכונים מיוחדים לחברה

7.2.11. **סיכונים תפעוליים** – הסיכון להפסד העלול להיגרם מכישלון מערכות פנימיות וחשיפה לגורם האנושי, כגון טעויות אנוש אשר עשויות להיגרם בתהליכי העבודה השוטפים וכן מנזקים כתוצאה מאירועים חיצוניים לחברה כגון, מצב מלחמה, רעידת אדמה וכו'.

במהלך הפעילות השוטפת נחשפים תחומים רבים כגון השקעות, מבטחי משנה, אקטואריה, סוכני ביטוח ומערכות מידע לסיכונים. גורמי סיכון כגון: נהלים פנימיים כושלים, טעויות בהערכות, תקלות במערכות המחשב, הונאות, חדירות וטעויות אנוש חושפים את החברה לסיכונים ועשויים להיות בעלי השפעה ניכרת על נאותות הדוח הכספי, קביעת תעריפים והערכות אקטואריות. במסגרת הפעילות העסקית חשופה החברה לנזקים כתוצאה מהתממשותם של סיכונים תפעוליים אלה.

7.2.12. **פגיעה במערכי המחשב וסיכוני אבטחת מידע** – החברה חשופה לסיכונים בתחום מערכות המידע ואבטחתן. פעילויות החברה נתמכות במערך הטכנולוגי המכיל מידע רגיש מסוגים שונים הנגיש למגוון גורמים, הן בתוך הארגון והן מחוצה לו, ואשר טומן בחובו סיכונים למידע האגור בו.

7.2.13. **סיכון ALM** – הסיכון הנובע מחוסר התאמה בין ההתחייבויות הביטוחיות לנכסים שמוחזקים כנגדן. חוסר ההתאמה עשוי לנבוע כתוצאה מחוסר קורלציה בין נכסים להתחייבויות מבחינת סוגי המטבע, פערי מח"מ וכו'.

7.2.14. **סיכוני ציות וממשל תאגידי** – חברות הביטוח כפופות להוראות חוק הפיקוח, תקנות, חוזרים והנחיות אשר מפרסם המפקח. שינויים אלה מצריכים את החברה להקצות משאבים כלכליים, כוח אדם, תוכנות וכו', דבר המשפיע על פעילותה העסקית. בנוסף לחשיפה להוראות החוק חשופה החברה לסיכוני ממשל תאגידי לרבות העדר נהלים, מדיניות ומסמכים נלווים, תקשורת ארגונית והעברת מידע ועוד.

7.3. טבלת גורמי הסיכונים

נושא	מידה	סיכוני מאקרו	סיכונים ענפיים	סיכונים מיוחדים לחברה
7.3.1 מצב המשק	גבוה			
	בינוני	X		
	נמוך			
7.3.2 תנודתיות בשווקים הפיננסיים	גבוה			
	בינוני	X		
	נמוך			
7.3.2.1 תנודות בשער החליפין	גבוה	X		
	בינוני			
	נמוך			
7.3.2.2 סיכון ריבית	גבוה			
	בינוני	X		
	נמוך			
7.3.2.3 סיכון מחיר המניות	גבוה			
	בינוני	X		
	נמוך			
7.3.2.4 סיכון אינפלציה	גבוה	X		
	בינוני			
	נמוך			
7.3.3 סיכוני אשראי	גבוה			
	בינוני	X		
	נמוך			
7.3.4 שינויים במצב המדיני	גבוה			
	בינוני			
	נמוך	X		
7.3.5 סיכונים משפטיים	גבוה			
	בינוני		X	
	נמוך			
7.3.6 מצב התחרות בשוק	גבוה			
	בינוני		X	
	נמוך			
7.3.7.1 חיתום	גבוה		X	
	בינוני			

			נמוך		
	X		גבוה	תחשיבי אקטואריה	7.3.7.2
			בינוני		
			נמוך		
	X		גבוה	סיכוני קטסטרופה	7.3.7.3
			בינוני		
			נמוך		
			גבוה	שינויים בתקינה חשבונאית	7.3.8
			בינוני		
	X		נמוך		
	X		גבוה	יציבות מבטחי משנה	7.3.9
			בינוני		
			נמוך		
			גבוה	תקדימים משפטיים ותביעות ייצוגיות	7.3.10
	X		בינוני		
			נמוך		
			גבוה	סיכונים תפעוליים	7.3.11
X			בינוני		
			נמוך		
X			גבוה	פגיעה במערכי המחשוב ואבטחת מידע	7.3.12
			בינוני		
			נמוך		
			גבוה	סיכוני ALM	7.3.15
X			בינוני		
			נמוך		
X			גבוה	סיכוני ציות וממשל תאגידי	7.3.16
			בינוני		
			נמוך		

7.3.1. יובהר, כי המידע בדבר גורמי הסיכון החיצוניים להם חשופה החברה הינו בבחינת מידע צופה פני עתיד. הערכות וציפיות החברה בנושא זה מתבססות על נסיון העבר, על היכרות החברה עם השווקים בהם פועלת ועל הערכותיה באשר להתפתחותה הכלכלית והעסקית. עם זאת, יתכן וציפיותיה ותחזיותיה של החברה לא תתממשנה, וזאת, בין היתר, בשל תלותן בגורמים חיצוניים שאינם בשליטת התאגיד (והמפורטים בסעיף זה), המצב הביטחוני והכלכלי של המשק הישראלי ושינויים מאקרו-כלכליים.

7.4. תהליכי עבודה ואופן זיהוי הסיכונים

זיהוי הסיכונים המהותיים אליהם חשופה החברה מתבצע במשותף על-ידי מערך בעלי תפקידים בחברה.

7.4.1. **סיכונים ביטוחיים** – מדידת החשיפה לסיכונים ביטוחיים נעשית על-ידי האקטואר הממונה וצוות האקטואריה, תוך התייחסות לתרחישים שונים, הסתברותם, היסטוריית החברה והענף, המספקים נתונים לצורך תמחור המוצר, הצעות למכרזים וכו'. מערך ניהול הסיכונים כולל בעלי תפקידים במגוון תחומים, הבוחן את תהליכי העבודה בחברה ופועל לאיתור וצמצום הסיכון. בקרות בתחום זה מתבצעות במקביל במספר מישורים – ברמת הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה, אקטואריה, מחלקת ביטוח משנה ועוד. במהלך הביקורת ועריכת דוחותיה הכספיים של החברה, נערכים ניתוחי רווחיות של הענפים השונים. תוצאות חריגות או תנודתיות נבדקות, ובין היתר, מתקבלות החלטות לגבי התקשרויות עתידיות עם מבוטחים, קולקטיבים ומבטחי משנה.

7.4.2. **סיכוני אבטחת מידע** – החברה הגדירה תפקידים ותחומי אחריות בתחום אבטחת המידע, לצורך הטמעת תהליך ניהול אבטחת מידע בארגון, תוך מעקב אחר מימושו.

החברה ביצעה סקר אבטחת מידע וכמו כן הקצתה משאבים (כספיים, אנושיים וטכנולוגיים) ליישום בקרות ומנגנוני אבטחת מידע, ולצורך כך התקשרה עם חברה המתמחה בתחום זה לצורך השגת מטרותיה ועמידה בדרישות החוק. סיכוני אבטחת המידע מנוהלים על ידי מנהל אבטחת מידע, אשר במסגרת תפקידו אחראי על מדידת החשיפות, טיפול בליקויים וחולשות שהתגלו, דווח לוועדות ההיגוי על סטאטוס עמידה בדרישות הרגולציה, וכתיבת נהלי עבודה שיבטיחו את השמירה על המידע וכו'.

בחברה קיימת וועדת היגוי, שעיקר תפקידה הוא מעקב אחר יישום מסקנות והמלצות הסקר ועמידה בדרישות החוק. כמו כן, פועלת הועדה להשלמת תוכנית להמשך פעילות עסקית במצבי משבר וכן להקמת אתר גיבוי לשעת חירום. דירקטוריון החברה קבע מדיניות בנושא אבטחת מידע.

החברה שדרגה את תשתיות המחשוב, הטמיעה אמצעי אבטחת מידע והקימה אתר גיבוי לשעת חירום. פעולות אלו בוצעו כחלק מתוכנית החברה לחיזוק מערכותיה, אמינותן וחסינותן בפני סיכונים העשויים להיות כרוכים בהזנת מידע, עיבודו והשימוש בו.

7.4.3. **סיכונים תפעוליים** – בשנת 2011 נערך סקר סיכונים מקיף בחברה, אשר כלל בין היתר, סקר מעילות והונאות, בהתאם להוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון.

סקר הסיכונים נערך כחלק מתהליך שוטף של עדכון הסקר וכן לאור שינויים רבים שהתרחשו בחברה במהלך השנים האחרונות- שינויים מבניים, תפעוליים ומיכנוניים, אשר להם השפעה מהותית על חשיפת החברה לסיכונים, חשיבות הסיכונים, סבירותם ומהותם.

מטרת הסקר הייתה לזהות, לאמוד ולדרג את הסיכונים המרכזיים בפניהם עומדת החברה. ממצאי הסקר הועברו לעיונם של חברי הדירקטוריון, ועדת ביקורת, מנהלי החברה והמבקר הפנימי של החברה, לצורך בניית תכנית עבודה שנתית ורב שנתית.

כחלק מיישום מסקנות סקרי הסיכונים שנערכו, פעלה החברה להטמעת מגוון בקורות המוטמעות בתהליכי העבודה עצמם ובמערכות מידע. בנוסף, מבקר הפנים של החברה עורך סקרים ובדיקות בתחומי פעילות שונים אשר במהלכן מזוהים סיכונים תפעוליים עיקריים, וכמו כן משלב בתכניות העבודה שלו נושאים שהוגדרו מתוך סקר הסיכונים.. כמו כן, פועלים מנהלי החברה, כל אחד בתחום עיסוקו, לצמצום החשיפות, מזעור הסיכון וההפסדים הצפויים. החברה מקיימת פורומים מקצועיים בראשות מנכ"ל החברה, מנהל מערכות מידע, מנהל כספים, קצינת הציות, יועמ"ש, מנהל הסיכונים, אקטואר החברה, ונושאי משרה נוספים, הבוחנים את תהליכי העבודה בחברה ופועלים לאיתור וצמצום הסיכון.

7.4.4. **רגולציה** – החברה מקבלת עדכונים ודיווחים על חוזרים חדשים של הפיקוח על הביטוח, פסיקה וחקיקה. החל משנת 2010 מכהנת בחברה קצינת ציות אשר מבצעת מעקב אחר יישום חוזרים והוראות חוק. החברה גיבשה פורום רגולציה המורכב ממספר נושאי משרה וביניהם מנכ"ל החברה, היועצת המשפטית, קצינת הציות, מנהל הכספים, מנהל הסיכונים וממונה פניות ציבור, אשר פועלים בהתאם לנוהל "ציות להוראות רגולציה" המסדיר את פעילות החברה בנושא. כמו כן, וכהערכות לטיטת חוזר ניהול סיכונים ציות, התקשרה החברה עם גוף המתמחה בנושא הציות לרגולציה ואכיפה מנהלית, אשר הגיש לחברה סקר ציות מקיף אשר על פיו תפעל החברה להסקת מסקנות ולסגירת הפערים שהתגלו בסקר.

7.4.5. **בקרה פנימית על נאותות הדיווח הכספי** – החברה פועלת לגיבוש נהלים, שיפורם של נהלים קיימים ועדכוןם, כך שיכללו את כל תהליכי העבודה המתבצעים באופן שוטף וישקפו את מדיניות החברה והנחיות הרגולטור. כמו כן, שכרה החברה את שירותיו של יועץ מקצועי בתחום, לצורך ליווי, יעוץ והטמעת התהליך. היבטים

נוספים של סיכונים תפעוליים מטופלים במסגרת תהליך הערכות החברה ליישום SOX 404, במסגרתו נבחנים התהליכים, חיזוק הבקורות וכן מזעור הסיכונים הקשורים לדיווח כספי ולגילוי נאות. החברה פועלת ליישום מערך נהלי בקרה פנימית נאותים על הדיווח הכספי במסגרת אימוץ עקרונות Sarbanes Oxley.

7.4.6. **מעילות והונאות** – החברה ביצעה סקר סיכוני מעילות, שנועד לאתר את החשיפות של הארגון לסוגים שונים של מעילות ולדרגן. במסגרת הסקר מופו תהליכי העבודה של הארגון ונבחנה האפשרות להתרחשות של מעילה בתהליך. בכל תרחיש נבחנו מספר פרמטרים בהם: טיב הבקורות למניעת המעילה, נאותות תהליכי העבודה והנזק המקסימאלי שיכול להיגרם לארגון כתוצאה מהמעילה. שקלול הפרמטרים הנ"ל, ביחס לכל תרחיש מאפשר לארגון לזהות את התרחישים בהם הסיכון למעילה ולנזק משמעותי גדולים ולהיערך לביצוע תוכנית עבודה רב שנתית לצמצום החשיפות שהתגלו, תוך התמקדות בנקודות החולשה של הארגון. תוכנית למניעת מעילות והונאות מורכבת ממספר שלבים, אשר נועדו לצמצם את הסיכון הכללי למעילות והונאות ולספק כלים לאיתור מוקדם של פרמטרים אשר יכולים להצביע על מעילה והונאה.

בנוסף לכך, הקימה החברה ערוץ תקשורת ישיר לעובדי החברה המעוניינים לדווח על חשדות לאי סדרים, תוך הבטחת שמירת סודיות ואפשרות למסור מידע ללא צורך להזדהות. סמנל משאבי אנוש מונה על ידי החברה כממונה על מעילות והונאות בארגון. דירקטוריון החברה קבע מדיניות בנושא מניעת מעילות והונאות מצד גורמים בחברה ומחוצה לה.

7.4.7. **סיכונים פיננסיים** – ניהול הסיכונים הפיננסיים מתבצע על ידי דירקטוריון החברה, וועדת השקעות, מחלקת ניהול סיכונים, יחידת בקרת השקעות והיחידה העורפית (בק אופיס). ניהול הסיכון מאפשר בקרה ושליטה מצד הנהלת החברה על חישובי תשואות, תזרים עתידי, בדיקת עמלות, עמידה בתקנות השקעה, בדיקת ריביות, חישובי מח"מ, בדיקת מגבלות חשיפה, טיפול ומעקב אחר סיכוני נזילות, ריכוזיות, ביצוע סימולציות וניתוחי רגישות. בחברה פועלת ועדת השקעות אשר תפקידה לפקח על הסיכונים הפיננסיים הגלומים בתיקי הנכסים וההתחייבויות של החברה, אשר עומדים כנגד הונה העצמי, וכן לפעול להגבלת החשיפות לסיכונים הפיננסיים באמצעות קביעת טווחי השקעה מותרים לכל סוג נכס, ומגבלות המתייחסות לסיכון הכללי, לגורמי הסיכון השונים (ריבית, מניות, מט"ח) ומגבלות סטטוטוריות. יחידת בקרת השקעות מבצעת בדיקות שוטפות של המגבלות ומדווחת לפי העניין להנהלת החברה, מנהל הסיכונים ולועדת השקעות.

7.4.8. **סיכוני אשראי** – החברה חשופה לסיכונים הנובעים מחדלות פירעון של גורמים חיצוניים לחברה עימם התקשרה החברה בעסקת אשראי. החברה מקיימת פורום חוב וצוות הערכת חוב, אשר במסגרתו מבוצע מעקב אחר חובות בעייתיים. החברה מפזרת השקעותיה על פני ענפים שונים, מבצעת מעקב אחר ריכוזיות של לווה בודד, קבוצת לווים וקבוצות דירוג. חשיפות החברה למבטחי משנה כפופות למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ומתייחסות לאיתנותם הפיננסית.. מחלקת ביטוח משנה בודקת את הוראות הסכמי ההתקשרות עם מבטחי משנה ואת טיבם, הן בעת ההתקשרות עימם והן במועד חידוש ההתקשרויות. החברה מנהלת מעקב אחר מצבם הכספי של מבטחי המשנה ודירוגם. מעקב שוטף אחר הגביה ממבטחי משנה נערך על-ידי מחלקת מבטחי משנה והכספים. החברה הכינה תוכנית המבוססת על MPL (שעור הנזק הצפוי המרבי) ומעדכנת אותה מעת לעת.

7.5. בקרת סיכונים

7.5.1. **סיכונים ביטוחיים** – בקרות בתחום זה מתבצעות במקביל במספר מישורים – ברמת הדירקטוריון, ההנהלה הבכירה, אקטואריה, מחלקת ביטוח משנה ועוד. החברה נוקטת במדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות באמצעות קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים, סכומי השתתפות עצמית וכו' וכן באמצעות רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה להגביל את החשיפה לקטסטרופות, להפסד מרבי שנקבע מראש בהתאם לטעמי הסיכון של החברה, כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון. הסיכונים המפורטים לעיל ממותנים על ידי פיזור גדול של חוזי הביטוח. הסיכונים מוקטנים גם על ידי בחירה ויישום של אסטרטגיות חיתום ויצירת פיזור לפי ענפים, אזורים גיאוגרפים, סוגי הסיכון, גובה הכיסוי וכו'.

תהליך השקת מוצרים חדשים כולל זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים במוצר וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם. כאשר מתעורר חשש, כי קיימת הרעה בתוצאות החיתומיות, שמקורה אינו בתנודות אקראיות, נערכות בדיקות מעמיקות, בין השאר, להערכת הסיכון הגלום, ובמידת הצורך מותאמת הערכת הרזרבות. בדיקות דומות מתבצעות בעת חידוש עסקאות.

7.5.2. **סיכוני אשראי** – החשיפות למבטחי משנה כפופות למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ומתייחסות לאיתנותם הפיננסית. מחלקת מבטחי משנה בודקת את הסכמי ההתקשרות עם מבטחי משנה ואת טיבם.. החברה מקיימת פורום ביטוח משנה ומנהלת מעקב אחר מצבם הכספי של מבטחי המשנה ודירוגם.. כמו כן, מבצעת החברה מעקב אחר חובות בעייתיים ומדווחת לדירקטוריון במסגרת פורום חוב, ועדה להערכת חוב ודיווחי מנהל הסיכונים.

7.5.3. **סיכונים פיננסיים** – החשיפה לסיכוני שוק מנוהלת בהתאם למגבלות ולמדיניות שנקבעו בוועדת ההשקעות. יחידת בקרת השקעות בודקת את החשיפה לגורמי הסיכון: חשיפות מטבע חריגות, אירועים חריגים, נזילות ועמידה בתקנות ההשקעה, בדיקת מגבלות חשיפה, טיפול ומעקב אחר סיכוני נזילות, ריכוזיות ועוד. יחידת הבקרה מדווחת להנהלה, למנהל הסיכונים ולוועדת השקעות לפי העניין.

7.5.4. **סיכונים תפעוליים** – מבקר הפנים של החברה מבצע בדיקות תקופתיות בנושאים שונים, אשר במהלכן מזהים סיכונים תפעוליים עיקריים. מערך הביקורת הפנימית פועל על-פי תוכנית רב שנתית, מונחת סיכונים ובהתבסס על סקר הסיכונים. החברה הקצתה משאבים ליישום בקורות ומנגנוני אבטחת מידע ולהחלפת תשתיות מערכות המחשב והקמת אתר גיבוי, וזאת לצורך השגת מטרותיה ועמידה בדרישות החוק. החברה פועלת לקידום ההמשכיות העסקית והערכות להתאוששות מאסון, מינתה סמנכ"ל אחראי, כתבה תכנית ומעדכנת אותה מעת לעת וכמו כן ערכה תרגיל בהתאם. מנהלי החברה אחראים, כל אחד בתחומו, למעורר הסיכונים וחיזוק הבקורות. כמו כן, החברה מקיימת פורומים מקצועיים (ביטוח משנה, מערכות מידע, שירות, חיסכון והתייעלות, רגולציה, ניהול סיכונים ועוד) אשר בוחנים ניתוחי חשיפות ובדיקות תקופתיות של גורמי הסיכון ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות.

קצינת הציות מבצעת בקרת ציות לחוזרי המפקח ומעדכנת מעת לעת את סקר הציות. החברה מבצעת בקורות שוטפות על הדיווח הכספי במסגרת יישום הוראות SOX 404.

7.6. **חוות דעת הדירקטוריון לאיכות ניהול הסיכונים**

החברה עומדת בדרישות חוזרי המפקח על הביטוח בנושא ניהול הסיכונים, מארג היחסים והערכות ל- Solvency II, אשר יישומם מתבצע בהדרגה בהתאם לדרישות הרגולציה ואימוץ הדירקטיבה האירופאית (Solvency II), עד לאימוצה המלא של הדירקטיבה. בכוונת החברה לשפר ולחזק את מערך ניהול הסיכונים בחברה, לפעול ליישום מסקנות הסקרים השונים (סקר סיכונים תפעוליים, מעילות והונאות, אבטחת מידע וסקר הפערים במסגרת סולבנסי) ולהרחיב את המשאבים בהתאם. דירקטוריון החברה ווועדותיו מקבלים דיווחים תקופתיים בנושא ניהול סיכונים על פי דרישות הפיקוח וכן בנושאים נוספים כגון: התקדמות החברה והיערכות ליישום סולבנסי, חשיפה למבטחי משנה, ניהול טכנולוגית המידע, SOX, רגולציה וציות וכו'.

לאור זאת ולדעת דירקטוריון החברה, איכות ניהול הסיכונים במבטח הינה סבירה.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ב'

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני המבטח

ליום 31 בדצמבר, 2012

שירביט חברה לביטוח בע"מדין וחשבון הדירקטוריון על מצב ענייני המבטחליום 31 בדצמבר, 2012

אנו מתכבדים להגיש את דוח הדירקטוריון של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר, 2012. הדוח סוקר את פעילות החברה לתקופה של השנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2012.

1. תיאור החברה**1.1 בעלת המניות של החברה**

החברה הינה חברה פרטית. נכון למועד הדוח החברה הינה בבעלות מלאה של שירביט אחזקות בע"מ (100%) (להלן - שירביט אחזקות) שהינה חברה פרטית, בבעלות המלאה של מר יגאל רבנוף. (למבנה הארגוני של החברה - ראה סעיף 1.1.2 בפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד").

1.2 תחומי פעילותה של החברה

1.2.1 החברה פועלת בביטוח כללי ובביטוח חיים (ביטוחי פרט ללא מרכיב חסכון). הענפים העיקריים בפעילות החברה הינם רכב רכוש, רכב חובה, דירות, בתי עסק, תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל וענפים נוספים אחרים.

1.2.2 כמו כן, עוסקת החברה באמצעות חברה בת בבעלות מלאה, במתן שירות רכב חליפי ושירותים נוספים עבור החברה.

1.2.3 הנהלת החברה ומשרדיה הראשיים ממוקמים באזור התעשייה הדרומי בנתניה במבנה בבעלות חברה בת. לחברה שישה סניפים הפרוסים ברחבי המדינה: ירושלים, באר שבע, אשדוד, חיפה, תל אביב ונתניה.

1.2.4 החברה כפופה להוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981, והתקנות שהותקנו על פיו. התקנות כוללות הוראות בדבר ניהול עסקים של חברות ביטוח, הכוללות תקנות ההון העצמי המינימאלי הנדרש מחברות ביטוח, תקנות ההשקעה ובכללם סוגי נכסים שמחזיק מבטח כנגד התחייבויותיו לסוגיהן ומגבלות ההשקעה לגבי חלק מהם, תקנות בדבר החזקת עתודות ביטוח ותביעות תלויות ודרכי חישובן, תקנות בדבר תוכנם, פרטיהם והעקרונות החשבונאיים לעריכתם של הדוחות הכספיים השנתיים והביניים והוראות שהוצאו מכוח כל התקנות הנ"ל.

1.2.5 החברה אינה תלויה בלקוח או בגורם שיווק עיקרי לחברה כגון סוכן או סוכנות ביטוח מסוימים. לקוחות החברה מורכבים ממבוטחים פרטיים, לקוחות קולקטיבים וכן לקוחות עסקיים.

1.2.6 החברה קשורה בהסכם עם מבטחי משנה. לגבי מבטח משנה עיקרי ראה סעיף 3.1.7.6 בפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד".

1.2.7 הכנסות מפרמיות שהורווחו בשייר בתקופת הדוח עמדו על סך של כ- 521 מיליוני ש"ח מתוכם סך של כ- 519 מיליוני ש"ח בביטוח כללי וסך של כ- 2 מיליון ש"ח בביטוח חיים המהווים שיעור לא מהותי מסך כל הפרמיות שהורווחו. לעניין ההתאמה בין פרמיה ברוטו לפרמיה מורווחת ראה באור 17 לדוחות הכספיים.

1. תיאור החברה (המשך)

1.2 תחומי פעילותה של החברה (המשך)

1.2.8 להלן נתונים על התפתחות מחזורי הפרמיות והדמים בחברה (במליוני ש"ח):

מחזור פרמיות		פרמיות שהורווחו		
ברוטו	שייר	ברוטו	שייר	
563.6	523.7	558.3	521.1	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2012
506.5	473.3	494.8	462.1	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2011
434.9	399.3	442.9	402.1	שנה שהסתיימה ביום 31.12.2010
11.3%	10.6%	12.8%	12.8%	שיעור השינוי

1.2.9 להלן נתונים על שיעור השינוי בדמי הביטוח לפי ענפים (במליוני ש"ח):

שיעור השינוי	1-12/2011	1-12/2012	ענף ביטוחי
%			
(0.5)	190.4	189.5	רכב חובה
19.6	253.3	303.0	רכב רכוש
12.9	8.5	9.6	ביטוח חבויות
13.2	54.3	61.5	ענפי רכוש ואחרים
11.3	506.5	563.6	סה"כ

1.2.10 להלן התפלגות דמי הביטוח שהורווחו לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2012:

שייר	שייר	ברוטו	ברוטו	ענף ביטוחי
%	מליוני ש"ח	%	מליוני ש"ח	
36.6	191.0	35.2	196.4	רכב חובה
56.4	294.1	52.8	294.6	רכב רכוש
1.3	6.8	1.5	8.7	ביטוח חבויות
5.7	29.2	10.5	58.6	ענפי רכוש ואחרים
100	521.1	100	558.3	סה"כ

2. תיאור הסביבה העסקית והתפתחויות מאז הדוח השנתי האחרון**2.1 כללי**

ענף הביטוח בישראל מאופיין בתחרות גבוהה הנגרמת בין השאר, מפעילות החברות בתחומים ומוצרים דומים, והוא מושפע מגורמים חיצוניים כגון שינויים בתקנות הפיקוח, שוק הביטוח העולמי, שוק ההון, רמת הפשיעה בישראל ועוד.

2.2 שינוי במבנה הארגוני והתפעולי של התאגיד ומינוי מפקח מיוחד

בחודש ינואר 2013 מינה הממונה על שוק ההון, ביטוח וחיסכון לחברה מפקח מיוחד בעקבות ממצאים שנתגלו בחברה ביישום חוזר לעניין שמאות בביטוח רכב רכוש.

בד ובד עם מינויו של המפקח המיוחד ובסיועו החלה החברה בתהליך ארגון מחדש של המבנה הארגוני והתפעולי שלה תוך הסדרת היבטי ממשל תאגידי ורענון שדירת הניהול שלה.

התהליך כולל שינוי המערך המשפטי בחברה, שינוי מערך הטיפול בתביעות, איחוד ומיזוג מערך הגבייה תחת מנהל הכספים ועוד. צעדים אלו תורמים באופן משמעותי לשיפור תהליכי העבודה בחברה. הנהלת החברה תשקוד על הרחבת הצעדים בשנת 2013, ככל שהדבר ידרש.

נכון למועד דוח זה צופה החברה כי עבודתו של המפקח המיוחד קרובה לסיומה.

2.3 הליכים משפטיים

לענין התפתחויות בדבר חשיפה לאישור בקשות להגשת תובענות ייצוגיות נגד החברה, ראה באור 27 לדוחות הכספיים.

2.4 מיסוי

ראה באור 24 לדוחות הכספיים.

2.5 מגבלות ופיקוח על עסקי התאגיד

לעניין שינויים מהותיים בחקיקה ובהסדרה בקשר לתחומי הפעילות של החברה, במהלך התקופה ראה פרק א' - "תיאור עסקי התאגיד", סעיפים: 3.1.1.4; 3.2.1.4; 4.4.1.3; 4.4.2.3; 4.4.3.3; 4.4.4.1.3; 4.4.4.2.3; 4.4.5.3; 5.2.

2.6 ניהול סיכונים

ראה באור 25 לדוחות הכספיים וכן חלק ז' - ניהול סיכונים בפרק א' - "תיאור עסקי התאגיד".

3. התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית**התפתחות המשק, שוקי ההון והכספים**

נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לרבעון הרביעי של 2012 מצביעים על האטת קצב הצמיחה של המשק הישראלי לשיעור של 2.5% בלבד לרבעון הרביעי, בשיעורים שנתיים. בהתאם, הסתכמה צמיחת המשק הישראלי בשנת 2012 בכ-3.3%, לעומת כ-4.8% בשנת 2011.

האינפלציה עלתה בשנת 2012 ב-1.6% ועמדה מתחת לאמצע יעד האינפלציה של בנק ישראל 1%-3%. יש לציין, כי האינפלציה השנתית של שנת 2012 הייתה הנמוכה מזה שש שנים. לשינויים ברמת האינפלציה כאמור השפעה על דוחותיה הכספיים של החברה, לאור העובדה, כי רבות מהתחייבויות החברה צמודות למדד המחירים לצרכן.

3. התפתחויות בסביבה המאקרו כלכלית (המשך)

שוקי האג"ח והמניות

ברבעון הרביעי של שנת 2012 הייתה מגמה מעורבת במחירי המניות, כאשר מדד המעו"ף ירד בכ-2.5%, לעומת מדד ת"א 75, אשר עלה בכ-2.5%. בשוק האג"ח הממשלתיות נרשמה ירידת תשואות לאורך העקום כולו ובעיקר במח"מים הארוכים, הן באג"ח השיקליות והן בצמודות המדד, וזאת לאור הורדות הריבית על ידי בנק ישראל, והמשך ירידת התשואות בעולם. סביבת הריבית הנמוכה הינה בעלת השפעה גבוהה על התוצאות העסקיות של החברה ועלולה לגרום לקשיים בהשגת התשואה הנדרשת על נכסי החברה, ללא העלאת רמת הסיכון בהשקעות החברה. במהלך שנת 2012, עלו מדדי המניות בארץ בכ-7%, תוך הצגת שונות גדולה במדדים, ולצד מדדי מניות שעלו בחוזה, כגון מדד הבנקים אשר עלה בכ-23%, ירד מדד התקשורת בכ-32%, בשל הרפורמה בשוק התקשורת וכניסת החברות גולן טלקום והוט מובייל לשוק הסלולר. מגמה דומה נרשמה בשוק האמריקאי במהלך שנת 2012, כאשר מדד הדאו-ג'ונס עלה בכ-5.0% ומדד הנסדא"ק עלה בכ-16%.

להלן תשואות המדדים השונים בבורסה לניירות ערך בתל-אביב לשנת 2012:

סוג המדד	תשואה בשנת 2012
ממשלתי לא צמודות 2-5 שנים	6.93%
ממשלתי מדד 5 - 2 שנים	4.71%
תא-100	7.21%
תא-25	9.21%
תא-75	4.81%
תל-בונד 20	7.95%
תל-בונד 40	9.09%

במהלך שנת 2012 נחלש הדולר למול השקל בכ-2.3%, בעוד השקל נסחר ללא שינוי למול האירו. התחזקותו של השקל למול הדולר נבעה בעיקר מהחלשות הדולר בעולם וירידה בהיקפי סחר החוץ של ישראל. לחברה ישנן יתרות מט"ח, ועל כן לירידה בשער החליפין של דולר צפויה להיות השפעה שלילית על רווחיות החברה. מעת לעת, משתמשת החברה בנגזרים פיננסיים לצורך הגנה וגידור מפני תנודות בשער החליפין של הדולר.

4. מצב כספי

4.1 להלן נתונים עיקריים מהדוחות הכספיים המאוחדים:

ליום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח		
1,356,063	1,324,232	1,397,401
1,034,419	991,334	1,040,387
178,627	184,936	191,271
93,161	89,523	92,189
57,325	59,373	67,521
1,021,519	864,647	959,184

נתונים מאזניים

סה"כ מאזן

התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה

סה"כ הון

יתרת רווח (עודפים)

התחייבויות פיננסיות

סה"כ השקעות פיננסיות

4. מצב כספי (המשך)

4.2 הון עצמי:

ההון העצמי גדל מכ- 184.9 מליון ש"ח ביום 31 בדצמבר, 2011 לכ- 191.2 מליון ש"ח ביום 31 בדצמבר, 2012. גידול של כ- 6.3 מליון ש"ח אשר נובע מהערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע בסך 3.7 מליון ש"ח בתוספת רווח שוטף במשך השנה בסך 2.6 מליון ש"ח.

4.3 דיבידנד:

בתקופת הדוח לא חולק דיבידנד.

4.4 התחייבויות פיננסיות:

התחייבויות פיננסיות גדלו מסך של 59.4 מליון ש"ח ביום 31 בדצמבר, 2011 לסך של 67.5 מליון ש"ח. עיקר הגידול בסעיף נובע מהנפקת כתבי התחייבות נדחים לבנקים בסך של 30 מליון ש"ח המהווים הון שלישוני ובסך 10 מליון ש"ח המהווים הון משני לעניין תקנות ההון, בניכוי פרעון כתב התחייבות נדחה בסך של כ- 21.3 מליון ש"ח ובקיזוז פקיעת אופציה לא סחירה על שער החליפין של הדולר בסך של כ- 11.6 מליון ש"ח.

לפרטים נוספים בדבר התחייבויות פיננסיות ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

5. תוצאות הפעילות

5.1 להלן נתונים נבחרים מהדוחות על רווח או הפסד ורווח כולל אחר ופירוט לפי רבעונים בשנת 2012, כמפורט להלן:

1-12/11	1-12/12	10-12/12	7-9/12	4-6/12	1-3/12	
אלפי ש"ח						
494,821	558,308	140,147	142,858	138,396	136,907	פרמיות שהורווחו ברוטו (*)
14,601	69,448	10,470	25,982	20,190	12,806	הכנסות מהשקעות, נטו
						שינוי בהתחייבויות ביטוחיות
						ותשלומים בגין חוזי ביטוח
373,470	491,072	127,165	126,083	115,263	122,561	בשייר
74,842	76,151	17,369	20,199	20,399	18,184	עמלות והוצאות רכישה אחרות
10,407	7,865	(7,355)	9,164	9,976	(3,920)	רווח (הפסד) לפני מס
6,362	2,666	(6,941)	5,919	6,462	(2,774)	רווח נקי (הפסד) לשנה
(53)	3,669	(41)	-	-	3,710	רווח (הפסד) כולל אחר, נטו
6,309	6,335	(6,982)	5,919	6,462	936	סה"כ רווח (הפסד) כולל

(*) דוח זה מציג על-פי כללי ה- IFRS את דמי הביטוח המורווחים, אשר הינם דמי הביטוח הרשומים בניכוי השינוי בפרמיה שטרם הורווחה.

5. תוצאות הפעילות (המשך)

5.2 התפלגות דמי הביטוח שהורווחו ברוטו לתקופה לפי ענפי הביטוח העיקריים:

ענף	1-3/12		4-6/12		7-9/12		10-12/12		1-12/12		1-12/11	
	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%	אלפי ש"ח	%
<u>ביטוח כללי</u>												
רכב רכוש	70,843	51.7	72,689	52.5	75,036	52.5	76,075	54.3	294,643	52.8	244,127	49.3
רכב חובה	50,567	36.9	48,878	35.3	48,594	34.0	48,322	34.5	196,361	35.2	187,617	38.0
אחר	15,497	11.4	16,829	12.2	19,228	13.5	15,750	11.2	67,304	12.0	63,077	12.7
	136,907	100	138,396	100	142,858	100	140,147	100	558,308	100	494,821	100

5.3 דוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר:

הרווח הכולל של החברה נשאר ללא שינוי בהשוואה לשנת 2011 והסתכם בכ-6.3 מיליון ש"ח. לעומת זאת, חל קיטון בשיעור של כ-58% ברווח הנקי של החברה בשנת 2012. בהתאם, הסתכם הרווח הנקי של החברה בכ-2.7 מיליון ש"ח בשנת 2012, לעומת כ-6.4 מיליון ש"ח בשנת 2011. הרווח הכולל האחר אשר נזקף לחברה בשנת 2012, והסתכם בכ-3.7 מיליון ש"ח, נובע בעיקר מהערכה מחדש שבוצעה לבניין בתניה בו ממוקמים משרדי החברה.

5.4 הכנסות מהשקעות:

בתקופת הדוח לחברה הכנסות מהשקעות, המוצגות בדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר בסך 69,448 אלפי ש"ח, לעומת הכנסות מהשקעות של 14,601 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה, גידול של כ-375%.

התשואה הנומינלית לשנת 2012 בגין תיק ההשקעות הסתכמה לשיעור של כ-5.7% לעומת כ-0.1% בתקופה המקבילה. הגידול בתשואה הנומינלית משקף את מגמת ירידת התשואות באג"ח הממשלתי בארץ והתאוששות אפיקי האג"ח הקונצרני בארץ, כחלק מתהליך ירידת התשואות באירופה וההתקדמות הקלה בכלכלת ארה"ב.

ההשקעות הלא סחירות של החברה מהוות כ-8.4% מסך תיק ההשקעות של החברה, והן ברובן צמודות למדד המחירים לצרכן, מופקדות ומורכבות מפיקדונות בבנקים ואגרות חוב לא סחירות של חברות ממשלתיות וחברות ציבוריות, הנושאות ריבית שנתית צמודה בשיעורים ממוצעים של 4% ומעלה. יתרת ההשקעות מנוהלת בחלקה על ידי החברה ובחלקה על-ידי בתי השקעות מהמובילים במשק, ומושקעת בעיקר באג"ח ממשלתי ובאג"ח קונצרני בארץ, וכן במניות בארץ ובחו"ל, ובאג"ח בחו"ל. מעת לעת, משתמשת החברה בנגזרים פיננסיים לצורך הגנה וגידור מפני תנודות בשער החליפין של הדולר.

להלן חלוקת אפיקי ההשקעה של החברה:

31.12.11 %	31.12.12 %	
-	1	מניות, כולל תעודות סל מנייתיות
38	36	אגרות חוב קונצרניות צמודות למדד ולא צמודות (ללא מט"ח), כולל ת.סל בארץ
8	15	מטבע חוץ כולל אגרות חוב צמודות מט"ח ות.סל בחו"ל
21	23	ממשלתי צמוד למדד ריבית קבועה ופקדונות בבנקים
33	25	ממשלתי לא צמוד כולל מזומן ופח"ק
100	100	

5. תוצאות הפעילות (המשך)

5.5 דמי ביטוח שהורווחו ברוטו בתקופת הדוח הסתכמו לסך 558.3 מיליוני ש"ח לעומת 494.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מהשקעות, נטו הסתכמו בתקופת הדוח בסך 69.4 מיליוני ש"ח לעומת הכנסות מהשקעות בתקופה המקבילה בסך 14.6 מיליוני ש"ח, כאמור בסעיף 5.4 לעיל.

סך התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר לתקופה הסתכמו לסך של 491.1 מיליוני ש"ח לעומת 373.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, עיקר הגידול מקורו בענפי הרכב.

בתקופה יחס התביעות מדמי הביטוח בשייר (להלן - L.R.). הינו כ-93.0% לעומת 91.4% בתקופה המקבילה אשתקד. L.R. של שנה קודמת חושב בנטרול השפעת שחרור הצבירה של השנה הרביעית בענף רכב חובה בסך 41.1 מיליוני ש"ח.

עמלות והוצאות רכישה אחרות בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 76.2 מיליוני ש"ח המהווים כ-13.6% ביחס לפרמיות שהורווחו ברוטו לעומת 74.8 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד המהווים שיעור של כ-15.1%.

רכב רכוש

דמי הביטוח שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 294,643 אלפי ש"ח לעומת 244,127 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. תחום זה הינו התחום העיקרי של החברה אשר מהווה כ-52.8% מהיקף פעילות החברה. ההפסד בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 23,549 אלפי ש"ח לעומת הפסד של 11,760 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. ההפסד נובע מעדכון הערכות של תביעות תלויות בגין שנה קודמת וכן מהרעה בתוצאות החיתומיות השוטפות.

רכב חובה

דמי הביטוח שהורווחו ברוטו בתחום זה הסתכמו בתקופת הדוח לסך של 196,361 אלפי ש"ח לעומת 187,617 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של כ-4.6%. הרווח בתקופה הסתכמו לסך של 15,186 אלפי ש"ח לעומת רווח של 16,238 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח בתקופה המקבילה (כתוצאה ממעבר לחישוב תלת-שנתי של הצבירה).

תקנות הפיקוח על עסקי הביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984 (להלן - תקנות דרכי חישוב הפרשות) מחייבות את חברות הביטוח לזקוף תשואה שנתית של 3%, בתוספת הצמדה מלאה למדד המחירים לצרכן, על מלוא ההתחייבויות הביטוחיות של תחום זה ולצרף תשואה תיאורטית זו לסך כספי העתודות (בסעיף תביעות תלויות). הגדלת סעיף התביעות התלויות בסכום התיאורטי האמור תבוצע בכל מקרה, וזאת אף אם בפועל לא הרוויחו החברות סכומים אלו.

מכוח התקנות האמורות, זקפה החברה בתקופת הדוח סך של כ-16.6 מיליון ש"ח אשר הקטין את הרווח באותו סכום, בעוד שבתקופה המקבילה אשתקד זקפה החברה סך של כ-21.0 מיליון ש"ח לסעיף התביעות התלויות.

ביום 28 בינואר, 2013 פרסם המפקח את חוזר ביטוח 1-1-2013, שעניינו "חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי", על פיו, בין היתר, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס, 2014, החברה לא תידרש עוד לבצע חישוב של עתודת עודף הכנסות על הוצאות. להערכת החברה, שחרור יתרת הצבירה צפוי להגדיל באופן חד-פעמי את ההון העצמי (לאחר ניכוי מס) בשנת 2014.

6. נזילות

מזומנים ששימשו לפעילות שוטפת הסתכמו בתקופה לסך של 44,576 אלפי ש"ח, לעומת סך של 160,200 אלפי ש"ח שנבעו מפעילות שוטפת בתקופה המקבילה.

תזרימי מזומנים ששימשו לפעילות השקעה בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 2,781 אלפי ש"ח, לעומת 3,044 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה.

תזרימי מזומנים שנבעו מפעילות מימון בתקופת הדוח הסתכמו לסך של 18,682 אלפי ש"ח לעומת 10,971 אלפי ש"ח בתקופה המקבילה ששימשו לפעילות מימון.

כתוצאה מהאמור לעיל קטנו יתרות המזומנים ושווי המזומנים לסוף התקופה ב- 28,675 אלפי ש"ח.

7. מקורות מימון

יתרת ההתחייבויות הפיננסיות לתאריך הדוח הינה 67.5 מיליוני ש"ח.

בדבר פרטים על ההתחייבויות הפיננסיות של החברה, ראה באור 16 לדוחות הכספיים.

8. דיווח על דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית

- 8.1 המספר המזערי הראוי של דירקטורים בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית שקבעה החברה: 2.
 - 8.2 לדעת דירקטוריון החברה מספר זה עומד בחובות המוטלות על החברה לאור המצב המשפטי המסתמן, גודלה ומטלותיה של החברה.
 - 8.3 חברי הדירקטוריון בעלי מומחיות חשבונאית ופיננסית המכהנים בפועל הינם כדלקמן:
 - ראובן שרוני - בוגר החוג ליחסים בינ"ל ומזרח תיכון (האוניברסיטה העברית), MBA (International Schiller), Paris), שימש כמנכ"ל אריה חברה לביטוח בע"מ.
 - חגי שפירא - בעל תואר ראשון בכלכלה מהאוניברסיטה העברית בירושלים. שימש כמנכ"ל החברה מיום היווסדה ועד לשנת 2012. שימש כסמנכ"ל ב"הכשרת הישוב" ובקבוצת "הפניקס".
 - אריה סביר - בעל תואר שני במנהל עסקים ומימון מאוניברסיטת תל-אביב. שימש כממלא מקום המנכ"ל בבנק לפיתוח התעשייה וכדירקטור חיצוני בחברת "פועלים סהר". מכהן כדירקטור חיצוני בחברת "מועדון 365 בע"מ" מקבוצת משביר אחזקות.
 - חן לבון - דוקטורנט באוניברסיטת בן גוריון במסלול מינהל עסקים, בוגר בכלכלה ומנהל עסקים באוניברסיטת בן גוריון, בעל תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון. רואה חשבון מוסמך עצמאי; משמש כדירקטור בתאגידים הבאים: חברת הכשרת היישוב לישראל בע"מ, חברת הכשרת הישוב בישראל-אנרגיה בע"מ, צמיחה אינווסטמנט האוס בע"מ.
 - רן אפרתי - בעל תואר בוגר בניהול וכלכלה מהאוניברסיטה הפתוחה. מכהן כמנכ"ל מילניום ניהול תיקי השקעות בע"מ. בין השנים 2006 ועד 2010 שימש סמנכ"ל בבית השקעות מילניום. מכהן כדירקטור בחברה לגמל והשתלמות.
- לפרטים נוספים אודות חברי הדירקטוריון, ראו תקנה 26 לפרק ד' – "פרטים נוספים על התאגיד".

9. תגמול נושאי משרה בכירה בחברה

סה"כ שכר
ונלוות

תפקיד נושא המשרה

890	1. מנכ"ל
820	2. דירקטור
595	3. משנה למנכ"ל
446	4. סמנכ"ל
445	5. ע. מנכ"ל

10. גילוי בדבר מבקר פנימי

כללי

פעילות המבקר הפנימי מתבצעת בשלושה ערוצים:

- פעילות שוטפת ובדיקת יישום נהלים.
- בדיקת נושאים מוגדרים מראש, בהתאם לתכנית עבודה שנתית ותוכנית עבודה רב שנתית המתייחסת לתקופה של ארבע שנים (להלן: "התכנית").
- בדיקות דחופות בהתאם להנחיות יו"ר ועדת הביקורת או בהתאם להנחיות יו"ר הדירקטוריון.

10.1 שם המבקר הפנימי בתאגיד - יהודה אוסטרו, ר"ח.¹

10.2 מועד תחילת כהונה - 2003.

10.3 מועד סיום הכהונה - פברואר 2013.

נסיבות סיום הכהונה - סיום מרצון. התפטרות על רקע אישי.

10.4 עמידת המבקר הפנימי בהוראות חקיקה - למיטב ידיעת החברה, המבקר הפנימי עמד בתנאים ובהוראות סעיפים 3(א) ו-8 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992 וסעיף 146(ב) לחוק החברות.

10.5 דרך המינוי - מינוי המבקר הפנימי אושר בשנת 2003. המינוי אושר בהתייחס להוראות החוק, השכלתו האקדמית והמקצועית של המבקר כחשבונאי, ר"ח ומבקר פנימי מוסמך, ולאור ניסיונו המקצועי כמבקר בגופים גדולים ומורכבים (מבקר הפנים בקופת חולים מאוחדת), ומקצועיותו בתחום הביטוח כמנכ"ל לשעבר בקבוצת מדנס, לוונטה, סגיב בן-צור (החזקות) בע"מ. מבקר הפנים הנו נותן שירותים חיצוני לחברה ואינו מועסק כעובד בה.

10.6 הממונה על מבקר הפנימי - יו"ר הדירקטוריון, מר יגאל רבנוף.

¹ ביום 27.2.2013 מינה דירקטוריון התאגיד את ר"ח מאיר איליה כמבקר הפנימי של התאגיד. המפקח על הביטוח הודיע לתאגיד כי אין לו התנגדות למינוי.

10. גילוי בדבר מבקר פנימי (המשך)

10.7 תוכנית העבודה - בשנת 2012 נערכה עבודת הביקורת בחברה בהתאם לתכנית העבודה. את התוכנית מקבלים ועדת הביקורת, יו"ר הדירקטוריון ומנכ"ל התאגיד. תכנית העבודה אושרה בחודש דצמבר 2011 על ידי ועדת הביקורת כנדרש על פי הוראות סעיף 149 לחוק החברות ועל פי חוזר גופים מוסדיים 2007-9-14.

- יו"ר ועדת הביקורת, חברי ועדת הביקורת ויו"ר הדירקטוריון מעורבים בקביעת תכנית העבודה של המבקר הפנימי.

- התכנית שהוגשה לאישור ועדת הביקורת, נערכת על בסיס היכרותו המעמיקה של המבקר הפנימי את החברה, מתוך שאיפה לסקור ולבקר את כל מחלקותיה, לפחות אחת לשנתיים. התכנית מתחשבת בתוצאות ביקורות קודמות, הוראות הדין והרגולציה ושינויים ארגוניים ומהותיים שוטפים העומדים על סדר יומה של החברה בהתאם למגמות ותהליכים מרכזיים בחיי התאגיד ושוק הביטוח הישראלי. בנוסף ובמידת הצורך נוספות לתכנית העבודה פעולות ביקורת מיוחדות הנדרשות כתוצאה מהשינויים השוטפים שחלים מעת לעת במהלך השנה. התכנית מסתמכת על סקר סיכונים שנערך בחברה.

- בידי המבקר הפנימי שיקול דעת בעל אופי טכני ביחס לסטיות מתכנית העבודה, וזאת על מנת להתאים את פעילותו למצבים ולדרישות דוגמת הוראות הרגולטור לבדיקות דחופות.

10.8 היקף העסקת המבקר הפנימי - היקף שעות הביקורת הפנימית שבוצעה לגבי פעילות החברה עמד בשנת 2012 על כ- 2,670 שעות עבודה (מתוכם 450 שעות על ידי מיקור חוץ). אשתקד היקף שעות העבודה עמד על 3,161 שעות. למבקר ניתן סיוע על ידי עורך דין במשרה בהיקף מלא, בפיקוח של המבקר הפנימי.

10.9 עריכת הביקורת - למיטב ידיעת החברה, המבקר הפנימי פועל ועורך את תוכנית העבודה ואת דו"חות הביקורת על פי תקנים מקצועיים מקובלים לביקורת פנימית של לשכת המבקרים הפנימיים בישראל, כפי שפורטו בין השאר, באוגדן תקני ביקורת פנימיים שפורסמו על ידי לשכת המבקרים הפנימיים בישראל, בהתאם לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב - 1992, וכן בהתאם לחוקים ספציפיים ובכלל זה חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 התקנות שהותקנו מכוחו, חוזרי משרד האוצר – אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון והנחיות וגילויי דעת של לשכת רו"ח בישראל, ככל שהם רלוונטיים (להלן - "התקנים"). הדירקטוריון באמצעות ועדת הביקורת, מפקח על עבודת המבקר הפנימי. לדעת הדירקטוריון תקני עבודת המבקר הפנימי נאותים, תואמים את היקף ואופי פעילות החברה והמבקר הפנימי, על פי הודעתו, עמד בכל הדרישות שנקבעו בתקנים.

10.10 גישה למידע - בהתאם וכמתחייב מהוראות סעיף 9 לחוק הביקורת הפנימית, התשנ"ב-1992, ניתנה למבקר הפנימי ולמי שפועל מטעמו, גישה ישירה ומלאה לצורך ביצוע תפקידו, לכל מאגר מידע ובכלל זה למאגרי המידע הרגילים (מסמכים) והממוחשבים, לרבות נתונים כספיים, לכל בסיס נתונים ולכל תכנית עבודה של עיבוד נתונים אוטומאטי. למבקר הפנימי ניתנה רשות להיכנס לכל נכס של החברה ולבדוק אותו.

למבקר הפנים עומדת הזכות המלאה לדרוש ולקבל כל מסמך וכל מידע שברשות החברה, או שברשות מי מעובדיה, אשר לדעת המבקר הפנימי דרוש לו לביצוע תפקידו. עובדי החברה שנדרשו למסור למבקר הפנימי מסמך או מידע, מחויבים למלא אחר דרישת המבקר הפנימי כאמור ולסייע לו, באופן מלא, לקבל כל מידע הדרוש לו לדעתו לצורך ביצוע תפקידו.

10. גילוי בדבר מבקר פנימי (המשך)

- 10.11 דין וחשבון המבקר הפנימי - דוחות המבקר הפנימי מוגשים בכתב לי"ר ועדת הביקורת ולי"ר הדירקטוריון, עם העתק למנכ"ל ולרואה החשבון המבקר, ככל שהדוחות רלבנטיים לעבודתו. ועדת הביקורת מקיימת דיונים המבוססים על דוחות הביקורת שהוגשו לי"ר הועדה.
- במהלך שנת 2012 ביחס ל-8 דוחות ביקורת שהגיש המבקר הפנימי, קיימה ועדת הביקורת ישיבות בתאריכים: 23.5.2012, 12.11.2012, 27.11.2012, 4.12.2012 ו-10.12.2012.
- 10.11 הערכת הדירקטוריון - דירקטוריון החברה סבור כי היקף, אופי ורציפות פעילות המבקר הפנימי ותכנית עבודתו הנם סבירים בנסיבות העניין, ויש בהם כדי להגשים את מטרות הביקורת הפנימית במבטח.
- 10.12 תגמול - תגמול מבקר הפנים בשנת 2012 (לרבות שכר עובד מחלקת ביקורת פנים המועסק בחברה) הסתכם לכדי סך כולל של 289 אלפי ש"ח.
- לדעת הדירקטוריון, אין בתגמול המבקר הפנימי ליצור כל חשש להשפעה על הפעלת שיקול דעתו המקצועי ביחס לביקורת הפנימית בחברה.

11. מידע בדבר רואה החשבון המבקר

- רואי החשבון של החברה הם משרד קוסט פורר גבאי את קסירר. השותף המטפל בחברה הוא רואה החשבון עזרא גבאי. מועד תחילת כהונתם של רואי החשבון היה בחודש יוני 2008.
- בטבלה להלן יפורטו שכר רואי החשבון (סכומים ללא מע"מ) לשנים 2012 ו-2011 כפי ששולמו לידיהם, ופירוט שעות העבודה שהושקעו על ידם:

שנת 2012		שכר בגין שירותי ביקורת חשבונאית	
שכר בגין שירותים אחרים	שכר בגין שירותי מס מיוחדים		
-	-	530	היקף השכר (אלפי ש"ח)
-	-	2,720	היקף שעות העבודה
שנת 2011		שכר בגין שירותי ביקורת חשבונאית	
שכר בגין שירותים אחרים	שכר בגין שירותי מס מיוחדים		
-	-	530	היקף השכר (אלפי ש"ח)
-	-	2,670	היקף שעות העבודה

12. בקורות ונהלים לגבי גילוי ובקרה פנימית על דיווח כספי - SOX 404

בהתאם להוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 שעניינו "בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים" הטיל המפקח על חברות ביטוח חובה לצרף לדוחות הכספיים השנתיים והרבעוניים, הצהרות שתיחתמנה על ידי המנכ"ל, מנהל הכספים של הגוף המוסדי, בדבר נאותות בקורות ונהלים של הגוף המוסדי שתוכננו להבטיח כי מידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוחות, נרשם, מעובד, מסוכם ומדווח בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה על שוק ההון, ביטוח וחסכון (להלן - הממונה). בקורות ונהלים אלה כוללים, בין השאר, בקורות ונהלים שתוכננו להבטיח כי מידע שהגוף המוסדי נדרשים לגלות, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות הממונה, נצבר ומועבר להנהלת הגוף המוסדי, לרבות למנכ"ל ולסמנכ"ל הכספים באופן המתאים, וזאת על מנת לאפשר קבלת החלטות במועד המתאים, בהתייחס לדרישות הגילוי.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי

הנהלת החברה, בשיתוף המנכ"ל וסמנכ"ל הכספים של הגוף המוסדי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הגוף המוסדי וסמנכ"ל הכספים הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות ונהלים לגבי הגילוי של הגוף המוסדי הנן אפקטיביות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהגוף המוסדי נדרש לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המכוסה המסתיימת ביום 31 בדצמבר, 2012 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הגוף המוסדי על דיווח כספי.

הצהרות המנכ"ל, סמנכ"ל הכספים וכן דוח ההנהלה והדירקטוריון בדבר אפקטיביות הבקורות ונהלים וקיומם מצורפים מיד בסיום דוח הדירקטוריון.

13. גילוי בדבר התקדמות ההיערכות ליישום דירקטיבת Solvency II

ביום 10 ביולי, 2007 אימץ האיחוד האירופי נוסח מוצע לדירקטיבה Solvency II (להלן - "הדירקטיבה"). הדירקטיבה מהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפרעון והלימות ההון של חברות הביטוח במדינות האיחוד.

בחודש יולי 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר "היערכות ל-Solvency II" מטרת חוזר זה הינה להבטיח את היערכותן הארגונית של חברות הביטוח בישראל ליישום הנוסח המוצע הכולל בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות ביטוח וקביעת סטנדרטים לניהולם ומידתם, תוך מתן ביטוי בהקצאת ההון לסיכונים הגלומים בפעילותן.

הדירקטיבה מבוססת על שלושה נדבכים: דרישות כמותיות, דרישות איכותיות ודרישות גילוי. החברה בתהליך יישום הדירקטיבה המוצעת בלוחות הזמנים שנקבעו.

בחודש אפריל 2012 פרסם אגף שוק ההון, הביטוח והחסכון במשרד האוצר (להלן - "האגף") מכתב בעניין משטר כושר פירעון ישראלי (להלן - "המכתב"). בהתאם למכתב האגף מתכוון לפתח משטר כושר פרעון מבוסס סיכונים ברוח סולבנסי II וזאת עקב אי וודאות בנוגע ללוחות הזמנים ליישום הדירקטיבה באירופה.

המכתב נוקב ברשימת דיווחים שחברות הביטוח תידרשנה להגיש לאגף בשנים 2012 עד 2014, וביניהם IQIS ו-ORSA, שבעקבותיהם הממונה יבחן את נאותות ההון הנדרש מכל חברת ביטוח ובמקרה הצורך יחליט, במהלך שנת 2015 ולאחר הסדרת סמכויותיו, על דרישות הון נוספת (תוספת הון). החלטות הממונה על תוספת הון יתבססו על דיווחי החברות ועל איכות הממשל התאגידי וניהול הסיכונים בחברה.

בחודש יולי 2012 נערך יום עיון והדרכה של הפיקוח בנושא IQIS בהשתתפות נציגי חברות הביטוח. במהלך הרבעון האחרון של השנה פרסם הפיקוח מספר רב של קבצים ועדכונים שוטפים עד לגיבוש הנחייה סופית בדצמבר 2012 ופרסום קובץ הדיווח הראשי בראשית ינואר השנה.

החברה הטמיעה לראשונה מערכת סולבנסי לצרכי ביצוע התרגיל והתרשמות כללית לטווח הארוך. בדירקטוריון החברה ובועדת סולבנסי התקיים דיון בדבר המשך היערכות החברה (ארגונית ומיכונית) ליישום הוראות הפיקוח ובתוצאות סקר הערכה הכמותי IQIS טרם הגשתו לפיקוח בינואר 2013.

14. הון אנושי ודירקטוריון

ביום 2 במאי, 2012 החל מר גיל ספיר לכהן בתפקיד מנכ"ל החברה.

ביום 2 במאי, 2012 חדל מר חגי שפירא לכהן כמנכ"ל החברה והחל לכהן בתפקיד סגן יו"ר הדירקטוריון.

ביום 2 במאי, 2012 החל מר יגאל רבנוף לכהן בתפקיד יו"ר הדירקטוריון ובכך החליף בתפקיד את היוצא, מר ראובן שרוני, אשר חדל לכהן כיו"ר הדירקטוריון.

ביום 31 במאי, 2012 סיים מר דן קהל את כהונתו כדירקטור חיצוני בחברה.

ביום 23 באוקטובר, 2012 נכנס לתפקיד מר ג'קסון יוסף כדירקטור חיצוני בחברה.

ביום 23 בדצמבר, 2012 נפטר מר יוחנן בהלול ז"ל וחדל לכהן כדירקטור חיצוני בחברה.

ביום 6 ינואר, 2013 שב מר ראובן שרוני לכהן כדירקטור בחברה.

ביום 24 ינואר, 2013 החל מר רן אפרתי לכהן כדירקטור חיצוני בחברה.

ביום 10 פברואר, 2013 החל מר חן לבון לכהן כדירקטור חיצוני בחברה.

חברי הדירקטוריון מודים להנהלת החברה, עובדיה וסוכניה על תרומתם לחברה.

24 במרס, 2013

תאריך אישור הדוחות הכספיים

גיל ספיר
מנכ"ל

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

הצהרת המנהל הכללי *

אני, גיל ספיר, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "חברת הביטוח") לשנת 2012 (להלן - "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי¹ של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיל ספיר
מנהל כללי

24 במרס, 2013

(* כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

הצהרת סמנכ"ל הכספים (*)

אני, רונן שקד, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן: "חברת הביטוח") לשנת 2012 (להלן - "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של חברת הביטוח למועדים ולתקופות המכוסים בדוח.
 4. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית על דיווח כספי של חברת הביטוח; וכן-
 - (א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לחברת הביטוח, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברת הביטוח, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - (ב) קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי, או פיקוחנו על קביעת בקרה פנימית על דיווח כספי, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לתקני דיווח בינלאומיים (IFRS) ולהוראות הממונה על שוק ההון;
 - (ג) הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של חברת הביטוח והצגנו את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - (ד) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי שאירע ברבעון הרביעי שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי; וכן-
 5. אני ואחרים בחברת הביטוח המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון של חברת הביטוח, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - (א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של חברת הביטוח לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן-
 - (ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

רונן שקד
סמנכ"ל כספים

24 במרס, 2013

(*) כהגדרתם בהוראות חוזר גופים מוסדיים 2010-9-7 לענין בקרה פנימית על דיווח כספי - הצהרות, דוחות וגילויים.

דוח הדירקטוריון והנהלה בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

1. ההנהלה, בפיקוח הדירקטוריון של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "חברת הביטוח") אחראית לקביעתה וקיומה של בקרה פנימית נאותה על דיווח כספי. מערכת הבקרה הפנימית של חברת הביטוח תוכננה כדי לספק מידה סבירה של ביטחון לדירקטוריון ולהנהלה של חברת הביטוח לגבי הכנה והצגה נאותה של דוחות כספיים המפורסמים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) והוראות המפקח על הביטוח. ללא תלות בטיב רמת התכנון שלהן, לכל מערכות הבקרה הפנימית יש מגבלות מובנות. לפיכך גם אם נקבע כי מערכות אלו הינן אפקטיביות הן יכולות לספק מידה סבירה של בטחון בלבד בהתייחס לעריכה ולהצגה של דוח כספי.
 2. ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון מקיימת מערכת בקורת מקיפה המיועדת להבטיח כי עסקאות מבוצעות בהתאם להרשאות ההנהלה, הנכסים מוגנים, והרישומים החשבונאיים מהימנים. בנוסף, ההנהלה בפיקוח הדירקטוריון נוקטת צעדים כדי להבטיח שערוצי המידע והתקשורת אפקטיביים ומנטרים (monitor) ביצוע, לרבות ביצוע נהלי בקרה פנימית.
 3. הנהלת חברת הביטוח בפיקוח הדירקטוריון העריכה את אפקטיביות הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במודל הבקרה הפנימית של Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (COSO), ובמודל Control Objectives for Information and Technology (COBIT) related בתהליכי ה-ITGC.
- בהתבסס על הערכה זו, ההנהלה מאמינה (believes) כי ליום 31 בדצמבר 2012, הבקרה הפנימית של חברת הביטוח על דיווח כספי הינה אפקטיבית.

24 במרס, 2013

תאריך אישור הדוחות הכספיים

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריוןגיל ספיר
מנכ"לרונן שקד
סמנכ"ל כספים

דוח רואה החשבון המבקר לבעלי המניות
של שירביט חברה לביטוח בע"מ בהתאם להוראות הממונה
על שוק ההון, ביטוח וחיסכון בדבר בקרה פנימית על דיווח כספי

ביקרנו את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - החברה) ליום 31 בדצמבר 2012, בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי ה- Committee of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission (להלן - COSO). הדירקטוריון והנהלה של החברה אחראים לקיום בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ולהערכתם את האפקטיביות של בקרה פנימית על דיווח כספי, הנכללת בדוח הדירקטוריון והנהלה בדבר הבקרה הפנימית על דיווח כספי המצורף. אחריותנו היא לחוות דעה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ה- PCAOB Public Company Accounting Oversight Board (בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, אשר אומצו על ידי לשכת רואי חשבון בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצע במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון אם קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי. ביקורתנו כללה השגת הבנה לגבי בקרה פנימית על דיווח כספי, הערכת הסיכון שקיימת חולשה מהותית, וכן בחינה והערכה של אפקטיביות התכנון והתפעול של בקרה פנימית בהתבסס על הסיכון שהוערך. ביקורתנו כללה גם ביצוע נהלים אחרים שחשבנו כנחוצים בהתאם לנסיבות. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה הינה תהליך המיועד לספק מידה סבירה של בטחון לגבי המהימנות של דיווח כספי וההכנה של דוחות כספיים למטרות חיצוניות בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981. בקרה פנימית על דיווח כספי של חברה כוללת את אותם מדיניות ונהלים אשר: (1) מתייחסים לניהול רשומות אשר, בפירוט סביר, משקפות במדויק ובאופן נאות את העסקאות וההעברות של נכסי החברה (לרבות הוצאתם מרשותה) (2) מספקים מידה סבירה של ביטחון שעסקאות נרשמות כנדרש כדי לאפשר הכנת דוחות כספיים בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 ושקבלת כספים והוצאת כספים של החברה נעשים רק בהתאם להרשאות הדירקטוריון והנהלה של החברה; ו- (3) מספקים מידה סבירה של ביטחון לגבי מניעה או גילוי במועד של רכישה, שימוש או העברה (לרבות הוצאה מרשות) בלתי מורשים של נכסי החברה, שיכולה להיות להם השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

בשל מגבלותיה המובנות, בקרה פנימית על דיווח כספי עשויה שלא למנוע או לגלות הצגה מוטעית. כמו כן, הסקת מסקנות לגבי העתיד על בסיס הערכת אפקטיביות נוכחית כלשהי חשופה לסיכון שבקורות תהפוכה לבלתי מתאימות בגלל שינויים בנסיבות או שמידת הקיום של המדיניות או הנהלים תשתנה לרעה.

לדעתנו, החברה קיימה, מכל הבחינות המהותיות, בקרה פנימית אפקטיבית על דיווח כספי ליום 31 בדצמבר, 2012 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, את הדוחות הכספיים של החברה לימים 31 בדצמבר, 2012 ו-2011 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2012, 2011 ו-2010 והדוח שלנו מיום 24 במרס, 2013, כלל חוות דעת בלתי מסויגת על אותם דוחות כספיים וכן הפניית תשומת לב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ג' - דוחות כספיים מאוחדים

ליום 31 בדצמבר, 2012

שירביט חברה לביטוח בע"מ

דוחות כספיים מאוחדים ליום 31 בדצמבר, 2012

תוכן העניינים

עמוד

2	דוח רואה החשבון המבקר
3-4	דוחות מאוחדים על המצב הכספי
5	דוחות מאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר
6	דוחות מאוחדים על השינויים בהון
7-8	דוחות מאוחדים על תזרימי המזומנים
9-99	באורים לדוחות הכספיים המאוחדים
100-103	נספח לדוחות הכספיים המאוחדים

דוח רואה החשבון המבקר

לבעלי המניות של שירביט חברה לביטוח בע"מ

ביקרנו את המידע הכספי המצורף של שירביט חברה לביטוח בע"מ והחברות בנות שלה (להלן - החברה) הכולל את הדוחות המאוחדים על המצב הכספי לימים 31 בדצמבר, 2012 ו-2011 ואת הדוחות המאוחדים על רווח או הפסד ורווח כולל אחר, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לכל אחת מהשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר, 2012, 2011 ו-2010. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התשל"ג-1973. על פי תקנים אלה נדרש מאתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על-ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, בהתבסס על ביקורתנו, הדוחות הכספיים המאוחדים הנ"ל משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי המאוחד של החברה לימים 31 בדצמבר, 2012 ו-2011 ואת תוצאות הפעולות המאוחדות, השינויים בהון ותזרימי המזומנים המאוחדים לכל אחת מהשנים שהסתיימו ביום 31 בדצמבר, 2012, 2011 ו-2010, בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) ובהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.

ביקרנו גם בהתאם לתקני ה-PCAOB בארה"ב בדבר ביקורת של בקרה פנימית על דיווח כספי, כפי שאומצו על ידי לשכת רואי החשבון בישראל, את הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה ליום 31 בדצמבר, 2012 בהתבסס על קריטריונים שנקבעו במסגרת המשולבת של בקרה פנימית שפורסמה על ידי COSO והדוח שלנו מיום 24 במרס, 2013 כלל חוות דעת בלתי מסוייגת על אפקטיביות הבקרה הפנימית על דיווח כספי של החברה.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
24 במרס, 2013

נכסים

ליום 31 בדצמבר		באור	
2011	2012		
אלפי ש"ח			
4,439	4,836	4	נכסים בלתי מוחשיים
28,868	28,533	5	הוצאות רכישה נדחות
21,829	24,186	6	רכוש קבוע
36,375	37,141	7	נדל"ן להשקעה
70,159	70,625	13	נכסי ביטוח משנה
12,928	18,704		נכסי מסים שוטפים
13,116	13,932	8	חייבים ויתרות חובה
95,861	92,925	9	פרמיות לגבייה
		10	השקעות פיננסיות:
708,132	771,532		נכסי חוב סחירים
136,664	140,890		נכסי חוב שאינם סחירים
262	5,926		מניות
19,589	40,836		אחרות
864,647	959,184		סך כל ההשקעות הפיננסיות
176,010	147,335	11	מזומנים ושווי מזומנים
<u>1,324,232</u>	<u>1,397,401</u>		סך כל הנכסים

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון והתחייבויות

ליום 31 בדצמבר		באור	
2011	2012		
אלפי ש"ח			
		12	הון:
41,766	41,766		הון מניות
52,869	52,869		פרמיה על מניות
778	4,447		קרנות הון
89,523	92,189		יתרת רווח
184,936	191,271		סך כל ההון
			התחייבויות:
991,334	1,040,387	13	התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
5,185	11,385	(24)ז	התחייבויות בגין מסים נדחים
11,744	12,583	14	התחייבויות בשל הטבות לעובדים
305	-		התחייבויות בגין מסים שוטפים
71,355	74,254	15	זכאים ויתרות זכות
59,373	67,521	16	התחייבויות פיננסיות
1,139,296	1,206,130		סך כל ההתחייבויות
1,324,232	1,397,401		סך כל ההון וההתחייבויות

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

24 במרס, 2013
תאריך אישור הדוחות הכספיים

רונן שקד
סמנכ"ל כספים

גיל ספיר
מנכ"ל

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			באור	
2010	2011	2012		
אלפי ש"ח (למעט נתוני רווח נקי למניה)				
442,876	494,821	558,308	17	פרמיות שהורווחו ברוטו
40,744	32,708	37,239	17	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
402,132	462,113	521,069		פרמיות שהורווחו בשייר
71,782	14,601	69,448	18	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
6,820	5,305	5,689	19	הכנסות מעמלות
480,734	482,019	596,206		סך כל ההכנסות
418,989	377,119	515,639		תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
62,933	3,649	24,567		חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
356,056	373,470	491,072	20	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
79,395	74,842	76,151	21	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
14,826	19,072	17,599	22	הוצאות הנהלה וכלליות
4,193	4,228	3,519	23	הוצאות מימון
454,470	471,612	588,341		סך כל ההוצאות
26,264	10,407	7,865		רווח לפני מסים על ההכנסה
9,668	4,045	5,199	24	מסים על ההכנסה
16,596	6,362	2,666		רווח נקי
				רווח כולל אחר:
-	28	4,919		הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
-	(81)	(1,250)	24	מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
-	(53)	3,669		רווח כולל אחר, נטו
16,596	6,309	6,335		סה"כ רווח כולל
0.40	0.15	0.06		רווח נקי למניה (בש"ח)
41,766	41,766	41,766		מספר המניות ששימשו לחישוב רווח למניה

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

הון המניות	פרמיה על מניות	קרנות הון אלפי ש"ח	יתרת רווח	סה"כ הון	
31,766	52,869	831	76,565	162,031	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2010</u>
-	-	-	16,596	16,596	סה"כ רווח כולל
31,766	52,869	831	93,161	178,627	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2010</u>
-	-	-	6,362	6,362	רווח נקי
-	-	28	-	28	הערכה מחדש לנדל"ן שהועבר מרכוש קבוע
-	-	(81)	-	(81)	מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
-	-	(53)	6,362	6,309	סה"כ רווח (הפסד) כולל
10,000	-	-	(10,000)	-	הנפקת מניות הטבה
41,766	52,869	778	89,523	184,936	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011</u>
-	-	-	2,666	2,666	רווח נקי
-	-	4,919	-	4,919	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע [באורא'3)(ג)]
-	-	(1,250)	-	(1,250)	מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
-	-	3,669	2,666	6,335	סה"כ רווח כולל
41,766	52,869	4,447	92,189	191,271	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			נספח	
2010	2011	2012		
	אלפי ש"ח			
(32,085)	160,200	(44,576)	א	<u>מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת</u>
<u>תזרימי מזומנים מפעילות השקעה</u>				
(2,047)	(1,415)	(1,245)		השקעה ברכוש קבוע
(1,152)	(2,372)	(2,037)		השקעה בנכסים בלתי מוחשיים
1,298	743	501		תמורה ממימוש רכוש קבוע
(1,901)	(3,044)	(2,781)		מזומנים נטו ששימשו לפעילות השקעה
<u>תזרימי מזומנים מפעילות מימון</u>				
45,000	(10,971)	18,682		קבלת (פרעון) התחייבות פיננסית, נטו
45,000	(10,971)	18,682		מזומנים נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) מימון
11,014	146,185	(28,675)		<u>עלייה (ירידה) במזומנים ושווי מזומנים</u>
18,811	29,825	176,010		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת השנה</u>
29,825	176,010	147,335		<u>יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף השנה</u>

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
	אלפי ש"ח		
נספח א' - תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת (1)			
16,596	6,362	2,666	רווח נקי
התאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת:			
התאמות לסעיפי רווח והפסד:			
הפסדים (רווחים), נטו מהשקעות פיננסיות:			
(52,179)	(22,483)	(56,348)	נכסי חוב סחירים
(4,542)	(5,179)	(5,291)	נכסי חוב שאינם סחירים
(8,995)	14,302	345	מניות
(2,950)	6,021	(797)	אחרות
2,709	546	839	התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו
4,197	15,444	2,316	הוצאות מימון בגין התחייבויות פיננסיות ואחרות
(18)	(105)	145	הפסד (רווח) ממימוש רכוש קבוע
(1,799)	(4,509)	54	שינוי בשווי הוגן של נדל"ן להשקעה
פחת והפחתות:			
2,560	2,678	2,341	רכוש קבוע
2,404	1,601	1,640	נכסים בלתי מוחשיים
33,617	(43,085)	49,053	שינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
(25,650)	30,216	(466)	שינוי בנכסי ביטוח משנה
495	(5,355)	335	שינוי בהוצאות רכישה נדחות
9,668	4,045	5,199	מסים על ההכנסה
שינויים בסעיפים מאזניים אחרים:			
(28,492)	124,864	(81,509)	מכירות (רכישות), נטו של השקעות פיננסיות
8,089	1,533	2,936	פרמיות לגבייה
(353)	(3,683)	(1,255)	חייבים ויתרות חובה
(6,439)	1,322	2,899	זכאים ויתרות זכות
(67,678)	118,173	(77,564)	סך ההתאמות הדרושות להצגת תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת
מזומנים ששולמו והתקבלו במהלך השנה עבור:			
(2,442)	(2,900)	(2,506)	ריבית ששולמה
34,147	37,916	38,864	ריבית שהתקבלה
(16,005)	(10,387)	(11,772)	מסים ששולמו
37	8,563	5,512	מסים שהתקבלו
3,260	2,473	224	דיבידנד שהתקבל
18,997	35,665	30,322	
(32,085)	160,200	(44,576)	מזומנים, נטו שנבעו מפעילות (ששימשו לפעילות) שוטפת
נספח ב' - פעילות שאינה במזומן			
-	-	4,919	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
-	1,920	-	יעוד נדל"ן להשקעה לרכוש קבוע
-	532	820	יעוד רכוש קבוע לנדל"ן להשקעה

(1) תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת כוללים רכישות ומכירות, נטו של השקעות פיננסיות הנובעות מפעילות בגין חוזי ביטוח.

הבאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים המאוחדים.

באור 1: - כללי

א. פעילות החברה

החברה פועלת כמבטח ישיר ובאמצעות סוכנים בענפי הביטוח הכללי בעיקר בענפים רכב רכוש, רכב חובה, דירות, בתי-עסק, תאונות אישיות, נסיעות לחו"ל ואחרים. בסוף שנת 2007 החלה החברה לעסוק גם בביטוח חיים - ריסק בלבד. כתובתה הראשית הינה רחוב יד חרוצים 18, נתניה.

ב. הגדרות

דוחות כספיים אלה:

- החברה - שירביט חברה לביטוח בע"מ.
- הקבוצה - החברה והחברות המאוחדות.
- חברות מאוחדות - חברות אשר לחברה שליטה בהן (כהגדרתה ב- IAS 27 (2008)) ואשר דוחותיהן מאוחדים עם דוחות החברה.
- החברה האם - חברת שירביט אחזקות בע"מ (לשעבר - ארגוס אחזקות ביטוח (1994) בע"מ).
- צדדים קשורים - כהגדרתם ב- IAS 24.
- בעלי עניין ובעל שליטה - כהגדרתם בתקנות ניירות ערך (דוחות כספיים שנתיים) התש"ע-2010.
- המפקח - המפקח על הביטוח.
- חוק הפיקוח - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981.
- תקנות ההון - תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקון.
- תקנות דרכי השקעה החדשות - תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012.
- תקנות פרטי דין וחשבון - תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (פרטי דין וחשבון), התשנ"ח-1998.
- חוזי ביטוח - חוזים לפיהם צד אחד (המבטח) לוקח סיכון ביטוחי משמעותי מצד אחר (בעל הפוליסה), על ידי הסכמה לפצות את בעל הפוליסה אם אירוע עתידי לא ודאי מוגדר (מקרה הביטוח) ישפיע באופן שלילי על בעל הפוליסה.
- התחייבויות בגין חוזי ביטוח - עתודות ביטוח ותביעות תלויות.
- נכסי ביטוח משנה - חלקם של מבטחי המשנה בעתודות הביטוח ובתביעות התלויות.
- פרמיות - פרמיות לרבות דמים.
- פרמיות שהורווחו - פרמיות המתייחסות לתקופת הדוח.
- מדד - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
- דולר - דולר של ארה"ב.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים

1. בסיס המדידה

הדוחות הכספיים של החברה ערוכים על בסיס העלות, למעט נדל"ן להשקעה, בנייני משרד, נגזרים ומכשירים פיננסיים מסוימים אשר נמדדים בהתאם לשווים ההוגן.

2. מתכונת העריכה של הדוחות הכספיים

דוחות כספיים אלו נערכו בהתאם לתקני דיווח כספי בינלאומיים (להלן - IFRS). כמו כן, הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לדרישות הגילוי כפי שנקבעו בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981, והתקנות שהותקנו על-פיו.

3. מדיניות חשבונאית עקבית ויישום לראשונה של תקני IFRS

המדיניות החשבונאית שיושמה בדוחות הכספיים יושמה באופן עקבי בכל התקופות המוצגות, למעט אם נאמר אחרת ולמעט האמור להלן:

א. חישוב עתודת "עודף הכנסות על הוצאות" בענף רכב חובה

ביום 31 בדצמבר, 2011 עברה החברה מחישוב עתודת "עודף הכנסות על הוצאות" בענף רכב חובה על בסיס ארבע שנתי מצטבר לשלוש שנתי מצטבר, כאמור בסעיף (ו)(1)(ד)(3).

כתוצאה משינוי זה, קטנו ההתחייבויות הביטוחיות ליום 31 בדצמבר, 2011 בסך של כ- 41 מיליוני ש"ח וגדל באותו סכום הרווח לפני מסים על ההכנסה, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011. הרווח לאחר מס לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011 גדל בסך של כ- 27 מיליוני ש"ח.

ב. שינוי שיעור ריבית ההיוון המשמשת בחישוב התביעות התלויות

לאור הירידה בשיעור התשואה הגלומה בתיק הנכסים החופפים להתחייבויות בביטוח כללי ולאור הירידה המתמשכת בריבית חסרת הסיכון, הופחתה ריבית ההיוון החל משנת 2012, המשמשת בחישוב ההתחייבויות הביטוחיות בענפים רכב חובה, צד ג' וחבות מעבידים משיעור שנתי ריאלי של 2.5% לשיעור שנתי ריאלי של 2%.

כתוצאה משינוי אומדן זה, ליום 31 בדצמבר, 2012 גדלו ההתחייבויות הביטוחיות בענפי רכב חובה, צד ג' וחבות מעבידים בשייר בסך של כ- 3.7 מיליוני ש"ח (גידול בתביעות התלויות בשייר של כ- 9.9 מיליוני ש"ח המקוזז על ידי קיטון בצבירה) וקטן באותו סכום הרווח לפני מסים על ההכנסה, לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2012. הרווח לאחר מס לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2012 קטן בסך של כ- 2.7 מיליוני ש"ח.

ג. מעבר למודל הערכה מחדש למדידת קבוצת רכוש קבוע

החל מיום 1 בינואר, 2012 מודדת החברה את הקרקע והמבנים שבבעלותה והמיועדים לשימושה העצמי על בסיס הערכה מחדש שכן, להערכת החברה, בסיס זה נותן לקורא הדוחות מידע רלבנטי יותר המשקף את שווי השוק של נכסיה האמורים.

בנייני המשרד מוצגים בתקופת הדוח על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכות שווי שבוצעו על ידי מעריכת שווי חיצונית בלתי תלויה, שהיא בעלת כישורים מקצועיים מתאימים ונסיון עדכני בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן המוערך. השווי ההוגן נקבע תוך שימוש בגישת ההשוואה בשילוב עם גישת העלות. הערכות השווי התבססו על נתוני עסקאות דומות בסביבת הנכסים המוערכים בשילוב עם חישוב עלויות בניה פיזיות של המבנים.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

א. בסיס הצגת הדוחות הכספיים (המשך)

3. מדיניות חשבונאית עקבית ויישום לראשונה של תקני IFRS (המשך)

ג. מעבר למודל הערכה מחדש למדידת קבוצת רכוש קבוע (המשך)

שערוך בנייני המשרד נזקף כרווח כולל אחר לקרן הון המוצגת בהון, בניכוי השפעת המס.

קרן ההון מועברת ישירות לעודפים כאשר הנכס נגרע.

נכס שהוערך מחדש מופחת על בסיס הסכום המשווער.

בכל תקופת דיווח תבחן החברה באם קיימת ירידת ערך של הנכס שהוערך מחדש. ירידת ערך של נכס שהוערך מחדש תיזקף ישירות לרווח כולל אחר, עד לסכום שבו קיימת יתרת זכות בקרן ההערכה מחדש בגין אותו נכס. ברגע שבו אופסה יתרת קרן ההערכה מחדש מוכרת ירידת ערך נוספת, אם קיימת, ברווח והפסד.

עלייה בערכו של נכס כתוצאה מהערכה מחדש, מוכרת ברווח והפסד עד לסכום שבו היא מבטלת ירידה כתוצאה מהערכה מחדש של אותו נכס, שהוכרה קודם לכן ברווח או הפסד. כל עלייה נוספת לאחר מכן נזקפת לקרן הערכה מחדש.

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים

השיקולים

בתהליך יישום עיקרי המדיניות החשבונאית של הקבוצה שקלה ההנהלה את הנושאים הבאים, שלהם ההשפעה המהותית ביותר על הסכומים שהוכרו בדוחות הכספיים:

1. סיווג ויעוד ההשקעות הפיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לסווג ולייעד את ההשקעות הפיננסיות לקבוצות הבאות:

- נכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.
- השקעות המוחזקות לפדיון.
- הלוואות וחייבים.
- נכסים פיננסיים זמינים למכירה.

ראה סעיף ז' ובאור 10 להלן.

2. ייעוד התחייבויות פיננסיות

הנהלת החברה הפעילה שיקול דעת בבואה לייעד את התחייבויותיה הפיננסיות כנמדדות לפי שיטת העלות המופחתת או לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד.

ראה סעיף ז'.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות

בעת הכנת הדוחות הכספיים, נדרשת ההנהלה להסתייע באומדנים, הערכות והנחות המשפיעים על יישום המדיניות החשבונאית ועל הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות, הכנסות והוצאות. האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. השינויים באומדנים החשבונאיים נזקפים בתקופה בה נעשה השינוי באומדן.

להלן ההנחות העיקריות שנעשו בדוחות הכספיים בקשר לאי הודאות לתאריך הדיווח ואומדנים קריטיים שחושבו על ידי הקבוצה ואשר שינוי מהותי באומדנים ובהנחות עשויים לשנות את ערכם של נכסים והתחייבויות בדוחות הכספיים בשנה העוקבת:

1. קביעת שווי הוגן של מכשיר פיננסי לא סחיר

השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות ופיקדונות, הניתן לצרכי באור בלבד, מחושב לפי מודל המבוסס על הוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט ריביות ושיעורי ריבית לגופים מוסדיים.

2. ירידת ערך של השקעות פיננסיות

כאשר קיימת ראייה אובייקטיבית שקיים הפסד מירידת ערך בגין הלוואות וחייבים המוצגים בעלותם המופחתת, סכום ההפסד נזקף לדוח רווח והפסד, ראה סעיף יא' להלן.

בכל תאריך דיווח בוחנת הקבוצה האם קיימת ראייה אובייקטיבית כאמור.

3. קביעת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה הניתן למדידה מהימנה מוצג לפי שווי הוגן לתאריך הדיווח כאשר שינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד. השווי ההוגן נקבע בדרך כלל על ידי מערכי שווי חיצוניים בלתי תלויים בהתאם להערכות שווי כלכליות הכוללות שימוש בטכניקות הערכה והנחות לגבי אומדנים של תזרימי מזומנים עתידיים הצפויים מהנכס ואומדן שיעור הוון מתאים לתזרימי מזומנים אלה. לעתים נקבע השווי ההוגן בהתייחס לעסקאות שנעשו לאחרונה בנדל"ן בעל אופי ומיקום דומים לזה המוערך. בגין חלק מהנדל"ן להשקעה נקבע השווי ההוגן באמצעות תחשיבים פנימיים. ראה מידע נוסף בסעיף ט' להלן.

במידת השווי ההוגן של נדל"ן להשקעה נדרשים מערכי שווי והנהלת החברה להשתמש בהנחות מסוימות לגבי שיעורי התשואה הנדרשים לגבי נכסי הקבוצה, מחירי ההשכרה העתידיים, שיעורי התפוסה, חידושי חוזים, הסתברות להשכרת שטחים פנויים, הוצאות תפעול הנכסים, איתנותם הפיננסית של השוכרים והשלכות הנובעות מהשקעות שיידרשו לפיתוח עתידי, על מנת להעריך את תזרימי המזומנים העתידיים מהנכסים. שינוי בהנחות המשמשות במדידת הנדל"ן להשקעה עשוי לגרום לשינוי בשווי ההוגן.

4. קביעת ברות ההשבה של הוצאות רכישה נדחות

ברות ההשבה של הוצאות הרכישה הנדחות נבדקת אחת לשנה תוך שימוש בהנחות לגבי שיעורי ביטולים, תמותה ותחלואה ומשתנים נוספים כאמור בסעיף ו' (2)(ג') (2). אם תחת הנחות אלו לא תתקיים ברות ההשבה, יתכן שיהיה צורך בהאצת ההפחתה או אף במחיקת הוצאות הרכישה הנדחות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ב. עיקרי השיקולים, האומדנים וההנחות בעריכת הדוחות הכספיים (המשך)

אומדנים והנחות (המשך)

5. התחייבויות בגין חוזי ביטוח

ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח מבוססות על שיטות הערכה אקטוארית ועל הנחות המפורטות בבאורים 13 ו-25' להלן.

בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי חיים (Liability Adequacy) נבדקת אחת לשנה. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים.

ההערכות האקטואריות וההנחות השונות נעשות על סמך ניסיון העבר ומבוססות, בעיקר, על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את מה שיקרה בעתיד. השתנות בגורמי הסיכון, בשכיחות האירועים או בחומרתם, וכן שינוי המצב המשפטי עשויים להשפיע באופן מהותי על גובה ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח. לגבי ניתוחי רגישות של הסיכון הביטוחי ראה באור 25' להלן.

בשנת 2012 שינתה החברה את ריבית ההיוון המשמשת בקביעת ההתחייבויות הביטוחיות מ-2.5% ל-2%. ראה סעיף א'3) לעיל.

6. תביעות משפטיות

נגד החברה תלויות ועומדות תביעות משפטיות וכן בקשות לאישור תובענות כייצוגיות. בהערכות סיכויי התביעות המשפטיות שהוגשו נגד החברה הסתמכה החברה על חוות דעת יועציה המשפטיים. הערכות אלה של היועצים המשפטיים מתבססות על מיטב שיפוטם המקצועי, בהתחשב בשלב בו מצויים ההליכים, וכן על הניסיון המשפטי שנצבר בנושאים השונים. מאחר שתוצאות התביעות תקבענה בחלקן בבתי המשפט, עלולות תוצאות אלה להיות שונות מהערכות אלה. ראה מידע נוסף בסעיף יד' ובבאור 27' להלן.

בנוסף לתביעות האמורות, החברה חשופה לטענות/תביעות משפטיות שטרם נטענו/הוגשו, וזאת, בין היתר, בהתקיים ספק בפרשנות הסכם ו/או הוראת דין ו/או אופן יישומם.

7. הטבות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

התחייבות בגין תוכניות להטבה מוגדרת לאחר סיום העסקה נקבעת תוך שימוש בטכניקות הערכה אקטואריות. חישוב ההתחייבות כרוך בקביעת הנחות בין השאר לגבי שיעורי היוון, שיעורי תשואה צפויים על נכסים, שיעור עליית השכר ושיעורי תחלופת עובדים. יתרת ההתחייבויות עשויה להיות מושפעת בצורה משמעותית בגין שינויים באומדנים אלה. ראה מידע נוסף בסעיף יג' ובבאור 14' להלן.

8. נכסי מסים נדחים

נכסי מסים נדחים מוכרים בגין הפסדים מועברים לצורכי מס והפרשים זמניים, שטרם נוצלו, במידה שצפוי שתהיה הכנסה חייבת עתידית שכנגדה ניתן יהיה לנצלם. נדרש אומדן של ההנהלה, על מנת לקבוע את סכום נכסי המסים הנדחים שניתן להכיר בו בהתבסס על העיתוי וסכום ההכנסה החייבת במס הצפויה. ראה מידע נוסף בסעיף יז' ובבאור 24(ו') להלן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. מטבע הפעילות ומטבע חוץ

1. מטבע הפעילות ומטבע ההצגה

מטבע ההצגה ומטבע הפעילות של הדוחות הכספיים הינו שקלים חדשים.

2. עסקאות, נכסים והתחייבויות במטבע חוץ

עסקאות הנקובות במטבע חוץ (מטבע השונה ממטבע הפעילות) נרשמות עם ההכרה הראשונית בהן לפי שער החליפין במועד העסקה. לאחר ההכרה הראשונית, נכסים והתחייבויות כספיים הנקובים במטבע חוץ מתורגמים בכל תאריך דיווח למטבע הפעילות לפי שער החליפין במועד זה. הפרשי שער נזקפים לדוח רווח והפסד.

נכסים והתחייבויות לא כספיים הנקובים במטבע חוץ מוצגים לפי שווי הוגן מתורגמים למטבע הפעילות בהתאם לשער החליפין במועד שבו נקבע השווי ההוגן.

עסקאות ביטוח משנה לסוגיהן מתורגמות למטבע הפעילות בהתאם להסכמים שנחתמו עם מבטחי המשנה.

3. פריטים כספיים צמודי מדד

נכסים והתחייבויות כספיים הצמודים על פי תנאיהם לשינויים במדד מותאמים לפי המדד הרלוונטי, בכל תאריך דיווח, בהתאם לתנאי ההסכם. הפרשי הצמדה הנובעים מההתאמה כאמור, נזקפים לדוח רווח והפסד.

ד. מבנה הדיווח הנוכחי

הדוחות המאוחדים על המצב הכספי, הכוללים בעיקר את הנכסים וההתחייבויות של החברה, הוצגו לפי סדר נזילות ללא הבחנה בין שוטף ללא שוטף. הצגה זו, המספקת מידע מהימן ורלבנטי יותר, כפי שנדרש ב- IAS 1.

ה. דוחות כספיים מאוחדים

הדוחות הכספיים המאוחדים כוללים את הדוחות הכספיים של חברות שלחברה יש שליטה בהן (חברות בנות). שליטה מתקיימת כאשר לחברה יש את היכולת, במישרין או בעקיפין, להתוות את המדיניות הכספית והתפעולית של החברה הנשלטת. בבחינת שליטה מובאת בחשבון השפעת זכויות הצבעה פוטנציאליות שניתנות למימוש בתאריך הדיווח.

איחוד הדוחות הכספיים מתבצע החל ממועד השגת השליטה, ועד למועד בו הופסקה השליטה.

הדוחות הכספיים של החברה והחברות הבנות ערוכים לתאריכים ולתקופות זהים. המדיניות החשבונאית בדוחות הכספיים של החברות הבנות יושמה באופן אחיד ועקבי עם זו שיושמה בדוחות הכספיים של החברה. יתרות ועסקאות הדדיות מהותיות ורווחים והפסדים הנובעים מעסקאות בין חברות הקבוצה בוטלו במלואם בדוחות הכספיים המאוחדים.

ו. חוזי ביטוח

IFRS 4 הדן בחוזי ביטוח מאפשר למבטח להמשיך במדיניות החשבונאית בה נקט לפני מועד המעבר לתקינה הבינלאומית לגבי חוזי ביטוח שהוא מנפיק (לרבות עלויות רכישה קשורות ונכסים בלתי מוחשיים קשורים) וכן חוזי ביטוח משנה שהוא רוכש. להלן תמצית המדיניות החשבונאית בקשר לחוזי ביטוח:

1. ביטוח כללי

(א) הכרה בהכנסה - ראה סעיף טו' להלן.

(ב) סעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח ברוטו ושייר כולל, בין היתר, סילוק ועלויות טיפול ישירות בגין תביעות ששולמו, הוצאות עקיפות ליישוב תביעות, תלויות שאירעו בשנת הדוח וכן עדכון ההפרשה לתביעות התלויות (הכוללת הפרשה לעלויות ישירות ועקיפות בטיפול בתביעות) שנרשמה בשנים קודמות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. חוזי ביטוח (המשך)

1. ביטוח כללי (המשך)

ג) התחייבויות בגין חוזי ביטוח והוצאות רכישה נדחות:

עתודות הביטוח והתביעות התלויות הכלולים בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, וחלקם של מבטחי משנה בעתודות ובתביעות התלויות, הכלול בסעיף נכסי ביטוח משנה, והוצאות הרכישה הנדחות בביטוח כללי, חושבו בהתאם לתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984 (להלן - תקנות חישוב עתודות), על תיקוניהן, הנחיות המפקח ושיטות אקטואריות מקובלות לחישוב תביעות תלויות, המיושמות בהתאם לשיקול דעתם של האקטוארים הממונים.

ד) סעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, מורכב מעתודות ביטוח ותביעות תלויות, כלהלן:

1) הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה, (Unearned Premium Reserve), משקפת את דמי הביטוח המתייחסים לתקופת ביטוח שלאחר תאריך הדיווח.

2) הפרשה לפרמיה בחסר (Premium Deficiency). הפרשה זו נרשמת במידה והפרמיה שטרם הורווחה (בניכוי ההוצאות הרכישה הנדחות) אינה מכסה את העלות הצפויה בגין חוזי הביטוח. בענפי רכב רכוש, מקיף דירות ובתי עסק ההפרשה מבוססת בין היתר על מודל, שנקבע בתקנות חישוב העתודות.

3) תביעות תלויות מחושבות לפי השיטות כמפורט להלן:

3.1 תביעות תלויות וחלקם של מבטחי המשנה בהן נכללו לפי הערכה אקטוארית, למעט לגבי הענפים המפורטים בסעיף 3.2 להלן. הוצאות עקיפות ליישוב תביעות נכללו לפי הערכה אקטוארית. התחשיב האקטוארי בביטוח כללי (למעט ביטוח בריאות, תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל) בוצע על ידי האקטואר, ד"ר סטיוארט קוטס, (אשתקד - מר גיל מזרחי), ובענפים ביטוח בריאות, תאונות אישיות ונסיעות לחו"ל על ידי האקטואר, מר דב רפאל.

3.2 בענפים ביטוח מקיף לבתי עסק, ביטוח הנדסי, ביטוח ימי, חלק מענף תאונות אישיות ובריאות וענפי חבויות, ובהם קבע האקטואר כי לא ניתן ליישם מודל אקטוארי עקב העדר מובהקות סטטיסטית נכללו התביעות התלויות בהתבסס על הערכות מומחים חיצוניים ועובדי החברה שמטפלים בתביעות, דיווח חברות מוסרות בעסקים נכנסים, וכן בתוספת IBNR ככל שנדרש.

3.3 עודף הכנסות על הוצאות:

לגבי עסקים עם זנב תביעות ארוך (ענפים בהם הזמן הנדרש למתן הודעה על קרות הנזק ו/או לקביעת הנזק והפיצוי בגינו, ארוך ועשוי להתמשך מספר שנים), כגון ענפי חבויות ורכב חובה, חושב עד לחודש דצמבר 2011 עודף הכנסות על הוצאות על בסיס ארבע שנתי מצטבר (להלן - העודף). בחודש דצמבר 2011 עברה החברה לחישוב העודף בענף רכב חובה על בסיס שלוש שנתי מצטבר. כמו כן, בענפי חבויות מחושב העודף על בסיס שלוש שנתי מצטבר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ו. חוזי ביטוח (המשך)

1. ביטוח כללי (המשך)

(ד) (3) תביעות תלויות מחושבות לפי השיטות כמפורט להלן: (המשך)

3.3 עודף הכנסות על הוצאות: (המשך)

העודף מחושב, בהתאם לתקנות חישוב עתודות ולהנחיות המפקח, על בסיס ההכנסות מפרמיות בניכוי תביעות והוצאות רכישה (עד מגבלה שנקבעה על ידי המפקח כשיעור מהפרמיה), בתוספת הכנסות מהשקעות המחושבות לפי שיעור תשואה ריאלית של 3% לשנה (ללא תלות בתשואה בפועל על ההשקעות), בניכוי חלקם של מבטחי המשנה, לפי ענפי הביטוח ושנת החיתום המתייחסת. העודף המצטבר עד למועד שחרורו ממועד שנת תחילת הביטוח בניכוי הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ובניכוי התביעות התלויות כפי שחושבו כמפורט לעיל (להלן - הצבירה), נכלל בסעיף התחייבויות בגין חוזי ביטוח, והגירעון נזקף כהוצאה בדוח רווח והפסד.

3.4 שיבובים ושרידים מובאים בחשבון בבסיס הנתונים לפיו מחושבות ההערכות האקטואריות של התביעות התלויות. בענפים שאינם סטטיסטיים נלקחים השיבובים בחשבון בעת הערכת הסיכון הכלול בתיקי התביעה על בסיס פרטני.

3.5 להערכת החברה התביעות התלויות הינן נאותות, וזאת בהתחשב בכך שהתביעות התלויות מחושבות בעיקרן על בסיס אקטוארי ויתרתן כוללת הפרשות מתאימות ככל שנדרש ל-IBNR.

3.6 לגבי שינויים בחישוב עתודות ותביעות תלויות בביטוח כללי, לרבות ביטול של העודף, ראה באור 25ה' (2)(4).

(ה) הוצאות רכישה נדחות בביטוח כללי כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות בקשר עם רכישת פוליסות, המתייחסות לפרמיות שטרם הורווחו. הוצאות הרכישה מחושבות לפי שיעורי ההוצאות בפועל או לפי שיעורים תקינים, שנקבעו בתקנות הפיקוח, כאחוז מהפרמיה שטרם הורווחה, לכל ענף בנפרד, לפי הנמוך שבהם.

(ו) עסקים המתקבלים מהמאגר הישראלי לביטוח רכב שליד איגוד חברות הביטוח בישראל (להלן - הפול) ומחברות ביטוח אחרות (לרבות ביטוח משותף ועסקים נכנסים מחו"ל) נכללים לפי דיווחים המתקבלים עד לתאריך הדיווח בתוספת הפרשות לפי העניין, והכול בהתאם לשיעור השתתפות החברה בהם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

1. חוזי ביטוח (המשך)

2. ביטוח חיים

(א) הכרה בהכנסות - ראה סעיף טו' להלן.

(ב) התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים:

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים מחושבות בהתאם להוראות המפקח (תקנות וחוזרים), כללים חשבונאיים ושיטות אקטואריות מקובלות. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל המבוטח, ותק הכיסויים, סוג הביטוח, סכום הביטוח וכו'.

התחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבעות על בסיס הערכה אקטוארית, המבוצעת על-ידי מר דב רפאל. חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים נקבע על פי התנאים של החוזים הרלוונטיים.

(ג) הוצאות רכישה נדחות:

(1) הוצאות הרכישה הנדחות בגין פוליסות ביטוח חיים (להלן - ה-DAC) כוללות עמלות לסוכנים והוצאות הנהלה וכלליות הקשורות לרכישת פוליסות חדשות. ה-DAC מופחת בשיעורים שנתיים שווים על פני תקופת הפוליסה, אך לא יותר מ-15 שנה. ה-DAC המתייחס לפוליסות שבוטלו או סולקו נמחק במועד הביטול או הסילוק.

(2) בהתאם להוראות המפקח, אקטואר החברה בודק מידי תקופת דיווח את ברות השבת ה-DAC. הבדיקה נערכת על מנת לוודא שההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי ה-DAC מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות שתכסנה את הפחתת ה-DAC ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.

ההנחות המשמשות לבדיקה זו, כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה, הנקבעות על-ידי אקטואר החברה מדי שנה על-פי בדיקות ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים עדכניים.

(ד) בדיקת נאותות ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים (Liability Adequacy):

החברה עורכת בדיקה לגבי הלימות של ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח חיים. במידה והבדיקה מעלה כי הפרמיות המתקבלות אינן מספיקות לכיסוי התביעות הצפויות, נרשמת הפרשה מיוחדת בגין החוסר.

ההנחות המשמשות לבדיקות הנ"ל כוללות הנחות בגין ביטולים, הוצאות תפעול, תשואה מנכסים, תמותה ותחלואה והן נקבעות על ידי האקטואר מדי שנה על פי בדיקות, ניסיון העבר ומחקרים רלוונטיים אחרים. עבור פוליסות קולקטיביות הבדיקה נעשית בהתאם לניסיון התביעות של הקולקטיב הבודד ובכפוף למהימנות הסטטיסטית של ניסיון זה.

(ה) תביעות תלויות:

תביעות תלויות בניכוי חלק מבטחי המשנה בהן מחושבות באופן פרטני, בהתאם להערכת מומחי החברה על בסיס ההודעות בגין אירועי הביטוח וסכומי הביטוח.

הפרשות לתביעות שאירעו אך לא דווחו (IBNR) נכללו במסגרת התחייבויות בגין חוזי ביטוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מכשירים פיננסיים

1. מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים

מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים כוללים הן נכסים פיננסיים והן התחייבויות פיננסיות. נכסים פיננסיים כוללים השקעות פיננסיות (נכסי חוב סחירים, נכסי חוב בלתי סחירים, מניות ואחרות) וכן נכסים פיננסיים אחרים כגון: פרמיות לגביה, חייבים אחרים, מזומנים ושווי מזומנים. כמו כן, מכשירים פיננסיים כוללים התחייבויות פיננסיות, כגון הלוואות ואשראי שנתקבלו ואשראי ספקים וזכאים אחרים.

ההכרה הראשונית במכשירים פיננסיים שאינם נגזרים הינה לפי שווי הוגן. לאחר ההכרה הראשונית, מכשירים פיננסיים שאינם נגזרים נמדדים לפי שווי הוגן דרך רווח והפסד, אם הם מוחזקים למסחר או אם יועדו ככאלה בעת ההכרה הראשונית בהם.

מכשיר פיננסי מוכר כנכס או כהתחייבות במועד קבלת התנאים החוזיים על ידי החברה (מועד העסקה).

מזומנים ושווי מזומנים

מזומנים כוללים יתרות מזומנים לשימוש מיידי ופקדונות לפי דרישה. שווי מזומנים כוללים השקעות לזמן קצר ברמת נזילות גבוהה אשר ניתנות להמרה בנקל לסכומים ידועים של מזומנים ואשר חשופות לסיכון בלתי משמעותי של שינויים בשווי ואשר אינם מוגבלים בשעבוד.

השקעות המוחזקות לפדיון

כאשר לחברה יש כוונה מפורשת ויכולת להחזיק מכשירי חוב עד למועד פדיונם, מכשירי החוב מסווגים כמוחזקים לפדיון. השקעות המוחזקות לפדיון נמדדות לפי עלות מופחתת בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה בניכוי הפסדים מירידת ערך.

הלוואות וחייבים

הלוואות וחייבים הינם נכסים פיננסיים שאינם נגזרים, בעלי תשלומים קבועים או הניתנים לקביעה שאינם סחירים בשוק פעיל. לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות וחייבים נמדדים לפי העלות המופחתת לפי שיטת הריבית האפקטיבית תוך התחשבות בעלויות עסקה ובניכוי הפרשות לירידת ערך.

2. מכשירים פיננסיים נגזרים

נגזרים פיננסיים מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן. עלויות עסקה הניתנות לייחוס נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן. לאחר ההכרה הראשונית, נמדדים הנגזרים לפי שווי הוגן, כשהשינויים בשווי ההוגן נזקפים לדוח רווח והפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מכשירים פיננסיים (המשך)

3. נכסים והתחייבויות צמודי מדד שאינם נמדדים לפי שווי הוגן

ערכם של נכסים והתחייבויות פיננסיות צמודי מדד, שאינם נמדדים לפי שווי הוגן, משוערכים בכל תקופה בהתאם לשיעור עליית המדד בפועל.

4. החברה קיבלה החלטות לייעוד הנכסים כדלקמן:

נכסים סחירים סווגו כנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד.

נכסים שאינם סחירים העונים לקריטריונים של קבוצת הלוואות וחייבים, סווגו לקבוצה זו ונמדדו על פי עלות מופחתת, תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית.

נכסים מוחזקים לפדיון - נכסים אלו כוללים אגרות חוב סחירות המוחזקות במסגרת התחייבויות שאינן תלויות תשואה. נכסים אלו סווגו לקטגוריית "מוחזק לפדיון" מהנימוקים הבאים: בכוונת וביכולת החברה להחזיק בנכסים אלו עד למועד פדיונם הסופי. כמו כן, עומדים נכסים אלו כנגד התחייבויות ביטוחיות שבמרביתן הינן צמודות מדד, סיווג הנכסים לקטגוריה זו יוצר התאמה חשבונאית ברגישות לשינויים במדד בין הנכסים להתחייבויות שכנגדן הם עומדים.

5. קביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של השקעות הנסחרות באופן פעיל בשווקים פיננסיים מוסדרים נקבע על ידי מחירי השוק בתאריך הדיווח. בגין השקעות שלהן אין שוק פעיל, השווי ההוגן נקבע באמצעות שימוש בשיטות הערכה. שיטות אלו כוללות התבססות על עסקאות שבוצעו לאחרונה בתנאי שוק, התייחסות לשווי השוק הנוכחי של מכשיר אחר דומה במהותו, היוון תזרימי מזומנים או שיטות הערכה אחרות. השווי ההוגן של אגרות חוב בלתי סחירות, הלוואות ופיקדונות, מחושב לפי מודל המבוסס על היוון תזרימי המזומנים כאשר שיעורי הריבית להיוון נקבעים על ידי חברה המספקת ציטוט ריבית [ראה באור 10(ז)].

6. קיזוז מכשירים פיננסיים

נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות מקוזזים והסכום נטו מוצג בדוח על המצב הכספי אם קיימת זכות שניתנת לאכיפה משפטית לקזז את הסכומים שהוכרו, וכן קיימת כוונה לסלק את הנכס ואת ההתחייבות על בסיס נטו או לממש את הנכס ולסלק את ההתחייבות במקביל.

7. התחייבויות פיננסיות

(א) התחייבויות פיננסיות בעלות מופחתת

הלוואות ואשראי מוכרים לראשונה לפי שווי הוגן בניכוי עלויות עסקה מיוחדות ישירות, במידה שקיימות (לדוגמה, עלויות גיוס הלוואה). לאחר ההכרה הראשונית, הלוואות מוצגות על פי תנאיהן לפי עלות מופחתת תוך שימוש בשיטת הריבית האפקטיבית המביאה בחשבון גם את עלויות העסקה המיוחדות ישירות.

(ב) התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד

התחייבויות פיננסיות הנמדדות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד כוללות התחייבויות פיננסיות המוחזקות למסחר והתחייבויות פיננסיות המיועדות עם ההכרה הראשונית בהן להיות נמדדות בשווי הוגן עם שינויים בו הנזקפים לדוח רווח והפסד.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ז. מכשירים פיננסיים (המשך)

8. גריעת מכשירים פיננסיים

(א) נכסים פיננסיים

נכס פיננסי נגרע כאשר פקעו הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי, או החברה העבירה את הזכויות החוזיות לקבלת תזרימי המזומנים מהנכס הפיננסי או נטלה על עצמה מחויבות לשלם את תזרימי המזומנים שהתקבלו במלואם לצד השלישי, ללא עיכוב משמעותי, ובנוסף העבירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס או לא העבירה ואף לא הותירה באופן ממשי את כל הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס אך העבירה את השליטה בנכס.

כאשר החברה העבירה את זכויותיה לקבל תזרימי מזומנים מהנכס ולא העבירה ולא הותירה באופן ממשי את הסיכונים וההטבות הקשורים בנכס ואף לא העבירה את השליטה בנכס, מוכר נכס חדש בהתאם למידת המעורבות הנמשכת של החברה בנכס. מעורבות נמשכת בדרך של ערבות לנכס המועבר נמדדת לפי הנמוך מבין היתרה המקורית של הנכס בדוחות הכספיים והסכום המירבי של התמורה שהחברה עשויה להידרש לשלם בחזרה.

(ב) התחייבויות פיננסיות

התחייבות פיננסית נגרעת כאשר היא מסולקת, דהיינו ההתחייבות נפרעה, בוטלה או פקעה. התחייבות פיננסית מסולקת כאשר החייב (הקבוצה):

- פורע את ההתחייבות על ידי תשלום במזומן, בנכסים פיננסיים אחרים, בסחורות או שירותים, או
- משוחרר משפטית מההתחייבות.

כאשר התחייבות פיננסית קיימת מוחלפת בהתחייבות אחרת כלפי אותו מלווה בתנאים שונים מהותית, או כאשר נעשה שינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, ההחלפה או השינוי מטופלים כגריעה של ההתחייבות המקורית וכהכרה של התחייבות חדשה. ההפרש בין היתרה בדוחות הכספיים של שתי ההתחייבויות הנ"ל נזקף לדוח רווח והפסד. במידה שההחלפה או השינוי אינם מהותיים, הם מטופלים כשינוי תנאי ההתחייבות המקורית ולא מוכר רווח או הפסד מההחלפה. בעת הבחינה האם מדובר בשינוי מהותי בתנאי התחייבות קיימת, מביאה החברה בחשבון שיקולים כמותיים, כמו גם שיקולים איכותיים.

9. לגבי ירידת ערך נכסים פיננסיים, ראה יא' להלן.

ח. רכוש קבוע

1. הכרה ומדידה

פריטי רכוש קבוע נמדדים לפי העלות בניכוי פחת שנצבר והפסדים מירידת ערך.

בנייני המשרד שוערכו בשנת הדוח לשוויים ההוגן, כאמור בסעיף א'(3)(ג) לעיל.

העלות כוללת עלויות הניתנות לייחוס ישיר לרכישת הנכס. עלות תוכנה שנרכשה, המהווה חלק בלתי נפרד מתפעול הציוד המתייחס, מהוונת כחלק מעלות ציוד זה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ח. רכוש קבוע (המשך)

2. עלויות עוקבות

עלות החלפת חלק מפריט רכוש קבוע מוכרת כחלק מהערך בספרים של אותו פריט אם צפוי כי התועלת הכלכלית העתידית הגלומה בפריט תזרום אל הקבוצה וכי עלותו ניתנת למדידה באופן מהימן. הערך בספרים של החלק שהוחלף נגרע. עלויות תחזוקה שוטפות נזקפות לרווח והפסד עם התהוותן.

3. פחת

פחת נזקף לדוח רווח והפסד לפי שיטת הקו הישר על פני אומדן אורך החיים השימושי של כל חלק מפריטי הרכוש הקבוע.

שיעורי הפחת בהם נעשה שימוש בתקופה השוטפת ובתקופות ההשוואתיות הינם כדלקמן:

%		
2 - 4	בניינים	
7 - 15	ריהוט וציוד משרדי	
15	כלי רכב	
25 - 33 (בעיקר 33%)	מחשבים וציוד היקפי	
ראה להלן	שיפורים במושכר	

שיפורים במושכר מופחתים לפי שיטת הקו הישר על פני תקופת השכירות (לרבות תקופת האופציה והארכה שבידי הקבוצה שבכוונתה לממשה) או בהתאם לתקופת החיים המשוערת של השיפור, לפי הקצר שבהם.

שיטת הפחת, אורך החיים השימושיים וערך השייר נבחנים לפחות בכל סוף שנה והשינויים מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא.

הפחתת הנכסים מופסקת כמוקדם מבין המועד בו הנכס מסווג כמוחזק למכירה לבין המועד שבו הנכס נגרע. נכס נגרע מהדוחות הכספיים במועד המכירה או כאשר לא צפויות עוד הטבות כלכליות מהשימוש בנכס. רווח או הפסד מגריעת הנכס (המחושב כהפרש בין התמורה נטו מהגריעה והעלות המופחתת בדוחות הכספיים) נכלל בדוח רווח והפסד בתקופה בה נגרע הנכס.

ט. נדל"ן להשקעה

נדל"ן להשקעה נמדד לראשונה לפי העלות כולל עלויות רכישה ישירות. לאחר ההכרה הראשונית, נדל"ן להשקעה נמדד בשווי ההוגן, אשר משקף את תנאי השוק במועד הדיווח. רווחים או הפסדים הנובעים משינויים בשווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה נזקפים לרווח או הפסד.

לצורך קביעת השווי ההוגן של הנדל"ן להשקעה מתבססת הקבוצה על הערכת שווי שמבוצעת על ידי מעריכים חיצוניים בלתי תלויים שהינם מומחים בהערכות שווי של נדל"ן והינם בעלי הידע והניסיון הנדרשים.

נדל"ן להשקעה נגרע כאשר הוא ממומש או כאשר נפסק השימוש בו ולא צפויות הטבות כלכליות עתידיות ממימושו. ההפרש בין התמורה נטו ממימוש הנכס לבין היתרה בדוחות הכספיים מוכר ברווח או הפסד בתקופה שבה נגרע הנכס.

העברת נכס מרכוש קבוע לנדל"ן להשקעה מתבצעת במועד הפסקת השימוש בנכס על ידי הבעלים. העברת נכס מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע מתבצעת במועד התחלת השימוש בנכס על ידי הבעלים. עלות הנכס המועבר מנדל"ן להשקעה לרכוש קבוע היא השווי ההוגן במועד המעבר.

ההפרש בין השווי ההוגן לעלות נכס שהועבר מרכוש קבוע לנדל"ן להשקעה מטופל כהערכה מחדש בהתאם ל- IAS 16 ונזקף לקרן הערכה מחדש.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. נכסים בלתי מוחשיים

נכסים בלתי מוחשיים הנרכשים בנפרד נמדדים עם ההכרה הראשונית לפי העלות בתוספת עלויות רכישה ישירות.

לאחר ההכרה הראשונית, נכסים בלתי מוחשיים נמדדים על-פי עלותם בניכוי הפחתה מצטברת ובניכוי הפסדים מירידת ערך שנצברו.

נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר מופחתים על פני אורך החיים השימושיים שלהם ונבחנת לגביהם ירידת ערך כאשר קיימים סימנים המצביעים על ירידת ערך. תקופת ההפחתה ושיטת ההפחתה של נכס בלתי מוחשי בעל אורך חיים שימושיים מוגדר נבחנות לפחות בכל סוף שנה. שינויים באורך החיים השימושיים או בדפוס הצריכה הצפוי של ההטבות הכלכליות הצפויות לנבוע מהנכס מטופלים כשינוי אומדן חשבונאי באופן של מכאן ולהבא. הוצאות ההפחתה בגין נכסים בלתי מוחשיים בעלי אורך חיים שימושיים מוגדר נזקפים לדוח רווח והפסד.

1. תוכנות

נכסי החברה כוללים מערכות מחשב המורכבות מחומרה ותוכנות. תוכנות המהוות חלק אינטגרלי מחומרה, אשר אינה יכולה לפעול ללא התוכנות המותקנות עליה, מסווגות כרכוש קבוע. לעומת זאת, רישיונות לתוכנות העומדות בפני עצמן ומוסיפות פונקציונליות נוספת לחומרה, מסווגים כנכסים בלתי מוחשיים.

2. הפחתה

הפחתת תוכנות נזקפת לדוח רווח והפסד על פני אומדן אורך החיים השימושי של התוכנות, מהמועד שבו התוכנות זמינות לשימוש, שהינו 3-8 שנים.

האומדנים בדבר שיטת הפחת ואורך החיים השימושי נבחנים מחדש לפחות בכל סוף שנת דיווח.

יא. ירידת ערך

הקבוצה בוחנת בכל תאריך דיווח האם קיימת ראיה אובייקטיבית לירידת ערך בגין נכס פיננסי או קבוצה של הנכסים הפיננסיים כדלקמן:

1. השקעות פיננסיות

נכסים פיננסיים המוצגים בעלות מופחתת

הראיה האובייקטיבית לירידת ערך קיימת כאשר אירוע אחד או יותר השפיעו באופן שלילי על אומדן תזרימי המזומנים העתידיים מהנכס לאחר מועד ההכרה. ראיות לירידת ערך כוללות סימנים לכך שלחייב קשיים פיננסיים, לרבות קשיי זיליות ואי יכולת לעמוד בתשלומי קרן או ריבית. סכום ההפסד הנזקף לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר נמדד כהפרש בין יתרת הנכס בדוחות הכספיים לבין הערך הנוכחי של אומדן תזרימי המזומנים העתידיים, המהוונים בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית המקורית של הנכס הפיננסי (שיעור הריבית האפקטיבית שחושב בעת ההכרה הראשונית). אם הנכס הפיננסי נושא ריבית משתנה, ההיוון נעשה בהתאם לשיעור הריבית האפקטיבית הנוכחית. יתרת הנכס בדוחות הכספיים מוקטנת באמצעות רישום הפרשה. בתקופות עוקבות הפסד מירידת ערך מבוטל כאשר ניתן לייחס באופן אובייקטיבי את השבת ערכו של הנכס לאירוע שהתרחש לאחר ההכרה בהפסד. ביטול כאמור נזקף לרווח והפסד עד לגובה ההפסד שהוכר.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. ירידת ערך (המשך)

1. השקעות פיננסיות (המשך)

נכסים פיננסיים המוצגים בעלות מופחתת (המשך)

הקבוצה בוחנת ראיות לירידת ערך לגבי נכסי חוב המסווגים להלוואות וחייבים הן ברמת הנכס הבודד והן ברמה של קבוצת נכסים בעלי מאפייני סיכון אשראי דומים (בחניה קולקטיבית). ההלוואות והחייבים שהינם משמעותיים באופן פרטני נבחנים ספציפית לירידת ערך. ההלוואות והחייבים אשר בגינם לא זוהתה ירידת ערך ספציפית מקובצים יחדיו ולגביהם נבחנת קיומה של ירידת ערך קולקטיבית במטרה לאתר ירידת ערך שהתרחשה וטרם זוהתה.

בבחניה קולקטיבית של ירידת ערך, הקבוצה עושה שימוש במגמות היסטוריות של ההסתברות להפרה, עיתוי קבלת ההחזר וסך ההפסד בפועל, בהתאם לשיקול דעת ההנהלה בדבר השאלה האם ההפסדים בפועל צפויים להיות גדולים או קטנים יותר בהשוואה להפסדים העולים מהמגמות ההיסטוריות לאור המצב הכלכלי ותנאי האשראי הקיימים.

2. ביטוח משנה

(א) ההתחייבויות של מבטחי המשנה כלפי החברה אינן משחררות אותה מהתחייבויותיה כלפי המבוטחים על פי פוליסות הביטוח.

מבטח משנה, אשר לא יעמוד בהתחייבויותיו על פי חוזי ביטוח המשנה, עלול לגרום לחברה הפסדים.

(ב) החברה מבצעת הפרשה לחובות מסופקים בגין חובות מבטחי משנה שגבייתם מוטלת בספק על בסיס הערכות סיכון פרטניות ועל בסיס עומק החוב.

בנוסף, בקביעת חלקם של מבטחי המשנה בהתחייבויות הביטוחיות מתחשבת החברה, בין היתר, בהערכת אפשרות הגביה ממבטחי המשנה. כאשר חלקם של מבטחי המשנה כאמור מחושב על בסיס אקטוארי, חלקם של אותם מבטחי משנה שבקשיים מחושב בהתאם להמלצת האקטואר, המביאה בחשבון את כלל גורמי הסיכון. כמו כן, מתחשבת החברה בעת עריכת ההפרשות, בין היתר, בנכונות הצדדים להגיע להסכמי CUT OFF (ניתוק התקשרויות בדרך של פירעון סופי של החובות) במטרה לצמצם את החשיפה.

3. פרמיות לגבייה

הפרשה לחובות מסופקים בגין פרמיות לגבייה בעסקי ביטוח כללי מחושבת לפי אומדנים המבוססים, בין היתר, על עומק החובות בפיגור ועל הבטחונות הקיימים.

4. נכסים שאינם פיננסיים

החברה בוחנת את הצורך בירידת ערך נכסים לא פיננסיים של הקבוצה, שאינם הוצאות רכישה נדחות, נדל"ן להשקעה, נכסים הנובעים מהטבות לעובדים ונכסי מס נדחים כאשר ישנם סימנים כתוצאה מאירועים או שינויים בנסיבות המצביעים על כך שהיתרה בדוחות הכספיים אינה בר-השבה. במקרים בהם היתרה בדוחות הכספיים של הנכסים הלא פיננסיים עולה על השווי בר-ההשבה שלהם, מופחתים הנכסים לסכום בר-ההשבה שלהם. השווי בר-ההשבה הינו הגבוה מבין שווי הוגן בניכוי עלויות מכירה ושווי שימוש. בהערכת שווי השימוש מהוונים תזרימי המזומנים הצפויים לפי שיעור ניכיון לפני מס המשקף את הסיכונים הספציפיים לכל נכס. בגין נכס שאינו מייצר תזרימי מזומנים עצמאיים נקבע סכום בר-השבה עבור היחידה מניבת המזומנים שאליה שייך הנכס. הפסדים מירידת ערך נזקפים לדוח על רווח או הפסד ורווח כולל אחר לסעיף הוצאות אחרות.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יא. ירידת ערך (המשך)

4. נכסים שאינם פיננסיים (המשך)

הפסד מירידת ערך של נכס, למעט מוניטין, מבוטל רק כאשר חלו שינויים באומדנים ששימשו בקביעת הסכום בר-ההשבה של הנכס מהמועד בו הוכר לאחרונה ההפסד מירידת הערך. ביטול ההפסד כאמור מוגבל לנמוך מבין סכום ירידת הערך של הנכס שהוכר בעבר (בניכוי פחת או הפחתה) או סכום בר-ההשבה של הנכס. לגבי נכס הנמדד לפי העלות, ביטול הפסד כאמור נזקף לרווח או הפסד.

יב. הון מניות

עלויות המתייחסות ישירות להנפקת מניות, מוצגות כהפחתה מההון.

יג. הטבות לעובדים

בקבוצה קיימים מספר סוגי הטבות לעובדים:

1. הטבות לזמן קצר

הטבות לעובדים לזמן קצר כוללות משכורות, ימי חופשה, מחלה, הבראה והפקדות מעסיק לביטוח לאומי ומוכרות כהוצאה על מתן השירותים. התחייבות בגין בונוס במזומן או תוכנית להשתתפות ברווחים, מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית או משתמעת לשלם את הסכום האמור בגין שירות שניתן על ידי העובד וניתן לאמוד באופן מהימן את הסכום.

2. הטבות לאחר סיום העסקה

תכנית להטבה מוגדרת

בנוסף לקבוצה תוכנית להטבה מוגדרת בגין תשלום פיצויים בהתאם לחוק פיצויי פיטורין. לפי החוק, זכאים עובדים לקבל פיצויים עם פיטוריהם או עם פרישתם. ההתחייבות בשל סיום העסקה נמדדת לפי שיטת שווי אקטוארי של יחידת הזכאות החזויה. החישוב האקטוארי מביא בחשבון עליות שכר עתידיות ושיעור עזיבת עובדים, וזאת על בסיס הערכה של עיתוי התשלום. הסכומים מוצגים על בסיס היוון תזרימי המזומנים העתידיים הצפויים, לפי שיעורי הריבית של אגרות חוב ממשלתיות, אשר מועד פרעון דומה לתקופת ההתחייבות המתרחשת לפיצויי הפרישה.

החברה מפקידה כספים בגין התחייבויותיה לתשלום פיצויים לחלק מעובדיה באופן שוטף בקרנות פנסיה וחברות ביטוח (להלן - נכסי התוכנית). נכסי התוכנית הם נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות עובד לזמן ארוך או בפוליסות ביטוח כשירות. נכסי התוכנית אינם זמינים לשימוש נושי הקבוצה, ולא ניתן לשלם ישירות לקבוצה.

ההתחייבות בשל הטבות לעובדים המוצגת בדוח על המצב הכספי מייצגת את הערך הנוכחי של התחייבות הטבות המוגדרת בניכוי השווי ההוגן של נכסי התוכנית, בניכוי עלות שירותי עבר.

רווחים והפסדים אקטואריים נזקפים לרווח או הפסד בתקופת התהוותם.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

י. הפרשות

הפרשה בהתאם ל-37 IAS מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות בהווה (משפטית או משתמעת) כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, צפוי שיידרש שימוש במשאבים כלכליים על מנת לסלק את המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן. כאשר הקבוצה צופה שחלק או כל ההוצאה תוחזר לחברה, כגון בחוזה ביטוח, ההחזר יוכר כנכס נפרד, רק במועד בו קיימת וודאות למעשה לקבלת הנכס. ההוצאה תוכר בדוח רווח והפסד בניכוי החזר ההוצאה.

להלן סוג ההפרשה שנכללה בדוחות הכספיים:

תביעות משפטיות

הפרשה בגין תביעות מוכרת כאשר לקבוצה קיימת מחויבות משפטית בהווה או מחויבות משתמעת כתוצאה מאירוע שהתרחש בעבר, כאשר יותר סביר מאשר לא (more likely than not) כי הקבוצה תידרש למשאביה הכלכליים לסילוק המחויבות וניתן לאמוד אותה באופן מהימן.

טו. הכרה בהכנסה

1. פרמיות

(א) פרמיות בביטוח כללי נרשמות כהכנסות על בסיס דוחות תפוקה חודשיים. הפרמיות מתייחסות בעיקרן לתקופת ביטוח של שנה. ההכנסות מפרמיה ברוטו ושינויים בפרמיה שטרם הורווחה בגינה, נרשמים בסעיף פרמיות שהורווחו, ברוטו.

פרמיות בענף רכב חובה נרשמות בעת פירעון הפרמיה הואיל והכיסוי הביטוחי מותנה בתשלום הפרמיה.

פרמיות מפוליסות שתחילת הביטוח שלהן לאחר תאריך הדיווח נרשמות כהכנסות מראש.

דוחות התפוקה החודשיים, בעיקר בענפי רכב ודירות, כוללים חידושים אוטומטיים של פוליסות שמועד החידוש שלהן הגיע.

ההכנסות שנכללו בדוחות הכספיים הינן לאחר ביטולים שנתקבלו מבעלי פוליסות, ובניכוי ביטולים והפרשות עקב אי פירעון דמי הביטוח, בכפוף להוראות כל דין.

(ב) פרמיות בביטוח חיים נרשמות כהכנסות בהגיע מועד גבייתן. ביטולים נרשמים במועד קבלת ההודעה מבעל הפוליסה, או באופן יזום על ידי החברה עקב פיגורים בתשלום, בכפוף להוראות כל דין.

2. עמלות

הכנסות מעמלות ביטוח כללי בסוכנויות ביטוח מאוחדות מוכרות כהכנסה בעת התהוותן.

הכנסות מעמלות ביטוח חיים בסוכנויות ביטוח מאוחדות מוכרות כהכנסה על בסיס מועדי הזכאות לתשלום העמלות על פי ההסכמים עם חברות הביטוח, בניכוי הפרשות להחזרי עמלות עקב ביטולים צפויים של פוליסות ביטוח.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

טו. הכרה בהכנסה (המשך)

3. רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו, הכנסות מימון והוצאות מימון

רווחים (הפסדים) מהשקעות נטו והכנסות מימון כוללים, בין היתר, הכנסות ריבית והפרשי הצמדה בגין נכסי חוב, הכנסות מדיבידנדים, שינויים בשווי ההוגן של נכסים פיננסיים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד, רווחים (הפסדים) ממטבע חוץ בגין נכסי חוב, שינויים בשווי ההוגן של נדל"ן להשקעה והכנסות מדמי שכירות של נדל"ן להשקעה. רווחים (הפסדים) ממימוש השקעות מחושבים כהפרש בין תמורת המימוש, נטו לבין העלות המקורית או העלות המופחתת ומוכרים בעת קרות אירוע המכירה. הכנסות ריבית מוכרות עם צבירתן, באמצעות שיטת הריבית האפקטיבית. הכנסות מדיבידנדים מוכרות במועד בו מוקנית לקבוצה הזכות לקבלת תשלום. באם מתקבל הדיבידנד בגין מניות סחירות, מכירה החברה בהכנסות מדיבידנד ביום האקס.

הוצאות מימון כוללות הוצאות ריבית והפרשי הצמדה על הלוואות שנתקבלו, ריבית והפרשי שער על פיקדונות ועל יתרות מבטחי משנה, ושינויים בגין ערך הזמן בגין הפרשות. עלויות האשראי, שאינן מהוונות, נזקפות לדוח רווח והפסד לפי שיטת הריבית האפקטיבית.

רווחים והפסדים מהפרשי שער ושינויים בשווי ההוגן של ההשקעות מדווחים בנטו.

טז. הוצאות הנהלה וכלליות

הוצאות הנהלה וכלליות מסווגות להוצאות עקיפות ליישוב תביעות (הנכללות בסעיף תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח), להוצאות הקשורות ברכישה (הנכללות בסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות) וליתרת הוצאות הנהלה וכלליות אחרות הנכללות בסעיף זה. הסיווג נערך בהתאם למודלים פנימיים של החברה המבוססים על הוצאות ישירות שנוקפו והוצאות עקיפות שהועמסו.

יז. מסים על ההכנסה

הוצאות מסים על ההכנסה כוללות מסים שוטפים ונדחים. הוצאות מסים על ההכנסה נזקפות לדוח רווח או הפסד ורווח כולל אחר.

המס השוטף הינו סכום המס הצפוי להשתלם על ההכנסה החייבת במס לשנה, כשהוא מחושב לפי שיעורי המס החלים לפי החוק שנחקק או נחקק למעשה לתאריך הדיווח, וכן התאמות הנדרשות בקשר לחבות המס לתשלום בגין שנים קודמות.

ההכרה במסים נדחים הינה בהתאם לגישה המאזנית, בהתייחס להפרשים זמניים בין הערך בספרים של נכסים והתחייבויות לצורך דיווח כספי לבין ערכם לצרכי מסים.

המסים הנדחים נמדדים לפי שיעורי המס הצפויים לחול על ההפרשים הזמניים במועד בו ימומשו, בהתבסס על החוקים שנחקקו או שנחקקו למעשה לתאריך הדיווח. החברה מקזזת נכסי והתחייבויות מסים נדחים במידה וקיימת זכות חוקית הניתנת לאכיפה לקיזוז נכסי והתחייבויות מסים שוטפים, והם מיוחסים לאותה הכנסה חייבת במס הממוסה על ידי אותה רשות מס באותה חברה נישומה.

נכס מס נדחה מוכר בספרים כאשר צפוי שבעתיד תהיה הכנסה חייבת, שכנגדה ניתן יהיה לנצל את ההפרשים הזמניים. נכסי המסים הנדחים נבדקים בכל תאריך דיווח, ובמידה ולא צפוי כי הטבות המס המתתייחסות תתממשנה, הם מופחתים.

הקבוצה עשויה להתחייב בתוספת מס במקרה של חלוקת דיבידנדים בגין חברות הקבוצה. תוספת מס זו לא נכללה בדוחות הכספיים, לאור מדיניות חברות הקבוצה שלא לגרום לחלוקת דיבידנד הכרוכה בתוספת מס לחברה המקבלת, בעתיד הנראה לעין.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יח. רווח למניה

החברה מציגה נתוני רווח למניה בסיסי לגבי הון המניות הרגילות שלה. הרווח הבסיסי למניה מחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד המיוחסים לבעלי המניות הרגילות של הקבוצה במספר הממוצע המשוקלל של המניות הרגילות שהיו במחזור במשך התקופה.

יט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם

IAS 1 - הצגת דוחות כספיים

בחודש יוני 2011 פרסם ה-IASB תיקון ל-1 IAS (להלן - התיקון). התיקון עוסק בנושא הצגת רווח כולל אחר. בהתאם לתיקון, פריטים אשר ניתן להעבירם לרווח או הפסד בתקופה מאוחרת יותר (למשל, בעת גריעה או יישוב) יוצגו בנפרד מהפריטים אשר לא יועברו לרווח או הפסד לעולם.

התיקון ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013. החברה תאמץ את התיקון בדוחות הכספיים החל ממועד תחילת יישום התקן בשנת 2013.

IAS 19 (מתקן) - הטבות עובד

ה-IASB פירסם מספר תיקונים ל-19 IAS עיקרי התיקונים, הם:

- מדידה מחדש של התחייבות להטבה מוגדרת, נטו (לשעבר רווחים והפסדים אקטואריים) תוכר ברווח הכולל האחר ולא ייזקפו לרווח או הפסד לעולם.
- שיטת "הרצועה", אשר אפשרה דחייה של רווחים או הפסדים אקטואריים מבוטלת.
- הכנסות בגין נכסי התכנית תוכרנה ברווח או הפסד בהתבסס על שיעור היוון שמשמש למדידת ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים. התשובה על נכסי התכנית למעט הכנסות כאמור, הכלולות ברווח והפסד, יכללו כחלק מהמדידה מחדש של ההתחייבות להטבה מוגדרת.
- האבחנה בין הטבות עובד לטווח קצר לבין הטבות עובד לטווח ארוך תתבסס על מועד הסילוק הצפוי ולא על המועד בו קמה זכאות העובד להטבות.
- עלות שירותי עבר הנובעת משינויים בתכנית תוכר מיידית.

התקן ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013. אימוץ מוקדם אפשרי.

להערכת החברה, לתקן לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

IAS 32 - מכשירים פיננסיים: הצגה ו-7 IFRS - מכשירים פיננסיים: גילוי

ה-IASB פירסם תיקונים ל-32 IAS (להלן - התיקונים ל-32 IAS) בנושא קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות. התיקונים ל-32 IAS מבהירים, בין היתר, את משמעות המונח "קיימת באופן מיידי" (currently) זכות משפטית ניתנת לאכיפה לקיזוז (להלן - הזכות לקיזוז). התיקונים ל-32 IAS קובעים, בין היתר, כי הזכות לקיזוז חייבת להיות ניתנת לאכיפה משפטית לא רק במהלך העסקים הרגיל של הצדדים לחוזה אלא גם במקרה של פשיטת רגל או חדלות פירעון של אחד הצדדים. כמו כן, התיקונים ל-32 IAS קובעים שעל מנת שהזכות לקיזוז תהיה קיימת באופן מיידי, אסור שהיא תהיה תלויה באירוע עתידי או שיהיו פרקי זמן שבהם היא לא תחול, או שיהיו אירועים שיגרמו לפקיעתה.

ה-IASB פירסם גם תיקונים ל-7 IFRS (להלן - התיקונים ל-7 IFRS) בנושא קיזוז נכסים פיננסיים והתחייבויות פיננסיות. בהתאם לתיקונים ל-7 IFRS נדרשת החברה, בין היתר, לתת מידע על זכויות קיזוז ועל הסדרים קשורים (כגון הסכמים בנושא בטוחות), כמו כן נדרש לתת מידע על הרכב הסכומים שקוזזו וכן לתת מידע על סכומים הכפופים להסדרים שמאפשרים קיזוז אולם אינם עומדים בכל הקריטריונים לקיזוז שנקבעו ב-32 IAS.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

IAS 32 - מכשירים פיננסיים: הצגה ו- IFRS 7 - מכשירים פיננסיים: גילוי (המשך)

התיקונים ל- IAS 32 ייושמו למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2014. אימוץ מוקדם אפשרי, אולם נדרש לתת גילוי לעובדה זו וכן לתת את הגילויים הנדרשים על פי התיקונים ל- IFRS 7 כאמור לעיל. התיקונים ל- IFRS 7 ייושמו למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013.

הקבוצה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התיקונים ל- IAS 32, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתם, אם בכלל, על הדוחות הכספיים. הגילויים הנדרשים לפי התיקונים ל- IFRS 7 ייכללו בדוחות הכספיים של החברה.

IFRS 9 - מכשירים פיננסיים

1. ה- IASB פירסם את החלק הראשון בשלב הראשון (phase 1) של IFRS 9 - מכשירים פיננסיים, כחלק מפרויקט החלפת IAS 39 - מכשירים פיננסיים: הכרה ומדידה. IFRS 9 (להלן - התקן) מתמקד בעיקר בסיווג ובמדידה של נכסים פיננסיים והוא חל על כל הנכסים הפיננסיים שבתחולת IAS 39.

התקן קובע כי בעת ההכרה לראשונה כל הנכסים הפיננסיים (כולל מכשירים משולבים שבהם החוזה המארח הוא נכס פיננסי) יימדדו בשווי הוגן. בתקופות עוקבות יש למדוד מכשירי חוב בעלות מופחתת רק אם מתקיימים שני התנאים המצטברים הבאים:

- הנכס מוחזק במסגרת מודל עסקי שמטרתו היא להחזיק בנכסים על מנת לגבות את תזרימי המזומנים החוזיים הנובעים מהם.
- על פי התנאים החוזיים של הנכס הפיננסי, החברה זכאית, במועדים מסויימים, לקבל תזרימי מזומנים המהווים אך ורק תשלומי קרן ותשלומי ריבית על יתרת הקרן.

למרות האמור לעיל, חברה יכולה, בעת ההכרה לראשונה, לייעד מכשיר חוב אשר עונה על שני התנאים האמורים לשווי הוגן דרך רווח או הפסד אם עשות כן מבטלת או מפחיתה משמעותית חוסר סימטריות במדידה או בהכרה (accounting mismatch) שהייתה נגרמת אלמלא כן.

המדידה העוקבת של כל יתר מכשירי החוב והנכסים הפיננסיים האחרים תהיה על פי שווי הוגן.

נכסים פיננסיים שהינם מכשירים הוניים יימדדו בתקופות עוקבות בשווי הוגן, וההפרשים ייזקפו לרווח או הפסד (הפסד) כולל אחר, על פי בחירת המדיניות החשבונאית לגבי כל מכשיר ומכשיר (סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר לא יועברו לאחר מכן לרווח או הפסד). אם מדובר במכשירים הוניים המוחזקים למטרות מסחר, חובה למדוד אותם בשווי הוגן דרך רווח או הפסד. הבחירה הינה סופית ואין לשנותה. עם זאת, כאשר חברה משנה את המודל העסקי שלה לניהול נכסיה הפיננסיים, עליה לסווג מחדש את כל המכשירים הפיננסיים המושפעים משינוי המודל העסקי על מנת לשקף שינוי זה. בכל יתר הנסיבות, אין לבצע סיווג מחדש של המכשירים הפיננסיים.

תאריך התחילה של התקן הוא 1 בינואר, 2015. אימוץ מוקדם אפשרי. אימוץ לראשונה ייעשה למפרע תוך מתן גילוי נדרש או הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, בכפוף להקלות המפורטות בתקן.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

9 IFRS - מכשירים פיננסיים (המשך)

2. פורסמו תיקונים בנושא גריעה ובנושא התחייבויות פיננסיות. לפי הוראות התיקונים, יש להמשיך וליישם את הוראות IAS 39 לגבי גריעה ולגבי התחייבויות פיננסיות שלא נבחרה לגביהן חלופת השווי ההוגן (ייעוד לשווי הוגן דרך רווח או הפסד). כלומר, הוראות הסיווג והמדידה של IAS 39 ימשיכו לחול על התחייבויות פיננסיות שמוחזקות למסחר ועל התחייבויות פיננסיות שנמדדות בעלות מופחתת.

לפי התיקונים, סכום השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות - שמיחס לשינויים בסיכון האשראי - ייזקף לרווח כולל אחר. כל יתר השינויים בשווי ההוגן ייזקפו לרווח או הפסד. אם זקיפת השינוי בשווי ההוגן של ההתחייבות, שנגרם כתוצאה משינויים בסיכון האשראי, לרווח כולל אחר ייצור חוסר סימטריה חשבונאית ברווח או הפסד, אזי גם אותו שינוי ייזקף לרווח או הפסד ולא לרווח כולל אחר.

תאריך התחילה של התיקונים הוא 1 בינואר, 2015. אימוץ מוקדם אפשרי, בתנאי שהחברה מיישמת גם את הוראות התקן בנוגע לסיווג ומדידה של נכסים פיננסיים (שלב הנכסים). אימוץ לראשונה של התיקונים ייעשה למפרע תוך מתן גילוי נדרש או הצגה מחדש של מספרי ההשוואה, בכפוף להקלות המצוינות בתיקונים.

החברה בוחנת את ההשפעה האפשרית של התקן, אך אין ביכולתה, בשלב זה, לאמוד את השפעתו, אם בכלל, על הדוחות הכספיים.

10 IFRS - דוחות כספיים מאוחדים

10 IFRS (להלן - תקן 10) מחליף את IAS 27 בדבר הטיפול החשבונאי בדוחות כספיים מאוחדים, וכן כולל את הטיפול החשבונאי באיחוד ישויות מובנות (structured entities) שטופלו בעבר ב-SIC 12 איחוד - ישויות למטרות מיוחדות.

על פי תקן 10 על מנת שתתקיים שליטה נדרש קיומם של כוח (power) וחשיפה או זכות לתשואות משתנות (variable returns) מהחברה המושקעת. כוח הינו היכולת להשפיע ולכוון את הפעילויות של החברה המושקעת, אשר משפיעות באופן משמעותי על התשואה של המשקיע. תקן 10 קובע כי בעת בחינת קיומה של שליטה יש להביא בחשבון זכויות הצבעה פוטנציאליות רק אם הן מממשות.

בנוסף, תקן 10 קובע כי משקיע יכול שישלוט גם אם מחזיק פחות מרוב זכויות ההצבעה בחברה המוחזקת (שליטה אפקטיבית), וזאת בניגוד ל-IAS 27 הקיים אשר מאפשר לבחור שני מודלים לאיחוד - מודל השליטה האפקטיבית ומודל השליטה המשפטית.

תקן 10 ייושם למפרע החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיות המתחילות ביום 1 בינואר, 2013.

להערכת החברה, לתקן 10 לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

12 IFRS - גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות

12 IFRS (להלן - תקן 12) קובע דרישות גילוי לגבי ישויות מוחזקות של החברה, לרבות חברות בנות, הסדרים משותפים, חברות כלולות וישויות מובנות (structured entities). תקן 12 מרחיב את דרישות הגילוי בנוגע לשיקולים ולהנחות ששימשו את ההנהלה בקביעת קיומה של שליטה, שליטה משותפת או השפעה מהותית בישויות מוחזקות, וכן בקביעת סוג ההסדר המשותף. תקן 12 כולל גם דרישות גילוי לגבי ישויות מוחזקות מהותיות.

הגילויים המתאימים יכללו בדוחות הכספיים של החברה עם אימוץ התקן לראשונה.

באור 2: - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

יט. גילוי לתקני IFRS חדשים בתקופה שלפני יישומם (המשך)

13 IFRS - מדידת שווי הוגן

13 IFRS (להלן - תקן 13) קובע הנחיות באשר לאופן מדידת שווי הוגן, ככל שמדידה זו נדרשת בהתאם לתקינה הבינלאומית. תקן 13 מגדיר שווי הוגן כמחיר שהיה מתקבל במכירת נכס, או משולם בהעברת התחייבות, בעסקה רגילה (orderly) בין משתתפי שוק במועד המדידה. בנוסף, תקן 13 מפרט את המאפיינים של משתתפים בשוק (market participants) עליהם התבססו ההנחות בחישוב, השווי ההוגן יתבסס על ההנחות בהן היו משתמשים משתתפים בשוק. כמו כן, קובע תקן 13 כי מדידת שווי הוגן תבוסס על ההנחה כי העסקה תבוצע בשוק העיקרי של הנכס או ההתחייבות, או בהיעדר שוק עיקרי, בשוק המועיל (advantageous) ביותר. הגילויים החדשים חלים מכאן ולהבא ולא חלים על מספרי ההשוואה.

הגילויים המתאימים יכללו בדוחות הכספיים של החברה עם אימוץ התקן לראשונה.

תיקונים ל-10 IFRS, 12 IFRS - דוחות כספיים מאוחדים, גילוי בדבר זכויות בישויות אחרות (להלן - התיקונים)

בחודש יולי 2012 פרסם ה-IASB תיקונים לתקנים הכוללים הקלות בקשר להוראות המעבר ומאפשרים לתקן את מספרי ההשוואה לשנה אחת בלבד. תיקון מספרי ההשוואה לתקופות קודמות יותר הינו אפשרי אך אינו חובה. התיקונים אף ביטלו את הדרישה להציג מידע השוואתי לתקופות הקודמות ביחס לישויות מובנות שאינן מאוחדות. התיקונים נכנסים לתוקף החל מהדוחות הכספיים לתקופות שנתיים המתחילות ביום 1 בינואר, 2013 אימוץ מוקדם אפשרי.

כ. פרטים על המדד ושער החליפין היציג של הדולר

שער החליפין יציג של הדולר	מדד המחירים לצרכן		לשנה שהסתיימה ביום
	מדד ידוע	מדד בגין	
%	%	%	
(2.3)	1.4	1.6	31 בדצמבר, 2012
7.7	2.6	2.2	31 בדצמבר, 2011
(6.0)	2.3	2.7	31 בדצמבר, 2010

באור 3: - מגזרי פעילות

א. כללי

מגזרי הפעילות נקבעו בהתבסס על המידע הנבחן על ידי מקבל ההחלטות התפעוליות הראשי לצורכי קבלת החלטות לגבי הקצאת משאבים והערכת ביצועים. בהתאם לזאת, למטרות ניהול, החברה בנויה לפי מגזרי פעילות בהתבסס על המוצרים והשירותים של היחידות העסקיות ולה מגזרי הפעילות הבאים:

1. מגזר ביטוח כללי

מגזר הביטוח הכללי כולל את ענפי החבויות והרכוש. בהתאם להוראות המפקח מפורט מגזר הביטוח הכללי לפי ענפי רכב חובה, רכב רכוש, ענפי רכוש ואחרים וענפי חבויות אחרים.

• ענף רכב חובה

ענף רכב חובה מתמקד בכיסוי אשר רכישתו על ידי בעל הרכב או הנוהג בו היא חובה על פי דין ואשר מעניק כיסוי לנזק גוף (לנהג הרכב, לנוסעים ברכב או להולכי רגל) כתוצאה משימוש ברכב מנועי.

• ענף רכב רכוש

ענף רכב רכוש מתמקד בכיסוי נזקי רכוש לרכב המבוטח ונזקי רכוש שהרכב המבוטח יגרום לצד שלישי.

• ענפי חבויות אחרים

ענפי החבויות מיועדים לכיסוי של חבויות המבוטח בגין נזק שהוא יגרום לצד שלישי. ענפים אלו כוללים: אחריות כלפי צד ג', אחריות מעבידים, אחריות מקצועית ואחריות המוצר.

• ענפי רכוש ואחרים

יתר ענפי הרכוש שאינם רכב וחבויות.

2. מגזר ביטוח החיים

מגזר ביטוח החיים כולל כיסויים ביטוחיים כנגד מקרי מוות.

פעילות החברה בתחום זה הינה בלתי מהותית בשלב זה, ולכן נכללו תוצאות הפעילות של תחום זה במסגרת פעילות שלא יוחסה למגזרי פעילות.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2012						
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי				
		סה"כ	ענפי חבויות אחרים (* אלפי ש"ח)	ענפי רכוש ואחרים (* אלפי ש"ח)	רכב רכוש	רכב חובה
563,572	10,122	553,450	9,607	51,273	303,026	189,544
39,824	8,584	31,240	2,009	23,389	519	5,323
523,748	1,538	522,210	7,598	27,884	302,507	184,221
2,679	-	2,679	835	278	8,383	(6,817)
521,069	1,538	519,531	6,763	27,606	294,124	191,038
69,448	12,485	56,963	3,401	1,463	9,788	42,311
5,689	1,419	4,270	135	4,135	-	-
596,206	15,442	580,764	10,299	33,204	303,912	233,349
515,639	5,621	510,018	9,990	22,917	281,349	195,762
24,567	4,909	19,658	919	14,293	(387)	4,833
491,072	712	490,360	9,071	8,624	281,736	190,929
76,151	827	75,324	1,753	15,575	38,222	19,774
17,599	814	16,785	288	1,534	7,503	7,460
3,519	3,447	72	4	68	-	-
588,341	5,800	582,541	11,116	25,801	327,461	218,163
7,865	9,642	(1,777)	(817)	7,403	(23,549)	15,186
12,784	14,561	(1,777)	(817)	7,403	(23,549)	15,186
1,040,387	4,395	1,035,992	66,095	47,729	171,870	750,298

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 70% מסך הפרמיות בענפים אלו.
ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה 56% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2011						
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	ביטוח כללי				
		סה"כ	ענפי חבויות אחרים (* אלפי ש"ח)	ענפי רכוש ואחרים (* אלפי ש"ח)	רכב רכוש	רכב חובה
506,480	7,599	498,881	8,459	46,680	253,302	190,440
33,134	5,845	27,289	2,770	19,328	432	4,759
473,346	1,754	471,592	5,689	27,352	252,870	185,681
11,233	-	11,233	(986)	207	9,190	2,822
462,113	1,754	460,359	6,675	27,145	243,680	182,859
14,601	3,878	10,723	694	796	3,027	6,206
5,305	1,935	3,370	187	3,180	3	-
482,019	7,567	474,452	7,556	31,121	246,710	189,065
377,119	4,080	373,039	10,126	3,519	218,889	140,505
3,649	3,535	114	1,489	(1,042)	221	(554)
373,470	545	372,925	8,637	4,561	218,668	141,059
74,842	1,085	73,757	2,235	15,778	32,248	23,496
19,072	1,304	17,768	298	1,645	7,553	8,272
4,228	4,214	14	1	12	1	-
471,612	7,148	464,464	11,171	21,996	258,470	172,827
10,407	419	9,988	(3,615)	9,125	(11,760)	16,238
10,407	419	9,988	(3,615)	9,125	(11,760)	16,238
991,334	3,028	988,306	75,942	43,435	142,539	726,390

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 74% מסך הפרמיות בענפים אלו.
ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה 58% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ב. תוצאות עסקי ביטוח כללי לפי ענפי הביטוח העיקריים (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר, 2010						
ביטוח כללי						
רכב חובה	רכב רכוש	ענפי רכוש ואחרים (*)	ענפי חבויות אחרים (*) אלפי ש"ח	סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות	סה"כ
171,651	190,498	52,090	16,847	431,086	3,835	434,921
3,927	275	24,306	4,162	32,670	2,900	35,570
167,724	190,223	27,784	12,685	398,416	935	399,351
(9,108)	11,982	(2,410)	(3,245)	(2,781)	-	(2,781)
176,832	178,241	30,194	15,930	401,197	935	402,132
43,992	8,129	1,826	3,877	57,824	13,958	71,782
-	530	5,488	198	6,216	604	6,820
220,824	186,900	37,508	20,005	465,237	15,497	480,734
172,292	153,033	54,786	37,631	417,742	1,247	418,989
5,312	2,212	44,647	9,779	61,950	983	62,933
166,980	150,821	10,139	27,852	355,792	264	356,056
25,380	30,033	18,231	4,681	78,325	1,070	79,395
6,428	5,296	1,687	545	13,956	870	14,826
-	81	251	9	341	3,852	4,193
198,788	186,231	30,308	33,087	448,414	6,056	454,470
22,036	669	7,200	(13,082)	16,823	9,441	26,264
22,036	669	7,200	(13,082)	16,823	9,441	26,264
749,796	120,030	68,165	94,947	1,032,938	1,481	1,034,419

(*) ענפי רכוש ואחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח מקיף דירות, נסיעות לחו"ל ובתי עסק אשר הפעילות בגינם מהווה 78% מסך הפרמיות בענפים אלו.
ענפי חבויות אחרים כוללים בעיקר תוצאות מענפי ביטוח צד שלישי וחבות מעבידים אשר הפעילות בגינם מהווה 73% מסך הפרמיות בענפים אלו.

באור 3: - מגזרי פעילות (המשך)

ג. נכסים והתחייבויות

31 בדצמבר, 2012		
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי
4,836	4,836	-
28,533	820	27,713
37,141	37,141	-
771,532	138,499	633,033
140,890	-	140,890
5,926	5,926	-
40,836	18,896	21,940
959,184	163,321	795,863
147,335	47,458	99,877
70,625	3,840	66,785
92,925	-	92,925
56,822	52,263	4,559
1,397,401	309,679	1,087,722

נכסים
נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך כל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

1,040,387	4,395	1,035,992
67,521	67,521	-
98,222	31,663	66,559
1,206,130	103,579	1,102,551

התחייבויות
התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

31 בדצמבר, 2011		
סה"כ	לא מיוחס למגזרי פעילות אלפי ש"ח	ביטוח כללי
4,439	4,439	-
28,868	475	28,393
36,375	36,375	-
708,132	169,516	538,616
136,664	-	136,664
262	262	-
19,589	19,589	-
864,647	189,367	675,280
176,010	4,902	171,108
70,159	2,646	67,513
95,861	-	95,861
47,873	42,576	5,297
1,324,232	280,780	1,043,452

נכסים
נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
נדל"ן להשקעה
השקעות פיננסיות אחרות:
נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות
סך כל השקעות פיננסיות אחרות
מזומנים ושווי מזומנים
נכסי ביטוח משנה
פרמיות לגבייה
נכסים אחרים
סך כל הנכסים

991,334	3,028	988,306
59,373	59,373	-
88,589	24,575	64,014
1,139,296	86,976	1,052,320

התחייבויות
התחייבויות בגין חוזי ביטוח שאינם תלויי תשואה
התחייבויות פיננסיות
התחייבויות אחרות
סך כל ההתחייבויות

באור 4: - נכסים בלתי מוחשיים - תוכנות מחשב

תנועה

עלות

אלפי ש"ח	
11,063	יתרה ליום 1 בינואר, 2011
2,372	תוספות
13,435	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011
2,037	תוספות
(2,463)	גריעות
13,009	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012
	<u>הפחתה שנצברה</u>
7,407	יתרה ליום 1 בינואר, 2011
1,589	הפחתה שהוכרה במהלך השנה
8,996	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011
1,640	הפחתה שהוכרה במהלך השנה
(2,463)	גריעות
8,173	יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012
	<u>ערך בדוחות הכספיים, נטו</u>
4,836	ליום 31 בדצמבר, 2012
4,439	ליום 31 בדצמבר, 2011

באור 5: - הוצאות רכישה נדחות

א. ההרכב:

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
28,393	27,713
475	820
<u>28,868</u>	<u>28,533</u>

ביטוח כללי

ביטוח חיים (ראה ב' להלן)

ב. התנועה בהוצאות רכישה נדחות בביטוח חיים

אלפי ש"ח

461
48
<u>128</u>
176
(35)
<u>(127)</u>
475
12
<u>531</u>
543
(49)
<u>(149)</u>
<u>820</u>

יתרה ליום 1 בינואר, 2011

תוספות:

עמלות רכישה

הוצאות רכישה אחרות

סה"כ תוספות

הפחתה שוטפת

הפחתה בגין ביטולים

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011

תוספות:

עמלות רכישה

הוצאות רכישה אחרות

סה"כ תוספות

הפחתה שוטפת

הפחתה בגין ביטולים

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012

באור 6 -

רכוש קבוע

א. הרכב ותנועה

שנת 2012

קרקע ובנייני משרדים	מחשבים	כלי רכב	ציוד וריהוט משרדי	שיפורים במושכר	סה"כ
אלפי ש"ח					
25,979	2,599	6,991	1,728	265	37,562
-	771	227	247	-	1,245
4,919	-	-	-	-	4,919
-	(773)	(1,717)	(35)	-	(2,525)
(820)	-	-	-	-	(820)
30,078	2,597	5,501	1,940	265	40,381
עלות					
יתרה ליום 1 בינואר, 2012					
תוספות במשך השנה					
הערכה מחדש					
גרועות במשך השנה					
העברה לנדל"ן להשקעה					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012					
פחת שנצבר					
יתרה ליום 1 בינואר, 2012					
תוספות במשך השנה					
גרועות במשך השנה					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012					
יתרת עלות מופחתת ליום					
31 בדצמבר, 2012					
20,610	938	1,609	1,015	14	24,186

שנת 2011

קרקע ובנייני משרדים	מחשבים	כלי רכב	ציוד וריהוט משרדי	שיפורים במושכר	סה"כ
אלפי ש"ח					
24,360	2,209	7,384	3,457	265	37,675
71	390	622	332	-	1,415
2,118	-	-	-	-	2,118
(9)	-	(1,015)	(2,061)	-	(3,085)
(561)	-	-	-	-	(561)
25,979	2,599	6,991	1,728	265	37,562
עלות					
יתרה ליום 1 בינואר, 2011					
תוספות במשך השנה					
העברה מנדל"ן להשקעה					
גרועות במשך השנה					
העברה לנדל"ן להשקעה					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011					
פחת שנצבר					
יתרה ליום 1 בינואר, 2011					
תוספות במשך השנה					
העברה מנדל"ן להשקעה					
גרועות במשך השנה					
העברה לנדל"ן להשקעה					
יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011					
יתרת עלות מופחתת ליום					
31 בדצמבר, 2011					
17,594	594	2,668	954	19	21,829

ב. בנייני משרד

בנייני המשרד הינם בבעלות של הקבוצה. חלק מזכויות הבעלות וזכויות החכירה בארץ טרם נרשמו על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין. לעניין הערכה מחדש בשנת 2012, ראה באור 2(ח') לעיל.

באור 7: - נדל"ן להשקעה

א. הרכב ותנועה

2011	2012
אלפי ש"ח	
33,226	36,375
532	820
28	-
(1,920)	-
4,509	(54)
<u>36,375</u>	<u>37,141</u>

יתרה ליום 1 בינואר
העברה מרכוש קבוע
הערכה מחדש לנכס שהועבר מרכוש קבוע
העברה לרכוש קבוע
התאמת שווי הוגן

יתרה ליום 31 בדצמבר

ב. נדל"ן להשקעה מוצג על בסיס השווי ההוגן כפי שנקבע בהערכת שווי שבוצעה על ידי מעריך שווי חיצוני בלתי תלוי שהוא בעל כישורים מקצועיים מתאימים ונסיון עדכני בנוגע למיקום וסוג הנדל"ן המוערך. השווי ההוגן נקבע בהתבסס על עסקאות שנערכו לאחרונה בשוק הנדל"ן ביחס לנדל"ן דומה ובמיקום דומה לזה של הנדל"ן שבבעלות הקבוצה, בשילוב עם גישת העלות.

ג. פרטים בדבר זכויות במקרקעין המשמשות את הקבוצה כנדל"ן להשקעה:

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
<u>36,375</u>	<u>37,141</u>

בבעלות

חלק מהקרקעות בבעלות טרם נרשם על שם חברות הקבוצה בלשכת רישום המקרקעין לרוב בשל הסדרי רישום או בעיות טכניות.

באור 8: - חייבים ויתרות חובה

ההרכב

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
5,297	3,240
-	4,300
3,219	1,911
1,814	1,980
2,321	2,237
465	264
<u>13,116</u>	<u>13,932</u>

חברות ביטוח ותווכני ביטוח:
חשבונות אחרים
מוסדות
הכנסות לקבל
הוצאות מראש
דמי חכירה מראש
אחרים

סה"כ חייבים ויתרות חובה

באור 9 - פרמיות לגבייה

א. ההרכב

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
100,361	97,736
4,500	4,811
95,861	92,925
69,543	75,629

פרמיות לגבייה (ב) (*)
בניכוי - הפרשה לחובות מסופקים (ג)

סה"כ פרמיות לגבייה

(*) כולל המחאות לגבייה והוראות קבע

ב. גיול

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
84,211	82,599
3,110	3,914
702	712
7,838	5,700
11,650	10,326
95,861	92,925

ללא פיגור

בפיגור:
מתחת ל- 90 ימים
בין 90 ל- 180 ימים
מעל 180 יום

סה"כ

סה"כ פרמיות לגבייה

ג. להלן התנועה בהפרשה לחובות מסופקים בגין הפרמיות לגבייה

אלפי ש"ח

2,500
2,000
4,500
311
4,811

יתרה ליום 1 בינואר, 2011

גידול בהפרשה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011

גידול בהפרשה

יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות

א. ההרכב:

31 בדצמבר, 2012				
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוחזקים לפדיון	הלוואות וחייבים אלפי ש"ח	סה"כ	
691,534	79,998	-	771,532	נכסי חוב סחירים (ב)
-	-	140,890	140,890	נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
5,926	-	-	5,926	מניות (ה)
40,836	-	-	40,836	אחרות (ו)
738,296	79,998	140,890	959,184	סה"כ
31 בדצמבר, 2011				
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד	מוחזקים לפדיון	הלוואות וחייבים אלפי ש"ח	סה"כ	
663,176	44,956	-	708,132	נכסי חוב סחירים (ב)
-	-	136,664	136,664	נכסי חוב שאינם סחירים (ג)
262	-	-	262	מניות (ה)
19,589	-	-	19,589	אחרות (ו)
683,027	44,956	136,664	864,647	סה"כ

ב. נכסי חוב סחירים

ההרכב:

31 בדצמבר		
2011	2012	אלפי ש"ח
355,499	403,998	
		אגרות חוב ממשלתיות מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:
		שיועדו בעת ההכרה לראשונה
		נכסי חוב אחרים
		שאינם ניתנים להמרה מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד:
		שיועדו בעת ההכרה לראשונה
307,677	287,536	מוחזקים לפדיון (*)
44,956	79,998	
352,633	367,534	סך הכל נכסי חוב אחרים שאינם ניתנים להמרה
708,132	771,532	סך הכל נכסי חוב סחירים
		(*) סך הכל השווי ההוגן של נכסי החוב הסחירים המוחזקים לפדיון:
44,620	85,254	נכסי חוב אחרים:
		שאינם ניתנים להמרה

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ג. נכסי חוב שאינם סחירים

ההרכב:

שווי הוגן		ערך בדוחות הכספיים	
2011	2012	2011	2012
אלפי ש"ח			
64,085	70,265	60,124	67,386
32,865	27,304	31,363	25,187
45,177	48,317	45,177	48,317
142,127	145,886	136,664	140,890

מוצגים כהלוואות וחייבים:

אגרות חוב

פקדונות בבנקים

הלוואות

סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים

ד. פרטים בדבר ריבית והצמדה בגין נכסי חוב

נכסי חוב סחירים

בסיס הצמדה:

צמוד למדד

שקלי

צמוד מט"ח

31 בדצמבר	
2011	2012
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

4.10	3.93
4.95	4.82
5.27	4.64

31 בדצמבר	
2011	2012
ריבית אפקטיבית	
אחוזים	

4.76	4.78
-	6.50

נכסי חוב שאינם סחירים

בסיס הצמדה:

צמוד למדד

שקלי

ה. מניות

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
262	5,926

סחירות -
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (שיועדו בעת ההכרה לראשונה)

ו. השקעות פיננסיות אחרות

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
19,589	40,836

סחירות -
מוצגות בשווי הוגן דרך רווח או הפסד (יועדו בעת ההכרה לראשונה)

השקעות פיננסיות אחרות כוללות בעיקר השקעות בתעודות סל, מוצרים מובנים וקרנות נאמנות.

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ז. שיעורי הריבית ששימשו בקביעת השווי ההוגן

השווי ההוגן של נכסי חוב פיננסיים שאינם סחירים אשר מידע לגבי השווי ההוגן ניתן לצרכי באור בלבד נקבעים באמצעות הוון אומדן תזרימי המזומנים הצפויים בגינם. שיערי ההוון מתבססים בעיקרם על התשואות של אגרות חוב ממשלתיות והמרווחים של אגרות חוב קונצרני כפי שנמדדו בבורסה לנ"ע בתל אביב. ציטוטי המחירים ושיעורי הריבית ששימשו להוון נקבעים על ידי חברה שזכתה במכרז, שפורסם על ידי משרד האוצר, להקמה ולתפעול של מאגר ציטוטי מחירים ושיערי ריבית לגופים מוסדיים. החל מיום 20 במרס, 2011, מספקת קבוצת מרווח הוגן ציטוטי מחירים ושיעורי ריבית הוון לגופים מוסדיים לשערוך נכסי חוב לא סחירים (להלן - מודל מרווח הוגן). מאותו מועד הפסיקה קבוצת שיערי ריבית לספק ציטוטים אלו לגופים המוסדיים. מודל מרווח הוגן בעיקרו אינו מתבסס על דירוג האשראי של הנכס אלא על חלוקת השוק הסחיר לעשירונים בהתאם לתשואה לפדיון של נכסי החוב וקביעת מיקום הנכס הלא סחיר באותם עשירונים וזאת בהתאם לפרמיית הסיכון הניגזרת ממחירי עסקאות/הנפקות בשוק הלא סחיר והמעבר למודל מרווח הוגן ייושם כשינוי אומדן. אין השפעה מהותית על הדוחות הכספיים כתוצאה מיישום המודל החדש לראשונה ביום המעבר.

בעקבות פסק דין של בית המשפט העליון אשר הורה על ביטול המכרז בו זכתה קבוצת מרווח הוגן פורסם מכרז חדש. ביום 15 באוקטובר, 2012 הודיע משרד האוצר שקבוצת "שיערי ריבית" זכתה במכרז האמור. הקבוצה הזוכה תהיה אחראית על המתודולוגיה לקביעת מחירים ושיעורי ריבית להוון תזרימי המזומנים של נכסי חוב לא סחירים. בשלב זה אין ביכולת החברה להעריך את השפעת השינוי הצפוי במתודולוגיה על השווי ההוגן של נכסי חוב לא סחירים והאם תהיה השפעה כאמור.

בהתאם למכתב שפרסם משרד האוצר תמשיך מרווח הוגן לספק שירותים אלו עד ליום 30 באפריל 2013 והמעבר לשערוך המתבסס על ציטוטי שיערי ריבית יהיה ביום ה-22 באפריל, 2013 כאשר הציטוטים שתספק מרווח הוגן בע"מ החל מאותו יום ישמשו לצורכי בדיקות ובקרה.

להלן שיעורי הריבית עבור נכסי חוב שאינם סחירים, אשר חושבו בהתאם למח"מ ממוצע של טווח הדירוג:

31 בדצמבר		
2011	2012	
אחוזים		
1.23-3.92	0.46-5.56	AA- ומעלה
3.21-3.61	0.78	BBB עד A+

(*) המקורות לרמת הדירוג בישראל הינן חברות הדירוג "מעלות" ו"מדורג". נתוני חברת מדורג הועברו לסמלי הדירוג לפי מקדמי המרה מקובלים. כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמה: דירוג A כולל A- ועד A+.

ח. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות

על-פי התיקון ל- IFRS 7 החברה נדרשת להציג את המכשירים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן בחלוקה ל-3 רמות של מדרג שווי הוגן:

- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
- רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
- רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.

באור 10: - פירוט השקעות פיננסיות (המשך)

ח. שווי הוגן של נכסים פיננסיים בחלוקה לרמות (המשך)

השווי ההוגן של כל הנכסים הפיננסיים המוצגים בשווי הוגן בחברה נמדד על פי רמה 1 (השנה ואשתקד).

היתרה בדוחות הכספיים של מזומנים, פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה ונכסי מיסים שוטפים תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 11: - מזומנים ושווי מזומנים

31 בדצמבר	
2012	2011
אלפי ש"ח	
78,838	176,010
68,497	-
147,335	176,010

מזומנים ופקדונות למשיכה מיידית
פקדונות לזמן קצר

המזומנים ושווי מזומנים בתאגידים הבנקאיים נושאים ליום הדיווח ריבית שוטפת המבוססת על שיעורי ריבית בגין הפקדות בנקאיות יומיות (1.47% - 1.43%).

פקדונות לזמן קצר המופקדים בתאגידים בנקאיים הינם לתקופות של בין שבוע לשלושה חודשים. הפקדונות נושאים ריביות בשיעורים 1.92% - 0.66%.

באשר לתנאי הצמדה וריבית של המזומנים ופקדונות למשיכה מיידית, ראה באור 25 להלן.

באור 12: - הון ודרישות הון

א. הרכב הון המניות

31 בדצמבר, 2012 ו-2011	
רשום	מונפק ונפרע
מספר המניות	
50,000,000	41,764,000

מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א

ב. התנועה בהון המניות

בחודש מרס 2011 הנפיקה החברה 10,000 אלפי מניות הטבה בנות 1 ש"ח ע.ג. כ"א.

ג. זכויות הנלוות למניות

למחזיקי המניות זכויות הצבעה באסיפה הכללית, זכות לדיבידנד, זכויות בפירוק החברה וזכות למינוי הדירקטורים בחברה.

ד. קרן הערכה מחדש

קרן הערכה מחדש משמשת לרישום התאמות בשווי ההוגן (בניכוי השפעת המס) של רכוש קבוע וירידות ערך עד למידה שהן מתייחסות לעליית ערך שנרשמה בגין אותו נכס בקרנות הון.

ה. ניהול ודרישות הון

1. מדיניות ההנהלה היא להחזיק בסיס הון איתן, במטרה לשמר את יכולת החברה להמשיך את פעילותה, כדי שתוכל להניב תשואה לבעלי מניותיה וכן על מנת לתמוך בפעילות עסקית עתידית. החברה כפופה לדרישות הון הנקבעות על ידי המפקח.

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון (המשך)

2. להלן נתונים בדבר ההון הנדרש והקיים של החברה בהתאם לתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (הון עצמי מינימלי הנדרש ממבטח), התשנ"ח-1998, על תיקוניהן (להלן - תקנות ההון) והנחיות המפקח.

31 בדצמבר		
2011	2012	
אלפי ש"ח		
204,682	210,005	הסכום הנדרש על פי תקנות והנחיות המפקח (א)
		הסכום הקיים המחושב על פי תקנות ההון:
184,936	191,271	הון ראשוני בסיסי
31,884	8,053	הון משני נחות - כתבי התחייבות נדחים (ב)
-	10,000	הון משני מורכב
31,884	18,053	סך הכל הון משני
-	30,000	הון שלישוני מורכב
31,884	48,053	סך הכל הון משני ושלישוני מורכב
216,820	239,324	סך ההון הקיים המחושב על פי תקנות ההון
12,138	29,319	עודף (*)
-	(8,053)	פעולה לאחר תאריך הדיווח שהשפיעה על ההון המוכר: הון משני נחות שהפך לא מוכר
12,138	21,266	עודף בהתחשב באירוע לאחר תאריך הדיווח (*)

(*) מלבד הדרישות הכלליות בחוק החברות, חלוקת דיבידנד מעודפי הון בחברת ביטוח כפופה גם לדרישות נזילות ועמידה בכללי תקנות ההשקעה.

		(א) הסכום הנדרש כולל דרישות הון בגין:
126,316	132,308	פעילות בביטוח כללי
22,221	22,822	פעילות בביטוח חיים
28	94	נכסים בלתי מוכרים כהגדרתם בתקנות ההון
6,318	6,592	סיכונים קטסטרופה בביטוח כללי
19,763	20,721	סיכונים תפעוליים
30,036	27,468	נכסי השקעה ונכסים אחרים
204,682	210,005	סך כל הסכום הנדרש על פי תקנות ההון המתוקנות

(ב) כולל כתבי התחייבות נדחים שהונפקו עד ליום 31 בדצמבר, 2010 ומהווים הון משני נחות, כהגדרתו בסעיף 3 להלן.
בעניין זה ראה גם באור 16 להלן.

באור 12: - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון (המשך)

3. הרכב ההון של מבטח

חוזר המפקח, מחודש אוגוסט 2011, קובע כללים למבנה הון עצמי מוכר של מבטח, וכן מסגרת עקרונות להכרה ברכיבי הון שונים ולסיווגם לרובדי ההון השונים, כדלהלן:

(1) הון ראשוני - כולל הון ראשוני בסיסי (בגובה ההון המיוחס לבעלי המניות של החברה), שטרי הון צמיתים או מניות בכורה לא צוברות ומכשירי הון ראשוני מורכב. מכשירי ההון הראשוני המורכב כוללים מכשירים פיננסיים שהינם זמינים לספוג את הפסדי המבטח באמצעות ביטול תשלומי ריבית ודחיית תשלומי קרן ופרעונם נדחה בפני כל התחייבויות המבטח ובנסיבות מסוימות {הון עצמי מוכר קיים נמוך מהנדרש} קרן המכשיר תמחק או תומר למניות רגילות. מועד הפרעון הראשון של מכשירים אלה יבוא לאחר פרעון ההתחייבויות הביטוחיות המאוחרות ביותר או 49 שנים, כמוקדם שביניהם, אך לא קודם לתום 10 שנים ממועד ההנפקה.

(2) הון משני - כולל מכשירים פיננסיים שהינם זמינים לספוג את הפסדי המבטח באמצעות דחיית תשלומי קרן וריבית, ושפרעונם נדחה בפני כל חוב אחר למעט בפני הון ראשוני. מועד הפרעון הראשון של מכשירי ההון המשני יבוא לאחר תום תקופה המשקפת ממוצע משוקלל של התקופות לפרעון ההתחייבויות הביטוחיות בתוספת שנתיים, או 20 שנים כמוקדם שביניהם, אך לא קודם לתום 8 שנים ממועד ההנפקה.

(3) הון שלישוני - כולל מכשירים פיננסיים שהינם זמינים לספוג את הפסדי המבטח באמצעות דחיית תשלומי קרן בלבד, ושפרעונם נדחה בפני כל חוב אחר למעט בפני הון ראשוני (אם כי ניתן לקבוע שלא יידחה גם בפני הון משני אחר או הון שלישוני). מועד הפרעון הראשון של מכשירי ההון השלישוני אינו מוקדם לתום 5 שנים מיום הנפקתו.

לעניין זה, התחייבויות ביטוחיות כוללות התחייבויות שאינם תלויות תשואה ובניכוי חלקם של מבטחי משנה.

ההון העצמי המוכר של המבטח הוא סכום הרכיבים ומכשירים הכלולים ברבדים השונים בשיעורים הבאים:

- א. שיעורם הכולל של רכיבי ומכשירי הון הנכללים בהון הראשוני לא יפחת מ-60% מסך ההון העצמי של המבטח.
- ב. שיעורם הכולל של רכיבי ומכשירי הון הנכללים בהון הראשוני הבסיסי לא יפחת מ-70% מסך ההון הראשוני
- ג. שיעורם הכולל של מכשירי הון ראשוני מורכב לא יעלה על 20% מסך ההון הראשוני.
- ד. שיעורם הכולל של רכיבי ומכשירי הון הנכללים בהון השלישוני לא יעלה על 15% מסך ההון העצמי של מבטח.

החוזר כולל הוראת שעה לעניין הרכב ההון העצמי של מבטח בתקופה שמיום 30 בספטמבר, 2011 ועד למועד יישומה של הדיקטיבה, כהגדרתה בסעיף 5 להלן, בישראל במועד עליו יודיע המפקח לפיה הוראות החוזר יכנסו לתוקף בהדרגה.

באור 12: - הון עצמי ודרישות הון (המשך)

ה. ניהול ודרישות הון (המשך)

3. הרכב ההון של מבטח (המשך)

כמו כן נקבע בהוראת השעה כי שיעורם הכולל של מכשירי הון הנכללים ב"הון משני נחות" לא יעלה על 50% מההון הבסיסי. הון משני נחות מוגדר כסך הרכיבים הבאים:

(1) כתבי התחייבות נדחים, בין שניתנים להמרה במניות ובין שלא ניתנים להמרה במניות, שהונפקו לתקופה של 5 שנים לפחות, ותקופת פרעונם בעוד שנתיים לפחות לאחר תאריך הדוח, ובלבד שלא הוצאו לבעל שליטה;

(2) כתבי התחייבות נדחים שהונפקו לבעלי שליטה והם צמודים למדד המחירים לצרכן לכל היותר, אך אינם נושאים ריבית ושמועד הפרעון שלהם לא פחות משנתיים לאחר תאריך הדוח.

בנוסף להוראת השעה כולל החוזר הוראות מעבר כדלהלן:

- א. הון משני נחות אשר הונפק עד ליום 31 בדצמבר, 2009 יוכר עד למועד פרעונו הסופי בתנאים בהם הוכר עד לפרסום חוזר זה.
- ב. הון משני נחות אשר הונפק מיום 1 בינואר, 2010 ואילך לא יוכר עם יישומה של הדירקטיבה בישראל או מיום 31 בינואר 2013, לפי המוקדם.
- ג. מכשירי הון ראשוני מורכב, משני מורכב ושלישוני מורכב אשר הונפקו מיום 1 בינואר 2010 ואילך ואשר אושרו על-ידי המפקח, יוכרו עד למועד פרעונם הסופי בתנאים בהם הונפקו ובהתאם למגבלות השיעורים החלים על הרבדים השונים.
- ד. מכשירי הון ראשוני מורכב, משני מורכב ושלישוני מורכב, אשר יונפקו ממועד תחילתו של החוזר בתנאים הקבועים בו, יוכרו במלואם עם יישומה של הדירקטיבה בישראל עד למועד פרעונם.

4. בחודש מרס 2010 פורסם מכתב הבהרה שענינו קריטריונים לאישור חלוקת דיבידנד על ידי מבטח (להלן - המכתב).

בהתאם למכתב חברת ביטוח תהיה רשאית להגיש בקשה לקבלת אישור המפקח לחלוקת דיבידנד, החל מיום פרסום הדוחות התקופתיים לשנת 2009, בכפוף לקיום הון עצמי כמפורט בהבהרה וכן בהגשת תחזית רווח שנתית לשנים 2011 ו-2012, תוכנית שרות חוב מעודכנת ומאושרת בידי דירקטוריון חברת ההחזקות המחזיקה בחברת הביטוח, תוכנית פעולה אופרטיבית לגיוס הון שאושרה בידי דירקטוריון חברת הביטוח ופרוטוקול הדיון בדירקטוריון חברת הביטוח בו אושרה חלוקת הדיבידנד.

יחד עם זאת נאמר במכתב כי חברה אשר סך ההון העצמי שלה, לאחר חלוקת הדיבידנד, גבוה מ-110% מהסכום הנדרש במכתב, תהא רשאית לחלק דיבידנד ללא צורך בקבלת אישורו מראש של המפקח, ובלבד שמסרה למפקח הודעה על כך וכן את המסמכים הנדרשים טרם חלוקת הדיבידנד.

בחודש דצמבר 2011 פרסם המפקח מכתב (להלן - ההבהרה השניה) המאריך את תוקף ההגבלה על חלוקת דיבידנד, כולל את הקריטריונים המוזכרים במכתב בתוספת דרישה לאישור תוכנית שרות החוב גם על ידי דירקטוריון חברת הביטוח וכן דרישה לפיה לאחר אישור המפקח יעמוד היחס המינימלי שבין ההון העצמי הקיים לאחר חלוקת דיבידנד לבין הסכום הנדרש על שיעור של 105%. לגבי חלוקת דיבידנד ללא צורך בקבלת אישור מראש של המפקח עודכן היחס שבין סך ההון העצמי לאחר חלוקת הדיבידנד לבין הסכום הנדרש בהבהרה השנייה לשיעור של 115% (במקום 110%).

באור 12: - הון ודרישות הון (המשך)

ד. ניהול ודרישות הון (המשך)

5. ביום 10 ביולי, 2007 אימץ האיחוד האירופי נוסח מוצע לדירקטיבה Solvency II (להלן - "הדירקטיבה"). הדירקטיבה מהווה שינוי יסודי ומקיף של הרגולציה הנוגעת להבטחת כושר הפרעון והלימות ההון של חברות הביטוח במדינות האיחוד.

הדירקטיבה מבוססת על שלושה נדבכים: דרישות כמותיות, דרישות איכותיות ודרישות גילוי. החברה בתהליך יישום הדירקטיבה המוצעת בלוחות הזמנים שנקבעו.

בחודש ספטמבר 2012 פרסם אגף שוק ההון, הביטוח והחיסכון במשרד האוצר (להלן - "האגף") מכתב בעניין משטר כושר פירעון ישראלי (להלן - "המכתב"). בהתאם למכתב האגף מתכוון לפתח משטר כושר פירעון מבוסס סיכונים ברוח סולבנסי II וזאת עקב אי וודאות בנוגע ללוחות הזמנים ליישום הדירקטיבה באירופה.

המכתב נוקב ברשימת דיווחים שחברות הביטוח תידרשנה להגיש לאגף בשנים 2012 עד 2014 שבעקבותיהם הממונה יבחן את נאותות ההון הנדרש מכל חברת ביטוח ובמקרה הצורך יחליט, במהלך שנת 2015 ולאחר הסדרת סמכויותיו, על דרישות הון נוספת (תוספת הון). החלטות הממונה על תוספת הון יתבססו על דיווחי החברות ועל איכות הממשל התאגידי וניהול הסיכונים בחברה.

6. בחודש יוני 2008 פורסם חוזר בדבר אופן יישום כללי המדידה וההצגה לפי ה- IFRS לצורך חישוב ההון הנדרש וההון המוכר של חברות ביטוח. מטרת החוזר הייתה לקבוע הוראות לעניין אופן יישום תקנות ההון לגבי השקעות בחברות מוחזקות (לרבות חברות ביטוח וחברות מנהלות שבשליטת חברת הביטוח). על פי החוזר דרישות ההון לפי תקנות ההון יוסיפו להיות מבוססות על דוחות סולו. לצורך חישוב ההון המוכר לפי תקנות ההון, ההשקעה של חברת ביטוח בחברת ביטוח או בחברה מנהלת נשלטת וכן בחברות מוחזקות אחרות תחושב על בסיס אקוויטי בשרשור מלא.

לגבי ההון העצמי הכלול בתמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - "סולו") בהתאם להוראות החוזר האמור, ראה נספח א' לדוחות כספיים אלו.

7. בחודש יולי 2012, פרסם המפקח הבהרות לעניין חישוב דרישות הון של חברות הביטוח (להלן - "ההבהרות") שעיקרן: הבהרות בנוגע להון נדרש בגין השקעות, דרישות הון בגין סיכון תפעולי, גירעון או עודף שנוצר בפוליסות משתתפות ברווחים, סיווג מכשירים פיננסיים נגזרים, דיווח אודות התחייבויות להשקעה בקרנות השקעה, דירוג חיצוני ועודף/גרעון בהון של חברות ביטוח בשל פעולות שבין תאריך הדוח לתאריך הפרסום. ליום 31 בדצמבר, 2012 החברה מיישמת בחישוב דרישות ההון את הסעיפים בהבהרות.

8. בחודש יולי 2012 נכנסו לתוקפן תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים), התשע"ב-2012 (להלן - "תקנות ההשקעה") וכן פורסם הנוסח הסופי של חוזר "כללי השקעה החלים על גופים מוסדיים" (להלן - "חוזר ההשקעה") (תקנות ההשקעה וחוזר ההשקעה יקראו "כללי ההשקעה החדשים").

כללי ההשקעה החדשים כוללים, בין היתר, שינויים לעומת מגבלות ההשקעה הקיימות, לגבי שינויים אלו קיימות הוראות מעבר.

לחברה השקעות ונכסים אשר בהתאם לכללי ההשקעה החדשים היא תצטרך לפעול ביחס אליהם על פי הוראות המעבר. במידה והחברה תמשיך ותחזיק בהשקעות הללו לאחר תקופת המעבר הן תחשבנה כנכסים לא מוכרים אשר יגדילו את דרישות ההון מהחברה ובמקרים מסוימים החברה עשויה להידרש להעמידם כנגד עודפי הון בלבד. במקרים אלו, סכומי השקעות יהיו עודפים שאינם ניתנים לחלוקה.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח

א. הרכב ההתחייבויות

31 בדצמבר					
2011	2012	2011	2012	2011	2012
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
920,793	969,207	67,513	66,785	988,306	1,035,992
382	555	2,646	3,840	3,028	4,395
921,175	969,762	70,159	70,625	991,334	1,040,387

ביטוח כללי (ב)

ביטוח חיים (ג)

ב. ביטוח כללי

1. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי סוגים

31 בדצמבר					
2011	2012	2011	2012	2011	2012
שייר		ביטוח משנה אלפי ש"ח		ברוטו	
74,175	68,193	800	835	74,975	69,028
107,857	60,277	-	-	107,857	60,277
586,087	657,149	33,413	29,939	619,500	687,088
768,119	785,619	34,213	30,774	802,332	816,393
85,062	93,723	11,255	13,805	96,317	107,528
2,054	-	-	-	2,054	-
65,558	89,865	22,045	22,206	87,603	112,071
152,674	183,588	33,300	36,011	185,974	219,599
920,793	969,207	67,513	66,785	988,306	1,035,992
7,766	7,038	155	144	7,921	7,182
17,812	17,902	2,660	2,629	20,472	20,531
25,578	24,940	2,815	2,773	28,393	27,713
760,353	778,581	34,058	30,630	794,411	809,211
134,862	165,686	30,640	33,382	165,502	199,068
895,215	944,267	64,698	64,012	959,913	1,008,279

ענפי רכב חובה וחבויות

הפרשה לפרמיה שטרם

הורווחה

עודף הכנסות על הוצאות

(צבירה)

תביעות תלויות

סך ענפי רכב חובה וחבויות

(ראה 3 להלן)

ענפי רכוש ואחרים

הפרשה לפרמיה שטרם

הורווחה

הפרשה לפרמיה בחסר

תביעות תלויות

סך ענפי רכוש ואחרים (ראה

4 להלן)

סה"כ התחייבויות בגין חוזי

ביטוח הכלולים במגזר

ביטוח כללי

הוצאות רכישה נדחות:

ענפי רכב חובה וחבויות

ענפי רכוש ואחרים

סך הכל הוצאות רכישה

נדחות

התחייבויות בגין חוזי ביטוח

כללי בניכוי הוצאות

רכישה נדחות:

ענפי רכב חובה וחבויות

ענפי רכוש ואחרים

סה"כ התחייבויות בחוזי

ביטוח כללי בניכוי

הוצאות רכישה נדחות

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

2. ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי לפי שיטות חישובן

31 בדצמבר						
2011	2012	2011	2012	2011	2012	
שייר		ביטוח משנה		ברוטו		
		אלפי ש"ח				
						<u>הערכות אקטואריות</u>
-	690,978	-	22,412	-	713,390	ד"ר סטיוארט קוטס
589,648	-	21,621	-	611,269	-	מר גיל מזרחי
5,953	5,333	-	-	5,953	5,333	מר דב רפאל
595,601	696,311	21,621	22,412	617,222	718,723	סה"כ הערכות אקטואריות
						<u>הפרשות על בסיס הערכות אחרות</u>
						הערכת מחלקת תביעות בגין התביעות התלויות הידועות
37,472	29,329	33,837	29,733	71,309	59,062	תוספת לתביעות התלויות בגין תביעות שאירעו אך טרם דווחו (IBNR)
16,905	18,781	-	-	16,905	18,781	הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה
159,237	161,916	12,055	14,640	171,292	176,556	הפרשה לפרמיה בחסר
2,054	-	-	-	2,054	-	הערכות אחרות
1,667	2,593	-	-	1,667	2,593	עודף הכנסות על הוצאות (צבירה)
107,857	60,277	-	-	107,857	60,277	
						סך כל התחייבויות הביטוח בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזר ביטוח כללי
920,793	969,207	67,513	66,785	988,306	1,035,992	

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

3. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ענפי רכב חובה וחבויות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2011	2012	2011	2012	2011	2012
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
		אלפי ש"ח			
791,542	760,353	45,131	34,058	836,673	794,411
יתרה לתחילת השנה					
139,442	161,783	4,815	4,369	144,257	166,152
עלות התביעות המצטברת בגין שנת חיתום שוטפת					
27,107	22,378	1,127	482	28,234	22,860
שינוי ביתרות לתחילת שנה כתוצאה מהצמדה למדד ורווח השקעתי לפי הנחת ההיוון הגלומה התחייבויות שינוי באומדן עלות התביעות המצטברת בגין שנות חיתום קודמות					
52,913	58,164	(5,093)	948	47,820	59,112
סך השינוי בעלות התביעות המצטברת					
219,462	242,325	849	5,799	220,311	248,124
תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:					
4,470	4,553	233	431	4,703	4,984
178,364	171,964	11,689	8,796	190,053	180,760
בגין שנת חיתום שוטפת					
182,834	176,517	11,922	9,227	194,756	185,744
בגין שנות חיתום קודמות					
37,334	15,436	-	-	37,334	15,436
סך תשלומים לשנה					
(86,891)	(40,514)	-	-	(86,891)	(40,514)
(18,260)	(22,502)	-	-	(18,260)	(22,502)
צבירה בגין שנת חיתום שוטפת					
(67,817)	(47,580)	-	-	(67,817)	(47,580)
צבירה שנוקפה לרווח בגין שנת החיתום ששוחזרה					
760,353	778,581	34,058	30,630	794,411	809,211
יתרת לסוף השנה					
יתרת השינוי בצבירה לשנה					

(*) בשנת 2011 עברה החברה מחישוב צבירה על בסיס ארבע שנתי לחישוב על בסיס שלוש שנתי, ולפיכך התנועה בשנת 2011 כוללת שחרור של שנות החיתום 2007 ו-2008.

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות, הפרשה לפרמיה בחסר, צבירה, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.

2. עלות התביעות המצטברת (Ultimate) הינה: יתרת תביעות תלויות (ללא צבירה), הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בתוספת סך תשלומי התביעות כולל הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.

3. התשלומים כוללים הוצאות עקיפות לשוב תביעות (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות החיתום.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

4. תנועה בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח הכלולים במגזרי ביטוח כללי, בניכוי הוצאות רכישה נדחות

ענפי רכוש ואחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
שייר		ביטוח משנה		ברוטו	
2011	2012	2011	2012	2012	2012
אלפי ש"ח					
121,792	134,862	51,421	30,640	173,213	165,502
יתרה לתחילת השנה					
228,069	285,701	8,954	12,411	237,023	298,112
עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח					
(5,604)	6,714	(9,775)	1,494	(15,379)	8,208
שינוי בעלות התביעות המצטברות בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח					
222,465	292,415	(821)	13,905	221,644	306,320
סך השינוי בעלות התביעות המצטברות					
172,075	206,576	5,306	6,592	177,381	213,168
תשלומים לשוב תביעות במהלך השנה:					
42,316	61,531	14,876	7,153	57,192	68,684
בגין אירועים של שנת הדוח					
214,391	268,107	20,182	13,745	234,573	281,852
בגין אירועים שקדמו לשנת הדוח					
4,996	6,516	222	2,582	5,218	9,098
סך תשלומים					
134,862	165,686	30,640	33,382	165,502	199,068
שינוי בהפרשה לפרמיה שטרם הורווחה ופרמיה בחסר, נטו מהוצאות רכישה נדחות					
יתרה לסוף השנה					

1. יתרות הפתיחה והסגירה כוללות: תביעות תלויות בתוספת הפרשה לפרמיה בחסר, פרמיה שטרם הורווחה ובניכוי הוצאות רכישה נדחות.
2. עלות התביעות המצטברת בגין אירועים בשנת הדוח כוללת את יתרת התביעות התלויות לסוף שנת הדוח בתוספת סך תשלומי התביעות בתקופת הדוח לרבות הוצאות ישירות ועקיפות לשוב תביעות.
3. התשלומים ליישוב תביעות כוללים הוצאות ישירות ועקיפות ליישובן (הנהלה וכלליות הנרשמות בתביעות) בייחוס לשנות הנזק.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

5. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2012										
שנת חיתום										
סה"כ	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2012 (*)										
	4,984	4,771	2,145	3,101	4,218	8,682	4,577	2,749	392	1,921
		18,550	17,142	25,813	22,327	32,636	28,474	22,335	10,247	5,858
			38,151	53,536	56,688	63,366	61,556	47,426	28,140	18,159
				97,513	94,980	103,123	92,487	76,815	44,799	37,793
					126,934	131,937	129,736	95,513	58,661	47,981
						155,352	168,483	115,869	69,157	57,532
							187,223	136,020	78,988	67,548
								146,823	87,417	75,236
									93,912	86,556
										96,731
	181,588	184,210	174,665	218,496	235,940	230,408	220,241	166,203	124,885	104,171
		180,598	173,527	219,033	238,797	232,272	215,972	161,518	121,693	117,009
			177,116	223,731	254,179	239,899	224,062	166,083	122,150	116,204
				197,722	215,927	246,753	233,564	173,385	124,600	127,121
					229,081	213,432	208,245	150,820	99,531	127,396
						216,213	216,419	155,243	99,396	93,770
							226,130	157,706	99,114	92,933
								163,104	98,083	93,201
									100,772	100,411
										100,484
(54,059)					(13,154)	(2,781)	(17,885)	(12,284)	(1,241)	(6,714)
(5.51%)					(6.09%)	(1.30%)	(8.59%)	(8.14%)	(1.25%)	(7.16%)
1,772,808	181,588	180,598	177,116	197,722	229,081	216,213	226,130	163,104	100,772	100,484
966,173	4,984	18,550	38,151	97,513	126,934	155,352	187,223	146,823	93,912	96,731
806,635	176,604	162,048	138,965	100,209	102,147	60,861	38,907	16,281	6,860	3,753
2,576										
809,211										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

חוסר לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2012

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2012

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2002

סה"כ התחייבויות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2012

(*)

הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**)

אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***)

עודף בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה לאחר שחרור הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון לתאריך הדוח.

במהלך שנת 2008 עברה החברה לחישוב צבירה על בסיס ארבע שנתי מצטבר. במהלך שנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

6. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענפי ביטוח רכב חובה וחבויות

31 בדצמבר 2012										
שנת חיתום										
סה"כ	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2012 (*)										
	4,553	4,534	2,041	2,934	4,044	8,682	4,577	2,749	392	1,921
		18,061	16,786	25,460	21,929	32,528	28,474	22,335	10,247	3,163
			37,579	53,125	55,794	63,058	61,520	47,426	28,140	15,464
				92,536	94,060	102,663	92,145	76,773	44,799	29,320
					125,730	131,080	129,390	95,044	58,640	39,508
						154,261	160,977	114,760	68,898	49,013
							179,647	134,073	78,643	58,401
								144,694	87,069	63,516
									93,564	72,000
										79,231
	177,219	179,326	170,663	213,527	233,678	228,951	217,378	166,203	124,874	108,258
		177,182	169,923	212,221	231,215	228,638	213,697	161,518	121,067	104,778
			173,887	216,076	241,573	234,812	217,903	167,125	121,454	105,894
				183,694	206,165	240,366	224,647	171,024	124,285	111,113
					220,414	207,148	198,035	148,961	98,667	110,945
						212,954	208,619	153,321	96,104	79,472
							218,264	155,636	96,346	77,658
								160,863	97,737	76,164
									100,425	81,345
										81,057
(55,529)					(14,249)	(5,806)	(20,229)	(11,902)	(1,758)	(1,585)
(5.92%)					(6.91%)	(2.80%)	(10.21%)	(7.99%)	(1.78%)	(1.99%)
1,705,959	177,219	177,182	173,887	183,694	220,414	212,954	218,264	160,863	100,425	81,057
929,856	4,553	18,061	37,579	92,536	125,730	154,261	179,647	144,694	93,564	79,231
776,103	172,666	159,121	136,308	91,158	94,684	58,693	38,617	16,169	6,861	1,826
2,478										
778,581										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

חוסר לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

עלות תביעות מצטברות ליום 31 בדצמבר, 2012

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2012

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2002

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענפי רכב חובה וחבויות

בניכוי הוצאות רכישה נדחות ליום 31 בדצמבר, 2012

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) עודף בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה לאחר שחרור הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון לתאריך הדוח.

במהלך שנת 2008 עברה החברה לחישוב צבירה על בסיס ארבע שנתי מצטבר. במהלך שנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

7. בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2012										
שנת חיתום										
סה"כ	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2012 (*)										
	4,261	4,237	1,675	2,463	3,834	8,583	4,537	2,735	375	1,882
		17,308	14,714	22,618	19,818	31,292	28,224	21,979	9,809	5,362
			33,754	46,388	51,283	58,930	60,242	46,101	26,544	17,092
				85,238	84,983	96,349	89,407	73,042	41,933	35,499
					112,949	122,989	123,692	89,399	54,235	43,858
						144,731	158,872	108,402	62,705	51,601
							175,495	127,514	71,620	60,262
								137,803	79,186	66,908
									85,318	69,043
										75,983
	173,690	177,371	160,724	197,484	220,801	218,948	213,624	160,301	119,200	96,124
		174,071	160,524	196,833	219,992	219,550	209,853	156,348	115,973	104,630
			163,958	201,137	225,457	225,157	216,753	155,592	113,464	106,191
				174,415	186,057	227,374	221,652	158,958	113,774	111,236
					197,733	195,290	192,296	137,743	86,989	112,935
						197,815	200,864	144,174	88,191	76,047
							211,697	147,359	87,831	76,080
								151,991	87,498	74,741
									89,893	78,995
										79,028
(53,735)					(11,676)	(2,525)	(19,401)	(14,248)	(2,904)	(2,981)
(6.15%)					(6.28%)	(1.29%)	(10.09%)	(10.34%)	(3.34%)	(3.92%)
1,614,291	173,690	174,071	163,958	174,415	197,733	197,815	211,697	151,991	89,893	79,028
872,840	4,261	17,308	33,754	85,238	112,949	144,731	175,495	137,803	85,318	75,983
741,451	169,429	156,763	130,204	89,177	84,784	53,084	36,202	14,188	4,575	3,045
2,555										
744,006										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)
לאחר שנתיים
לאחר שלוש שנים
לאחר ארבע שנים
לאחר חמש שנים
לאחר שש שנים
לאחר שבע שנים
לאחר שמונה שנים
לאחר תשע שנים
לאחר עשר שנים

חוסר לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2012
תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2012

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2002

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות רכישה נדחות, ברוטו ליום 31 בדצמבר, 2012

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

(***) עודף בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה לאחר שחרור הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון לתאריך הדוח.

במהלך שנת 2008 עברה החברה לחישוב צבירה על בסיס ארבע שנתי מצטבר. במהלך שנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ב. ביטוח כללי (המשך)

8.

בדיקת התפתחות הערכת התחייבויות בגין חוזי ביטוח בניכוי הוצאות רכישה נדחות, בשייר עצמי, בענף ביטוח רכב חובה

31 בדצמבר 2012										
שנת חיתום										
סה"כ	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003
אלפי ש"ח מותאמים למדד נובמבר 2012 (*)										
	4,261	4,237	1,675	2,463	3,834	8,583	4,537	2,735	375	1,882
		17,308	14,714	22,618	19,818	31,292	28,224	21,979	9,809	3,018
			33,754	46,388	51,283	58,930	60,242	46,101	26,544	14,748
				81,104	84,983	96,349	89,407	73,042	41,933	27,377
					112,949	122,989	123,692	89,399	54,235	35,736
						144,731	154,260	107,778	62,705	43,479
							170,883	126,057	71,620	51,554
								136,163	79,186	55,670
									85,318	57,490
										64,430
	170,452	173,570	157,677	193,784	220,801	218,948	210,760	160,301	119,200	99,624
		171,174	157,525	192,130	217,170	218,351	207,578	156,348	115,973	96,535
			161,382	196,529	221,042	222,210	211,069	156,358	113,464	96,668
				163,284	181,758	224,447	214,253	158,076	114,033	99,261
					194,455	192,435	185,008	136,660	86,454	100,021
						197,815	196,252	143,051	85,284	65,506
							207,085	145,902	85,406	64,575
								150,351	87,498	63,305
									89,893	67,331
										67,475
(59,253)					(12,697)	(5,380)	(22,077)	(13,691)	(3,439)	(1,969)
(6.99%)					(6.99%)	(2.80%)	(11.93%)	(10.02%)	(3.98%)	(3.01%)
1,573,366	170,452	171,174	161,382	163,284	194,455	197,815	207,085	150,351	89,893	67,475
850,901	4,261	17,308	33,754	81,104	112,949	144,731	170,883	136,163	85,318	64,430
722,465	166,191	153,866	127,628	82,180	81,506	53,084	36,202	14,188	4,575	3,045
2,555										
725,020										

תביעות ששולמו (מצטבר) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

אומדן תביעות מצטברות (כולל תשלומים) בסוף השנה:

לאחר שנה ראשונה (**)

לאחר שנתיים

לאחר שלוש שנים

לאחר ארבע שנים

לאחר חמש שנים

לאחר שש שנים

לאחר שבע שנים

לאחר שמונה שנים

לאחר תשע שנים

לאחר עשר שנים

חוסר לאחר שחרור הצבירה (***)

שיעור סטייה לאחר שחרור הצבירה באחוזים

עלות תביעות מצטברות, ליום 31 בדצמבר, 2012

תשלומים מצטברים עד ליום 31 בדצמבר, 2012

יתרת התביעות התלויות

תביעות תלויות בגין שנים עד וכולל שנת חיתום 2002

סה"כ התחייבות בגין חוזי ביטוח בענף רכב חובה בניכוי הוצאות

רכישה נדחות בשייר העצמי ליום 31 בדצמבר, 2012

(*) הסכומים לעיל מובאים בערכים מותאמים לאינפלציה על מנת לאפשר בחינת ההתפתחות על בסיס ערכים ריאליים.

(**) אומדן התביעות המצטברות בסוף השנה הראשונה כולל את העתודה לפרמיה שטרם הורווחה בניכוי הוצאות רכישה נדחות

(***) עודף בין הערכת התביעות המצטברות בשנה הראשונה לאחר שחרור הצבירה להערכת התביעות המצטברות נכון לתאריך הדוח.

במהלך שנת 2008 עברה החברה לחישוב צבירה על בסיס ארבע שנתי מצטבר. במהלך שנת 2011 עברה החברה לחישוב צבירה בענף רכב חובה על בסיס תלת שנתי מצטבר.

באור 13: - התחייבויות בגין חוזי ביטוח (המשך)

ג. ביטוח חיים

1. פירוט ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח לפי חשיפות

פוליסות פרט ללא מרכיב חיסכון (סיכון מוות בלבד), ברוטו:

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
3,028	4,395

לפי חשיפה ביטוחית:
התחייבויות בגין חוזי ביטוח

2. פרטים נוספים

פוליסות פרט ללא מרכיב חיסכון (סיכון מוות בלבד), ברוטו:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח		
1,790	1,704	1,313

פרמיה משוננת בגין חוזי ביטוח - עסק חדש

באור 14: - התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

הטבות לעובדים כוללות הטבות לטווח קצר, הטבות לאחר סיום העסקה והטבות בגין פיטורין.

הטבות לאחר סיום העסקה

דיני העבודה וחוק פיצויי פיטורין בישראל מחייבים את החברה לשלם פיצויים לעובד בעת פיטורין או פרישה או לבצע הפקדות שוטפות בתוכנית הפקדה מוגדרת, לפי סעיף 14 לחוק פיצויי פיטורין, התשכ"ג-1963. התחייבויות החברה בשל כך מטופלות כהטבות לאחר סיום העסקה.

חישוב התחייבות החברה בשל הטבות לעובדים מתבצע על פי הסכם העסקה בתוקף ומבוסס על משכורת העובד ותקופת העסקתו יוצרים את הזכות לקבלת הפיצויים.

ההטבות לעובדים לאחר סיום העסקה, ממומנות, בדרך כלל, על ידי הפקדות המסווגות כתוכנית להטבה מוגדרת כמפורט להלן:

תוכנית להטבה מוגדרת

תשלומי הפיצויים מטופלים על ידי הקבוצה כתוכנית להטבה מוגדרת לפיה מוכרת התחייבות בגין הטבות עובדים ובגינה הקבוצה מפקידה סכומים בפוליסות ביטוח מתאימות.

א. הרכב ההתחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
16,267	18,058
4,523	5,475
11,744	12,583

התחייבויות בגין תוכנית להטבה מוגדרת
שווי הוגן של נכסי התוכנית

סה"כ התחייבות, נטו בגין תוכניות להטבה מוגדרות

באור 14: - התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת

1. השינויים בערך הנוכחי של ההתחייבות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
15,004	16,267	יתרה ליום 1 בינואר
615	611	עלות הריבית
1,837	1,987	עלות שירות שוטף
(1,045)	(1,776)	הטבות ששולמו
(144)	969	הפסד (רווח) אקטוארי, נטו
16,267	18,058	יתרה ליום 31 בדצמבר

2. נכסי התוכנית

(א) נכסי התוכנית

נכסי התוכנית כוללים נכסים המוחזקים על ידי קרן הטבות לעובד לזמן ארוך (קופ"ג לשכירים וקרנות פנסיה) וכן פוליסות ביטוח מתאימות.

(ב) התנועה בשווי ההוגן של נכסי התוכנית

2011	2012	
אלפי ש"ח	אלפי ש"ח	
3,806	4,523	יתרה ליום 1 בינואר
(191)	(555)	פיצויים ששולמו
201	259	תשואה צפויה
(406)	7	רווח (הפסד) אקטוארי, נטו
1,113	1,241	הפקדות לתוכנית על ידי המעביד
4,523	5,475	יתרה ליום 31 בדצמבר

3. ההנחות האקטואריות העיקריות בקביעת ההתחייבות בגין תוכנית להטבה מוגדרת

31 בדצמבר		
2011	2012	
%	%	
4.3	3.7	שיעור ההיוון של התחייבויות התוכנית
4.3	3.7	שיעור התשואה הצפויה על נכסי התוכנית
4.0	4.0	שיעור עליית שכר ממוצעת צפויה

באור 14: - התחייבויות בשל הטבות לעובדים, נטו (המשך)

ב. מידע באשר לתוכניות להטבה מוגדרת (המשך)

4. הוצאות שנזקפו לרווח או הפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
	אלפי ש"ח		
1,814	1,837	1,987	עלות שירות שוטף
498	615	611	ריבית בגין ההתחייבות להטבות
143	201	259	תשואה צפויה על נכסי התוכנית
1,765	262	962	הפסד (רווח) אקטוארי, נטו שהוכר השנה
4,220	2,915	3,819	סך הוצאות בגין הטבות לעובדים (*)
192	(198)	162	תשואה בפועל על נכסי התוכנית

(*) ההוצאות נכללו בסעיף שכר עבודה ונלוות בדוחות רווח והפסד, ראה באור 22.

באור 15: - זכאים ויתרות זכות

31 בדצמבר		
2011	2012	
	אלפי ש"ח	
7,301	8,225	חברות ביטוח ותוכני ביטוח:
7,312	4,802	פיקדונות של מבטחי משנה
		חשבוניות אחרים
14,613	13,027	סך כל חברות הביטוח ותוכני ביטוח
18,276	21,623	פרמיות מראש
4,078	3,800	עובדים והתחייבויות אחרות בשל שכר ומשכורת
10,849	10,382	ספקים ונותני שירותים
2,815	2,773	הוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
4,231	4,872	סוכני ביטוח
16,376	17,716	מבוטחים
117	61	אחרים
71,355	74,254	

באור 16: - התחייבויות פיננסיות

א. פירוט התחייבויות פיננסיות

פירוט התחייבויות פיננסיות			
31 בדצמבר			
2011		2012	
שווי הוגן	ערך בספרים	שווי הוגן	ערך בספרים
אלפי ש"ח			

1. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת

51,602	47,813	77,318	67,521
--------	--------	--------	--------

כתבי התחייבות נדחים (*)

2. התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך רווח והפסד

11,560	11,560	-	-
63,162	59,373	77,318	67,521

אופציה לא סחירה על שער החליפין של הדולר

סך התחייבויות פיננסיות

(*) מזה כתבי התחייבות נדחים המהווים:

-	10,000	הון משני מורכב
-	30,000	הון שלישוני מורכב
31,884	8,053	הון משני נחות
31,884	48,053	

ב. התחייבויות פיננסיות המוצגות בעלות מופחתת - פרטים בדבר ריבית והצמדה

ריבית אפקטיבית	
31 בדצמבר	
2011	2012
אחוזים	

4.88	4.87
-	7.28

בסיס הצמדה:

צמוד למדד שקלי

ביום 27 בנובמבר, 2012 הנפיקה החברה כתב התחייבות נדחה לבנק בסך 10,000 אלפי ש"ח המהווה הון משני מורכב לעניין תקנות ההון.

כתב ההתחייבות נושא ריבית שנתית משתנה המשולמת מדי רבעון ויעמוד לפירעון (קרן) בתשלום אחד ביום 27 בנובמבר, 2020.

ביום 27 בנובמבר, 2012 הנפיקה החברה שני כתבי התחייבות נדחים לבנק בסך 10,000 אלפי ש"ח כ"א המהווים הון שלישוני מורכב לעניין תקנות ההון.

כתבי ההתחייבות נושאים ריבית שנתית משתנה המשולמת מדי רבעון ויעמדו לפירעון (קרן) בתשלום אחד ביום 27 בנובמבר, 2018 (סך של 10,000 אלפי ש"ח) וביום 27 בנובמבר, 2019 (סך של 10,000 אלפי ש"ח).

ביום 30 באוגוסט, 2012 הנפיקה החברה כתב התחייבות נדחה לבנק בסך 10,000 אלפי ש"ח המהווה הון שלישוני מורכב לעניין תקנות ההון. כתב ההתחייבות נושא ריבית שנתית משתנה המשולמת מדי רבעון ויעמוד לפירעון (קרן) בתשלום אחד ביום 27 באוגוסט, 2017.

בחודש מרס 2010 הנפיקה החברה לבנק כתב התחייבות נדחה בסך של 30 מיליוני ש"ח. כתב ההתחייבות צמוד למדד (קרן וריבית) ונושא ריבית המשולמת מדי רבעון. בחודש נובמבר 2012 פרעה החברה כ- 21 מיליוני ש"ח מכתב ההתחייבות בפרעון מוקדם. כתב ההתחייבות הנדחה מהווה הון משני נחות לעניין תקנות ההון.

בחודש אפריל 2010 הנפיקה החברה לבנק כתב התחייבות נדחה בסך של 15 מיליוני ש"ח. כתב ההתחייבות יפרע ב-8 תשלומים רבעוניים החל מחודש יולי 2013. כתב ההתחייבות צמוד למדד (קרן וריבית) ונושא ריבית המשולמת מדי רבעון. כתב ההתחייבות הנדחה מהווה הון משני נחות לעניין תקנות ההון.

באור 16: - התחייבויות פיננסיות (המשך)

- ג. שווי הוגן של התחייבויות פיננסיות המוצגות בשווי הוגן דרך דוח רווח והפסד בחלוקה לרמות על-פי התיקון ל- IFRS 7 נדרשת החברה להציג את ההתחייבויות הפיננסיות בחלוקה ל-3 רמות של מדרג שווי הוגן:
- רמה 1 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש במחירים מצוטטים (לא מתואמים) בשוק פעיל למכשירים זהים.
 - רמה 2 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים נצפים, ישירים או בלתי ישירים, שאינם כלולים ברמה 1 לעיל.
 - רמה 3 - שווי הוגן הנמדד על ידי שימוש בנתונים שאינם מבוססים על נתוני שוק נצפים.
- שווי הוגן של אופציה לא סחירה בשנת 2011 נמדד על פי רמה 2.

היתרה בדוחות הכספיים של זכאים ויתרות זכות תואמת או קרובה לשווי ההוגן שלהם.

באור 17: - פרמיות שהורווחו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2012			
ש"ח	ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	
1,538	10,122	8,584	פרמיות בביטוח חיים
522,210	553,450	31,240	פרמיות בביטוח כללי
523,748	563,572	39,824	סה"כ פרמיות
(2,679)	(5,264)	(2,585)	שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
521,069	558,308	37,239	סה"כ פרמיות שהורווחו
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2011			
ש"ח	ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	
1,754	7,599	5,845	פרמיות בביטוח חיים
471,592	498,881	27,289	פרמיות בביטוח כללי
473,346	506,480	33,134	סה"כ פרמיות
(11,233)	(11,659)	(426)	שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
462,113	494,821	32,708	סה"כ פרמיות שהורווחו
לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2010			
ש"ח	ברוטו	ביטוח משנה אלפי ש"ח	
935	3,835	2,900	פרמיות בביטוח חיים
398,416	431,086	32,670	פרמיות בביטוח כללי
399,351	434,921	35,570	סה"כ פרמיות
2,781	7,955	5,174	שינוי ביתרת הפרמיה שטרם הורווחה
402,132	442,876	40,744	סה"כ פרמיות שהורווחו

באור 18: - רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח			
<u>רווחים מנכסים המוחזקים כנגד התחייבויות שאינן תלויות תשואה, הון ואחרים</u>			
הכנסות מנדל"ן להשקעה:			
1,799	4,509	(54)	שערוך נדל"ן להשקעה
866	1,022	997	הכנסות שוטפות בגין נדל"ן להשקעה
2,665	5,531	943	סך הכל הכנסות מנדל"ן להשקעה
רווחים (הפסדים) מהשקעות פיננסיות, למעט ריבית, הפרשי הצמדה, הפרשי שער ודיבידנד בגין:			
28,490	(31,819)	27,551	נכסים המוצגים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
-	(169)	477	נכסים המוחזקים לפדיון
1,141	1,413	613	נכסים המוצגים כהלוואות וחייבים
6,519	7,674	13,350	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים שאינם נמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
30,713	32,851	28,459	הכנסות ריבית והפרשי הצמדה מנכסים פיננסיים הנמדדים בשווי הוגן דרך רווח והפסד
(1,006)	(3,353)	(2,169)	הפסד מהפרשי שער בגין השקעות שאינן נמדדות בשווי הוגן דרך רווח והפסד ומנכסים אחרים
3,260	2,473	224	הכנסות מדיבידנד
71,782	14,601	69,448	סך הכל רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון

באור 19: - הכנסות מעמלות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח			
6,666	5,156	5,544	עמלת ביטוח משנה, בניכוי שינוי בהוצאות רכישה נדחות בגין ביטוח משנה
154	149	145	עמלת סוכנויות ביטוח
6,820	5,305	5,689	סה"כ הכנסות מעמלות

באור 20: - תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח		

סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
כללי:

417,742	373,039	510,018
61,950	114	19,658

ברוטו
ביטוח משנה

355,792	372,925	490,362
---------	---------	---------

בשייר

בגין חוזי ביטוח חיים:

1,247	4,080	5,621
983	3,535	4,909

תביעות ששולמו ותלויות - מקרי מוות
בניכוי ביטוח משנה

264	545	712
-----	-----	-----

סך כל התביעות בשייר

356,056	373,470	491,072
---------	---------	---------

סך כל התשלומים והשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר

באור 21: - עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח		

34,044	36,787	38,697
--------	--------	--------

עמלות רכישה

44,856	43,410	37,119
--------	--------	--------

הוצאות רכישה אחרות

495	(5,355)	335
-----	---------	-----

שינוי בהוצאות רכישה נדחות ברוטו

79,395	74,842	76,151
--------	--------	--------

סה"כ עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות

באור 22: - הוצאות הנהלה וכלליות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח			
38,273	40,470	38,059	שכר עבודה ונלוות
4,964	4,361	4,064	פחת והפחתות
11,853	12,154	12,855	אחזקת משרדים ותקשורת
6,814	6,297	5,771	שיווק ופרסום
5,357	5,741	5,720	ייעוץ משפטי ומקצועי
5,564	5,560	132	דמי ניהול (באור 26ה')
4,388	5,308	5,426	עמלות כרטיסי אשראי
2,523	2,398	2,851	אחרות
79,736	82,289	74,878	סה"כ (*)
			בניכוי:
20,054	19,807	20,160	סכומים שסווגו לסעיף שינוי בהתחייבויות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
44,856	43,410	37,119	סכומים שסווגו לסעיף עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
14,826	19,072	17,599	הוצאות הנהלה וכלליות
8,244	7,229	6,702	(*) הוצאות הנהלה וכלליות כוללות הוצאות בגין מיכון בסך

באור 23: - הוצאות מימון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח			
3,852	4,214	3,447	ריבית והפרשי הצמדה בגין כתבי התחייבויות נדחים
341	14	72	הוצאות ריבית והפרשי שער למבטחי משנה
4,193	4,228	3,519	סך הכל הוצאות מימון

באור 24: - מסים על ההכנסה

א. חוקי המס החלים על חברות הקבוצה

1. כללי

החברה הינה "מוסד כספי" כהגדרתו בחוק מס ערך מוסף, התשל"ו-1975. המס החל על הכנסות של מוסדות כספיים מורכב ממס חברות וממס רווח.

על הכנסות יתר החברות המוחזקות חל מס חברות.

2. חוק מס הכנסה (תיאומים בשל אינפלציה), התשמ"ה-1985 (להלן - החוק)

על-פי החוק, עד לתום שנת 2007 נמדדו התוצאות לצורכי מס בישראל כשהן מותאמות לשינויים במדד.

בחודש פברואר 2008 התקבל בכנסת תיקון לחוק המגביל את תחולתו של חוק התיאומים משנת 2008 ואילך. החל משנת 2008, נמדדות התוצאות לצורכי מס בערכים נומינליים למעט תיאומים מסוימים בגין שינויים במדד בתקופה שעד ליום 31 בדצמבר, 2007. תיאומים המתייחסים לרווחי הון, כגון בגין מימוש נדל"ן (שבח) וניירות ערך, ממשיכים לחול עד למועד המימוש. התיקון לחוק כולל, בין היתר, את ביטול תיאום התוספת והניכוי בשל אינפלציה והניכוי הנוסף בשל פחת (לנכסים בני פחת שנרכשו לאחר שנת המס 2007) החל משנת 2008.

3. הסדרי מס ייחודים לענף הביטוח

הסכם עם שלטונות המס

בין התאחדות חברות הביטוח לבין שלטונות המס קיים הסכם (להלן - הסכם המס) המתחדש ומתעדכן מדי שנה, המסדיר סוגיות מס ייחודיות לענף בגין שנות המס עד וכולל שנת המס 2011. ההסכם מתייחס בין היתר לנושאים הבאים:

א. הוצאות רכישה נדחות (DAC) - הוצאות ישירות של חברות ביטוח לרכישת חוזי ביטוח חיים יותרו בניכוי לצורכי מס בחלקים שווים בפריסה על פני ארבע שנים.

ב. ייחוס הוצאות להכנסות מועדפות - להכנסות החייבות בשיעורי מס מופחתים ולהכנסות הפטורות ממס המתקבלות בחברות הביטוח ("הכנסות מועדפות") יתבצע ייחוס הוצאות שמשמעותו הפיכת חלק מההכנסות המועדפות להכנסות חייבות במס מלא, בהתאם לשיעור הייחוס. שיעור הייחוס שנקבע בהסכם תלוי במקור הכספים המניבים את ההכנסות המועדפות.

ג. השפעת המעבר לתקינה בינלאומית - הוסכם כי ההשפעה החד פעמית ביום המעבר לתקינה הבינלאומית תופחת לצורכי מס בפריסה ל-3 שנים החל משנת 2008 ועד וכולל שנת 2010. יחד עם זאת, סוכם כי אם וכאשר רשות המסים תגבש את עמדתה בנושא באופן הסותר את עקרונות ההסכם, ידונו הצדדים בהשלכות המס הנובעות מכך.

ד. ביטול חוק התיאומים - הוסכם כי השפעת הוראת המעבר בחוק התיאומים בכל הנוגע לניירות ערך סחירים תופחת לצורכי מס בפריסה ל-3 שנים החל משנת 2008 ועד וכולל שנת 2010.

טרם נחתם הסכם לשנת המס 2012. הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לעקרונות ההסכם האמור.

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ב. שיעורי המס החלים על ההכנסות של חברות הקבוצה

1. המס הסטטוטורי החל על מוסדות כספיים ובכללם החברה, המהווה את עיקר פעילות הקבוצה, מורכב ממס חברות וממס רווח.
2. בהתאם לצווי מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (הוראת שעה), התשס"ט-2009 שאישרה הכנסת בחודש דצמבר 2010 יעמוד שיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים על 16% בשנים 2010 - 2012.
- בחודש אוגוסט 2012 פורסם צו מס ערך מוסף (שיעור המס על מלכ"רים ומוסדות כספיים) (תיקון), התשע"ב-2012 אשר קבע כי שיעור מס הרווח החל על מוסדות כספיים יעמוד על 17% מהרווח שהופק. ההוראה לגבי מס הרווח בשנת המס 2012 תחול לגבי שליש מהרווח בשנה זו. הצו האמור ביטל את הוראת השעה האמורה.
3. ביום 5 בדצמבר, 2011 התקבל בכנסת החוק לשינוי נטל המס (תיקוני חקיקה), התשע"ב-2011 (להלן - החוק). במסגרת החוק בוטל, בין היתר, החל משנת 2012, מתווה ההפחתה של שיעורי מס החברות. במסגרת החוק גם הועלה מס החברות לשיעור של 25% החל משנת 2012. לאור העלאת שיעור מס החברות ל- 25% כאמור לעיל, הועלו בהתאמה גם שיעור המס על רווח הון ריאלי ושיעור המס של השבח הריאלי.

להלן שיעורי המס הסטטוטוריים החלים על מוסדות כספיים ובכללם החברה:

שנה	שיעור מס חברות	שיעור מס רווח	שיעור מס כולל במוסדות כספיים
		%	
2010	25	16.0	35.34
2011	24	16.0	34.48
2012	25	16.3 (*)	35.53
2013 ואילך	25	17.0	35.90

(*) שיעור מס משוקלל.

השפעת השינויים כאמור בשנת 2011 על יתרות המסים הנדחים, הביאה לגידול בהתחייבויות בגין המסים הנדחים בסך של כ- 689 אלפי ש"ח. עדכון יתרות המסים הנדחים הביא לקיטון ברווח הנקי וברווח הכולל בשנת 2011 בסך של כ- 616 אלפי ש"ח וקיטון בהון ליום 31 בדצמבר, 2011 בסך של כ- 689 אלפי ש"ח.

לשינוי בשיעור מס הרווח בשנת 2012 אין השפעה מהותית על הרווח הכולל של החברה.

ג. שומות מס

שומות מס סופיות

לחברה ולחברה מאוחדת (וי.אר.סי. אחזקות בע"מ) הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2009. לחברות מאוחדות אחרות הוצאו שומות מס סופיות עד וכולל שנת המס 2008.

ד. הפסדים מועברים לצורכי מס

לחברה הפסדים עסקיים לצורכי מס המועברים לשנים הבאות ומסתכמים ליום 31 בדצמבר, 2012 לסך של כ- 21,676 אלפי ש"ח.

בגין יתרה זו נרשמו בדוחות הכספיים נכסי מסים נדחים בסך של כ- 5,419 אלפי ש"ח.

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ה. מסים על ההכנסה הכלולים בדוחות רווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח		
10,329	3,158	265
(1,640)	301	4,723
979	(30)	(142)
-	616	353
9,668	4,045	5,199

מסים שוטפים
מסים נדחים המתייחסים ליצירה והיפוך של הפרשים
זמניים, ראה גם ז' להלן
מסים בגין שנים קודמות (שוטפים ונדחים)
התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינוי בשיעורי
המס

ו. מסים על ההכנסה המתייחסים לסעיפי הון

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2010	2011	2012
אלפי ש"ח		
-	8	1,248
-	73	2
-	81	1,250

הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
התאמת יתרות המסים הנדחים בעקבות שינוי בשיעורי
המס

ז. מסים נדחים

ההרכב:

סה"כ	אחרים	הפסדים לצרכי מס	השקעות פיננסיות אלפי ש"ח	נכסים בלתי מוחשיים	רכוש קבוע ונדל"ן להשקעה	הטבות לעובדים
(4,187)	1,244	-	-	(65)	(8,590)	3,224
(8)	-	-	-	-	(8)	-
(301)	640	-	185	65	(1,346)	155
(73)	-	-	-	-	(73)	-
(616)	167	-	11	-	(1,509)	715
(5,185)	2,051	-	196	-	(11,526)	4,094
(1,248)	-	-	-	-	(1,248)	-
(4,597)	19	5,419	(10,492)	-	165	292
(2)	-	-	-	-	(2)	-
(353)	43	-	(244)	-	(254)	102
(11,385)	2,113	5,419	(10,540)	-	(12,865)	4,488

יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 1 בינואר, 2011

שינויים אשר נזקפו להון
שינויים אשר נזקפו לרווח
והפסד

השפעת השינוי בשיעור המס:
שנזקפו להון
שנזקפו לרווח והפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 31 בדצמבר, 2011

שינויים אשר נזקפו להון
שינויים אשר נזקפו לרווח
והפסד

השפעת השינוי בשיעור המס:
שנזקפו להון
שנזקפו לרווח והפסד

יתרת נכס (התחייבות) מס
נדחה ליום 31 בדצמבר, 2012

באור 24: - מסים על ההכנסה (המשך)

ז. מסים נדחים (המשך)

המסים הנדחים מוצגים בדוח על המצב הכספי כדלקמן:

31 בדצמבר	
2012	2011
אלפי ש"ח	

11,385	5,185
--------	-------

התחייבויות בגין מסים נדחים

ח. מס תיאורטי

להלן מובאת התאמה בין סכום המס, שהיה חל אילו כל ההכנסות וההוצאות, הרווחים וההפסדים ברווח או הפסד היו מתחייבים במס לפי שיעור המס הסטטוטורי, לבין סכום מסים על ההכנסה שנזקף ברווח או הפסד:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר		
2012	2011	2010
אלפי ש"ח		

7,865	10,407	26,264
-------	--------	--------

רווח לפני מסים על ההכנסה

35.53%	34.48%	35.34%
--------	--------	--------

שיעור המס הסטטוטורי הכולל החל על מוסדות כספיים

2,794	3,588	9,282
(79)	(172)	(119)

מס מחושב לפי שיעור המס הסטטוטורי הכולל הפחתה בגין אי החלת מס רווח על חברות שאינן מוסד כספי עלייה (ירידה) במסים על ההכנסה הנובעת מהגורמים הבאים:

2,282	-	-
355	616	-
327	400	466
(142)	(30)	366
(338)	(357)	(327)

הפרשים בגין שיעור מס המשמש לחישוב המסים הנדחים עדכון יתרת מסים נדחים בגין שינויים בשיעורי המס הוצאות שאינן מותרות בניכוי לצורכי מס מסים בגין שנים קודמות (שוטפים ונדחים) אחרים

5,199	4,045	9,668
-------	-------	-------

מסים על ההכנסה

66.10%	38.87%	36.81%
--------	--------	--------

שיעור מס אפקטיבי ממוצע

החברה פועלת במגזר פעילות עיקרי, ביטוח כללי, אשר מאופיין בשני תחומי פעילות עיקריים והם רכב חובה ורכב רכוש. פעילויות החברה חושפות אותה לסיכונים הבאים:

- סיכוני שוק;
- סיכוני נזילות;
- סיכונים ביטוחיים;
- סיכוני אשראי;
- סיכוני ציות וממשל תאגידי;
- סיכונים חשבונאיים;
- סיכונים משפטיים;
- סיכונים תפעוליים.

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים

מדיניות ניהול הסיכונים של החברה מכוונת להבטיח חשיפה מבוקרת לסיכונים אלה, תוך עמידה בדרישות הרגולטוריות ושמירה על יעדיה העסקיים ועל איתנותה הפיננסית.

ניהול הסיכונים מרוכז על ידי היחידה לניהול סיכונים, בהתאם למדיניות שאושרה על ידי ההנהלה והדירקטוריון. מחלקת ניהול הסיכונים מזהה ומעריכה את הסיכונים בשיתוף פעולה עם מנהלי יחידות תומכות הכוללות את האקטואריה, השקעות, ביטוח משנה, כספים, חשבות והמחלקה המשפטית.

דירקטוריון החברה מקבל מהיחידות השונות מידע בדבר גודל ההפסד המירבי הצפוי כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד, כמו גם החשיפה להשתנות בלתי צפויה של גורמי סיכון המכוסים בפוליסות הנמכרות על ידי החברה, ברמת וודאות נתונה בתקופה של שנה. השפעת האמצעים הננקטים על ידי החברה לפיזור, הקטנה או הגבלה של הסיכונים הביטוחיים, הן באמצעות נהלי חיתום וכללים לקבלת עסקים והן באמצעות הסדרי ביטוח משנה, להקטנת ההפסד הצפוי האמור כתוצאה מהחשיפה לסיכונים הביטוחיים. השפעתן הפוטנציאלית של החשיפות לסיכונים הביטוחיים המהותיים על המצב הכספי העתידי של החברה וההון העצמי הנדרש כנגד סיכונים אלו (הון כלכלי) וזאת בהתחשב בפעולות החברה להקטנת/הגבלת הסיכונים, לרבות הסדרי ביטוח משנה. הסיכונים הביטוחיים מנוהלים בשיתוף ע"י מנהלי תחומי הביטוח, מנהל ביטוח משנה, מנהלי התביעות, החיתום ומחלקת אקטואריה. מדידת החשיפה לסיכונים ביטוחיים נעשית ע"י האקטואר הממונה וצוות האקטואריה המעבירים דיווח תקופתי למנהל הסיכונים ולדירקטוריון ודיווחים שוטפים להנהלת החברה. כמו כן מדווח מנהל הסיכונים לדירקטוריון אחת לרבעון בדבר שינויים מהותיים אשר בוצעו בהערכות הסיכון.

ניהול הסיכונים בחברה מבוסס על אחריות הגורמים העסקיים לסיכונים הנלקחים על ידם. אחריות זו כוללת, בין השאר, קביעת תהליכים ונהלים פנימיים שנקבעים ביחידות השונות וקבלת החלטות תוך בחינת כדאיות וסיכון. מנהל הסיכונים עוסק בזיהוי, מיפוי, מעקב, כימות ובקרה. כמו כן, פועל מנהל הסיכונים לשיפור ובניית תהליכים חוצי ארגון ליישום חוזרי ניהול הסיכונים השונים ומתודולוגיה לניהול סיכונים כולל, תוך ביצוע דוחות חשיפה תקופתיים לסיכונים השונים ודיווחם להנהלת החברה והדירקטוריון. הדירקטוריון קובע מגבלות חשיפה להפסד המרבי הצפוי מהסיכונים הביטוחיים המהותיים, ברמת הוודאות שנקבעה בהתבסס על מרכיבי הסיכון.

בחברה קיימים פורומים מקצועיים בראשות המנכ"ל ונושאי משרה בכירים אשר בוחנים ניתוחי חשיפות, רווחיות ענפית ובדיקות תקופתיות של גורמי הסיכון המובאים באופן שוטף בפני הפורומים הנ"ל ובהתאם לכך, מתקבלות החלטות ניהוליות. להלן עיקרי הפורומים: ביטוח משנה, מערכות מידע, שירות, חסכון והתייעלות, רווחיות, אבטחת מידע, רגולציה וניהול סיכונים (כולל ועדת ההערכות ל-Solvency II).

הסיכונים המפורטים לעיל ממותנים על ידי פיזור גדול של חוזי הביטוח. הסיכונים מוקטנים גם על ידי בחירה ויישום של אסטרטגיות חיתום ויצירת פיזור לפי ענפים, אזורים גיאוגרפיים, סוגי הסיכון, גובה הכיסוי וכו'.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

תהליך השקת מוצרים חדשים כולל זיהוי ובחינה מקיפה של הסיכונים הכרוכים במוצר וקביעת הדרכים לניהולם ולבקרה עליהם. כאשר מתעורר חשש כי קיימת הרעה בתוצאות החיתומיות, שמקורו אינו בתנודות אקראיות, נערכות בדיקות מעמיקות, בין השאר, להערכת הסיכון הגלום, ובמידת הצורך מותאמת הערכת הרזרבות. בדיקות דומות מתבצעות בעת חידוש עסקאות.

כמו כן, בכדי להקטין את החשיפה לסיכונים, החברה מיישמת מדיניות בדיקת תביעות קפדנית, בחינה שוטפת של תהליכי הטיפול בתביעות ומבצעת חקירות לאיתור הונאות. בנוסף, החברה נוקטת במדיניות ניהול אקטיבי שוטף של התביעות, על מנת להקטין את החשיפה להתפתחויות בלתי צפויות העשויות להשפיע עליה לרעה.

החברה נוקטת מדיניות של הגבלת החשיפה לקטסטרופות על ידי קביעת סכומי כיסוי מרביים בחוזים מסוימים, סכומי השתתפות עצמית וכו' וכן על ידי רכישת כיסוי ביטוח משנה מתאים. מטרת מדיניות החיתום וביטוח המשנה הינה להגביל את החשיפה לקטסטרופות להפסד מרבי שנקבע מראש בהתאם לטעמי הסיכון של החברה כפי שנקבעו על ידי הדירקטוריון.

החשיפות למבטחי משנה כפופות למגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ומתייחסות לאיתנותם הפיננסית. מחלקת ביטוח משנה מנהלת מעקב אחר מצבם הכספי, איתנותם, דירוגם, התוצאות הכספיות, מידת הריכוזיות. כמו כן מנהל ביטוח משנה מדווח למנהל הסיכונים, לפורום ביטוח משנה של ההנהלה ולדירקטוריון החברה. כמו כן מדווח מנהל הסיכונים לדירקטוריון אחת לרבעון בדבר שינויים מהותיים אשר בוצעו בהערכות הסיכון.

האחריות לניהול הסיכונים הפיננסיים מתחלקת בין מספר אורגנים ויחידות בחברה, החל מדירקטוריון החברה, וועדת השקעות, יחידת ניהול סיכונים, יחידת בקרת השקעות והיחידה העורפית (בק אופיס). ניהול הסיכון מאפשר בקרה ושליטה מצד הנהלת החברה על חישובי תשואות, תזרים עתידי, בדיקת עמלות, עמידה בתקנות השקעה, בדיקת ריביות, חישובי מח"מ, בדיקת מגבלות חשיפה, טיפול ומעקב אחר סיכונים נזילות, ריכוזיות, ביצוע סימולציות וניתוחי רגישות.

בחברה פועלת ועדת השקעות אשר תפקידה לפקח על הסיכונים הפיננסיים הגלומים בתיקי הנכסים וההתחייבויות שלה אשר עומדים כנגד הונה העצמי של החברה. כמו כן, פועלת הוועדה להגבלת החשיפות לסיכונים הפיננסיים על ידי קביעת טווחי השקעה מותרים לכל סוג נכס, וכן מגבלות המתייחסות לגורמי הסיכון (ריבית, מניות, מט"ח), מגבלות סטטוטוריות ולסיכון הכללי. יחידת בקרת השקעות מבצעת בדיקות שוטפות של המגבלות ומדווחת לפי העניין לוועדת השקעות.

החברה מפזרת השקעותיה על פני ענפים שונים, מבצעת מעקב אחר ריכוזיות של לווה בודד, קבוצת לווים וקבוצות דירוג. כמו כן מדווח מנהל הסיכונים לדירקטוריון אחת לרבעון בדבר שינויים מהותיים אשר בוצעו בהערכות הסיכון.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מחדלות פירעון של גורמים עימם התקשרה החברה בעסקת אשראי. החברה מקיימת פורום חוב, אשר במסגרתו מבוצע מעקב אחר חובות בעייתיים ומדווח לוועדת השקעות. החברה מיסדה צוות הערכת חוב אשר בין תפקידיו לדון בחובות הבעייתיים של החברה ולגבש שיטות פעולה על מנת לצמצם הפסדים בגין החוב. הצוות מורכב מגורמים אשר יכולים לתרום מניסיונם ומפועלם לטובת הנושא וכוללים את סמנכ"ל הכספים, מנהל הסיכונים, חשבת החברה ומנהל ההשקעות.

החברה יזמה סקר אבטחת מידע אשר בוצע על ידי גורם מקצועי חיצוני המתמחה בתחום זה. החברה הקימה וועדת היגוי שעיקר תפקידה הוא מעקב אחר יישום מסקנות והמלצות הסקר ועמידה בדרישות החוק. כמו כן, פועלת החברה להשלמת תוכנית להמשך פעילות עסקית במצבי משבר וכן להקמת אתר גיבוי לשעת חירום. החברה נמצאת בעיצומו של פרויקט שדרוג תשתיות המחשוב בחברה והטמעת אמצעי אבטחת מידע. זאת במסגרת המגמה לחזק את מערכותיה ולעשותן אמינות וחסינות בפני סיכונים העשויים להיות כרוכים בהזנת מידע, עיבודו והשימוש במידע המעובד. דירקטוריון החברה קבע מדיניות בנושא אבטחת מידע.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

א. תיאור הליכי ושיטות ניהול הסיכונים (המשך)

על פי מדיניות הדירקטוריון ערכה החברה אשתקד סקר סיכונים מקיף אשר כלל במסגרתו גם סקר מעילות והונאות, בכפוף להוראות הממונה. מטרת הסקר הייתה לזהות, לאמוד ולדרג את הסיכונים המרכזיים בפניהם עומדת החברה. עם סיומו העבירה החברה את הדוח לחברי הדירקטוריון, לועדת הביקורת, מנהלי החברה ולמבקר הפנימי של החברה לצורך בניית תכנית עבודה שנתית ורב שנתית.

החברה פועלת למזעור הסיכונים אשר זוהו, במטרה לשמור על חיסכון, יעילות, עמידה בדרישות רגולטוריות, בחינת נהלים, תפקוד מערכות תומכות וכו'. כמו כן ביצעה החברה שינויים מבניים, תפעוליים ומיכאניים, אשר להם השפעה מהותית על חשיפת החברה לסיכונים, סבירותם ומהותם.

סיכוני הציות וממשל תאגידי מנוהלים ע"י המחלקה המשפטית אשר מתעדכנת ומדווחת על חוזרים חדשים של הפיקוח על הביטוח, פסיקה ועדכוני חקיקה. קצינת הציות של החברה, הממונה על האכיפה המנהלית, מבצעת מעקב שוטף אחר יישום חוזרים והוראות חוק נוספות.

החברה גיבשה פורום רגולציה המורכב ממספר נושאי משרה וביניהם מנכ"ל החברה, היועצת המשפטית, קצינת הציות, מנהל הכספים ומנהל הסיכונים אשר פועלים בהתאם לנוהל המסדיר את פעילות החברה בנושא.

פעילות החברה כפופה לחוקים שונים, תקנות וצווים שהוצאו מכוחם וכן להנחיות המפקח. עוד כפופה החברה לתקדימים משפטיים ותביעות ייצוגיות. בתחום הסיכונים המשפטיים המנוהל ע"י המחלקה המשפטית נערך מעקב ודיווח אחר עדכוני חקיקה, הוראות הפיקוח השונות, תביעות ייצוגיות כנגד החברה ותביעות משפטיות חריגות שלא במסגרת עסקי הביטוח.

דירקטוריון החברה קבע מדיניות בנושא מניעת מעילות והונאות מצד גורמים בחברה ומחוצה לה. כמו כן, ביצעה החברה סקר סיכונים בנושא, מינתה סמנכ"ל האמון על התחום בחברה, הקימה ערוץ תקשורת אנונימי ישיר לעובדים המעוניינים לדווח על חשדות ואי סדרים.

ב. דרישות חוקיות

בחודש אוקטובר 2006 פרסם המפקח חוזר בדבר "תפקידי אקטואר ממונה ומנהל סיכונים של מבטח; ומארג היחסים שלהם עם בעלי תפקידים אחרים". החוזר קובע כי על כל מבטח למנות אקטואר ממונה ומנהל סיכונים, וכן מפרט את הכללים הנוגעים לתפקידיהם, סמכויותיהם, דרכי עבודתם ומארג היחסים בינם לבין בעלי תפקידים אחרים במבטח.

החוזר מסדיר את הכלים למיסוד תשתיות להבטחת מקצועיות הייעוץ לדירקטוריון והנהלת המבטח. כמו כן, קובעות ההוראות כי יזוהו הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים, המהותיים לחוסנו הפיננסי של המבטח, אשר עלולים להשפיע על חבולתו כלפי מבוטחים, ודירקטוריון החברה יעריך האם התהליכים, המדיניות, הבקורות, האמצעים והמשאבים הקיימים במבטח מספקים.

בהתאם להוראות חוזר זה, אשר יישומו נעשה בהדרגה החל משנת 2006 ואילך, הסדירה החברה מערך דיווחים למנהל הסיכונים מהיחידות השונות וכן דיווחים של מנהל הסיכונים למנכ"ל ולדירקטוריון. מדיניות ניהול הסיכונים נועדה לתמוך בהשגת היעדים העסקיים של החברה ובשמירה על נכסיה, תוך התייחסות לשינויים בסביבתה העסקית, התפעולית וכן לשינויים בהנחיות ובדרישות הרגולטוריות המתבקשות.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ב. דרישות חוקיות (המשך)

בנוסף לחוזר המוזכר לעיל, פרסם המפקח הוראות לעניין ניהול חשיפות בנושאים ספציפיים כגון: מניעת מעילות והונאות מצד גורמים בתוך החברה ומחוצה לה, ניהול סיכונים אבטחת מידע, ניהול סיכונים אשראי אגב פעילות השקעות, ניהול חשיפה למבטחי משנה, הערכות להמשך פעילות בשעת משבר, מערך הביקורת הפנימית, השקת תכנית ביטוח חדשה וכו'.

על גופים מוסדיים מוטלת חובה חוקית למנות מנהל סיכונים שתפקידו העיקריים הינם:

זיהוי הסיכונים הביטוחיים והפיננסיים המהותיים לחוסנו של המבטח. כימות החשיפה והערכת ההשפעה הפוטנציאלית של הסיכונים המהותיים שזוהו לפי אמות מידה שיוגדרו על ידי המבטח ולתקופות עתידיות שיקבעו. הערכת ההון העצמי הנדרש (ההון הכלכלי) מחברת הביטוח לצורך נשיאה בסיכונים המהותיים תוך התייחסות למידת המתאם בין הסיכונים השונים.

בחודש יולי, 2008 פרסם המפקח חוזר בדבר "היערכות ל- Solvency II". מטרת חוזר זה הינה להבטיח את היערכות הארגונית של חברות הביטוח בישראל ליישום הנוסח המוצע לדירקטיבה Solvency II שאימץ האיחוד האירופי (להלן - "הדירקטיבה המוצעת"). הדירקטיבה המוצעת כוללת בחינה מקיפה של הסיכונים להם חשופות חברות ביטוח וקביעת סטנדרטים לניהולם ומדידתם, תוך מתן ביטוי בהקצאת ההון לסיכונים הגלומים בפעילותן. לבד מההיבטים הכמותיים, הדירקטיבה המוצעת מתמקדת גם בפעילויות פיקוח ובקרה פנימיים וכן במשמעת שוק, גילוי ודיווח.

במהלך השנים 2008-2012 פרסם אגף שוק ההון מספר רב של חוזרים הדנים בלוחות זמנים ומשימות לקידום יישום הדירקטיבה וביניהם ביצוע סקרי הערכה כמותיים ואיכותיים (QIS4 ו-QIS5), סקר פערים של מערכות המידע, מינוי צוותי היגוי ודוח ביקורת פנימית. החברה עומדת בכל דרישות הפיקוח בנושא וכן מקיים הדירקטוריון כנדרש דיונים סדירים בדבר התקדמות היערכות (ארגונית ומיכונית) החברה ליישום הדירקטיבה המוצעת תוך בחינת המשאבים הכספיים והאנושיים אשר תידרש החברה להשקיע לאורך שנים במסגרת אימוץ הדירקטיבה.

בהתאם לטיוטת מכתב שפרסם המפקח על הביטוח בחודש אפריל 2012 נוצר חשש כי תהליך יישום הדירקטיבה באירופה עומד להתעכב באופן משמעותי ובהתאם לכך החליט לפתח "משטר כושר פירעון" מבוסס סיכונים ברוח סולבנסי II שלא ייצמד להתקדמות התהליך באירופה אולם יתבסס על עקרונות הדירקטיבה בהתאמות הנדרשות לישראל. "משטר כושר פירעון" מבוסס סיכונים ברוח סולבנסי תוך קידום תרבות עסקית המתחשבת בשיקולי ניהול סיכונים והקצאת הון בעת קבלת החלטות.

במסגרת זו מגבש האגף תזכיר חוק המכיל תיקונים נדרשים ליישום עקרונות אלו בישראל. טיוטת המכתב נוקבת ברשימת דיווחים שחברות הביטוח תידרשנה להגיש לאגף בשנים 2012 עד 2014 שבעקבותיהם הממונה יבחן את נאותות ההון הנדרש מכל חברת ביטוח ובמקרה הצורך יחליט במהלך שנת 2015 על דרישות הון נוספת. החלטות הממונה על תוספת הון יתבססו על דיווחי החברות IQIS ו- ORSA, על איכות הממשל התאגידי וניהול הסיכונים בחברה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק

סיכון שוק הינו הסיכון שהשווי ההוגן או תזרימי המזומנים העתידיים של נכסים פיננסיים, התחייבויות פיננסיות או התחייבויות ביטוחיות ישתנו כתוצאה משינויים במחירי השוק. סיכוני שוק כוללים, בין היתר, סיכונים הנובעים משינויים בשערי הריבית, בשערי מניות, במדד ובמטבע חוץ.

החברה מחזיקה בתיק השקעות (ניירות ערך סחירים בשוק ההון בארץ ובעולם, בנגזרים פיננסיים ובהשקעות נוספות). תנודה בלתי צפויה של גורמי השוק (Market Factors) כגון שינויים בשיעורי ריבית, אינפלציה, שער החליפין ואירועים פוליטיים וכלכליים אחרים בארץ ובעולם עשויים להשפיע על הון החברה.

1. מבחני רגישות הנוגעים לסיכוני שוק

להלן ניתוח רגישות ביחס להשפעת השינוי במשתנים אלה על הרווח (הפסד) לתקופה ועל ההכנסה הכוללת (הון עצמי). ניתוח הרגישות הינו ביחס לערך בספרים של הנכסים הפיננסיים, ההתחייבויות הפיננסיות וההתחייבויות בגין חוזי ביטוח בגין משתנה הסיכון הרלבנטי נכון לכל מועד דיווח, ובהנחה שכל שאר המשתנים האחרים קבועים. כך, למשל, השינוי בריבית הינו בהנחה שכל הפרמטרים האחרים לא השתנו. כמו כן, הונח שהשינויים האמורים אינם משקפים ירידת ערך פרמנטית של נכסים המוצגים בעלות מופחתת ולפיכך, במבחני הרגישות לעיל, לא נכללו בגין נכסים אלו הפסדים מירידת ערך.

ניתוח הרגישות מביא לידי ביטוי השפעות ישירות בלבד ללא השפעות משניות.

יצוין גם כי הרגישויות אינן ליניאריות, כך ששינויים גדולים או קטנים יותר ביחס לשינויים שמתוארים להלן אינם בהכרח אקסטרפולציה פשוטה של השפעת אותם שינויים.

ליום 31 בדצמבר, 2012

שיעור הריבית (א)		השקעות במכשירים הונניים (ב)		שיעור השינוי במדד		שיעור השינוי בשע"ח של הדולר	
+1%	-1%	+10%	-10%	+1%	-1%	+10%	-10%
אלפי ש"ח							
(11,810)	12,782	478	(478)	835	(835)	10,907	(10,907)
(11,810)	12,782	478	(478)	835	(835)	10,907	(10,907)

רווח (הפסד)
הכנסה כוללת (הון עצמי) (ג)

ליום 31 בדצמבר, 2011

שיעור הריבית (א)		השקעות במכשירים הונניים (ב)		שיעור השינוי במדד		שיעור השינוי בשע"ח של הדולר	
+1%	-1%	+10%	-10%	+1%	-1%	+10%	-10%
אלפי ש"ח							
(14,011)	15,319	17	(17)	712	(712)	15,346	(15,346)
(14,011)	15,319	17	(17)	712	(712)	15,346	(15,346)

רווח (הפסד)
הכנסה כוללת (הון עצמי) (ג)

(א) ניתוח הרגישות ביחס לשינוי בריבית הינו גם ביחס למכשירים בריבית קבועה וגם ביחס למכשירים בריבית משתנה. ביחס למכשירים בריבית קבועה החשיפה הינה ביחס לערך הפנקסני של המכשיר וביחס למכשירים עם ריבית משתנה החשיפה הינה ביחס לתזרים המזומנים מהמכשיר הפיננסי. לצורך ניתוח הרגישות נלקח בחשבון שינוי בריבית מתחילת השנה גם לגבי נכסים שנרכשו במהלך השנה.

(ב) השקעות במכשירים שאין להם תזרים קבוע, או שלחילופין, לחברה אין מידע ביחס לתזרים זה.

(ג) ניתוחי הרגישות ביחס להכנסה הכוללת מביאים לידי ביטוי גם את ההשפעה על הרווח (הפסד) לתקופה.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

2. סיכון ריבית ישיר

סיכון ריבית ישיר הינו הסיכון ששינוי בריבית השוק יגרום לשינוי בשווי ההוגן של הנכס או ההתחייבות הפיננסית. סיכון זה מתייחס לנכסים שהסליקה שלהם נעשית במזומן. תוספת המילה "ישיר" מבליטה את העובדה ששינוי הריבית יכול להשפיע גם על סוגי נכסים אחרים אבל לא באופן ישיר, כדוגמת השפעת שינוי הריבית על שיערי המניות.

להלן יוצג פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי החשיפה לסיכוני ריבית:

31 בדצמבר		
2011	2012	
אלפי ש"ח		
		נכסים עם סיכון ריבית ישיר:
708,132	771,532	נכסי חוב סחירים
136,664	140,890	נכסי חוב שאינם סחירים
19,589	39,345	השקעות פיננסיות אחרות (*)
176,010	147,335	מזומנים ושווי מזומנים (*)
70,159	70,625	נכסי ביטוח משנה (*)
1,110,554	1,169,727	סך כל הנכסים עם סיכון ריבית ישיר
213,678	227,674	נכסים ללא סיכון ריבית ישיר (1)
1,324,232	1,397,401	סך כל הנכסים
		התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר:
47,813	67,521	התחייבויות פיננסיות
991,334	1,040,387	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
1,039,147	1,107,908	סך הכל התחייבויות עם סיכון ריבית ישיר
100,149	98,222	התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר (2)
184,936	191,271	הון
1,324,232	1,397,401	סך כל ההון וההתחייבויות

ההתחייבויות הביטוחיות המהוונות הינן בענפי רכב חובה וחבויות. החברה משתמשת בריבית היוון של 2% (אשתקד - 2.5%) בהתבסס על ציפיות מחלקת ההשקעות בחברה.

(*) נכסים שלא נלקחו בחשבון במבחני הרגישות הנוגעים לסיכוני שוק כאמור בסעיף ג'1 לעיל.

(1) נכסים שאין להם סיכון ריבית ישיר - כוללים מניות, רכוש קבוע ומקרקעין להשכרה, הוצאות רכישה נדחות ונכסים בלתי מוחשיים וכן קבוצות מאזניות של נכסים פיננסיים (חייבים ויתרות חובה, פרמיה לגביה ויתרות שוטפות של חברות ביטוח) שמשך החיים הממוצע (מח"מ) שלהם עד חצי שנה ולפיכך סיכון ריבית בגינם נמוך יחסית.

(2) התחייבויות ללא סיכון ריבית ישיר כוללות עתודות למס, יתרות חו"ז למיניהם וכו'.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

31 בדצמבר 2012					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח					
4,836	4,836	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
28,533	28,533	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
24,186	24,186	-	-	-	רכוש קבוע
37,141	37,141	-	-	-	נדל"ן להשקעה
70,625	-	-	30,751	39,874	נכסי ביטוח משנה
18,704	-	-	18,704	-	נכסי מסים שוטפים
13,932	4,217	-	4,300	5,415	חייבים ויתרות חובה
92,925	-	-	92,925	-	פרמיות לגבייה
					השקעות פיננסיות:
771,532	-	120,893	474,529	176,110	נכסי חוב סחירים
140,890	-	-	87,537	53,353	נכסי חוב שאינם סחירים
5,926	5,926	-	-	-	מניות
40,836	1,491	11,035	17,780	10,530	אחרות
959,184	7,417	131,928	579,846	239,993	סה"כ השקעות פיננסיות
147,335	-	36,545	-	110,790	מזומנים ושווי מזומנים
1,397,401	106,330	168,473	726,526	396,072	סך כל הנכסים

31 בדצמבר 2012					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח					
191,271	191,271	-	-	-	סך הכל הון
					התחייבויות:
1,040,387	-	-	828,768	211,619	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
11,385	11,385	-	-	-	התחייבות בגין מסים נדחים
12,583	-	-	-	12,583	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
74,254	2,773	-	-	71,481	זכאים ויתרות זכות
67,521	-	-	27,259	40,262	התחייבויות פיננסיות
1,206,130	14,158	-	856,027	335,945	סך הכל התחייבויות
1,397,401	205,429	-	856,027	335,945	סך הכל הון והתחייבויות
-	(99,099)	168,473	(129,501)	60,127	סך הכל חשיפה

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ג. סיכוני שוק (המשך)

3. פירוט הנכסים וההתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2011					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח					
4,439	4,439	-	-	-	נכסים בלתי מוחשיים
28,868	28,868	-	-	-	הוצאות רכישה נדחות
21,829	21,829	-	-	-	רכוש קבוע
36,375	36,375	-	-	-	נדל"ן להשקעה
70,159	-	-	31,506	38,653	נכסי ביטוח משנה
12,928	-	-	12,928	-	נכסי מסים שוטפים
13,116	4,135	-	-	8,981	חייבים ויתרות חובה
95,861	-	-	95,861	-	פרמיות לגבייה
					השקעות פיננסיות:
708,132	-	88,580	465,980	153,572	נכסי חוב סחירים
136,664	-	-	91,487	45,177	נכסי חוב שאינם סחירים
262	262	-	-	-	מניות
19,589	-	5,392	14,197	-	אחרות
864,647	262	93,972	571,664	198,749	סה"כ השקעות פיננסיות
176,010	-	151,045	-	24,965	מזומנים ושווי מזומנים
1,324,232	95,908	245,017	711,959	271,348	סך כל הנכסים

31 בדצמבר 2011					
סה"כ	פריטים לא פיננסים ואחרים	במטבע חוץ או בהצמדה אליו	בש"ח צמוד למדד	בש"ח לא צמוד	
אלפי ש"ח					
184,936	184,936	-	-	-	סך הכל הון
					התחייבויות:
991,334	-	-	772,576	218,758	התחייבויות בגין חוזי ביטוח
5,185	5,185	-	-	-	התחייבות בגין מסים נדחים
11,744	-	-	-	11,744	התחייבות בשל הטבות לעובדים, נטו
305	-	-	305	-	התחייבות בגין מסים שוטפים
71,355	2,815	-	-	68,540	זכאים ויתרות זכות
59,373	-	11,560	47,813	-	התחייבויות פיננסיות
1,139,296	8,000	11,560	820,694	299,042	סך הכל התחייבויות
1,324,232	192,936	11,560	820,694	299,042	סך הכל הון והתחייבויות
-	(97,028)	233,457	(108,735)	(27,694)	סך הכל חשיפה

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ד. סיכוני נזילות

סיכון נזילות הינו הסיכון שהחברה תידרש לממש את נכסיה במחיר נחות על מנת לעמוד בהתחייבויותיה.

1. החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי הוודאות לגבי המועד בו תידרש החברה לשלם תביעות והטבות אחרות למבוטחים ביחס להיקף הכספים שיהיו זמינים לכך באותו מועד.
 2. יצוין, כי צורך אפשרי לגיוס מקורות באופן בלתי צפוי ובזמן קצר עשוי לחייב מימוש נכסים משמעותי באופן מהיר ומכירתם במחירים שלא בהכרח ישקפו את שווי השוק שלהם.
 3. ההשקעות הפיננסיות של החברה כוללות נכסים סחירים בסך של כ- 818,294 אלפי ש"ח הניתנים למימוש מיידי (אשתקד - 727,983 אלפי ש"ח).
- על פי תקנות דרכי ההשקעה על החברה להחזיק בנכסים נזילים (בהתאם להגדרתם בתקנות האמורות) בסכום שלא יפחת מ-30% מההון הנדרש, בניכוי ההון הנדרש בשל נכסים שעל החברה להעמיד בגינם הון עצמי נוסף לפי התקנות החדשות.

ניהול נכסים והתחייבויות

החברה מנהלת את נכסיה והתחייבויותיה בהתאם לדרישות חוק הפיקוח על תקנותיו. הטבלאות להלן מרכזות את מועדי הפרעון המשוערים של סכומי התביעות התלויות וההתחייבויות הפיננסיות:

בגין חוזי ביטוח כללי, ברוטו

עד שנה	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח					
240,563	160,462	214,132	184,002	60,277	859,436
193,034	141,807	180,498	193,818	107,857	817,014

ליום 31 בדצמבר, 2012

ליום 31 בדצמבר, 2011

בגין התחייבויות פיננסיות

עד שנה	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח					
4,438	23,083	10,000	30,000	-	67,521
11,730	39,705	7,938	-	-	59,373

ליום 31 בדצמבר, 2012

ליום 31 בדצמבר, 2011

בגין חוזי ביטוח חיים, ברוטו

עד שנה	מעל שנה ועד 3 שנים	מעל 3 שנים ועד 5 שנים	מעל 5 שנים	ללא מועד פרעון מוגדר	סה"כ
אלפי ש"ח					
-	-	-	-	4,395	4,395
-	-	-	-	3,028	3,028

ליום 31 בדצמבר, 2012

ליום 31 בדצמבר, 2011

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה. סיכונים ביטוחיים

סיכון הביטוח כולל, בין היתר:

- סיכוני חיתום: הסיכון לשימוש בתמחיר שגוי כתוצאה מליקויים בתהליך החיתום ומהפער בין הסיכון בעת התמחור וקביעת הפרמיה, לבין ההתרחשות בפועל כך שהפרמיות הנגבות אינן מספיקות לכיסוי תביעות עתידיות והוצאות. הפערים עשויים לנבוע משינויים מקריים בתוצאות העסקיות ומשינויים בעלות התביעה הממוצעת ו/או בשכיחות התביעות כתוצאה מגורמים שונים.

החברה מנהלת סיכון זה על ידי:

- (1) הגבלתו של הסיכון באמצעות תהליכי חיתום המותאמים לכל סוג מוצר ביטוחי.
- (2) העברתו של חלק מהסיכון למבטחי משנה.

- סיכוני רזרבה: הסיכון להערכה לא נכונה של ההתחייבויות הביטוחיות אשר עלולה לגרום לכך שהרזרבות האקטואריות אינן מספיקות לכיסוי כל ההתחייבויות והתביעות. המודלים האקטואריים על פיהם בן היתר מעריכה החברה את התחייבויות הביטוחיות, מבוססים על כך שדפוס ההתנהגות והתביעות בעבר מייצג את העתיד לקרות. חשיפת החברה מורכבת מהסיכונים הבאים:

- (1) סיכון מודל - הסיכון לבחירת מודל שגוי לתמחור ו/או להערכת ההתחייבויות הביטוחיות;

- (2) סיכון פרמטר - הסיכון לשימוש בפרמטרים שגויים וביניהם הסיכון שהסכום שישולם עבור סילוק ההתחייבויות הביטוחיות של החברה, או שמועד סילוק ההתחייבויות הביטוחיות, יהיה שונה מזה הצפוי.

- סיכון קטסטרופה: חשיפה לסיכון שאירוע בודד בעל השפעה רבה (קטסטרופה) כגון אסון טבע, מלחמה, טרור, נזקי טבע או רעידת אדמה, יביא להצטברות נזקים בהיקף גבוה. אירוע הקטסטרופה המהותי אליו חשופה החברה בארץ הינו רעידת אדמה.

גודל ההפסד המרבי הצפוי בעסקי ביטוח כללי, כתוצאה מהחשיפה לנזק בודד גדול או הצטברות נזקים בגין אירוע גדול במיוחד בהסתברות נזק מירבי (MPL) של כ-3.5% הינה כ-435 מיליון ש"ח ברוטו וכ-8 מיליון ש"ח בשייר עצמי.

החברה מנהלת סיכון זה באמצעות העברתו למבטחי משנה בחו"ל במסגרת חוזה יחסי מסוג Quota Share and Surplus וחזרה לא יחסי מסוג Excess of Loss.

לעניין נתונים בדבר מוצרי הביטוח השונים אשר בגינם נוצר למבטח חשיפה לסיכונים הביטוחיים ראה פירוט ההתחייבויות הביטוחיות לפי סיכונים ביטוחיים להלן.

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים

להלן תיאור מוצרי הביטוח השונים והשיטות וההנחות המשמשות לחישוב ההתחייבויות בגינם בהתאם לסוג המוצר:

באופן כללי, בהתאם להוראות המפקח, ההתחייבויות הביטוחיות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות ובאופן עקבי לשנה קודמת. ההתחייבויות מחושבות בהתאם לנתוני הכיסויים הרלוונטיים, כגון: גיל ומין המבוטח, תקופת הביטוח, מועד תחילת הביטוח, סוג הביטוח, פרמיה תקופתית וסכום הביטוח.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(1). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח חיים (המשך)

השיטות האקטואריות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות:

(1) פירוט סוגי עתודות הביטוח והשיטות לקביעתן

פוליסות לביטוח סיכון מוות:

כל הפוליסות לטווח ארוך בחברה הן לכיסוי ביטוחי של סיכון מוות. בחלקן נכללים כיסויי נכות ואי-כושר עבודה. בגין פוליסות אלו לא נכללה עתודה בדוחות הכספיים.

בנוסף, נכללו תביעות תלויות ידועות לתאריך הדוח. לתביעות אלו נוספה הפרשה בגין תביעות שאירעו וטרם דווחו עד ליום הדוח.

(2) פירוט השיטות לחישוב העתודות של פוליסות לביטוח סיכון מוות ואחרות

- תביעות תלויות ידועות נקבעו לפי דיווחי מחלקת התביעות.
- הפרשה לתביעות שאירעו וטרם דווחו חושבה תוך התחשבות במאפיינים השונים של ביטוחים אלה מבחינת משך הזמן הממוצע בין אירוע התביעה להגשת התביעה ומבחינת השפעת החיתום על שיעורי התמותה הצפויים.
- האקטואר הממונה בוחן בכל תאריך דיווח את הצורך בחישוב עתודה בחסר.

ההנחות העיקריות המשמשות לחישוב ההתחייבויות הביטוחיות

בחברה טרם נצבר ניסיון בביטוח חיים ולכן כל ההנחות מתבססות על מודלים של מבטחי המשנה.

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם החברה פועלת

החברה כותבת חוזי ביטוח בתחומי הביטוח הכללי בעיקר בענפי רכב חובה, רכב רכוש, דירות ובתי עסק.

פוליסת ביטוח רכב חובה מכסה את בעל הפוליסה והנוהג מפני כל חבות שהם עשויים לחבו לפי חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים תשל"ה-1975 בשל נזק גוף שנגרם כתוצאה משימוש ברכב מנועי לנהג ברכב, לנוסעים ברכב, או להולכי רגל שנפגעו על ידי הרכב. תביעות ברכב חובה מתאפיינות ב"זנב ארוך" (LONG TAIL) דהיינו לעיתים חולף זמן רב ממועד קרות האירוע ועד מועד הסילוק הסופי של התביעה.

פוליסה לביטוח נזקי רכב ולנזקי רכב רכוש צד ג' מעניקים למבוטח כיסוי לנזק רכוש. הכיסוי בדרך כלל מוגבל לשווי הרכב שניזוק. התעריף לביטוח רכב רכוש מחייב אישור, כמו גם אישור הפוליסה בכללותה, על ידי המפקח והינו תעריף אקטוארי ובחלקו דיפרנציאלי (שאינו אחיד לכלל המבוטחים ומותאם לסיכון). התעריף האמור מבוסס על מספר פרמטרים, הן אלה הקשורים לרכב המבוטח בפוליסה (כגון סוג הרכב, שנת ייצור, וכי"ב) והן אלה הקשורים לאפיוני המבוטח (גיל הנהג, ניסיון תביעות וכו'). תהליך החיתום מתבצע בחלקו באמצעות התעריף עצמו ובחלקו באמצעות מערכת נהלים שנועדו לבדוק את ניסיון התביעות של המבוטח הכוללים הצגת אישור העדר תביעות ממבטח קודם במשך שלוש שנים אחרונות, הצגת אישור מיגון עדכני וכו', ומשולבים באופן ממוכן בתהליך ההפקה של הפוליסות.

במרבית המקרים, הפוליסות בביטוחי רכב רכוש מונפקות לפרק זמן של שנה. כמו כן, במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

1. תיאור תמציתי של ענפי הביטוח העיקריים בהם החברה פועלת (המשך)

ביטוחי דירות ובתי עסק מיועדים להעניק למבוטח כיסוי כנגד נזק פיזי לרכושו ואובדן רווחים עקב הנזק לרכושו.

הסיכונים העיקריים המכוסים בפוליסות רכוש הינם סיכונים אש, התפוצצות, פריצה, רעידת אדמה ונזקי טבע. ביטוחי הרכוש כוללים לעיתים כיסוי לנזקי אובדן רווחים עקב הנזק הפיזי שנגרם לרכוש. במרבית המקרים, תביעות בגין פוליסות אלו מתבררות בסמוך למועד קרות מקרה הביטוח.

2. עקרונות חישוב ההערכה האקטוארית בביטוח כללי

כללי

(א) ההתחייבויות בגין חוזי ביטוח כללי כוללות את המרכיבים העיקריים הבאים:

הפרשה לפרמיה שטרם הורווחה.
הפרשה לפרמיה בחסר.
תביעות תלויות.

ההפרשה לפרמיה שטרם הורווחה והוצאות הרכישה הנדחות מחושבים בדרך שאינה תלויה בהנחות כל שהן ולכן אינן חשופות לסיכון הרזרבה. לעניין האופן בו מחושבות הפרשות אלה ראה באור 2 - מדיניות חשבונאית.

(ב) בהתאם להוראות המפקח התביעות התלויות מחושבות על ידי אקטואר, על-פי שיטות אקטואריות מקובלות. ההערכות מתבססות בעיקרן על ניסיון העבר של התפתחות סכום התשלומים וההערכות הפרטניות. הערכת התביעות התלויות נעשתה ברמת ברוטו וברמת ביטוח משנה בנפרד.

(ג) השימוש בשיטות אקטואריות המבוססות על התפתחות התביעות מתאים בעיקר כאשר קיים מידע יציב ומספק בתשלומי התביעות ובהערכות הפרטניות כדי להעריך את סך עלות התביעות הצפויה.

(ד) כן נכללות הערכות איכותיות ושיקול דעת באשר למידה שמגמות העבר לא ימשכו בעתיד. לדוגמה: עקב אירוע חד פעמי, שינויים פנימיים, כגון שינוי בתמהיל התיק, במדיניות החיתום ונוהלי הטיפול בתביעות וכן בגין השפעת גורמים חיצוניים כגון פסיקה משפטית, חקיקה וכו'. כאשר שינויים כאמור לעיל, לא באו לידי ביטוי באופן מלא בניסיון העבר, האקטואר מעדכן את המודלים ו/או מבצע הפרשות ספציפיות על סמך הערכות סטטיסטיות ו/או משפטיות לפי העניין.

(ה) בתביעות גדולות בעלות אופי לא סטטיסטי, העתודה נקבעת (בברוטו ובשייר) על סמך חוות דעת מומחי החברה, ובהתאם להמלצות יועציהם המשפטיים.

(ו) חלקם של מבטחי המשנה בתביעות התלויות נאמד בהתחשב בסוג ההסכם (יחסי/בלתי יחסי), ניסיון התביעות בפועל והפרמיה שהועברה למבטחי משנה.

(ז) הערכת התביעות התלויות, כולל הפרשה להוצאות עקיפות בסילוק תביעות, עבור חלק החברה בפול התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים

הענפים בהם בוצעה הערכה על בסיס מודלים אקטואריים סטטיסטיים הינם רכב רכוש, רכב חובה ומקיף לדירות. שאר הענפים הינם קטנים בהיקפם לביצוע הערכה סטטיסטית.

בכל הענפים (הסטטיסטיים והלא סטטיסטיים) הערכת התביעות התלויות נעשתה ברמת הברוטו וברמת המשנה בנפרד. התביעות התלויות ברמת השייר חושבו כהפרש ביניהן.

(א) ענף רכב רכוש

בענף רכב רכוש ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומי התביעות, תוך חלוקה לסוגי הכיסויים כגון מקיף/צד ג' וסוגי הנזקים כגון תאונה/גניבה. לחודשי הנזק האחרונים, שאינם בשלים, נעשה גם שימוש בשיטת הממוצעים בקביעת עלות תביעה לפוליסה.

לצורך הערכת התביעות התלויות נעשה שימוש בשיטת Link Ratio. הופעל שיקול דעת כדי לאמוד את סכומי הנזק הסופיים בתביעות שאירעו בחודשים האחרונים של שנת 2012. בהערכה עבור נזקי צד ג' הונח גורם "זנב" של 1.5%. הסכום שנלקח בחשבון הינו סכום של הערכה נפרדת של נזקי צד ג', הערכת נזק עצמי והערכת נזקי גניבה. במקביל חושב חלק מבטחי המשנה בגין ביטוח רכב יוקרה וביטוח משאיות.

(ב) ענף רכב חובה

בענפי רכב חובה ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות תשלומים.

בהערכת התביעות התלויות יושם מודל "סולם" ונעשה שימוש ב- 4 שיטות להערכת העלות הסופית של התביעות: Link Ratio ו- Chain ladder לכל השנים ובשלוש שנים האחרונות. כמו כן, נעשה שימוש בשיטת BF להערכת יחס תביעות בשנים 2007 עד 2012. נתוני ה"זנב" הוערכו על בסיס נתוני רון בינה אקטוארית. במהלך 2008 החברה עברה מחישוב "עודף הכנסות על הוצאות" על בסיס של 5 שנים לחישוב על בסיס 4 שנים ובשנת 2011 עברה החברה לחישוב על בסיס שלוש שנים. הערכות פרטניות שנלקחו בחשבון: ביטוח לאומי, תביעות גדולות, סטיית תקן, הוצאות רפואיות. חלק החברה בתביעות התלויות, כולל הפרשה להוצאות עקיפות בסילוק תביעות, של הפול נלקח בהתאם לדוח שהתקבל מהפול. הערכת חלקם של מבטחי משנה בתביעות בגין חוזי עודף (EXCESS) נאמדה על בסיס מודל Log Normal.

(ג) ענף דירות

בענף דירות ההתחייבויות מחושבות על בסיס התפתחות התשלומים תוך הפרדה לתביעות גדולות ותביעות רגילות.

השיטות בהן נעשה שימוש הינן: Link Ratio לכל השנים ו- Link Ratio לשלוש שנים האחרונות. הופעל שיקול דעת כדי לאמוד את סכומי הנזק הסופיים בתביעות שאירעו בחודשים האחרונים של שנת 2012. לא הונח גורם "זנב".

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

3. פירוט השיטות האקטואריות בענפי הביטוח העיקריים (המשך)

ההנחות העיקריות שנלקחו לצורך ההערכה האקטוארית

(1) נעשה היוון לתביעות תלויות בענף רכב חובה לפי שיעור ריבית שנתי של 2.0% (אשתקד - 2.5%).

(2) נכללה תוספת בגין מרווח לסיכון (סטיית תקן) בבסיס העתודה בענף רכב חובה.

(3) בענף רכב חובה תשלומי הוצאות רפואיות הוצאו ממסולשי התביעות המשולמות והערכה בגינם מתבססת על הערכה של מחלקת תביעות.

4. שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי

בחודש ינואר 2013 נחתמו תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח) (חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי), התשע"ג-2013 (להלן - "התקנות החדשות") וחוזר (להלן ביחד - "התיקון") שעניינם עדכון הוראות הדין הקיימות בנושא חישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי.

התיקון ביטל את תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984, כאשר במקומן תבואנה התקנות החדשות. השינוי המרכזי שיחול עם כניסת התיקון לתוקף הינו ביטול, החל מהדוחות הכספיים ליום 31 במרס 2014, של עתודות עודף הכנסות על הוצאות (להלן - "העתודה"). העתודה מחושבת, כיום לתקופה של שלוש שנים, בענפי ביטוח כללי עם זנב תביעות ארוך (בעיקר רכב חובה וחבויות) אשר מחושבת לגביהם הערכה אקטוארית.

בנוסף, כצעד משלים לשינוי, פורסמה, בחודש יולי 2012, טיוטת עמדת הממונה (להלן - "עמדת הממונה") לעניין נוהג מיטבי לאקטוארים בבואם לחשב עתודות ביטוח בביטוח כללי לצורך הדוחות הכספיים כך שישקפו באופן נאות והולם את ההתחייבויות הביטוחיות. עמדת הממונה כוללת, בין היתר, את הקביעות הבאות:

א. "רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח" פרושה כי קיים סיכוי סביר למדי ("fairly likely") - קרי, הסתברות של 75% לפחות - כי ההתחייבות הביטוחית שנקבעה תספיק לכיסוי התחייבויות המבטח.

ב. ככל שקיימת וודאות רבה יותר בהתאמת הנחות ומודלים, על האקטואר לבחור את ההנחות והמודלים המתארים באופן הטוב ביותר ("Best Estimate") את צפי ההתחייבויות הביטוחיות. לכך יש להוסיף, באופן נפרד, מרווח בגין חוסר וודאות.

ג. שיעור היוון תזרים התחייבויות (מוצרים עם זנב התחייבויות ארוך).

ד. קיבוע - לצורך חישוב מרווחים בגין חוסר הוודאות בענפים סטטיסטיים (כהגדרתם בחוזר), יש להתייחס לכל ענף בנפרד, אך ניתן לקבץ את הסיכונים מכל שנות החיתום (או נזק) בענף.

בענפים שאינם סטטיסטיים, ניתן להתייחס לכולם כמקשה אחת.

ה. קביעת גובה התחייבויות ביטוחיות בגין פוליסות שנמכרו בפרקי זמן הסמוכים ליום הדיווח ולסיכונים לאחר יום הדיווח.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ה(2). סיכון ביטוחי בחוזי ביטוח כללי (המשך)

4. שינויים בחישוב עתודות ביטוח בביטוח כללי (המשך)

החברה בוחנת את ההשפעה הכוללת על הדוחות הכספיים של התיקון יחד עם עמדת הממונה. בשלב זה לא ניתן להעריך את ההשפעה שכן עמדת הממונה נמצאת בדיונים והבהרות בין חברות הביטוח לבין משרד הממונה.

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי

1. חלוקת נכסי חוב על פי מיקומם

31 בדצמבר 2012			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
791,529	140,890	650,639	בארץ
120,893	-	120,893	בח"ל
<u>912,422</u>	<u>140,890</u>	<u>771,532</u>	סך הכל נכסי חוב

31 בדצמבר 2011			
סה"כ	שאינם סחירים אלפי ש"ח	סחירים	
756,216	136,664	619,552	בארץ
88,580	-	88,580	בח"ל
<u>844,796</u>	<u>136,664</u>	<u>708,132</u>	סך הכל נכסי חוב

ראה גם באור פירוט הנכסים בחלוקה לדירוגים להלן.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרגים

1.א. נכסי חוב

דירוג מקומי (*)				
31 בדצמבר 2012				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה

נכסי חוב בארץ

נכסי חוב סחירים:				
367,809	-	-	-	367,809
282,830	-	603	156,780	125,447
סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ				
650,639	-	603	156,780	493,256
נכסי חוב שאינם סחירים:				
פקדונות בבנקים				
25,187	-	-	5,899	19,288
67,386	-	-	-	67,386
נכסי חוב אחרים לפי בטחונות:				
48,317	-	-	-	48,317
סך הכל נכסי חוב שאינם סחירים בארץ				
140,890	-	-	5,899	134,991
791,529	-	603	162,679	628,247

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

דירוג בינלאומי (*)				
31 בדצמבר 2012				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:				
36,189	-	-	-	36,189
84,704	-	-	5,375	79,329
סך הכל נכסי חוב סחירים בחו"ל				
120,893	-	-	5,375	115,518

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.1. נכסי חוב (המשך)

דירוג מקומי (*)				
31 בדצמבר 2011				
ס"כ	לא מדורג	נמוך BBB-מ אלפי ש"ח	BBB עד A	AA ומעלה

נכסי חוב בארץ

320,321	-	-	-	320,321	נכסי חוב סחירים:
299,231	-	334	115,840	183,057	אגרות חוב ממשלתיות
					אגרות חוב קונצרניות

619,552	-	334	115,840	503,378	סך הכל נכסי חוב סחירים בארץ
---------	---	-----	---------	---------	--------------------------------

נכסי חוב שאינם
סחירים:

31,363	-	-	17,681	13,682	פקדונות בבנקים
60,124	-	-	-	60,124	ובמוסדות פיננסיים
					אגרות חוב קונצרניות

נכסי חוב אחרים לפי
בטחונות:

45,177	-	-	-	45,177	בטחונות אחרים
--------	---	---	---	--------	---------------

סך הכל נכסי חוב
שאינם סחירים בארץ

136,664	-	-	17,681	118,983	
---------	---	---	--------	---------	--

756,216	-	334	133,521	622,361	סך הכל נכסי חוב בארץ
---------	---	-----	---------	---------	----------------------

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

דירוג בינלאומי (*)				
31 בדצמבר 2011				
ס"כ	לא מדורג	נמוך BBB-מ אלפי ש"ח	BBB	A ומעלה

נכסי חוב בחו"ל

נכסי חוב סחירים:

35,178	-	-	-	35,178	אגרות חוב ממשלתיות
--------	---	---	---	--------	--------------------

53,402	-	-	10,536	42,866	אגרות חוב קונצרניות
--------	---	---	--------	--------	---------------------

סך הכל נכסי חוב
סחירים בחו"ל

88,580	-	-	10,536	78,044	
--------	---	---	--------	--------	--

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

א.2. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בארץ)

מידע נוסף

דירוג מקומי (*)					פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
31 בדצמבר 2012					
סה"כ	לא מדורג	נמוך BBB-מ- אלפי ש"ח	BBB עד A	A ומעלה	
101,891	101,891	-	-	-	
28,310	-	-	-	28,310	השקעות פיננסיות אחרות
147,335	-	-	-	147,335	מזומנים ושווי מזומנים

דירוג מקומי (*)					פרמיות לגביה, חייבים ויתרות חובה, למעט יתרות מבטחי משנה
31 בדצמבר 2011					
סה"כ	לא מדורג	נמוך BBB-מ- אלפי ש"ח	BBB עד A	A ומעלה	
105,859	105,859	-	-	-	
14,197	-	-	-	14,197	השקעות פיננסיות אחרות
176,010	-	-	-	176,010	מזומנים ושווי מזומנים

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

2. פירוט נכסים בחלוקה לדרוגים (המשך)

3. סיכוני אשראי בגין נכסים אחרים (בח"ל)

דירוג בינלאומי (*)				
31 בדצמבר 2012				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	A ומעלה

11,035	-	-	-	11,035	השקעות פיננסיות אחרות
--------	---	---	---	--------	--------------------------

דירוג בינלאומי (*)				
31 בדצמבר 2011				
סה"כ	לא מדורג	נמוך מ-BBB אלפי ש"ח	BBB עד A	A ומעלה

5,392	-	-	-	5,392	השקעות פיננסיות אחרות
-------	---	---	---	-------	--------------------------

(*) כל דירוג כולל בתוכו את כל הטווחים, לדוגמא: דירוג A כולל A- ועד A+.

3. מידע נוסף בדבר סיכוני אשראי

(א) לעניין יתרות מבטחי משנה, ראה סעיף ו' (5) להלן.

(ב) לעניין יתרות פרמיות לגבייה, ראה באור 9 לעיל.

4. גיול השקעות בנכסי חוב לא סחירים

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	

136,664	140,890	נכסי חוב שערכם לא נפגם
---------	---------	------------------------

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים

31 בדצמבר 2012	
סיכון אשראי מאזני	

% מסה"כ	אלפי ש"ח
------------	----------

0.9	8,455
1.0	8,737
3.8	35,032
1.4	13,381
11.6	106,041
2.2	20,105
2.8	25,508
21.1	192,133
7.2	65,440
3.7	33,592
55.7	508,424
44.3	403,998
100.0	912,422

ענף משק
ביטוח
אנרגיה
השקעה ואחזקות
תעשייה
בינוי ונדל"ן
מסחר
תקשורת ושרותי מחשב
בנקים
שירותים פיננסיים
שירותים עסקיים אחרים

אג"ח מדינה

סך הכל

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

ו. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

5. פירוט החשיפה לענפי משק עבור השקעות בנכסי חוב פיננסיים סחירים ושאינם סחירים (המשך)

31 בדצמבר 2011		
סיכון אשראי מאזני		
%		
מסה"כ	אלפי ש"ח	
0.8	6,876	ענף משק
0.3	2,724	ביטוח
2.3	19,416	אנרגיה
0.8	7,096	השקעה ואחזקות
8.5	71,511	תעשייה
0.7	5,879	בינוי ונדל"ן
3.3	27,452	מסחר
27.3	230,965	תקשורת ושרותי מחשב
6.4	54,307	בנקים
7.5	63,071	שירותים פיננסיים
		שירותים עסקיים אחרים
57.9	489,297	
42.1	355,499	אג"ח מדינה
100.0	844,796	סך הכל

6. ביטוח משנה

החברה מבטחת חלק מעסקיה בביטוח משנה, שרובו נעשה באמצעות מבטחי משנה בחו"ל. עם זאת, ביטוח המשנה אינו משחרר את החברה מחובתה כלפי מבוטחיה על פי פוליסות הביטוח.

החברה חשופה לסיכונים הנובעים מאי וודאות לגבי יכולת מבטחי המשנה לשלם את חלקם בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח (נכסי ביטוח המשנה) ואת חובותיהם בגין תביעות ששולמו. חשיפה זו מנוהלת על ידי מעקב שוטף אחר מצבו של מבטח המשנה בשוק העולמי וכן אחר קיום התחייבויותיו הכספיות. מחלקת ביטוח משנה בודקת את הסכמי ההתקשרות עם מבטחי משנה ואת טיבם בעת ההתקשרות עימן ועם חידוש ההתקשרויות. החברה מנהלת מעקב אחר מצבם הכספי של מבטחי המשנה ודירוגם.

החברה חשופה לריכוז סיכון אשראי למבטח משנה בודד, עקב מבנה שוק ביטוח המשנה והכמות המוגבלת של מבטחי משנה בעלי דירוג מספק.

בהתאם להנחיית המפקח קובע דירקטוריון החברה, אחת לשנה, מסגרות חשיפה מרביות למבטחי המשנה, עימם התקשרה ו/או תתקשר החברה, המבוססות על דירוגם הבינלאומי. חשיפות אלו מנוהלות בחברה על ידי הערכה פרטנית של כל אחד ממבטחי המשנה באופן נפרד.

כמו כן, חשיפות החברה מפוזרות בין מבטחי משנה שונים, והעיקריות שבהן הינן למבטחי משנה המדורגים בדירוגים בינ"ל גבוהים.

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2012

חובות בפיגור				נכסי ביטוח משנה						קבוצת דירוג
				ביטוח כללי				סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2012		
				תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורווחה				
				בביטוח רכוש וחבויות		בביטוחי רכוש וחבויות			יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)	
מעל שנה	שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	בביטוח חבויות	בביטוח רכוש	בביטוח רכוש וחבויות	בביטוח חיים			
אלפי ש"ח										
										AA ומעלה
-	-	31,781	3,918	23,155	7,386	6,871	530	(2,243)	15,855	Swiss Re AA-
-	-	11,753	1,008	2,965	4,579	2,459	3,310	(552)	13,394	אחרים
										A
-	-	17,304	3,299	3,819	10,241	5,310	-	1,233	10,575	אחרים
-	-	60,838	8,225	29,939	22,206	14,640	3,840	(1,562)	39,824	סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

ליום 31 בדצמבר, 2011

חובות בפיגור				נכסי ביטוח משנה						קבוצת דירוג
				ביטוח כללי				סך פרמיות למבטחי משנה לשנת 2011	יתרות בחובה (זכות) נטו (ב)	
				תביעות תלויות		פרמיה שטרם הורווחה				
מכל שנה	בין חצי שנה לשנה	סה"כ חשיפה (א)	פיקדונות מבטחי משנה	בביטוח חביות	בביטוח רכוש	בביטוח רכוש וחביות	בביטוח חיים			
אלפי ש"ח										
-	-	6,482	368	-	2,337	738	2,128	1,647	5,686	
-	-	32,306	2,726	27,254	4,950	4,717	343	(2,232)	12,361	Gen Re AAA
-	-	4,572	295	2,103	3,449	450	175	(1,310)	1,977	Swiss Re AA-אחרים
-	-	17,483	3,912	4,056	11,309	6,150	-	(120)	13,110	A אחרים
-	-	60,843	7,301	33,413	22,045	12,055	2,646	(2,015)	33,134	סה"כ

באור 25: - ניהול סיכונים (המשך)

1. מידע בדבר סיכוני אשראי (המשך)

6. ביטוח משנה (המשך)

הערות:

- (א) סה"כ החשיפה למבטחי המשנה הינה: יתרות בחובה (זכות) נטו, נכסי ביטוח משנה, בניכוי הפיקדונות.
- (ב) היתרות אינן כוללות יתרות של חברות ביטוח בגין ביטוח משותף.
- (ג) החברה לא הפרישה לחובות מסופקים בגין החשיפה למבטחי משנה.
- (ד) הדירוג נקבע בעיקרו לפי חברת הדירוג S&P. במקרים בהם לא ניתן דירוג על ידי S&P, נקבע הדירוג על ידי חברת דירוג אחרת והומר לפי מפתח שנקבע בתקנות דרכי ההשקעה.
- (ה) סך-כל החשיפה של מבטחי המשנה לאירוע רעידת אדמה בהסתברות נזק של 3.5% (MPL) הינה 427 מיליוני ש"ח, ממנה חלקו של מבטח המשנה המשמעותי ביותר בחשיפה זו הינו 133 מיליוני ש"ח.
- (ו) לא קיימים מבטחי משנה נוספים על אלו אשר פורטו לעיל אשר החשיפה בגינם עולה על 10% מהחשיפה הכוללת של מבטחי משנה או שהפרמיה בגינם עולה על 10% מסך הפרמיות לביטוח משנה.

באור 26: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

א. יתרות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

הרכב

31 בדצמבר	
2011	2012
אלפי ש"ח	
29	240

חייבים ויתרות חובה - בעל שליטה (החברה האם)

באור 26: - יתרות ועסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים (המשך)

ב. עסקאות עם בעלי עניין וצדדים קשורים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2010		2011		2012	
בעל שליטה (החברה) האם	צד קשור	בעל שליטה (החברה) האם	צד קשור	בעל שליטה (החברה) האם	צד קשור
אלפי ש"ח					
-	22	-	22	-	22
-	21	-	-	-	-
הכנסות דמי שכירות ואחזקה שכירות ותפעול רכבים					
הוצאות דמי ניהול (ראה ה' להלן) שכר מקצועי					
-	5,564	-	5,560	-	132
3,758	-	4,378	-	4,057	-

ג. הטבות לאנשי מפתח ניהוליים (לרבות דירקטורים) המועסקים בחברה

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2010		2011		2012	
סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח	
1,117	2	1,221	2	1,371	2
104	2	143	2	144	2
הטבות לזמן קצר הטבות לאחר העסקה					
1,221		1,364		1,515	

ד. הטבות לצדדים קשורים ולבעלי עניין אחרים

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר					
2010		2011		2012	
סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים	סכום	מס' אנשים
אלפי ש"ח		אלפי ש"ח		אלפי ש"ח	
707	3	682	2	682	2
254	7	428	5	344	6
משכורות שכר דירקטורים					
961		1,110		1,026	

ה. התקשרויות

בחודש ינואר 2008 התקשרה החברה בהסכם עם החברה האם, לפיו תשלם החברה לחברה האם עבור מתן שירותי ניהול. בחודש אוקטובר 2009 הוארכה תקופת ההסכם עד ליום 31 בדצמבר, 2010. על-פי ההסכם החדש הסכום שמשולם לחברה האם הוא 390 אלפי ש"ח לחודש בתוספת מע"מ כחוק. הסכם דמי הניהול הסתיים בחודש ינואר 2012.

באור 27: - התחייבויות תלויות

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה אשר אושרה כייצוגית

להלן תאור בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה ייצוגית שהוגשו נגד החברה. להערכת הנהלת החברה, בהסתמך, בין היתר, על חוות דעת משפטיות שקיבלה מבאי כוחה, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות במקום בו נדרשו הפרשות לכיסוי החשיפה המוערכת על ידי החברה. ההפרשות שכללה החברה אינן בסכומים מהותיים.

תובענה אשר אושרה כייצוגית

בחודש יוני 2010 הוגשה נגד החברה תביעה כספית בסך 822 ש"ח ובקשה לאישור התביעה כייצוגית. סכום התביעה הייצוגית הוערך על-ידי התובעים בכ- 30 מיליון ש"ח לקבוצת מבוטחים בביטוח רכב מנועי, המורכבת מ- 2 קבוצות תובעים, כמפורט להלן. הסכום הנתבע מורכב מכ- 24.5 מיליון ש"ח שנתבעו עבור קבוצת התובעים הראשונה וכ- 5.5 מיליון ש"ח שנתבעו עבור קבוצת התובעים השנייה.

לטענת התובעים, הם התקשרו עם החברה בחוזה לרכישת ביטוח רכב מקיף, הכולל הרחבת כיסוי לרדיו, עבור שני כלי רכב שנרכשו ללא רדיו אינטגרלי המותקן ברכב. לטענת התובעים, לאחר רכישת כלי הרכב, הותקן בכל אחד מהם, על ידי התובעים, מכשיר רדיו. בכתב התביעה נטען, כי אחד מכלי הרכב נגנב בתוך תקופת הביטוח, אולם תגמולי הביטוח ששולמו בגין הגניבה לא כללו פיצוי עבור מכשיר הרדיו שהותקן ברכב.

לטענת התובעים, בכך התעשרה החברה שלא כדין, שכן מחד גיסא, היא גבתה דמי ביטוח נוספים בגין הרחבת כיסוי לרדיו ומאידך גיסא, לא פיצתה את לקוחותיה בגין אובדן מכשיר הרדיו ברכב.

על יסוד טענותיהם, מבקשים התובעים לאשר את תביעתם כתביעה ייצוגית בשם שתי קבוצות תובעים:

1. כל מבוטחי החברה, אשר רכשו מהחברה פוליסת ביטוח מקיף לרכב ובה הרחבת כיסוי לרדיו לא אינטגרלי, במהלך שבע השנים האחרונות עובר להגשת התובענה.

2. כל מבוטחי החברה, אשר רכבם ניזוק עד למצב של אובדן מוחלט או נגנב ואשר לא שולם להם פיצוי בגין מכשיר רדיו לא אינטגרלי אשר היה מותקן ברכבם, במהלך שבע השנים האחרונות עובר להגשת התובענה.

במסגרת התובענה, עותרים התובעים להורות לחברה, להשיב לחברי קבוצת התובעים הראשונה את דמי הביטוח ששילמו בגין הפוליסה.

בנוסף, עותרים התובעים להורות לחברה לשלם לחברי קבוצת התובעים השנייה, את יתרת תגמולי הביטוח שלא שולמו להם כאמור לעיל.

החברה הגישה תגובה לבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.

בדיון שהתקיים בתובענה הודיע ב"כ התובעים כי הוא ממקד את תביעתו רק בחברי הקבוצה השנייה שאירע להם אירוע ביטוחי של גניבה או אובדן גמור ולא קיבלו תגמולים עבור חסרון הרדיו.

ביום 24 באפריל, 2012, אישר בית המשפט את התביעה כתביעה ייצוגית, בה הקבוצה התובעת הינה אלו שרכשו את הפוליסה עם ההרחבה ונגנבה מכוניתם או נפגעה במצב של אובדן מוחלט, ולא שולם להם פיצוי נפרד על מכשיר הרדיו הלא אינטגרלי.

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה אשר אושרה כייצוגית (המשך)

תובענה אשר אושרה כייצוגית (המשך)

ביום 13 בספטמבר, 2012 הגישו הצדדים בקשה לאישור הסדר הפשרה, שאלו עיקריה:

1. הקבוצה הייצוגית תוגדר ככל מי שהיו, או שהינם, לקוחות החברה שרכשו ממנה פוליסה לביטוח מקיף, בתוספת הרחבה בגין אבדן, או נזק, למכשיר רדיו לא אינטגרלי, החל מיום 1 ביוני, 2007 ועד 24 באפריל, 2012, ואשר מכוניתם נגנבה ו/או נפגעה ממצב של אבדן מוחלט בפרק זמן זה, ואשר לא שולמו להם תגמולי ביטוח בגין מכשיר הרדיו בנוסף לפיצוי עבור שווי הרכב והם לא פירקו מרכבם בפועל את מכשיר הרדיו הלא אינטגרלי לאחר אירוע של אבדן מוחלט (להבדיל מאבדן מוחלט להלכה).
2. החברה תשגר, בתוך 60 ימים מהמועד בו יהפוך פסק הדין המאשר את הפשרה לסופי וחלוט (ככל שיאושר על ידי ביהמ"ש), באמצעות דואר רשום, לכל המבוטחים שרכשו ביטוח מקיף, לרבות הרחבת רדיו, החל מיום 1 ביוני, 2007 ועד ליום 24 באפריל, 2012 ושנגרם לרכבם נזק של גניבה, או אבדן מוחלט, כשאירוע הנזק אירע בין יום 1 ביוני, 2010 ועד ליום 24 באפריל, 2012, מכתב אישי, על פי הכתובת האחרונה של המבוטח המצויה בידה, ובו תזמן את המבוטחים שפוליסת הביטוח המקיף לרכב שלהם כללה הרחבת ביטוח לרדיו ושנרכש על ידם מכשיר רדיו לא אינטגרלי אשר הותקן בפועל ברכבם, לפנות אליה לקבל את הפיצוי, בהתאם לתנאי הסכם פשרה.
3. מבוטח שקיבל מהחברה פנייה כאמור, שרכש והתקין ברכבו רדיו לא אינטגרלי, שיהיה בידו להציג בפני החברה, בתוך 60 ימים ממועד משלוח מכתב הפניה, אסמכתא לגבי רכישת מכשיר הרדיו הלא אינטגרלי שהותקן ברכבו ולגבי עלות הרכישה של המכשיר, יקבל מהחברה פיצוי לפי שווי הרדיו (עד תקרה בסך של 1,500 ש"ח) בניכוי ההשתתפות העצמית הקבועה בפוליסה שלו, וזאת אלא אם כן תטען החברה כי אינו נמנה עם חברי הקבוצה הייצוגית.
4. במקרה של מחלוקת לגבי האמור, נקבע כי יידון המקרה הפרטני הנוגע למבוטח, בין ב"כ החברה, לבין ב"כ הקבוצה הייצוגית וההכרעה שתוסכם היא שתחייב. בהעדר הסכמה בין עוה"ד, הוסכם כי תוגש על ידי ב"כ שני הצדדים, בקשה למתן הוראות לבית המשפט, על מנת שיכריע במחלוקת, על פי סעיף 79א' לחוק בתי המשפט, ללא חובת הנמקה, כאשר החלטתו תהיה סופית ותחייב את חברי הקבוצה ואת החברה ללא זכות ערעור.
5. מבוטח שקיבל מהחברה פנייה כאמור, ושברכבו הותקן רדיו לא אינטגרלי שלא יהיה בידו להציג אסמכתא כאמור, יידרש להעביר לידי החברה, בתוך 60 ימים ממועד משלוח מכתב הפניה למבוטח, תצהיר חתום על ידו ומאומת על ידי עו"ד, בו יצוין כי פוליסת הביטוח שרכש מהחברה כללה הרחבת רדיו לרכבו (תוך פרוט סוג הרכב והשנתון הרלבנטי), וכי אכן בפועל הותקן ברכבו מכשיר רדיו לא אינטגרלי, בצירוף יפוי כוח המאפשר לחברה לבדוק את נכונות הפרטים שנמסרו על ידי המבוטח.
6. במידה שהחברה לא תגיע למסקנה שונה לגבי נכונות הפרטים שמסר המבוטח במקרה כזה, תשלם החברה למבוטח, בתוך 30 יום ממועד קבלת התצהיר ויפוי הכוח, סך של 400 ש"ח כפיצוי בגין חסרון הרדיו, וזאת ללא הפחתת סכום בגין השתתפות עצמית של המבוטח הקבועה בפוליסת ביטוח הרכב של אותו מבוטח.
7. מקום שהחברה תבקש לחלוק על זכאותו של המבוטח המבקש להימנות על הקבוצה הייצוגית, לגבי עצם זכותו להשתייך לקבוצה זו וליהנות מן הפיצוי הניתן על ידי החברה מכוח הסדר הפשרה, יחולו הוראות סעיף 4 לעיל.

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה אשר אושרה כייצוגית (המשך)

תובענה אשר אושרה כייצוגית (המשך)

8. לגבי מבוטחי החברה בעלי פוליסת ביטוח מקיף, בתוספת הרחבה בגין אבדן או נזק למכשיר רדיו לא אינטגרלי, שהתקינו ברכבם רדיו לא אינטגרלי ושארע / שיארע להם, לאחר יום 24 באפריל, 2012 ועד למועד אישור הסדר הפשרה, או יארע לאחר אישור מועד הסדר הפשרה, אירוע ביטוח מסוג גניבה ו/או אבדן מוחלט (להבדיל מאבדן מוחלט להלכה) הסכימה החברה לקבוע את ההסדר הבא:

א. במקרה שהנזק שארע לרכב הוא מסוג אבדן מוחלט, תפנה החברה למבוטחיה בכתב ותאפשר למבוטחים שהתקינו ברכב רדיו לא אינטגרלי, לפרק את מכשיר הרדיו מן הרכב ולקבלו לידם, ככל שניתן לעשות כן וככל שמכשיר הרדיו לא נפגע מהתאונה.

במידה שהמבוטח בחר שלא לפרק את מכשיר הרדיו מן הרכב (על אף שהיה תקין וניתן היה לעשות כן), יהיה בכך כדי לוותר על זכותו של המבוטח בהקשר זה.

במקרה שהמבוטח בחר לפרק את מכשיר הרדיו מן הרכב, יתבקש המבוטח לחתום על מסמך, המופנה לחברה, המאשר את דבר פירוק מכשיר הרדיו מן הרכב על ידו לחברה.

ב. במידה שהרדיו ניזוק במהלך התאונה באופן שאינו בר פירוק, או במקרה של גניבת הרכב, תיאותר החברה לפצות את המבוטח בגין חסרון מכשיר הרדיו וזאת בתנאי שיציג חשבונית בגין רכישת הרדיו. במקרה כגון זה, תשלם החברה למבוטח פיצוי בגובה שווי עלות מכשיר הרדיו (עד לסך מקסימלי של 1,500 ש"ח), בניכוי ההשתתפות העצמית הנקובה בפוליסה ו/או ברשימה של המבוטח.

9. המלצה, כי בנוסף לתשלומים לחברי הקבוצה הייצוגית, תשלם החברה לתובעת המייצגת סך של 90,000 ש"ח כגמול, ולבאי כוח התובעת הייצוגית, סך של 290,000 ש"ח (בתוספת מע"מ).

טרם ניתנה החלטת בית המשפט לבקשה לאישור הסדר הפשרה.

לדעת הנהלת החברה, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטית, ישנם סיכויים גבוהים שבית המשפט יאשר את הסדר הפשרה והמשמעות הכספית של קבלת התביעה, כמו גם הסדר פשרה, ככל שגיובש בין הצדדים, אינה צפויה להיות מהותית מבחינת החברה.

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות

א. בסוף חודש יולי 2008 הוגשו נגד החברה תביעה כספית (להלן - התביעה) ובקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה), בבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

לטענת החברה התובעת, במסגרת פיצוי בגין אובדן מוחלט לרכבה, שהיה מבוטח אצל החברה, לא שיפתה אותה החברה על נזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקנו ברכב לפי דרישת החברה. סכום התביעה הוא כ-500 ש"ח.

בנוסף, עתרה התובעת בבקשה לאשר את תביעתה כתביעה ייצוגית לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006. הקבוצה אותה מבקשת התובעת לייצג כוללת כל אדם שזכה, החל מיום 1 באפריל, 2004, לקבל מהחברה תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב פרטי או מסחרי עד 4 טון, לרבות בשל אובדן גמור, אובדן להלכה או גניבה, עת היה מבוטח אצל החברה בביטוח לפי פרק א' לתוספת לתקנות הביטוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), התשמ"ו-1986, כולו או מקצתו, ולא קיבל את כל ו/או חלק מתגמולי הביטוח בגין אובדן או נזק שנגרם לאמצעי המיגון שהותקנו ברכב לפי דרישת החברה.

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה אשר אושרה כייצוגית (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

א. (המשך)

התובעת העריכה את סכומה הכולל של התביעה הייצוגית בכ- 22 מיליון ש"ח.

החברה הגישה תגובה לבקשה לאישור התביעה כייצוגית.

הדיון בבקשה לאישור התובענה כייצוגית אוחד עם דיון בבקשות נוספות לאישור תובענות כייצוגיות, שהוגשו באותו עניין נגד חברות ביטוח אחרות.

ביום 23 בנובמבר, 2009 החליט בית המשפט כי על הצדדים להעביר את כל הבקשות למפקח.

ביום 19 ביולי, 2011 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה, בהבהירו כי הגשת עמדתו נועדה אך להבטיח מניעת פגיעה באינטרס הציבור אגב בירור ההליכים הנדונים, וכי אין בה כדי לנקוט עמדה לגוף התביעות ו/או לשאלת קבלת הבקשות לאישור התובענות כייצוגיות או האם עומדים המבקשים בתנאים הנדרשים לצורך אישור הבקשות.

היועץ המשפטי לממשלה הבהיר כי מקום שבו מותקנים אמצעי מיגון ברכב התואמים את דרישת המבטח (אף אם הותקנו קודם לתחילת חוזה הביטוח), על המבטח לשפות את המבוטח בשל אובדן אמצעי המיגון, גם במקרה של אובדן גמור.

ביום 2 ביולי, 2012 הגישו הצדדים את הסדר הפשרה שגובש ביניהם, שאלה עיקריו:

1. תשלום פיצוי בסך 50% מהמחיר ששולם בפועל בגין אמצעי המיגון, בניכוי פחת, כהגדרתו בהסדר הפשרה, ובתוספת הפרשי הצמדה למדד, החל ממועד קרות מקרה הביטוח ועד למועד התשלום בפועל. במקרה בו לא יהיו בידי מבוטח הנמנה על הקבוצות השונות נתונים אודות הסכום ששולם בפועל בגין אמצעי המיגון, אך היה בידו מידע מתי הותקן אמצעי המיגון ברכבו - הוצע פיצוי בסך 50% ממחיר אמצעי המיגון הרלוונטי כחדש במועד התשלום על פי הסדר הפשרה, בניכוי הפחת, כהגדרתו בהסדר הפשרה, ללא תוספת הפרשי הצמדה למדד. מקום בו לא עלה בידי המבוטח לאתר את מועד רכישתו ו/או התקנתו של אמצעי המיגון - יראה לעניין הפחת כאילו הותקן שנתיים לפני מועד קרות מקרה הביטוח.
2. התחייבות לתשלום מינימאלי - כל חברה התחייבה על תשלום בפועל של "רף מינימאלי" לחברי הקבוצה - סכום של 1 מיליון ש"ח לחברת ביטוח גדולה, 2/3 מיליון ש"ח לחברת ביטוח בינונית, ו- 1/3 מיליון ש"ח לחברת ביטוח קטנה. במידה שהסכומים שישולמו יפחתו מהרף המינימאלי שנקבע, התחייבו החברות לבצע חלוקה נוספת לחברי הקבוצות הזכאים או מי מהן (פרי פסו), ובלבד שהחלוקה תוגבל לסך השווה ל- 100% מעלותו של אמצעי המיגון הרלוונטי לגבי כל חבר קבוצה, וכן - ככל שגם לאחר הגדלת התשלום סך הכספים שישולם על ידי החברות למבוטחים יפחת מהרף המינימאלי לו התחייבה אותה חברה - התחייבו החברות על תרומת יתרת הסכום עד לתקרה הנ"ל.
3. תשלום תגמול ושכר טרחת עו"ד - סך של 139,200 ש"ח (סך הכולל מע"מ) כשכ"ט ו- 30,000 ש"ח כגמול, לחברת ביטוח גדולה (מעל 7.5% מהשוק); סך של 92,800 ש"ח (סך הכולל מע"מ) שכר טרחה ו- 20,000 ש"ח כגמול לחברת ביטוח בינונית (מעל 3% מהשוק), ו- 46,400 ש"ח (סך הכולל מע"מ) ו- 10,000 ש"ח כגמול לתובע לחברת ביטוח קטנה (פחות מ- 3% מהשוק).

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה אשר אושרה כייצוגית (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

א. (המשך)

חלקה של החברה בשוק ביטוח רכב מקיף במועד הרלבנטי עמד על כ- 3.4% ועל כן, היא נכללת בהגדרת "חברת ביטוח בינונית", לצורך הסדר הפשרה.

בית המשפט הורה על העברת העתק ההודעה על הסדר הפשרה והבקשה לאישורו ליועץ המשפטי לממשלה ועל מינויו של ר"ח כבודק אם הסדר הפשרה ראוי וסביר.

ביום 9 בדצמבר, 2012 הוגשה עמדת היועץ המשפטי לממשלה ביחס להסדר הפשרה, תוך הדגשה כי המדובר בעמדה שאינה סופית וכי עמדה סופית תגובש, ככל הדרוש, לאחר הגשת חוות דעת הבדוק.

בהחלטה מיום 2 בינואר, 2013 הורה בית המשפט כי לאחר שהבדוק יגיש את חוות דעתו, תועבר חוות הדעת לעיון היועץ המשפטי לממשלה, על מנת שיביע דעתו בעניינה.

לדעת הנהלת החברה, בהסתמך על הערכת יועציה המשפטיים, סיכוייה של הבקשה והתביעה להתקבל צפויים, אולם, בין אם יהא הסכם פשרה בהתאם לעקרונות דלעיל ובין אם הבקשה והתביעה תתקבלנה, המשמעות הכספית של הפשרה ו/או התביעה אינה צפויה להיות מהותית מבחינת החברה.

ב. בחודש דצמבר 2008 הוגשו נגד החברה תביעה כספית (להלן - התביעה) ובקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית (להלן - הבקשה), בבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

בתביעה נתבעת החברה לשלם לתובע סך של כ- 1,940 ש"ח בגין ההפרש בין שכר טרחת שמאי אשר לטענתו שילם בפועל ובין הפיצוי אשר שולם לו על ידי החברה עבור שכר טרחת שמאי. לטענת התובע, החברה מפרה את הוראות חוק חוזה הביטוח ואת תקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (תנאי חוזה לביטוח רכב פרטי), תשמ"ו - 1986, בכך שאינה משיבה את המצב לקדמותו ואינה מפצה בגין כל הנזק אשר נגרם לתובע כתוצאה מפגיעת רכב המבוטח על ידי החברה בביטוח צד ג' ברכבו שלו.

בנוסף, עתר התובע בבקשה לאשר תביעתו כתביעה ייצוגית לפי הוראות חוק תובענות ייצוגיות, תשס"ו-2006, בשם כל אדם ו/או אישיות משפטית אחרת, אשר היה זכאי, לקבל מהחברה, כצד ג', כספים ו/או תגמולי ביטוח בשל נזק לרכב, לרבות סכומי כסף בגין שכ"ט שמאי, אותו שילם לשמאי כלשהו, על מנת שיערוך את שומת הנזק לרכב, במהלך 7 השנים שקדמו להגשת התובענה והחברה לא השיבה ו/או שילמה לידי, את מלוא הסכום ששילם בגין שכר טרחת השמאי ו/או חלק ממנו. התובע העריך את סכומה הכולל של התביעה הייצוגית בכ- 13 מיליוני ש"ח.

החברה הגישה תגובתה לבקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית.

הדיון בתביעה אוחד עם דיון בבקשות נוספות לאישור תובענות כייצוגיות, שעניינן זהה ואשר הוגשו נגד חברות ביטוח אחרות.

ביום 8 בדצמבר, 2011 הוגשה לבית המשפט עמדת המפקח, לפיה לא ראוי לקבוע באופן אוטומטי שחברת הביטוח מחוייבת לשלם את כל שכר הטרחה שדורש השמאי. כן ציין המפקח כי העניין אינו ראוי לבידור בתביעה ייצוגית וכי צריך לבחון כל מקרה לגופו.

ביום 20 בינואר, 2013 הגיש התובע בקשה להסתלקות מבקשות האישור והתביעות.

ביום 21 בפברואר, 2013 נעתר בית המשפט לבקשת ההסתלקות והורה על דחיית התביעות האישיות.

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה אשר אושרה כייצוגית (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

ג. בחודש פברואר, 2012 הוגשו נגד החברה תביעה כספית ובקשה לאישור התביעה כתובענה ייצוגית, בבית המשפט המחוזי בתל-אביב. בתביעה האישית, מבקשת התובעת מבית המשפט להורות על השבת כספי הפרמיה ששילמה בגין "ביטוח מבנה דירה" (ולחילופין - להורות על השבת דמי הפרמיה שנגבו ממנה בערכי כינון), ובנוסף, סך "סימלי" של 10 אלפי ש"ח בגין עוגמת נפש.

בשם חברי הקבוצה הייצוגית התבקש סעד זהה לזה שהתבקש על ידי התובעת. סכום התביעה בשם כל חברי הקבוצה - הוערך ב- 20 מיליון ש"ח.

ה"קבוצה" שבשמה הוגשה התביעה והבקשה לאשרה כייצוגית הוגדרה ככל מי שרכש ביטוחי מבנה, על סוגיהם, אצל החברה, החל ממועד רכישת "פוליסת המבנה" על ידם ועד מועד הגשת הבקשה, והינם בעלי זכויות ו/או בעלי דירה/ות בבית משותף, או בבית דירות הראוי להירשם כבית משותף, ואשר נפגעו מהתנהגותה של החברה.

התובעת טוענת שרכשה ביטוח מבנה שלפי תנאיו, אם ייהרס המבנה, היא תהיה זכאית לתגמולי ביטוח בערכי כינון רק במקרה שבו המבנה יוקם מחדש, כלומר - הפוליסה אינה מכסה לטענתה את שווי הקרקע. לטענת התובעת, כאשר מדובר בבית משותף, הסיכוי לכונן את הבית המשותף או דירה, במקרה קרות ביטוח של הרס של יותר מ- 75% של הבית המשותף, הינו נמוך ביותר עד אפסי, משום שבניית הבניין מחדש מצריכה הסכמת כל בעלי הדירות, ולכן תלויה התובעת בבעלי הדירות האחרים וביכולתם הכלכלית. לטענת התובעת, עובדה זו הינה עובדה מהותית שמחובתה של החברה היה לידע אותה בטרם רכשה את הפוליסה. לטענת התובעת, החברה הסתירה ממנה עובדה זו, ובמעשיה הפרה את חובת הגילוי שלה כלפי התובעת, הטעתה אותה ועוד, ועל כן, מחוייבת להשיב לה את תשלומי הפרמיה ששילמה, ובנוסף, פיצוי בגין נזק לא ממוני שנגרם לה, לטענתה.

בד בבד עם הגשת התביעה, הגיש ב"כ התובעת בשם לקוחות פרטיים שונים, תביעה ובקשה לאישורה כייצוגית כנגד שבע חברות ביטוח נוספות וכן, בקשה לאיחוד הדיון בכל התביעות. בהסכמת התובעות הורה בית המשפט על איחוד הדיון בתביעות הייצוגיות.

החברה הגישה תגובתה לבקשה.

בדיון בבקשת האישור הביע בית המשפט עמדה לכאורה שהתביעה נעדרת עילה, בשל העובדה שלחברי הקבוצה לא נגרם נזק, ובשל העובדה שלחברי הקבוצה לא עומדת עילת תביעה אישית. בנוסף, עמד בית המשפט על הקושי לנהל תביעה ייצוגית שעילתה הטעייה, עילה שעל פני הדברים דורשת בירור עובדתי אינדיבידואלי.

לפיכך, המליץ בית המשפט לכל התובעים הייצוגיים להסתלק מתביעתם.

ביום 3 בדצמבר, 2012 הגישה המבקשת בקשה להסתלק מהתביעה.

ביום 31 בדצמבר, 2012 החליט בית המשפט לקבל את בקשת ההסתלקות, תוך חיוב המבקשת בהוצאותיה של החברה.

ד. ביום 13 בינואר, 2013 הוגשו נגד החברה תביעה כספית ובקשה לאישור התביעה כייצוגית בבית המשפט המחוזי בתל-אביב.

לטענת התובעת, היא ביטחה במשך שנים אופנוע שבבעלותה במסגרת הפול. לקראת חידוש הפוליסה בשנת 2008, היא קיבלה תעודת ביטוח חובה עליה כתוב: "מועד תחילת הביטוח: המועד בו הוחתמה חותמת הבנק אך לא לפני 1 באפריל, 2008". התובעת שילמה את הפרמיה ביום 7 באפריל, 2008, לאחר שביום 6 באפריל, 2008 היתה מעורבת בתאונת דרכים.

באור 27: - התחייבויות תלויות (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה אשר אושרה כייצוגית (המשך)

בקשות לאישור תובענות כייצוגיות (המשך)

ד. (המשך)

בתביעתה האישית כנגד המאגר הישראלי לביטוחי רכב חובה ("הפול") וכנגד 14 חברות ביטוח שמשותפות בפול ובהן החברה, מבקשת התובעת מבית המשפט להורות על השבת כספי הפרמיה ששילמה בגין פוליסת ביטוח רכב חובה לתקופה שמיום 1 באפריל, 2008 ועד ליום 7 באפריל, 2008, תקופה שבה, בפועל, לא היה לה כיסוי ביטוחי. סכום התביעה הייצוגית הוערך על-ידי התובעת בסך של 45 מיליון ש"ח, לכל חברי הקבוצה.

ה"קבוצה" שבשמה הוגשה התביעה והבקשה לאשרה כייצוגית, הוגדרה ככל קבוצת מבוטחי ביטוח רכב חובה בכל 15 חברות הביטוח הנתבעות, אשר שילמו את הפרמיות באיחור, דהיינו לאחר המועד הנקוב בתעודת הביטוח שהונפקה להם בתקופה בת 7 שנים שקדמו להגשת התובענה. לחלופין, ביקשה התובעת להגדיר את הקבוצה הייצוגית כקבוצת מבוטחי ביטוח רכב חובה בפול, אשר שילמו את הפרמיות באיחור, בתקופה בת 7 שנים שקדמו להגשת התובענה.

ביסוד התביעה ובקשת האישור עומדת טענה, שכאשר מבוטח משלם פרמיית ביטוח במועד המאוחר למועד המונפק על-גבי פוליסת הביטוח, חייבות חברות הביטוח ליידעו כי אינו נדרש לשלם את מלוא דמי הפרמיה השנתית, אלא רק לפי החלק היחסי של הזמן שנותר עד לסיום תקופת הביטוח וכי לחלופין, נדרשות חברות הביטוח להשיב למבוטחיהן את הפרמיות העודפות ששולמו בגין האיחור.

בשלב מקדמי זה, ובטרם הוגשה תגובת החברה לבקשה לאישורה של התביעה כייצוגית, אין ביכולת החברה להעריך את סיכויי התביעה.

ה. טבלה מסכמת:

להלן טבלה מסכמת של הסכומים הנתבעים במסגרת בקשות תלויות לאישור תובענות כייצוגיות ותובענה ייצוגית שאושרה כנגד החברה, כפי שצוינו על ידי התובעים בכתבי הטענות אשר הוגשו מטעמם. מובהר כי הסכום הנתבע אינו מהווה בהכרח כימות של סכום החשיפה המוערכת על ידי החברה, שכן המדובר בהערכות מטעם התובעים אשר דינן להתברר במסגרת ההליך המשפטי. עוד מובהר כי הטבלה להלן אינה כוללת הליכים שהסתיימו.

הסכום הנתבע	כמות תביעות	תובענה שאושרה כתביעה ייצוגית
אלפי ש"ח		
5,500	1	צוין סכום המתייחס לחברה
		בקשות לאישור תובענות כייצוגיות
22,000	1	צוין סכום המתייחס לחברה
45,000	1	התביעה מתייחסת למספר חברות ולא יוחס סכום ספציפי לחברה

סכום ההפרשה הכולל בגין התביעות שהוגשו כנגד החברה כמפורט לעיל אינו מהותי.

לכבוד
בעלי המניות של שירביט חברה לביטוח בע"מ

א.ג.,

הנדון: דוח מיוחד של רואה החשבון המבקר על מידע כספי נפרד לפי דרישת המפקח
על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981

ביקרנו את המידע הכספי הנפרד המובא לפי דרישת המפקח על הביטוח בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א-1981 של שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - "החברה") לימים 31 בדצמבר 2012 ו- 2011 ולכל אחת מהשנים שהסתיימו בימים 31 בדצמבר, 2012, 2011 ו-2010 ואשר נכלל כנספח לדוחות הכספיים המאוחדים. המידע הכספי הנפרד הינו באחריות הדירקטוריון והנהלה של החברה. אחריותנו היא לחוות דיעה על המידע הכספי הנפרד בהתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל. על פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין במידע הכספי הנפרד הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מדגמית של ראיות התומכות בסכומים ובפרטים הכלולים במידע הכספי הנפרד. ביקורת כוללת גם בחינה של הכללים החשבונאיים שיושמו בעריכת המידע הכספי הנפרד ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה וכן הערכת נאותות ההצגה של המידע הכספי הנפרד. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, המידע הכספי הנפרד ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לדרישות שנקבעו על ידי המפקח על הביטוח בחוזר ביטוח 2010-1-4.

מבלי לסייג את חוות דעתנו הנ"ל, הננו מפנים את תשומת הלב לאמור בבאור 27 לדוחות הכספיים המאוחדים בדבר חשיפה להתחייבויות תלויות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

תל-אביב,
24 במרס, 2013

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח**

המדיניות החשבונאית שפורטה בבאור 2 בדוחות הכספיים המאוחדים בדבר עיקרי המדיניות החשבונאית, יושמה בהכנת דוח תמציתי זה.

להלן נתונים כספיים תמציתיים על בסיס הדוחות הכספיים הנפרדים של החברה (להלן - דוחות סולר), הערוכים לפי תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) למעט המפורט להלן:

מדידת ההשקעות בחברות מוחזקות המחושבת על בסיס אקוויטי .

לא הוצג בדוחות כספיים אלו מידע נוסף אודות השקעות פיננסיות סולר, מכיוון שאלו אינם שונים מפירוט ההשקעות הפיננסיות על בסיס הדוחות הכספיים המאוחדים, כאמור בבאור 10.

לא הוצג בדוחות כספיים אלו מידע בדבר מגזרי פעילות "סולר" מכיוון שאלו אינם שונים באופן מהותי ממגזרי הפעילות על בסיס דוחות מאוחדים, כאמור בבאור 3.

א. דוחות על המצב הכספי

ליום 31 בדצמבר	
2012	2011
אלפי ש"ח	

4,439	4,836
28,868	28,533
4,783	4,241
27,094	29,328
25,320	26,086
70,159	70,625
12,918	18,672
10,697	11,570
95,861	92,925

נכסים בלתי מוחשיים
הוצאות רכישה נדחות
רכוש קבוע
השקעות בחברות בנות
נדל"ן להשקעה
נכסי ביטוח משנה
נכסי מסים שוטפים
חייבים ויתרות חובה
פרמיות לגבייה

השקעות פיננסיות:

708,132	771,532
136,664	140,890
262	5,926
19,589	40,836

נכסי חוב סחירים
נכסי חוב שאינם סחירים
מניות
אחרות

864,647	959,184
---------	---------

סה"כ השקעות פיננסיות

175,781	147,120
---------	---------

מזומנים ושווי מזומנים

1,320,567	1,393,120
-----------	-----------

סך כל הנכסים

הון:

41,766	41,766
52,869	52,869
778	4,447
89,523	92,189
184,936	191,271

הון מניות
פרמיה על מניות
קרנות
יתרת רווח
סה"כ הון

התחייבויות:

991,334	1,040,387
2,243	7,528
11,505	12,315
71,176	74,098
59,373	67,521

התחייבויות בגין חוזי ביטוח
התחייבויות בגין מסים נדחים
התחייבויות בשל הטבות לעובדים
זכאים ויתרות זכות
התחייבות פיננסית

1,135,631	1,201,849
-----------	-----------

סך כל ההתחייבויות

1,320,567	1,393,120
-----------	-----------

סך כל ההון וההתחייבויות

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשד)**

ב. דוחות על הרווח הכולל

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר			
2010	2011	2012	
אלפי ש"ח			
442,876	494,821	558,308	פרמיות שהורווחו ברוטו
40,744	32,708	37,239	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
402,132	462,113	521,069	פרמיות שהורווחו בשייר
71,093	13,088	69,035	רווחים מהשקעות, נטו והכנסות מימון
6,666	5,156	5,544	הכנסות מעמלות
479,891	480,357	595,648	סך כל ההכנסות
418,989	377,119	515,639	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח, ברוטו
62,933	3,649	24,567	חלקם של מבטחי המשנה בתשלומים ובשינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח
356,056	373,470	491,072	תשלומים ושינוי בהתחייבויות בגין חוזי ביטוח בשייר
79,395	74,842	76,151	עמלות, הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
14,967	18,882	17,625	הוצאות הנהלה וכלליות
4,193	4,228	3,519	הוצאות מימון
454,611	471,422	588,367	סך כל ההוצאות
1,487	308	577	חלק ברווחי חברות הנמדדות לפי שיטת השווי המאזני
26,767	9,243	7,858	רווח לפני מסים על ההכנסה
10,171	2,881	5,192	מסים על ההכנסה
16,596	6,362	2,666	רווח נקי
-	28	183	רווח (הפסד) כולל אחר:
-	(81)	(66)	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
-	-	3,552	השפעת המס בגין רווח כולל אחר
-	-	-	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע, נטו בחברה מוחזקת
-	(53)	3,669	
16,596	6,309	6,335	סה"כ רווח כולל

**תמצית נתונים המתייחסים לדוחות הכספיים הנפרדים של החברה ("סולר")
לצורך חישוב דרישות ההון בהתאם להנחיות המפקח על הביטוח (המשד)**

ג. דוחות על השינויים בהון

הון המניות	פרמיה על מניות	קרנות הון	יתרת רווח	סה"כ הון	
אלפי ש"ח					
31,766	52,869	831	76,565	162,031	<u>יתרה ליום 1 בינואר, 2010</u>
-	-	-	16,596	16,596	סה"כ רווח כולל
31,766	52,869	831	93,161	178,627	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2010</u>
-	-	-	6,362	6,362	רווח נקי
-	-	28	-	28	הערכה מחדש לנדל"ן שהועבר מרכוש קבוע
-	-	(81)	-	(81)	מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
-	-	(53)	6,362	6,309	סה"כ רווח (הפסד) כולל
10,000	-	-	(10,000)	-	הנפקת מניות הטבה
41,766	52,869	778	89,523	184,936	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2011</u>
-	-	-	2,666	2,666	רווח נקי
-	-	4,919	-	4,919	הערכה מחדש בגין שערך רכוש קבוע
-	-	(1,250)	-	(1,250)	מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
-	-	3,669	2,666	6,335	סה"כ רווח כולל
41,766	52,869	4,447	92,189	191,271	<u>יתרה ליום 31 בדצמבר, 2012</u>

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ד' - פרטים נוספים על המבטח

לשנת 2012

דוחות כספיים

רצ"ב דוחות כספיים מבוקרים לשנת 2012 בצרוף חוות דעת רואי החשבון של החברה, המהווים חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי.

דוח הדירקטוריון על מצב ענייני התאגיד

רצ"ב דוח הדירקטוריון המהווה חלק בלתי נפרד מהדוח התקופתי.

תקנה 10 א': תמצית דוחות על הרווח הכולל הרבעוניים לשנת 2012 (באלפי ש"ח)

שנת 2012	10-12/12	7-9/12	4-6/12	1-3/12	
558,308	140,147	142,858	138,396	136,907	פרמיות שהורווחו ברוטו
37,239	10,456	9,600	8,480	8,703	פרמיות שהורווחו על ידי מבטחי משנה
521,069	129,691	133,258	129,916	128,204	פרמיות שהורווחו בשייר
69,448	10,470	25,982	20,190	12,806	הכנסות מהשקעות נטו
5,689	1,566	1,787	1,273	1,063	הכנסות מעמלות
596,206	141,727	161,027	151,379	142,073	סה"כ הכנסות
536,236	152,546	130,457	122,684	130,549	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח חלקם של מבטחי המשנה בגידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח
45,164	25,381	4,374	7,421	7,988	גידול בהתחייבויות ביטוחיות ותשלומים בגין חוזי ביטוח בשייר
491,072	127,165	126,083	115,263	122,561	עמלות הוצאות שיווק והוצאות רכישה אחרות
76,151	17,369	20,199	20,399	18,184	הוצאות הנהלה וכלליות
17,599	3,883	4,501	4,549	4,666	הוצאות מימון
3,519	665	1,080	1,192	582	סך כל ההוצאות
588,341	149,082	151,863	141,403	145,993	רווח לפני מסים על ההכנסה
7,865	(7,355)	9,164	9,976	(3,920)	מסים על ההכנסה (הטבת מס)
5,199	(414)	3,245	3,514	(1,146)	רווח נקי (הפסד)
2,666	(6,941)	5,919	6,462	(2,774)	רווח כולל אחר:
4,919	(27)	-	-	4,946	הערכה מחדש בגין רכוש קבוע
(1,250)	(14)	-	-	(1,236)	מסים על ההכנסה המתייחסים לרכיבים של רווח כולל אחר
3,669	(41)	-	-	3,710	רווח כולל אחר, נטו
6,335	(6,982)	5,919	6,462	936	סה"כ רווח כולל

תקנה 10 ג': שימוש בתמורת ניירות ערך

אין. מניות המבטח אינן נסחרות בבורסה לניירות ערך.

תקנה 11: השקעות בחברות בת וחברות קשורות לתאריך המאזן

שם החברה	סוג המניה	מספר המניות	סה"כ ע.ג. ש"ח	עלות אלפי ש"ח	ערך מאזני אלפי ש"ח	שיעורי ההחזקה (%)
וי.אר.סי. אחזקות בע"מ	רגילה	1,000	1	13,165	26,619	100%
(להלן: "וי.אר.סי.")	הנהלה 0.001 ש"ח	10				
ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ (להלן: "ארגוס לאומית")	רגילות א' 0.0001 ש"ח	200,000	20	318	50	100%
	רגילות ב' 0.0001 ש"ח	150,000	15			
	רגילות ג' 0.0001 ש"ח	50,000	5			
אוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ	רגילה 1 ש"ח	2,000	2,000	171	218	100% (**)

(*) שיעורי ההחזקה בניירות ערך, בהון, בזכויות הצבעה ובסמכויות למינוי מנהלים.

(**) מוחזקת על ידי וי.אר.סי..

רשימת יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן:

1. הלוואה לוי.אר.סי. בשנת 2012, חלקה צמודה למדד המחירים לצרכן, וחלקה לא צמודה וללא מועד פרעון. יתרת הלוואה ליום המאזן הינה בסך 1,903 ש"ח.
2. שטר הון לארגוס לאומית בשנת 2012 אינו נושא ריבית ו/או הצמדה, ללא מועד פרעון. יתרת שטר ההון ליום המאזן הינו בסך 538 אלפי ש"ח.

תקנה 12: שינויים בהשקעות בחברות בת ובחברות קשורות בתקופת הדוח

אין.

תקנה 13: הכנסות של חברות בנות וקשורות והכנסות התאגיד מהן לתאריך המאזן (באלפי ש"ח)

שם החברה	רווח לפני מס	רווח אחרי מס	דיבידנד	דמי ניהול	ריבית בינחברתית
וי.אר.סי. אחזקות בע"מ	726	721	-	-	77
ארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ	19	19	-	-	-
אוצר סוכנויות לביטוח (1993) בע"מ	5	4	-	-	-

תקנה 14: רשימת קבוצות של יתרות הלוואות שניתנו לתאריך המאזן, אם מתן ההלוואות היה אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד

לתאריך המאזן, מתן הלוואות אינו אחד מעיסוקיו העיקריים של התאגיד.

תקנה 20: מסחר בבורסה

מניות המבטח אינן נסחרות בבורסה לניירות ערך.

תקנה 21: תגמולים לנושאי משרה בכירה ולבעל עניין

להלן הסכומים ששילמה החברה והחברות המאוחדות בתקופת הפעילות בשנת 2012 לכל אחד מחמשת מקבלי השכר הגבוה ביותר (באלפי ש"ח) (לא כולל מס שכר):

סה"כ שכר
ונלוות

1.	מנכ"ל	890
2.	דירקטור	820
3.	משנה למנכ"ל	595
4.	סמנכ"ל	446
5.	ע.מנכ"ל	445

תקנה 21א: שמו של בעל השליטה בתאגיד

מר יגאל רבנוף, הינו בעל השליטה המלאה בחברה (100%), באמצעות שירביט אחזקות בע"מ, חברה פרטית בבעלותו המלאה.

תקנה 22: עסקאות עם בעל שליטה

החברות המאוחדות שילמו בתקופת הפעילות בשנת 2012 לבעל השליטה בחברה, דמי ניהול בסך כולל של 132 אלפי ש"ח.

תקנה 24(א): מניות וניירות ערך אחרים שכל בעל עניין בחברה מחזיק בחברה בתאריך סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח, למיטב ידיעת החברה

מס'	שם בעל המניות	מס' חברה/ת.ז.	ע.ג. המוחזק בתאריך 24.3.13	שיעור ההחזקה בהון ובהצבעה
1.	שירביט אחזקות בע"מ	51-197683-9	41,764,000	100%

תקנה 24(ב): החזקות בעל עניין בתאגיד במניות או בניירות ערך אחרים בחברה מוחזקות של החברה, אם פעילותה מהותית לפעולת החברה, בתאריך סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח, למיטב ידיעת החברה

כל החברות המוחזקות של החברה, הינן חברות פרטיות בבעלותה המלאה.

תקנה 24(ד): מניות רדומות וניירות ערך המינים בחברה בתאריך סמוך ככל האפשר לתאריך הדוח, למיטב ידיעת החברה אין.

תקנה 24א: הון המניות של החברה

ההון הרשום של החברה: 50,000,000 מניות רגילות 1 ש"ח ע.ג.
ההון המונפק של החברה: 41,764,000 מניות רגילות 1 ש"ח ע.ג.. כל המניות מקנות זכויות הצבעה.
אין בחברה מניות רדומות ואין ניירות ערך המינים.

תקנה 24. מרשם בעלי המניות של החברה

שירביט אחזקות בע"מ, ח.פ. 9-197683-51. מס' מניות מוחזקות: 41,764,000 מניות רגילות בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחת (מהוות 100% מההון המונפק). כתובת: יד חרוצים 18, נתניה 42161, ת.ד. 6137.

תקנה 25. המען הרשום של החברה, כתובת הדוא"ל ומספרי הטלפון והפקס

ראה עמוד 6 לפרק א' לדו"ח.

תקנה 26: הדירקטורים של התאגיד

- א.
 1. שם: יגאל רבנוף;
 2. תעודת זהות: 004218095
 3. שנת לידה: 1948
 4. מענו: מושב אודים
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
 7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: אינו חבר בוועדות דירקטוריון. משמש כיו"ר הדירקטוריון החל מחודש מאי 2012.
 8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא.
 9. מכהן כדירקטור משנת: 2012.
 10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: לא.
 11. השכלה: לימודי כלכלה וסטטיסטיקה.
 12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: דירקטור בוי.אר.סי. אחזקות בע"מ, דירקטור באוצר סוכנות לביטוח (1993) בע"מ, דירקטור בירקון סוכנות לביטוח בע"מ ודירקטור בארגוס חברה לאומית י.ר. בע"מ, מתן שירותי ניהול לחברה.
 13. האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.
- ב.
 1. שם: ראובן שרוני;
 2. תעודת זהות: 0703561-1
 3. שנת לידה: 1938
 4. מענו: משמר הגבול 8 אפקה, ת"א.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
 7. חברותו בוועדות הדירקטוריון: חבר בוועדת השקעות ובוועדת סולבנס.
 8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא.
 9. מכהן כדירקטור משנת: 2013.
 10. השכלה: B.A. - בוגר החוג ליחסים בינ"ל ומזרח תיכון (האוניברסיטה העברית), Shiller MBA - International Paris.
 11. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
 12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: מנכ"ל אריה חברה ישראלית לביטוח בע"מ לשעבר, דירקטור ב- Ronson Development, דירקטור במילניום גמל והשתלמות בע"מ (עד יום 31.3.2009), משנת 2003 ועד 2012 שימש יו"ר הדירקטוריון של התאגיד.
 13. האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.

- ג. 1. שם: **חן לבון**;
 2. תעודת זהות: 058233784.
 3. שנת לידה: 1963.
 4. מענו: אילנות 43, ראש העין.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: כן. דח"צ.
 7. חברותו בועדות הדירקטוריון: חבר בועדת מאזן ובעדת הביקורת.
 8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
 9. מכהן כדירקטור משנת: 2013.
 10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
 11. השכלה: דוקטורנט באוניברסיטת בן גוריון במסלול מינהל עסקים, בוגר בכלכלה ומנהל עסקים באוניברסיטת בן גוריון, בעל תואר שני בכלכלה מאוניברסיטת בן גוריון.
 12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: רואה חשבון מוסמך עצמאי; משמש כדירקטור בתאגידים הבאים: חברת הכשרת היישוב לישראל בע"מ, חברת הכשרת היישוב בישראל-אנרגיה בע"מ, צמיחה אינווסטמנט האוס בע"מ.
 13. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.
- ד. 1. שם: **דניאל כרוסט**;
 2. תעודת זהות: 050644236.
 3. תאריך לידה: 1951.
 4. מענו: רח' זלמן שזר 2, רמת פולג, נתניה.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
 7. חברותו בועדות הדירקטוריון: אינו חבר בועדות הדירקטוריון.
 8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
 9. מכהן כדירקטור משנת 2010.
 10. השכלה: דיפלומה בבנקאות מהמכללה למנהל.
 11. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: לא.
 12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור: סמנכ"ל שווק, חברת ארד טכנולוגיות מדידה עד סוף 2010. מתחילת 2011 סמנכ"ל שיווק בחברת ניסקו טלמטיקס סיסטמס מקבוצת ניסקו ארדן בע"מ. חבר דירקטוריון בקרן לפיתוח נתניה. כיהן כדירקטור בשירביט חברה לביטוח בע"מ מחודש מרס 2005 ועד חודש ינואר 2007.
 13. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

- ה. 1. שם: **בעז ליננברג**;
2. תעודת זהות: 000947705
3. שנת לידה: 1946.
4. מענו: רח' יוסף מילוא 23 ת"א.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: כן. דח"צ.
7. חברותו בועדות הדירקטוריון: חבר בועדת ביקורת, בועדת מאזן ובעדת סולבנס.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא.
9. מכהן כדירקטור בחברה מחודש יוני 2009.
10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
11. השכלה: תואר Bsc בגיאולוגיה מהאוניברסיטה העברית בירושלים.
12. ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: סמנכ"ל ביטוח חיים באליהו חברה לביטוח בע"מ; דירקטור חיצוני ב"קסניה קפיטל ונצ'ר".
13. האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.

- ו. 1. שם: **אריה סביר**;
2. תעודת זהות: 064839806.
3. שנת לידה: 1946.
4. מענו: רח' בורלא 48, תל-אביב.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
7. חברותו בועדות הדירקטוריון: חבר בועדת מאזן.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא.
9. מכהן כדירקטור מחודש מאי 2010.
10. השכלה: תואר שני במנהל עסקים ומימון מאוניברסיטת תל-אביב.
11. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
12. עיסוקו בחמש השנים האחרונות ופירוט תאגידים שבהם הוא משמש דירקטור: ממלא מקום מנכ"ל בבנק לפיתוח התעשייה. דירקטור חיצוני בחברת "פועלים סהר". דירקטור חיצוני בחברת "מועדון 365 בע"מ" מקבוצת משביר אחזקות.
13. האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.

- ז. 1. שם: **רן אפרתי**
2. תעודת זהות: 028073260.
3. תאריך לידה: 1971.
4. מענו: לינקולן 5, תל אביב.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: כן.
7. חברותו בועדות הדירקטוריון: חבר בועדת השקעות, בועדת ביקורת ובעדת מאזן.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא.
9. מכהן כדירקטור משנת 2013.
10. השכלה: בעל תואר בוגר בניהול וכלכלה מהאוניברסיטה הפתוחה.
11. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש דירקטור: החל משנת 2012 מנהל השקעות מיטב ניהול השקעות. בין השנים 2010 ועד 2012 מנכ"ל מילניום ניהול תיקי השקעות בע"מ. בין השנים 2006 ועד 2010 שימש כסמנכ"ל בבית השקעות מילניום. כיהן כדירקטור וחברי ועדת ביקורת בחברה לגמל והשתלמות.
13. האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.

- ח. 1. שם: **חגי שפירא**
2. תעודת זהות: 051150027.
3. שנת לידה: 1952.
4. מענו: מעלה הארז 1/6 מוצא.
5. נתינות: ישראלית.
6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: לא.
7. חברותו בועדות הדירקטוריון: ועדת השקעות.
8. האם הוא עובד של התאגיד, חברת בת, חברה קשורה או של בעל עניין: לא.
9. מכהן כדירקטור משנת: 2007.
10. השכלה: B.A. בכלכלה ויחסים בין לאומיים מהאוניברסיטה העברית ירושלים.
11. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: כן. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית.
12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: עד חודש מאי 2012 מנכ"ל התאגיד והחל מחודש מאי 2012 חבר דירקטוריון וועדות דירקטוריון התאגיד.
13. האם הוא בן משפחה של בעל עניין אחר בתאגיד: לא.

- ט. 1. שם: **יוסף ג'קסון**;
 2. תעודת זהות: 000189662.
 3. שנת לידה: 1941.
 4. מענו: גלעד 4, רמת גן.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. דח"צ או דירקטור בלתי תלוי: כן. דח"צ.
 7. חברותו בועדות הדירקטוריון: ועדת ביקורת.
 8. האם הוא עובד של התאגיד, חברה בת, חברה קשורה או של בעל ענין: לא.
 9. מכהן כדירקטור משנת: 2012.
 10. בעל מומחיות חשבונאית ופיננסית או כשירות מקצועית: לא.
 11. השכלה: בעל תואר בוגר בפילוסופיה וגיאוגרפיה ותואר שני מהמכון להיסטוריה של המדעים.
 12. התעסקותו בחמש השנים האחרונות ופירוט התאגידים שבהם הוא משמש כדירקטור: מועסק כעיתונאי באתר האינטרנט YNET של ידיעות אחרונות.
 13. האם הוא בן משפחה של בעל ענין אחר בתאגיד: לא.

תקנה 26 א': נושאי משרה בכירה של התאגיד נכון למועד פרסום הדוח

- א. 1. שם: **גיל ספיר**;
 2. תעודת זהות: 022870208.
 3. שנת לידה: 1967.
 4. התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנכ"ל וממונה על התחום העסקי.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
 7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
 8. השכלה: בוגר מינהל עסקים המכללה למינהל תל-אביב.
 9. ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות: סמנכ"ל ומנהל אשכול בהפניקס חברה לביטוח בע"מ, משנה למנכ"ל ומנהל השיווק בתאגיד.
 10. השנה שבה החלה כהונתו: 2010.
- ב. 1. שם: **יהודה אוסטרוב**¹;
 2. תעודת זהות: 07691769.
 3. שנת לידה: 1949.
 4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מבקר פנים.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
 7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
 8. השכלה: רואה חשבון ומבקר פנימי מוסמך, A.B. בכלכלה וחשבונאות (אוניברסיטת ת"א).
 9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מבקר פנים קופת חולים מאוחדת, בעל משרד עצמאי לראיית חשבון משנת 2000.
 10. השנה שבה החלה כהונתו: 2001.
 11. מועד סיום כהונה: פברואר 2013.
 12. נסיבות סיום כהונה: בקשת המבקר להתפטר מסיבות אישיות.
 13. הממונה הארגוני על המבקר הפנימי: יו"ר הדירקטוריון.

¹ ביום 27.2.2013 מינה דירקטוריון התאגיד את ר"ח מאיר איליה כמבקר הפנימי של התאגיד. המפקח על הביטוח הודיע לתאגיד כי אין לו התנגדות למינוי.

- ג. 1. שם: **מייק ברוקס**;
2. תעודת זהות: 012671798.
3. שנת לידה: 1956.
4. התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל ביטוח משנה.
5. נתינות: ישראלית ובריטית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
8. השכלה: על תיכונית.
9. התעסקותו בחמש השנים האחרונות: מנהל ביטוח משנה וביטוחי פנאי.
10. השנה שבה החלה כהונתו: 2000.
- ד. 1. שם: **אבי בר זכאי**;
2. תעודת זהות: 055487169.
3. שנת לידה: 1958.
4. התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל מערכות מידע.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
8. השכלה: על תיכונית, ניהול מערכות מידע בלה"ב.
9. התעסקותו בחמש השנים האחרונות: שומרה חברה לביטוח - מנהל אבטחת מידע, יועץ לחברת TCS לפרויקטים בתחום מערכות פיננסים וביטוח.
10. השנה שבה החלה כהונתו: 2011.
- ה. 1. שם: **יוסי ברימה**;
2. תעודת זהות: 4221323-1.
3. שנת לידה: 1944.
4. התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל מחלקת ביטוח בריאות, חיים ומשכנתאות.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
8. השכלה: BA בכלכלה, האוני' העברית.
9. התעסקותו בחמש השנים האחרונות: יועץ להנהלה בביטוח חיים ובריאות - הכשרה חברה לביטוח, מנהל אגף בריאות וחיים בתאגיד.
10. השנה שבה החלה כהונתו: 2008.
- ו. 1. שם: **מיכה וידבסקי**;
2. תעודת זהות: 30541411.
3. שנת לידה: 1946.
4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל מטה החברה ומנהל משאבי אנוש.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
8. השכלה: תיכונית ובי"ס לניהול של כור.
9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: סמנכ"ל בתאגיד.
10. השנה שבה החלה כהונתו: 2000.

- ז. 1 שם: סטיוארט קוטס ;
2 דרכון: 099084679
3 שנת לידה: 1944
4 תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: אקטואר ממונה בענפי ביטוח כללי;
5 נתינות: בריטית;
6 התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אין.
7 האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8 השכלה: תואר ראשון בסטטיסטיקה, לונדון, תואר שני בסטטיסטיקה, לונדון; תואר דוקטור במתמטיקה, לונדון; חברה ב- INSTITUTE OF ACTUARIES לונדון. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: אקטואר. בין השנים 2008 - 2011 שימש אקטואר בתאגיד.
10 השנה שבה החלה כהונתו: 2013.
- ח. 1 שם: רונן נביזדה;
2 תעודת זהות: 037471786;
3 שנת לידה: 1980;
4 תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל השקעות;
5 נתינות: ישראלית;
6 התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אין.
7 האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8 השכלה: בוגר במינהל עסקים, הקריה האקדמית אונו.
9 ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מנהל השקעות במילניום ניהול השקעות בע"מ ובמיטב ניהול תיקים בע"מ.
10 השנה שבה החלה כהונתו: 2012.
- ט. 1 שם: גל סער;
2 תעודת זהות: 02268660-4
3 שנת לידה: 1966
4 התפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: יועצת משפטית.
5 נתינות: ישראלית.
6 התפקיד שהיא ממלאת בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינה ממלאת.
7 האם היא בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8 השכלה: עורכת דין, LL.B תואר ראשון במשפטים, אוני' ת"א.
9 ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: עורכת דין בתאגיד.
10 השנה שבה החלה כהונתה: 2012.
- י. 1 שם: מנשה קורוט;
2 תעודת זהות: 56400484.
3 שנת לידה: 1960.
4 התפקיד שהוא ממלא בתאגיד: משנה למנכ"ל.
5 נתינות: ישראלית.
6 התפקיד שהוא ממלא בחברה בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינו ממלא.
7 האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8 השכלה: על תיכונית.
9 התעסקותו בחמש השנים האחרונות: עד שנת 2011 שימש סמנכ"ל מערכות מידע בתאגיד.
10 השנה שבה החלה כהונתו: 2012.

- יא. 1. שם: אלסיה קושניר;
 2. תעודת זהות: 313973695;
 3. שנת לידה: 1980;
 4. תפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: חשבת;
 5. נתינות: ישראלית;
 6. התפקיד שהיא ממלאת בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינה ממלאת.
 7. האם היא בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
 8. השכלה: רואת חשבון, תואר ראשון בכלכלה וחשבונאות, אוניברסיטת ת"א.
 9. ניסיונה העסקי בחמש השנים האחרונות: חשבת בתאגיד, מנהלת ביקורת במשרד רואי חשבון.
 10. השנה שבה החלה כהונתה: 2010.

- יב. 1. שם: מיכל רבין - גל;
 2. תעודת זהות: 040206385.
 3. שנת לידה: 1981.
 4. תפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: מנהלת מחלקת תביעות.
 5. נתינות: ישראלית.
 6. התפקיד שהיא ממלאת בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אינה ממלאת.
 7. האם היא בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
 8. השכלה: עורכת דין, תואר ראשון במשפטים [LL.B], המכללה האקדמית נתניה.
 9. ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות: מנהלת מחלקת תביעות חבויות בתאגיד, ראש צוות תביעות גוף וחבויות בשומרה חב' לביטוח.
 10. השנה שבה החלה כהונתה: 2013.

- יג. 1. שם: דב רפאל;
 2. תעודת זהות: 01762535-1;
 3. שנת לידה: 1953;
 4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: אקטואר בריאות וחיים;
 5. נתינות: ישראלית ובריטית;
 6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: אין.
 7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
 8. השכלה: בוגר ומוסמך למתמטיקה, אונ' קיימברידג', אנגליה, אקטואר מוסמך, חבר מלא באגודת האקטוארים בישראל.
 9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: ייעוץ אקטוארי עצמאי - דב רפאל, אקטואר יועץ בע"מ
 10. השנה שבה החלה כהונתו: 2012.

- י.ד. 1. שם: דוד שמואל;
2. תעודת זהות: 035795956.
3. שנת לידה: 1975.
4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: מנהל סיכונים.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינו ממלא.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל ענין: לא.
8. השכלה: רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל, תואר ראשון במנהל עסקים התמחות בחשבונאות, הקריה האקדמית והמרכז האקדמי רופין.
9. נסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מנהל סיכונים בתאגיד.
10. השנה שבה החלה כהונתו: 2006.

- טו. 1. שם: רונן שקד;
2. תעודת זהות: 024371114;
3. שנת לידה: 1969;
4. תפקיד שהוא ממלא בתאגיד: סמנכ"ל כספים.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהוא ממלא בחברת בת של התאגיד או בבעל עניין בו: מנהל וי. אר. סי. אחזקות בע"מ.
7. האם הוא בן משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: תואר ראשון במנהל עסקים התמחות בחשבונאות מהמכללה למנהל בת"א, מחזיק ברישיון רואה חשבון מטעם מועצת רואי החשבון בישראל.
9. ניסיונו העסקי בחמש השנים האחרונות: מנהל ביקורת בכיר במשרד קוסט פורר גבאי את קסירר, רואי חשבון.
10. השנה שבה החלה כהונתו: 2009.

- טז. 1. שם: פנינה שת;
2. תעודת זהות: 57449357.
3. שנת לידה: 1962.
4. תפקיד שהיא ממלאת בתאגיד: מנהלת מחלקת חיתום ושירות לקוחות.
5. נתינות: ישראלית.
6. התפקיד שהיא ממלאת בחברת בת של התאגיד או בבעל ענין בו: אינה ממלאת.
7. האם היא בת משפחה של נושא משרה בכירה אחר או של בעל עניין: לא.
8. השכלה: על תיכונית, המכללה לביטוח, ורישיון סוכן בענפי ביטוח כללי, למעט ביטוח פנסיוני וימי.
9. ניסיון עסקי בחמש השנים האחרונות: מנהלת מחלקת חיתום - תפעול.
10. השנה שבה החלה כהונתה: 2000.

תקנה 26ב': מספר מורשי החתימה העצמאיים

נכון למועד הדוח, אין מורשי חתימה עצמאיים בחברה.

תקנה 27: רואה החשבון של התאגיד

קוסט פורר גבאי את קסירר, רואי חשבון, רח' עמינדב 3, תל-אביב.

תקנה 28: שינויים בתזכיר או בתקנון התאגדות

אין.

תקנה 29: המלצות והחלטות הדירקטוריון

בשנת 2009 אושר הסכם ניהול עסקים בין החברה לבין בעלת השליטה שירביט אחזקות בע"מ, לפיו תשלם החברה לשירביט אחזקות בע"מ דמי ניהול חודשיים בסך 390,000 ש"ח לחודש בתוספת מע"מ כחוק, בתמורה לשירותי ניהול. בחודש ינואר 2012 החליט הדירקטוריון על סיום הסכם הניהול.

תקנה 29 א.: החלטות החברה

אין.

נושאי המשרה בחברה מבוטחים בביטוח אחריות דירקטורים ונושאי משרה.

גיל ספיר
מנכ"ל

יגאל רבנוף
יו"ר הדירקטוריון

תאריך: 24 במרס, 2013

\\F:\W2000\w2000\52162\m\12\רינה.docx

שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק ה' - הצהרת האקטואר בענפי הביטוח

ליום 31 בדצמבר, 2012

F:\W2000\w2000\52162\m\12\רינה.docx

הצהרת האקטואר בענפי ביטוח כללי – דצמבר 2012 שירביט חברה לביטוח בע"מ

פרק א' – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי הביטוח הכללי עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) ליום 31 בדצמבר 2012, כפי שמפורט להלן. החל מדצמבר 2012 מונית לתפקיד אקטואר ממונה בביטוח כללי לצורך הערכת הרזרבות של החברה בענפי הביטוח הכללי. אינני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח או עם חברה קשורה במבטח.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. נוסח פסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות בסעיף 2 להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוט המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.
- ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:
 - (1) הפרשה שחושבה בגין הסדר ביטוח שיורי ("הפול") כפי שנתקבלה מהפול - ההפרשה התבססה על חישוב שבוצע על ידי הפול.
 - (2) הפרשה בגין עסקים נכנסים – אין לחברה עסקים מסוג זה לכן לא חושבה הפרשה. לעניין זה, "עסקים נכנסים" כהגדרתם בתקנות הפיקוח על עסקי ביטוח (דרכי חישוב הפרשות לתביעות עתידיות בביטוח כללי), התשמ"ה-1984.
 - (3) הפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל – אין לחברה ביטוחים מסוג זה לכן לא חושבה הפרשה.

4) לא נלקח בחשבון העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך הפרשה הכוללת בגין תביעות תלויות עבור כל הענפים הכלולים בהערכתי.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. להלן הערכת סכום ההפרשות -

1) הפרשה לתביעות תלויות והוצאות הישירות הנובעות מהן, הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר - (כולל הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח) (Reserve for Unpaid Losses and Unpaid Allocated Loss Adjustment Expenses):

(א) ענפים סטטיסטיים:

ענף	הפרשה ברוטו (אלפי ₪)	הפרשה בשייר (אלפי ₪)
דירות	3,506	493
רכב רכוש	78,284	77,872
רכב חובה	616,195	597,208
סה"כ ענפים סטטיסטיים	697,985	675,573

ענפים שאינם סטטיסטיים:

ב) סה"כ הערכה עבור כל ענפי הביטוח הכלולים בהערכתי (לא כולל הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב תביעות):

ענף	הפרשה ברוטו (אלפי ₪)	הפרשה בשייר (אלפי ₪)
סטטיסטיים	697,985	675,573
שאינם סטטיסטיים	75,608	47,633
סה"כ סטטיסטיים ושאינם סטטיסטיים	773,593	723,206

2) הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות הן ברמת הברוטו והן ברמת השייר - (Reserve for Unpaid Unallocated Loss Adjustment Expenses):

	הפרשה ברוטו (אלפי ₪)	הפרשה בשייר (אלפי ₪)
סה"כ	17,952	17,952

הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות הינה בגין הענפים הסטטיסטיים והלא סטטיסטיים יחד.

3) הפרשה לפרמיה בחסר ברמת השייר, בגין ביטוחים בהם התמורה שהמבטח גובה אינה מכסה את תעריף הסיכון, העלות ליישוב תביעות והוצאות הנלוות לביטוחים אלה (Premium Deficiency Reserve), לגבי כל אחד מענפי הביטוח הבאים:

(א) ביטוח לפי דרישות פקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970: אין צורך בהפרשה.

(ב) ביטוח רכב מנועי - רכוש (עצמי וצד שלישי): אין צורך בהפרשה.

(ג) ביטוח מקיף דירות: אין צורך בהפרשה.

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענפים הבאים: רכב חובה, רכב רכוש ומקיף דירות בוצעה הערכה אקטוארית.

שאר הענפים: מקיף בתי עסק, הנדסי, ביטוח ימי, חבות מעבידים, אחריות כלפי צד ג', אחריות מקצועית ואחריות המוצר, הינם ענפים קטנים בהיקפם לביצוע הערכה סטטיסטית.

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א - 1981 והתקנות לפיו;

ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;

ג. כללים אקטוארים מקובלים.

2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.

4. ההפרשות המפורטות בפרק ב' (סעיף 2.א.1), בגין הענפים הסטטיסטיים (רכב רכוש, רכב חובה, מקיף דירות) מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות, המוגדרות לעיל, בכל ענף סטטיסטי שפורט בנפרד, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

5. סך ההפרשות המפורטות בפרק ב' (סעיף 2.א.1), מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בענפים הסטטיסטיים והלא סטטיסטיים במקובץ, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

6. ההפרשה המפורטת בפרק ב' (סעיף 2.א.2), מהווה לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין הוצאות עקיפות ליישוב התביעות בגין כל שנות החיתום, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

7. ההפרשות המפורטות בפרק ב' (סעיף 2.א.3), מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין פרמיה בחסר ברמת השייר (ככל שקיימת פרמיה בחסר) בענפים שפורטו, כתוקפם ביום הדוח.

1. כללי:

האומדנים האקטואריים מתייחסים לתוחלת התביעות ובגלל האופי הסטוכסטי של תשלומי התביעות, מתקיימות סטיות סביב התוחלת.

אי הוודאיות הסטטיסטיות והאחרות קיימות בכל תהליך תביעה ובמיוחד בהערכת רזרבה בענף רכב חובה. אי הוודאות נובעת משינויים עתידיים בלתי צפויים בסביבה הסוציו-אקונומית והמשפטית (שינוי גיל הפרישה, פסק דין בנושא "שנים אבודות" וכו'), אשר לא ניתן לחזותן מראש. לצורך הערכת העלות הסופית של התביעות בוצע שימוש באומדן הטוב ביותר (Best Estimate) אך אין כל הבטחה שהעלות הסופית בפועל תהיה בדומה להערכות.

באשר לרכב חובה, החל משנת 2010 בעקבות חוק ההסדרים, קופ"ח נושאות בעלויות ההוצאות הרפואיות על פי חוק. מציאות זו עלולה לגרום למצב בו חברות הביטוח לא תקבלנה דיווחים בגין תביעות שאירעו בעיתוי שהיה מקובל וידוע בעבר ושגולם במודלים האקטואריים. לאור שינוי זה, יכולת החיזוי של המודלים הנוכחיים עלולה להיפגע החל משנת החיתום 2010 והלאה.

2. נשמרה עקביות ביחס לשיטות האקטואריות שישמו אשתקד וכן באשר לחלוקת הענפים הסטטיסטיים והלא סטטיסטיים. ענפים אקטואריים סטטיסטיים הינם רכב רכוש, רכב חובה ומקיף דירות. שאר הענפים קטנים בהיקפם הטרוגניים ואינם יציבים ועקביים לביצוע עבודה אקטוארית סטטיסטית.

כל תשלומי התביעות בענפים הסטטיסטיים הוצמדו לפי מדד ידוע בדצמבר 2012.

רכב רכוש

א. יישמו את המודלים האקטואריים למשולשי תשלומים לפי חלוקות נבחרות.

ב. הרזרבות הונו לפי רבית היוון של 0% מעל המדד.

ביטוח דירות

א. ענף דירות הינו ענף קטן בהיקפו.

ב. יישמו את המודלים האקטואריים למשולשי תשלומים ללא "ריידרים" וללא תביעות גדולות.

ג. הרזרבות הונו לפי רבית היוון של 0% מעל המדד.

רכב חובה

א. החברה עברה משיטה של 4 שנים "פתוחות" בביטוח חובה לשיטה של 3 "שנים פתוחות", בשנת 2011.

ב. התאמו את הנתונים של חלקה של "אבנר" חברה לביטוח בתביעות שלא נמצאות בבסיס הנתונים.

ג. יישמו את המודלים האקטואריים למשולשי תשלומים תוך חלוקה לכל התשלומים ובניכוי תשלומים לביטוח הלאומי, תביעות גדולות והוצאות רפואיות.

ד. היות ומשנת 2010 ההוצאות הרפואיות משולמות כשיעור מהפרמיה (9.4%), החלטנו להוציא את תשלומי ההוצאות הרפואיות ממשולשי התביעות המשולמות ולבצע התאמה בגין עבור שנים 2009 ולפניה.

ה. הערכנו את ה"זנב" על בסיס נתוני "רון בינה אקטוארית" תוך התאמה לתמהיל התיק.

ו. הערכות שנלקחו בחשבון באופן מפורש: ביטוח לאומי, תביעות גדולות, סטיית תקן, הוצאות רפואיות ותביעות הפול.

ז. הסתמכנו על הערכותיו של אקטואר הפול נכון ל-31 דצמבר 2012 בקביעת רזרבת הפול.

ח. ריבית ההיוון בה השתמשנו הינה 2% לשנה מעל המדד (לעומת 2.5% אשתקד). החלטה זו הסתמכה באופן מלא על המלצה מנומקת שנתקבלה מיחידת ההשקעות של החברה.

3. שינויים ביחס לאשתקד:

רכב רכוש

הגדלנו את הרזרבות בכ- 7% ביחס לשנת נזק 2011 בגלל הערכת חסר אשתקד.

דירות

ענף קטן בהיקפו, השינוי ביחס לאשתקד הינו מינורי.

רכב חובה

הגדלנו את הרזרבות בגין שנים הסגורות בכ- 12.5%. הגידול נובע בין היתר מהשינוי בריבית היוון, מגידול בהערכות של הפול, מהצמדת והיוון הרזרבות לסוף השנה ומגידול בהערכות המודל אשר שיקף את ההתפתחות של הנתונים.

4. ענפים שאינם סטטיסטיים:

בדומה לאשתקד ראינו את כל ענפי הביטוח האחרים (מקיף לבתי עסק, הנדסי, ביטוח כלי שיט, אחריות מקצועית, חבות מעבידים, אחריות המוצר ואחריות כלפי צד ג') כענפים לא סטטיסטיים הבלתי ניתנים להערכה אקטוארית. השתמשנו בהערכות הפרטניות של מחלקת התביעות, כאשר בחלק מהענפים הוספנו ביטוי מסוים לפי שיקול דעתנו, כרכיב IBNR בשנים ה"צעירות" (בענפים: בתי עסק, חקלאי וכלי שייט השתמשנו בהערכות של מחלקת תביעות בלבד). בענפי החבויות (אחריות מקצועית, חבות מעבידים, אחריות המוצר ואחריות כלפי צד ג') הערכים הונו בריבית של 2% לשנה מעל המדד, כאשר החברה בענפים אלה מחזיקה רזרבה בשיטת היתרה הפתוחה בשלוש השנים האחרונות.

חתימה

דר' סטיוארט קוטס

שם האקטואר

אקטואר ממונה

תפקיד

24 מרץ 2013

תאריך

הצהרת האקטואר בביטוח בריאות

פרק א: זהות האקטואר:

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ (להלן - המבטח) להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בענפי ביטוח הבריאות עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן - ההפרשות) ליום 31/12/2012, כפי שמפורט להלן.

אני משמש יועץ חיצוני למבטח החל מתאריך 1/1/2012. אני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח, או עם חברה בת של המבטח או עם חברה קשורה למבטח. אני בעל עניין, עובד או יועץ קבוע של חברה בת של המבטח או של חברה קשורה למבטח או של גורם אחר המספק למבטח שירותים.

פרק ב' – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. היקף חוות הדעת האקטוארית

א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח ולנתוני השנים הקודמות.

ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.

ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות בענפים המפורטים להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.

ד. לצורך חישוב השייר ביקשתי מהגורמים המוסמכים על ביטוח משנה של המבטח מידע בדבר הסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע שנמסר לי את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

ה. בחוות דעתי נלקחו בחשבון גם העניינים הבאים:

(1) ההפרשה שחושבה עבור ביטוחים משותפים בהם החברה אינה מבטח מוביל – אין ביטוחים כאלה לכן לא חושבה הפרשה.

(2) העדר מתאם בין הענפים השונים לצורך הפחתת סך ההפרשה הכוללת עבור כל הענפים הכלולים – לא נבדק מתאם כזה ומטעמי שמרנות הוערכה הפחתה בסכום

0.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

א. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן כוללת הפרשה לתביעות שעליהן המבטח טרם קיבל דיווח (Reserve for Unpaid Losses and Unpaid Allocated Loss Adjustment Expenses).

ב. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הסטטיסטיים הכלולים בהערכה בברוטו ובשייר היא כלהלן (לא נכללה הפרשה בגין השלמה לעודף מצטבר של הכנסות על הוצאות):

שייר	ברוטו	
3,167	3,167	ביטוח נסיעות לחו"ל
2,096	2,096	ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר")

יצוין כי ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר") הגיע לסיומו בפברואר 2007 והעסקה לא חודשה. עסקה זו היא לפיכך, מ- 2007 ואילך, בתהליך של אזילת תביעות (claim run-off). תהליך זה צפוי להמשך זמן רב משום תקופת ההתיישנות הגבוהה בעסקה (עד 10 שנים). מספר התביעות החדשות הנפתחות הולך ופוחת מדי שנה. חישוב העתודה שלנו מבוסס על התביעות התלויות הידועות והנחה כי עד תום אזילת התביעות תפתחנה עוד 28 תביעות שהן כרגע במסגרת הIBNR.

ג. הפרשה לתביעות תלויות וההוצאות הישירות הנובעות מהן לגבי כל אחד מענפי הביטוח הלא-סטטיסטיים הכלולים בהערכה ללא סכום ההפרשה בגין השלמה לעודף מצטבר של הכנסות על הוצאות בברוטו ובשייר היא כלהלן:

שייר	ברוטו	
30	298	ביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז)
447	1,937	ביטוח תאונות אישיות

פרק ג' – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענפי ביטוח: ביטוח נסיעות לחו"ל, ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר") הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכל כתוקפם ביום הדוח הכספי:

א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981 והתקנות לפיו;

ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;

ג. כללים אקטוארים מקובלים.

1. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.

2. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
3. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בביטוח נסיעות לחו"ל, ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר") (שהם "ענפים סטטיסטיים") כתוקפן ביום הדוח הכספי.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי רזרבה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין התביעות התלויות בביטוח בריאות (ניתוחים ואשפוז) ובביטוח תאונות אישיות (שהם "ענפים לא סטטיסטיים") כתוקפן ביום הדוח הכספי.
5. ברבעון ספטמבר 2006 חושבה לראשונה הפרשה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות (Reserve for Unpaid Unallocated Loss Adjustment Expense). העתודה שחושבה בכל ארבעת הענפים הנזכרים מסתכמת ב- 113 אש"ח, לפי הפרוט:

ענף	עתודה בגין הוצאות עקיפות ליישוב תביעות חדשות אש"ח
בריאות	5
חבר	21
נסיעות לחול	48
תאונות אישיות	39

6. לא חושבה הפרשה לפרמיה בחסר בגין ביטוחים בהם התמורה שהמבטח גובה אינה מכסה את תעריף הסיכון, העלות ליישוב תביעות וההוצאות הנלוות לביטוחים אלה (Premium Deficiency Reserve) משום שלא ידוע למבטח על ביטוחים כאלה בתיק החברה.

פרק ד' – הערות והבהרות

- בביטוח ענפים שהם עדיין לא סטטיסטיים התבססנו על אומדני מחלקת התביעות בתוספת גורמי שמרנות. לתביעות הגדולות ביותר נערך מעקב שוטף של המחלקה האקטוארית בתאום עם מחלקת התביעות. המחלקה האקטוארית דואגת לוודא שחלקם של מבטחי המשנה בתביעה מחושב כהלכה.
- בביטוח נסיעות לחו"ל עבור נזקי גוף נערכת השוואה ברמת סה"כ של הערכה אקטוארית של התביעות עם הערכת מחלקת התביעות, בנפרד בתביעות רכוש ובתביעות נזקי גוף. לדוח הכספי נלקח ממוצע משוקלל של הערכות אלה בתביעות נזקי גוף. כמו כן מוערך הסכום התלוי בגין תביעות גבוהות שטרם דווחו. עבור נזקי הרכוש נלקחת ההערכה האקטוארית. לא נעשו שינויים מהותיים בהנחות ובשיטות האקטואריות בהשוואה להערכה האקטוארית השנתית הקודמת. הנתונים נבדקו עפ"י נהלי החברה והנחיות SOX הן מול מחלקת התביעות והן מול הנהלת החשבונות.

3. ביטוח תאונות אישיות קיבוצי (עמותת "חבר") הגיע לסימום בפברואר 2007 והעסקה לא חודשה. עסקה זו היא לפיכך, מ-2007 ואילך, בתהליך של אזילת תביעות (claim run-off). תהליך זה צפוי להמשך זמן רב משום תקופת ההתיישנות הגבוהה בעסקה (עד 10 שנים). לצורך המאזן נלקחו התביעות התלויות לפי אומדן מחלקת התביעות בתוספת כאמור של IBNR (28 תביעות).
4. מטעמי שמרנות לא נערכו היוונים של תחזיות תשלומי תביעות.

<u>24/3/2013</u>	<u>אקטואר</u>	<u>דב רפאל</u>	
תאריך	תפקיד	שם האקטואר	חתימה

הצהרת אקטואר ביטוח חיים

פרק א' להצהרת האקטואר – זהות האקטואר

נתבקשתי על ידי שירביט חברה לביטוח בע"מ להעריך את ההפרשות המפורטות בפרק ב' להלן בביטוח חיים עבור הדוחות הכספיים של המבטח (להלן – ההפרשות) שירביט חברה לביטוח בע"מ ליום 31/12/2012, כפי שמפורט להלן.

אני משמש יועץ חיצוני למבטח החל מתאריך 1/1/2012. אני בעל עניין במבטח ואין לי קשרים עסקיים עם בעל עניין במבטח או עם בן משפחה של בעל עניין במבטח, או עם חברה בת של המבטח או עם חברה קשורה למבטח. אני בעל עניין, עובד או יועץ קבוע של חברה בת של המבטח או של חברה קשורה למבטח או של גורם אחר המספק למבטח שירותים.

פרק ב' להצהרת האקטואר – היקף חוות הדעת האקטוארית

1. נוסח פסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

- א. לצורך חישוב ההפרשות של המבטח, הסתמכתי על נתונים אשר הומצאו לי על ידי המבטח. בקשותי לקבלת מידע ונתונים נענו בצורה מספקת לצורך הערכת ההפרשות לצורכי הדוחות הכספיים. בחנתי את סבירות והלימות הנתונים ובכלל זה השוויתי את הנתונים האמורים לנתוני השנה אליה מתייחס הדוח.
- ב. במידת הצורך הסתמכתי בהערכתי גם על נתונים שהתקבלו ממקורות מהימנים אחרים. בחנתי את מידת התאמת הנתונים והרלוונטיות שלהם.
- ג. ההנחות האקטואריות ששימשו אותי בעבודתי, וכן השיטות להערכת ההפרשות המפורטות להלן נקבעו על ידי, לפי מיטב שיפוטי המקצועי, וזאת בכפוף להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים בסעיף 1 לפרק ג' להלן.
- ד. לצורך חישוב השייר השתמשתי בהסדרי ביטוח המשנה של המבטח, יכולת גביית התביעות ובעיות במדיניות התשלום של מבטחי המשנה. בחנתי על סמך המידע את ההשלכות וההשפעות של הסדרי ביטוח המשנה על ההפרשות.

2. נתונים המצורפים לפסקת היקף חוות הדעת האקטוארית

טופס 12א' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל - ברוטו

סה"כ	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)		מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)		סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		אכ"ע	סיעודי		כיסויים (אחרים 1)
	מבטיח תשואה	משתתף	מבטיח תשואה	משתתף	פרט	קבוצתי		פרט	קבוצתי	
4,395					1,961	2,434	4			
1	תביעות תלויות									
2	עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)									
1א2	פוליסות הכוללות	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990								
	מרכיב חסכון (לרבות	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-								
2א2	נספחים) לפי מועד	2003								
3א2	הנפקת הפוליסה:	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004								
4א2	סה"כ (1א2 עד 3א2)									
ב2	פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון									
3	חלק העתודה בגין תביעות בתשלום									
4	השתתפות ברווחים									
5	השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה									
6	אחר									
7	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל									
1)	כיסויים אחרים, לרבות: נכויות, כפל תאונה וכד'									
א8	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים									
1ב8	השפעת התאמת	שינויים בהנחות								
2ב8	ההפרשות בגין עסקים	שינויים בשיטות								
3ב8	קיימים	הבדלים בגובה הפרמיה								
4ב8		שינויים אחרים								

טופס 12ב' תביעות תלויות, עתודה ועתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל – שייר

סה"כ	חסכון וסיכון מוות (קלאסי, מסורתי)	חסכון טהור או מרכיב החיסכון בפוליסות (עדיף, מסלול)	סיכון מוות טהור או מרכיב סיכון מוות בפוליסה		אכ"ע	סיעודי		כיסויים אחרים (1)											
			מבטיח תשואה	משתתף		מבטיח תשואה	משתתף		פרט	קבוצתי									
											א1	ב1	א2	ב2	א3	ב3	א5	ב5	אחרים (1)
555																			
1	תביעות תלויות																		
2	עתודה (סה"כ שורות 1א2 עד 6)																		
1א2	פוליסות הכוללות	פוליסות שהונפקו עד שנת 1990																	
2א2	מרכיב חסכון (לרבות	פוליסות שהונפקו בין השנים 1991-2003																	
3א2	נספחים) לפי מועד	פוליסות שהונפקו לאחר שנת 2004																	
4א2	הנפקת הפוליסה:	סה"כ (1א2 עד 3א2)																	
2ב	פוליסות שאינן כוללות מרכיב חסכון																		
3	חלק העתודה בגין תביעות בתשלום																		
4	השתתפות ברווחים																		
5	השלמה הנובעת מבדיקת נאותות העתודה																		
6	אחר																		
7	עתודה לסיכונים יוצאים מן הכלל																		
(1) כיסויים אחרים, לרבות: נכיות, כפל תאונה וכד'																			
8א	השפעת התאמת ההפרשות בגין עסקים חדשים																		
1ב8	שינויים בהנחות																		
2ב8	השפעת התאמת	שינויים בשיטות																	
3ב8	ההפרשות בגין עסקים	הבדלים בגובה הפרמיה																	
4ב8	קיימים	שינויים אחרים																	

א. הפרשה לתביעות תלויות (כולל IBNR) הנה 4,395 אלש"ח ברוטו ו 555 אלש"ח בשייר.

ב. הרוב המכריע של הפוליסות בתיק בטוח החיים של המבטח הן פוליסות ריסק בפרמיה משתנה שנתית המשולמות בתדירות חודשית, ולכן אין צורך בעתודות. שווי הפרמיה הלא-מורוחת (לא מוצג בעתודות) הוא 50 אלש"ח ברוטו ו- 5 אלש"ח בשייר.

פירוט סוגי עתודות הביטוח והשיטות לקביעתן

פוליסות לבטוח סיכון מוות:

כאמור, כל הפוליסות לטווח ארוך בחברה הן לכסוי ביטוחי של סיכון מוות. בחלקן נכללים כסויי נכות ואי-כושר עבודה. יש גם מספר קטן של פוליסות בריאות לטווח ארוך. הרוב המכריע של הפוליסות משולמות בתדירות חודשית. אין תביעות בתהליך בגין ביטוחי אי-כושר לעבודה.

נקבעה עתודה בגין תביעות תלויות ידועות לתאריך נכונות הדוח. לעתודה זו נוספה עתודה בגין תביעות שאירעו וטרם דווחו עד ליום 31/12/2012 אשר חושבה הן עבור פוליסות בטוח החיים (פרט) לטווח ארוך והן עבור עסקת בטוח מוות במסגרת ביטוחי הרכב של עובדי המדינה. הפרשה נוספת הינה עתודה להוצאות עקיפות ליישוב התביעות אשר חושבה כאחוז מסכום התביעות התלויות הידועות ומעתודה בגין תביעות שאירעו וטרם דווחו עד ליום 31/12/2012.

ג. להלן פירוט השיטות לחישוב העתודות של הפוליסות, לפי סוגי העתודה והמוצרים השונים

להלן פירוט השיטות לחישוב העתודות של פוליסות לבטוח סיכון מוות ואחרות:

1. העתודה לתביעות ידועות נקבעה לפי דווחי מחלקת התביעות.
2. העתודה לתביעות שאירעו וטרם דווחו חושבה בנפרד בגין פוליסות בטוח החיים (פרט) לטווח ארוך, תוך התחשבות במאפיינים השונים של בטוחים אלה מבחינת משך הזמן הממוצע בין אירוע התביעה להגשת התביעה ומבחינת השפעת החיתום על שעורי התמותה הצפויים.

ד. ההנחות המשמשות בחישוב העתודות מסוג אקטוארי

עבור העתודות המפורטות בסעיף ג' (2), נלקחו בחשבון תקופות ממוצעות בין אירוע התביעה להגשתה של 3 עד 4 חודשים. כן הונח כי שעור התמותה הצפוי בבטוחי הפרט לטווח ארוך יעמוד על 60% עד 100% (בהתאם לוותק) משעורי התמותה בלוח התמותה ששמש לבניית התעריף. הנחה נוספת הייתה כי עלות התביעה מפרמיה ברוטו הינה 70% עבור ביטוח פרט ו-95% עבור עובדי מדינה.

ה. Liability Adequacy - בדיקת נאותות

בדקתי כי סך סכום העתודה, בניכוי הוצאות רכישה נדחות, מספיק לכסות את התזרים העתידי הצפוי: תביעות, עמלות והוצאות בניכוי פרמיות והכנסות מהשקעות. התזרים נבדק לאחר ניכוי ביטולים צפויים ומהוונים בריבית קבועה בגין הפוליסות הקיימות, תחת הנחות סבירות.

1. נערכה בדיקה של ברות השבת הוצאות רכישה נדחות ליום המאזן על התיק הקים לסוף 31/12/2012 (על פי חוזר המפקח על הביטוח). בחישוב זה נערכת בדיקה שהעתודה בניכוי הוצאות רכישה נדחות בגין הפוליסות שנמכרו מספיקה, ושהפוליסות צפויות ליצור הכנסות עתידיות המכסות את הוצאות רכישה שנדחו ואת ההתחייבויות הביטוחיות, הוצאות התפעול והעמלות בגין אותן פוליסות.
2. הבדיקה נערכה תחת תסריט ביטולים מחמיר. הערך הנוכחי של תזרים התיק עולה על הרזרבה בניכוי הוצאות רכישה נדחות.

פרק ג' להצהרת האקטואר – חוות הדעת

אני מצהיר ומאשר כי בענף ביטוח חיים :

1. הערכתי את הפרשות המבטח המפורטות בפרק ב' בהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים להלן, והכול כתוקפם ביום הדוח הכספי:
 - א. הוראות חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (ביטוח), התשמ"א – 1981 והתקנות לפיו;
 - ב. הוראות והנחיות המפקח על הביטוח;
 - ג. כללים אקטוארים מקובלים.
2. לאחר שבחנתי את הנתונים המוזכרים בפרק ב', הגעתי לידי מסקנה כי הנתונים סבירים ומספקים, וכי ניתן להסתמך עליהם לצורך הערכתי.
3. ההנחות והשיטות להערכת ההפרשות נקבעו על ידי, לפי מיטב שיקול דעתי המקצועי ובהתאם להוראות, להנחיות ולכללים המפורטים לעיל.
4. ההפרשות המפורטות בפרק ב', מהוות לפי מיטב ידיעתי והערכתי עתודה הולמת לכיסוי התחייבויות המבטח בגין חבותו הנובעת מחוזי ביטוח חיים, כתוקפם ביום הדוח הכספי.

פרק ד' להצהרת האקטואר – הערות והבהרות

אין הערות.

<u>דב רפאל</u>	<u>אקטואר</u>	<u>24/3/2013</u>
שם האקטואר	תפקיד	תאריך
חתימה		